ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

› bir provokasyon çizgisi: PDA

› CHP ve "CEPHE"

› portekiz

› sosyalizmin 30 yılı

cilt 3 /sayı 15
1975 mart

ilke Mart / 1975
Sayı : 15
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sahibi : Oya Baydar / Yazıişleri Müdürü : Aydın Engin / Yazışma ve havale adresi : P. K. 71, İstanbul / Yönetim ve Dağıtım adresi : Çemberlitaş, Piyerloti cad. 37/c İstanbul / Abone şartları Yıllık 100, altı aylık 50 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi-Baskı : Murat Matbaacılık Kollektif Şirketi / İlân : Tam sayfa 500 lira. Diğer ilânlar santimi 25 lira / Basıldığı tarih: 8 Mart 1975

23 Ocak 1975'ten 21 Şubat 1975'e

23 Ocak 1975

● Bülent Ecevit ve 185 CHP'li parlamenter tarafından verilen erken seçim önergesi Millet Meclisi Anayasa Komisyonu'nda ele alındı ve AP'lilerin önerisi ile görüşülmesi Mart 1975'e ertelendi. Erteleme önergesinin oylamasında 11 CHP'li red oyu verdi. İki DP'liden biri çekimser, diğeri red oyu kullandı. AP, CGP ve MSP'li üyeler erteleme yönünde oy verdiler. Oylama 12-12 sonuçlandı. Komisyon başkanı MSP'li Suudi Reşat Saruhan, kabul yönünde oyku llandığından, önerge 13-12 kabul edilmiş oldu.

● Vatan Mimarlık ve Mühendislik Akademisi öğrencisi Kerim Yaman Faşist saldırganlar tarafından tabancayla vurularak öldürüldü. Vatan Mimarlık ve Mühendislik Akademisinden bir grup öğrenciyi, okul civarındaki bir sokakta pusuya düşüren faşistlerin silâhlı saldırısında Erol Erdoğan ve Erdinç Demirpolat çok ağır yaralandılar. Saldıran komando grubu bütün gün boyunca, Çapa Tıp Fakültesinde ve Trabzon Yurdu civarında da saldırılarını sürdürdü. Bu olaylar sırasında üç kişi yaralandı.

● Tekel Bakanı Baran Tuncer, büyük tütün ve sigara tekellerinin, Türkiye'de Virginia tipi tütün ve sigara kullanma alışkanlığı yaratmak amacıyla, çok düşük kârlara razı olup, kaçak yabancı sigara satışını yürüttüklerini ve örgütlediklerini söyledi.

● İstanbul'da 10 Ocak günü Aydınlık Dergisine polis tarafından yapılan baskında gözaltına alınıp Devlet Güvenlik Mahkemesince tutuklanan 16 yaşındaki ortaokul öğrencisi Celâl Kaçmaz, poliste gördüğü işkenceden dolayı akli dengesini yitirdiği için Bakırköy Akıl Hastanesine kaldırıldı.

● Özel sektör tarafından, faiz oranları yüzde 18'e yükseltilen tahvillerin satışları hızlandı. 12 Aralık 1974'den bu yana 185 milyon liralık tahvil satıldı. Buna karşılık hisse senedi satışlarında ve değerlerinde önemli düşmeler kaydedildi. Kıbrıs Barış Harekâtı tahvilleri de yüzde 11 faiz verdiğinden, ancak yarısı satılabildi.

● İstanbul Eczacılar Odası ilâç fiyatlarında eczacı kârları arttırılmadığı takdirde «süresiz boykot» kararı aldı.

ECZACILARIN BOYKOTU VE İLÂÇ TEKELLERİ

Eczacıların, kâr oranlarında yapılan indirimi protesto amacıyla direnme girişimleri oldukça eskiye dayanıyor. Daha 1974 sonlarında İstanbulda Türk Eczacılar Birliği tarafından yapılan açıklamalarda kâr oranlarının düşürülmesi kınanmış ve eczacıların «işyerlerini kapatmak» zorunda kalacakları bildirilmişti.

Daha sonra Ocak 1975 ortalarında Ankara'da Sağlık Bakanlığı önünde bir açık hava toplantısı yapılması kararlaştırılmış, ancak Ankara Sıkıyönetim komutanlığı tarafından bu eylem yasaklanmıştır. Daha önce yaptıkları bir günlük boykot sırasında kamuoyunun da karşılarında yer aldığını gören eczacılar, buna rağmen «süresiz boykot» kararı almakta direnmişlerdir. 23 Ocak günü Istanbul'da yapılan ve Marmara bölgesinden de gelenlerle dört yüze yakın eczacının katıldığı bir toplantıda, daha önce oluşturulmuş olan «Eczacılar Direniş ve Eylem Koordinasyon Komitesi», süresiz boykot için «yetki» istemiştir. Tartışmalı geçen toplantıda istenen yetki verilmiş ve Direniş Komitesi günü ve saatı belli olmayan bir genel boykot kararı almıştır.

Bu günlerde tartışma daha çok Eczacılar ile Sağlık Bakanlığı arasında geçmiş ve taraflardan biri olmasına rağmen ilâç üreticilerinin (tekellerin) tartışma dışında kaldıkları gözlenmiştir.

Ancak Eczacıbaşı, Deva, gibi yerli, Roche, Prizer, Hoechst gibi yerli-yabancı, Abbot Wyeth gibi yabancı ilâç tekellerinin güdümündeki ilâç sanayicileri, kâr oranları yüzde 25'den yüzde 20'ye indirilmiş ilâçları satmamakta direnen eczane ve ilâç depolarına karşı bir başka tür boykot uygulamasına girişmişlerdir. Kâr oranları düşürülmüş ilâçları satmamakta direnen eczane ve depolara kâr oranları değişmemiş müstahzarları da vermeyen İlâç Sanayicileri, gene de kamuoyu önünde teşhir edilmeden kalmayı başarabilmişlerdir.

Daha sonraları eczacılar süresiz genel boykot'u tasarıdan uygulamaya sokmak üzere karar vermişlerdir. Ancak Ankara, İstanbul, İzmir ve İçel Sıkıyönetim komutanlıkları boykotu yasaklamışlardır. Güneydoğu Anadolu'da yasağa rağmen boykot yapmak isteyen bazı eczacılar gözaltına alınmış ve direniş kırılmıştır. Bu arada, Ankara'daki Türk Eczacılar Birliği Genel Merkezi ile İstanbul ve Güneydoğu bölgelerindeki alt kuruluşlar arasında da görüş ayrılığı patlak vermiştir.

Ankara'daki Merkez Sağlık Bakanlığı ile anlaşarak sorunun çözülmesi eğilimini seçerken, İstanbul ve Güneydoğu bölgelerindeki eczacı örgütleri boykotda ısrar etmişlerdir. Sıkıyönetim boykotları yasaklaması üzerine bu tartışma ve görüş ayrılığı güncelliğini kaybetmiştir. An-

cak «ilaç sorununa» yaklaşım açısından görüş ayrılığı sona ermemiş tam tersine keskinleşmiştir.

İlaç sorunun temelinde tekelci ilaç şirketlerinin maksimum kâr eğilimi yatmaktadır. Dünya petrol fiyatların daki olağanüstü artış, pek çoğunun temel maddesi petrol ürünlerinden elde edilen ilaç fiyatlarına da yansımış ve tekeller ilaç fiyatlarının artırılmasını dayatmaya başlamışlardır. Ecevit hükümeti zamanında başlayan tartışmalar, Irmak hükümeti zamanında da sürmüş ve bu arada bakanlık «pazarlık» yoluyla hammedesi petrole dayalı ilaçların fiyatlarında yer yer «astronomik» artışlar yapılmasını kabul etmiştir. Buna karşılık ilaç şirketlerinin, ilaç depolarının ve eczanelerin kâr oranlarında bazı düşürmeler yaparak, Sağlık Bakanlığı, ilaç zamlarının halka yansıyan yanını kendince ve aslında çok gülünç ölçülerde hafifletmek istemiştir.

Böylece kâr oranlarında yüzde yirmi oranında indirim yapılması kararlaştırılmıştır. 3.500 Çeşit ilacın satıldığı Türkiye'de 1500 ilaç üzerinde yukarıda değinilen fiyat artırımı yapılmış, 2.000 kalem ilâç ise eski fiyatlardan satılmaya devam etmiştir.

Direnişin yönetimi ne olur sa olsun, eczane sahiplerinin başlangıçta salt kârların düşürülmesini protesto etme eğilimlerinin giderek yerine ilaç tekellerinin sömürüsüne ve «tekelci güçlerinin artmasına» karşı çıkışa bırakması ne derece olumlu bir gelişme olarak değerlendirilirse değerlendirilsin sorun ilaç sanayiinde elkonan artı değerin bölüşüm kavgasından ibarettir. Ve elbette finans kapital egemenliğinde bir ekonomik sistemde pastanın büyük bölümünü tekeller alacaklardır. Tekelcilerin hegemonyasına karşı çıkış elbette özünde demokratik unsurlar taşır. Ama sorunun çözümü kârların dağılımında, artı değerin bölüşümünde aranamaz.

İlaç sanayii de sağlık hizmetlerinin ayrılmaz bir parçasıdır ve sosyalistlerin asgari programı sağlık hizmetlerin bir bütün halinde devletleştirilmesini öngörmektedir. İnsan sağlığını «ticaret konusu» eden bir sistemin onarılması değil, kaldırılmasıdır esas olan ve eczacıların direnişleri hiç de buna yönelik değildir. Bu elbette sınıfsal yapılarının bir gereğidir. Ancak bu konumda da eczacıların, işçi sınıfı sosyalistlerinin tamamen kendi saflarında da yer almalarını istemeleri de abes'tir.

Bugün Türkiye'de eczacıların «ekmek kapılarını» bırakmak zorunda kalmalarının bir sebebi ilaç tekellerinin hegemonyası ise, bir başka önemli sebebi de sağlık hizmeti gören kurumlar olmaktan çıkıp parfümeri mağazalarına dönüşen eczanelerin birer lüks tüketim maddeleri pazarlamacısı olarak üç büyük şehirde yığılışmalarıdır. Yurdumuzda varolan 4.219 ezcanenin 1641'i Ankara (344), İstanbul (973) ve İzmir'de (324) toplanmıştır. Oysa 480 ilçenin 152'sinde hiç eczane yoktur. Sağlık Bakanlığı ve SSK hastanelerinde boş kadroların en büyüğü eczacılara ayrılmış olanlarıdır.

Sonuç olarak sorun, eczacıların kâr oranlarının düşmesi değil, ilaç sanayiinin de içinde bulunduğu sağlık hizmetlerinin devletleştirilmesiyle çözümlenecektir. Ve tabii bu çıkarılmış kanuna rağmen halâ SSK'nın ilaç fabrikasının güdümlü hükümetlerce değil, işçi sınıfı öncülüğündeki demokratik halk iktidarı tarafından gerçekleştirilebilecektir.

24 Ocak 1975

● Celâl Bayar, siyasî tutumları konusunda görüşlerini açıklamak üzere yemeğe çağırdığı eski DP'lilere, «felsefesi aynı olan partileri birleştirmeliyiz» dedi. Celâl Bayar, eski Demikratik Partililere, hiç bir siyasî partiye girmemelerini de önerdi.

● Kerim Yaman'ın cesedi, devrimci öğrenciler tarafından Çapa Hastanesi morgundan kaçırılarak Üniversiteye getirildi. Devrimci öğrenciler, Üniversite'de bütün gece Kerim Yaman'ın cenazesi başında nöbet beklediler. Katiller hâlâ yakalanamadı. Polis bazı faşist

komandoların gözaltına alındığını bildirdi, ancak isim açıklanmıyor. Vali Şentürk ise «katiller tesbit edilmiştir» dedi. Üniversite Senatosu, okulun süresiz kapatıldığını açıkladı.

● Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, kaloriferciIerin grevini süresiz olarak yasakladı. Kapfer - İş Sendikasının aldığı grev kararı özellikle siyasî parti liderlerinin evlerinde ve TRT'de uygulanacaktı.

● Kıbrıs'ta görevli Silâhlı Kuvvetler mensupları, maaşlarını sterlin karşılığı Türk lirası olarak alacaklar. Açıklamaya göre, Orgeneral'lere 450, erlere 7 sterlinin Türk lirası ile karşılığı kadar maaş ödenecek.

● ATAŞ Rafinerisinin ortağı olan BP, Mobil ve Shell petrol şirketleri ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasındaki petrol ithal fiyatları ile ilgili çekişme sürüyor. Bakanlık ATAŞ'ın üç deposunu kiralamağa karar verdi. Şirketlerin tavrı ise henüz açıklık kazanamadı.

● Dünya'nın en büyük petrol şirketi Exxon'un 1974 yılı kârı 44 milyar lira oldu. Gazetelerde yeralan haberlere göre iş hacmi ve ciro bakımından yeryüzünde Exxon'dan daha büyük sadece 13 «Devlet» var.

● Hürriyet Gazetesi'nin Atina kaynaklı bir haberine göre Karamanlis, «Kıbrıs'ın yüzde 28'ini Türkiye'ye bırakmak ve Türkiye'ye Ege'de bazı yeni haklar tanımak» önşartı ile Yunanistan'a dönmüş. Karamanlis ile ABD arasında varıldığı iddia edilen anlaşmanın tanıkları olarak da Savunma Bakanı Averof ve istif eden Devlet Başkanı Gizikis gösteriliyor.

Emperyalizm ve yerli ortaklarının Kıbrıs'taki açmazı

A. Alpınar

Kıbrıs'ta «Federe Türk Devleti» nin ilân edilmesiyle, emperyalizmin uzun yıllardan beri Kıbrıs'ta gerçekleştirmek istediği amaca oldukça yaklaşılmıştır. Bu, adanın Türkiye ve Yunanistan arasında taksimidir. Böylece, faşist Sampson darbesi ve Türkiye savaş harekâtı öncesinde bağımsızlıkçı bir tavır koyan ve üçüncü dünya ülkelerinin yanında yer alan ve emperyalizmin kolaylıkla at oynatamadığı bir alan olan Kıbrıs Cumhuriyeti artık tamamen ortadan kalkmış ve ada, her ikisi de gerici NATO'nun üyesi olan ve Amerikancı iktidarlar tarafından yönetilen Türkiye ve Yunanistan arasında taksim edilmiş olacaktır. ABD emperyalizmin yıllardır istediği budur.

Bu amaçla yıllardır adada bunca kan dökülmüş, kardeş kardeşe düşman edilmiş, Türk ve Rum halkları arasına suni düşmanlıklar sokulmuş, ilerici ve demokratlara, **SOSYALİSTLERE** en korkunç baskılar yapılmıştır. Emperyalizm, geleneksel «böl ve yönet» politikasını uygulamış, bir yandan

faşist Denktaş'ı, bir yandan da faşist Grivas'ı desteklemiş, her ikisini de Kıbrıs işçi sınıfının desteklediği bağımsızlıkçı eski yönetime karşı kışkırtmıştır.

Kıbrıs'taki Türk kesimindeki faşist iktidar kliği, yıllardır bu halk düşmanı politikaya karşı çıkan, gerçekleri savunan yurtseverlere ve sosyalistlere, gene faşist yeraltı örgütü TMT'nin yardımıyla, büyük baskı ve zulüm uygulamış, birçok demokratı el altından yok ettirmiştir. Kıbrıs'ta Türk kesiminde bugün de faşist bir yönetim vardır.

Faşist Denktaş kliği hiçbir zaman adanın bağımsızlığından yana olmamıştır. Başından beri iki toplumun kardeşçe bir arada yaşamasına karşı çıkmış, her zaman ayrılıktan yana olmuştur. Kıbrıs anayasasında yer alan iki halkın yakınlaşmasını öngören ve sağlıyacak —az da olsa— mevcut tedbirlerin uygulanmasını hep engellemiştir.

Denktaş kliği başından beri emperyalizmin Kıbrıs'ı bölme politikasına hizmet etmektedir. Kıbrıs 1960 anayasasına göre idare edilirken, önceden adadan kaçmak zorunda kalmış olan Denktaş, Ekim 1967'de gizlice adaya gelmiş ve daha sonra Türkiye'deki gerici iktidarın da onayı alınarak 29 Aralık 1967 de tek taraflı bir kararla «Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi» nin kurulduğu açıklanmış, anayasa çiğnenmişti. Kısa süre sonra bu «geçici» sıfatı da kaldırılarak adanın bölünmesinde ilk adım atılmıştı. İngiliz entelijans servis yetiştirmesi Denktaş o zamandan beri gücünü artırmış, son «seçimlerde» Fazıl Küçük'ü tasfiye ederek Kıbrıs Türk kesiminde iktidarı ele geçirmiştir.

Olayların tarihsel gelişmesi göstermektedir ki, son «devlet» ilânı yıllardır sürdürülen emperyalist bir politikanın doğal bir sonucudur. Adanın, emperyaizmin ve yerli hakim sınıfların çıkarları doğrultusunda bölünmesi sürecinin özel bir aşamasıdır. Adanın bağımsızlığını yoketmede Makarios, gericiler için ciddî bir engeldi. Faşist Sampson darbesi ve bunu izleyen Türk işgali bilinen değişiklikleri yaratarak Adanın fiilen bölünmesini sağlamıştır.

13 Şubat'ta ilân edilen «Türk Devleti» bu yüzden emperyalizmin bilinen politikasının sürdürülmesinden, emperyalizmin çıkarların genel olarak kollanmasından başka birşey değildir. Adanın fiilen bölünmesine ve Nato'nun kontrolü altına geçmesine bir adım daha yaklaşılmıştır. Bu durum, bu yüzden genel olarak emperyalizmin lehine olmuştur.

Fakat meselenin bir de başka yanı vardır. Bu da, emperyalizmin çıkmazı ile ilgilidir. Genel gelişme gericilerin çıkarına olmuştur, ama bunun yarattığı birçok özel durumlar, gericileri oldukça zor durumda bırakmaktadır.

Kıbrıs meselesinin önde gelen aktörleri Amerikan, Türk, Yunan egemen sınıfları ile Kıbrıs'taki egemen sınıflar ve NATO üyesi ülkelerin egemen sınıflarıdır. Politik gelişmeler bu sınıf ve zümrelerin çıkarları doğrultusunda tezgâhlanmaktadır. Bu gerici güçler kendi çıkarlarını gerçekleştir-

meye çalışırken önce devrimci güçlerin muhalefeti ve mücadelesiyle karşılaşmaktadırlar. Dışta sosyalist sistem ve ezilen halkların muhalefeti, içte işçi sınıfı ve emekçi halk muhalefeti, gericilerin politikalarını kolaylıkla uygulamalarını engellemektedir. Bu durum belli bir anda yapılan planların uygulanmaya sokulmasından sonra, tamamen ters sonuçlar doğurmasında ve derhal yeni gerici taktiklerin aranmasında en önemli unsurdur. Emperyalizmin somut bir anda kendi çıkarı için giriştiği operasyon, kısa zamanda kendi aleyhine işler olabilmektedir.

Hesapları şaşırtan ikinci unsur, birinciden hiç de bağımsız olmadan gelişen, meseleyle doğrudan ilgili ülkelerin egemen sınıfların arasındaki çıkar ilişki ve çelişkileridir. Söz konusu çıkarların, bu somut dönemde, her durumda uyuştuğu kesinikle söylenemez.

Karşılıklı şovenist birikimler, Ege denizinin ve Kıbrıs'ın paylaşılması, AET içinde daha fazla yer kapma çabaları gibi çelişkiler, Türk ve Yunan egemen sınıfları arasında gerginlikler doğurmaktadır. Her ikisi de ABD emperyalizmine ve NATO'ya bağlı olan bu iki ülkenin, ABD emperyalizmine yönelttiği talepler bu yüzden farklı olmaktadır. Gene Kıbrıs içindeki Türk ve Rum sömürücü sınıfların çıkarları her zaman uyuşmamaktadır. Bütün bu gerici sınıf ve zümreler ancak halkların mücadelesine karşı birleşebilmektedirler. Bu konuda birbirlerini el altından desteklemekte, fakat iş, ganimetin paylaşılmasına geldi mi pekâlâ takışmaktadırlar.

ABD emperyalizmi güçlü dönemlerinde bu sürtüşmeleri emperyalizmin genel çıkarlarını zedelemiyecek biçimde kontrol edebiliyordu. Fakat şimdi hızla gerilemekte, sosyalist sistemin, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin karşısında adım adım geri çekilmekte olan ABD empelryalizmi dizginlere eskisi kadar kolaylıkla sahip olmamakta, kendine bağımlı ülkelerde uyumlu bir politika uygulayamamaktadır. Kendi içindeki çıkar çatışmaları çeşitli finans grupları arasındaki sömürüden en fazla payı alma mücadelesi de buna eklenince, durum emperyalizm için, içinden çıkılması zor karmaşık bir nitelik kazanmaktadır. Kıbrıs olayları, Amerika - Türkiye ve Amerika - Yunanistan ilişkilerinin durumu bunun en açık örneğidir.

Olayların genel gelişimi emperyalizmin çıkarları doğrultusunda olmuşsa da, emperyalizm tarafından planlanıp yürürlüğe konmuşsa da, olayların diyalektik bütünlüğü içinde oluşan yan faktörler, genel gidişin özel konakları, bunların karşılıklı etkileşimleri ortaya öylesine değişik ve yeni gelişmeler çıkarmıştır ki, ikincil ürünler olan bu gelişmeler —kapitaizmin gene buhranının unsurları tarafından etki güçleri bir kaç katına çıkarılarak— temeldeki genel çıkarları zedeleyen ve belki de ters tepmesine yol açabilecek, birincil önemdeki gelişmeyi (yani Kıbrıs'ın bölünmesini) başka yollara sokabilecek, genel krizi daha da derinleştiren unsurlar niteliğine bürünmüşlerdir. Şimdi bu noktayı açalım.

Emperyalizmin amacı Kıbrıs'ın bağımsızlığına son verilerek adanın NATO kontrolüne girmesiydi. Bu süreç genel olarak tamamlanmaktadır. Peki ne pahasına? Yunanistan da faşizm devrilmiştir. Yunanistan Nato'-

nun askerî kanadından çekilmiştir. Türkiye'ye askerî malzeme sevkiyatı kesilmiştir. Her iki ülkede anti - emperyalist ve NATO aleyhtarı akımlar gelişmiştir. Türkiye ve Yunanistan arasındaki gerginlikler oldukça artmıştır. Amerika da iki finans grubunun politik temsilcileri birbirlerine girmişler, bütün Amerikan kamu oyunun bu politikacılara olan güveni son derece sarsılmıştır. Bütün bunlar emperyalizmin lehine midir? NATO fiilen çökmektedir. ABD'ye bağımlı iki ülke takışmaktadır. Son gelişmelerde Türkiye egemen sınıfları fazlaca desteklenmiş, Yunan egemen sınıfları «mağdur» duruma düşmüştür. ABD emperyalizmi kendi elleriyle durumu içinden çıkamıyacağı bir hale sokmaya devam etmektedir ve edecektir. Denge tamamen bozulmuştur. Türkiye ve Yunanistan'ın arasının bulunması zorlaşmaktadır. ABD emperyalizmi bu alanda tercih yapamayacağı için, kendi bindiği dalları kesme durumundadır. 20. yüzyılın son çeyreğinde, emperyalist kapitalist kampta bir vidanın düşmesi bütün cihazı felç eder. ABD Türkiye ile Yunanistan arasında tercih yapamaz, ikisinden birini feda edemez. Bir pazarın lehine diğer pazarı feda edemez. İkisini birden idare edememektedir. Bu, emperyalizm için tam bir açmazdır ve emperyalizmi sürekli içten kemirecektir.

Türkiye'nin Kıbrıs'ta yeni devleti ilân etmesinin bu somut anda olması doğrudan Amerikan yardımının kesilmesiyle ilgilidir. Bu adım ergeç atılacaktı. Emperyalizmin ve yerli ortaklarının planlaması da zaten aynı yöndeydi. Ama bu somut adımın, iki bağımlı ülkenin arası düzelmeden atılmış olması, bu özel durum, genel planlamayı daha da bozmuştur. Tıpkı kapitalist ekonomi de ekonomik birimler çapında mükemmel planlamanın mümkün olması, ama bütün ekonomi çapında planlamanın imkânsız olması ve bu iki çelişmenin kapitalizmin yıkılmasına götürmesi gibi, Kıbrıs konusunda planlama yapılmış ve yürütülmüş, fakat iş genel, uluslararası politika alanına gelince fiyasko ile karşılaşılmıştır. Keşmekeş almış yürümüştür.

Yerli hakim sınıflar Kıbrıs'ta sözde federe devlet ilân etmekle ne amaçlamışlardır? Önce emperyalizmin ve kendi çıkarlarının doğrultusunda adanın bağımsızlığının yok edilmesi. Sonra askerî yardımın kesilmesine karşı bir «tepki» gösterisi. Yardım kesilmesin diye nasıl Kıbrıs'tan iki tugay asker göstermelik olarak çekildiyse, bu bir fayda vermeyince, şimdi gene temelde emperyalizmin politikasına karşı olmayan, ama görünüşte ABD'ye karşı bir tavır havası vermeye yönelik bu hareket tezgâhlanmıştır. Ama hesaplar bu sefer de tutmamıştır.

Hareket anti - emperyalist bir tavır olmaktan çok uzaktır. İkili anlaşmalara, NATO'ya, genel olarak Türkiye'deki emperyalizme karşı çıkılamıyacağı için Kıbrıs'ta bu özel girişim yapılmıştır. Hareketin bir diğer amacı da halkta artan anti - emperyalist tavırların bastırılmasıdır. Kıbrıs'ta, ABD planları uygulanırken, Amerika'ya karçı çıkılıyormuş havası verilerek, bu muhalefet uyutulmak istenmiştir.

Fakat genel olarak emperyalizmin planlarına uygun olan söz konusu adım, bu somut anda emperyalizmin işlerini daha da karıştırmıştır. Yunanistan'a ne cevap verileceği, ABD'yi derin derin düşündürmektedir.

Yerli egemen sınıfların attıkları son adım, öte yandan, tam bir şaşkınlığın ifadesidir. Aylardır süren hükümet bunalımı, ülke içinde güçlenen

sosyal muhalefet, bütün yalvarmalara rağmen kesilen askerî yardım, yeni bir maceradan başka yere götüremezdi. Hesaplar gene tutmamıştır. Güney Kore'den başka —Pakistan ve İran dahil— hiçbir ülke, yeni «Türk Devleti» ni tanımamıştır. Herkes Makarios yönetimini meşru yönetim tanımaya devam ettiğini açıklamaktadır. Türkiye dış politikasının, uluslararası planda, yerli yönetimi dünyada yalnız bırakmış. Dıştaki yalnızlık, etkisini ülke içinde de göstermiştir. «17. Türk Devleti» etrafında ilk günlerde estirilen şoven hava bir balon gibi sönmüştür. Burjuva politikacıları ne yapacaklarını iyice şaşırmışlardır. Kaş yapalım derken göz çıkarılmak üzeredir. ABD den bile şimdilik destek gelmemiştir.

Özetlersek emperyalizm ve yerli egemen sınıflar tarafından girişilen operasyonlar sahibini vuran tüfekler niteliği kazanmaktadır. Bu kapitalizmin genel bunalımının derinleşen üçüncü döneminin doğrudan bir sonucudur. Bütün, kendi parçaları arasındaki birliği kesinlikle sağlayamamaktadır ve buna yol açan neden, öncelikle dünya sosyalist sisteminin, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketinin her geçen gün emperyalizme yeni darbeler vuran güçlü mücadelesidir. Masa başı pazarlıkları, kapalı kapılar ardında tezgâhlanan komplolar, halkın mücadelesi sonucu kısa zamanda deşifre olmakta, ters tepmektedir. Bu emperyalizmin ve yerli ortaklarınının açmazının ifadesinden başka birşey değildir.

Kıbrıs'ın bağımsızlığını yok etme uğruna girişilen genel operasyon, özel olarak emperyalizmin ve ortaklarının aleyhine olmuştur.

Ülkemizde egemen sınıflar yeni pazarlar feth etmek için yola çıkmışlardır, kan dökmüşlerdir, halkların kendi kaderlerini tayin ilkesini çiğnemişlerdir. Ama çarşıdaki pirince giderken evdeki bulgurdan olmuşlardır, olacaklardır. Askerî harcamalar hayat pahalılığını, işsizliği ve enflâsyonu daha da artıracaktır. Sosyal muhalefet daha da güçlenecektir. Kıbrıs olayları başladığından beri, bütün şoven şartlamalara, «millî beraberlik» edebiyatına rağmen, demokratik - ekonomik ve **sosyalist** mücadele hızla gelişmiştir.

Kıbrıs'ta şimdiki şartlar altında adil ve kalıcı bir çözüm bulunamaz. Bunun için öncelikle adadaki bütün yabancı askerlerin çekilmesi, ABD emperyalizminin ve Türk ve Yunan egemen sınıflarının adanın iç işlerine karışmasına son verilmesi, Kıbrıs halkına kendi kaderini kendinin tayin etmesi imkânı tanınması gerekmektedir. Bu da, bizce Yunanistan ve Türkiye'de gerici iktidarlar olduğu sürece imkânsızdır.

Sosyalistler olarak yerli hakim sınıfların halkımızın zararına olan Kıbrıs macerasından vazgeçmesi ve şovenizmin etkilerinin yıkılması için mücadele etmeliyiz. Burjuva politikacılarının Kıbrıs politikalarını halkımıza açıklamalıyız. Kıbrıs emekçi sınıfları ile dostluk ve dayanşma içinde olmalıyız.

25 Ocak 1975

- Ecevit, faşistlerin saldırı ve cinayetleri ile ilgili olarak yaptığı bir konuşmada «hükümet kuruluncaya kadar Yüksek Öğrenim Kurumlarının kapatılmasını, öğrenime ara verilmesini» önerdi.
- Celâl Bayar'ın çağrısını AP ve DP farklı yorumladılar. İhtiyatlı bir dille

yapılan açıklamalarda AP'liler «olumlu ancak bağlayıcı değil» derken, DP, «Bayar bizim savunduğumuz görüşleri tekrarlamıştır» dedi.

● Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Erhan Işıl yeniden enerji kısıtlamasına gidileceğini açıkladı.

● Ekmeklik buğdayın Toprak Mahsulleri tarafından satış fiyatı '5 kuruşa çıkarıldı. Bakanlıklararası iktisadî kurul toplantısında ekmek fiyatlarının da 50 kuruş artırılması kararlaştırıldı.

● Bangladeş'de parlamenter demokrasiye son verildi ve Mucibür Rahman başkanlığında bir tek parti rejimi kuruldu. Parlamento dağıtıldı. Muhalefet liderleri ve sol muhalefetin tutuklanması sürüyor.

● İkinci Ordu Komutanı Orgeneral Suat Aktulga ((Kıbrıs Barış Kuvvetleri eski komutanı) Konya'da bir konferansta konuştu ve «12 ada ve batı Trakya meselesi kurcalanmalıdır» dedi.

● Faşist saldırganlar tarafından öldürülen devrimci öğrenci Kerim Yaman'ın cenaze törenine 40 bini aşkın bir kalabalık katıldı. Son yılların en büyük yürüyüsü olan bu törenden sonra Kerim Yaman'ın cenazesi Akhisar'a gönderildi.

FAŞİST GİZLİ ÖRGÜTLER VE KERİM YAMAN

23 Ocak 1975 Perşembe günü Vatan Mühendislik ve Mimarlık Akademisi (VMMA) öğrencisi Kerim Yaman Ülkü Ocaklı ve MHP'li faşist komando çeteleri tarafından öldürüldü. Aynı olayda Erol Erdoğan ve Erdinç Demirpolat da ağır yaralandılar. Günlerce ölümle pençeleşen bu iki öğrenci güçlükle kurtarılabildiler.

Bu plânlı ve kanlı cinayetin tezgâhlandığı günlerde, ülkemiz, işçi sınıfının ve diğer emekçi kesimlerin yoğun demokratik direnişlerine sahne oluyordu. Epengle işçileri direniyor, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve Çapa Tıp Fakültesi kliniklerinde çalışan sağlık personeli yılan hikâyesine döndürülmüş işçi-memur ayrımı dolayısıyla direnişe geçiyorlar; Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin anti-faşist afişlerini yapıştıran partililer yurdun çeşitli bölgelerinde polisin ve faşist güçlerin ağır baskıları altında bırakılıyordu. Sayıları yüz bine ulaşan tekstil işçileri işverenler sendikası ile toplu pazarlıkta uyuşmazlığa düşmüşler ve grev kararı almışlardı.

Daha da önemlisi Kerim Yaman'ın ölümüyle sonuçlanan faşist saldırıdan çok kısa bir süre önce Yıldız Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisinde aynı mihraklardan yönlendirildiği açık açık belli olan aynı faşist komando çeteleri bir başka devrimci öğrenciyi, Şahin Aydın'ı, bıçaklayarak öldürmüşlerdi ve mahalli karakoldan, hükümetin başına kadar devlet organının hemen bütün sorumluları, katilleri yakalamak şöyle dursun, cinayeti devrimcilerin üstüne yıkma çabası içine girmişlerdi.

Siyasal alanda ise milliyetçi cephe adı altında halkımızın demokratik hak ve özlemlerine kasdetmiş bir «faşist cephe» girişimi bir parlementer taarruza geçmişti.

Sözün kısası ülkemizdeki yükselen, ekonomik - demokratik mücadeleye, işçi sınıfımızda gözlenen demokrasi-bağımsızlık - sosyalizm mücadelesi yolunda örgütlenmenin hızlanmasına karşılık, gizli yada açık, ama mutlaka faşizm yanlısı güçler harekete geçmişlerdi.

Nitekim 23 Ocak Perşembe sabahından itibaren İstanbul'da örgütlü bir faşist çetesi «alenen» kol gezmeye başladı. Sayıları 15-20 arasında değişen ve Ülkü Ocaklarına ve Milliyetçi Hareket Partisine mensup oldukları ve daha sonra «resmen» de açıklanacak olan bu grup ilkin Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde sağlık işçilerinin devrimci sendikasının başlattığı direnişi kırmak amacıyla bir baskın düzenlediler. Fakülte'nin tedavi kliniklerinde çalışan personelin demokratik haklarını saptırmak amacıyla, gene aynı güçler tarafından «kurdurulan» faşizan eğilimli diğer sendikanın kiralık militanlarından da destek alan faşist çete sağlık işçilerine saldırdı ve iki sağlık işçisi

bıçakla yaralandı.

Cerrahpaşa'da sağlık işçilerine yönelen faşist saldırı kısa süre sonra basına ve tabii Polis'e de yansıdı. Ancak faşist çete polisin hiç bir yasal müdahalesi ile karşılaşmaksızın kaz adımlarıyla Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden ayrıldı.

Şehirde gerçek bir faşist çetesi kol geziyor ve güvenlik kuvvetlerinden en küçük bir karşılık görmüyordu.

Faşist çete yoluna devam etti ve Trabzon Öğrenci Yurdunun önünde, oradan geçmekte olan iki devrimci öğrenciye rastladı. Gene bıçaklar ve muştalar çekildi. Bir öğrenci kaçabildi. Diğeri bıçak darbeleri altında yaralandı ve hastaneye kaldırıldı. Ancak kara terör durmadı. Faşistler saldırılarını pervasızca sürdürüyorlardı. Çarpacak bir yer arayan serseri mayın örneği Aksaray, Beyazıt, Laleli, Fındıkzade, Yenikapı yörelerinde dolaşan faşist çete sonunda Aksaray Vatan Caddesindeki Vatan Mimarlık ve Mühendislik Akademisinin kantininde karargâh kurdu. VMMA fiilen işgal edilmiş, kantinde «salt» olay çıkarmak amacıyla 10 bin lira haraç isteyen faşistler yüzünden, okulda devrimci öğrencilerin can güvenliği kalmamıştı. Ancak okulun kapıları da faşistler tarafından tutulduğu için devrimci öğrenciler okuldan ayrılamıyorlardı da. VMMA'daki muhtemel olaylara karşı görevli bırakılan sivil polis memuruna ve okul müdürüne yapılan başvurular sonuçsuz kaldı. Ne faşist çeteyi dağıtacak bir polis ekibi geliyor, ne de okul kapılarını tutmuş olan faşistler ayrılıp gidiyorlardı. Okuldaki polis memuru ile yapılan sonuncu temastan sonra sivil memur faşistlerin lideri durumundaki bir komando ile görüştü ve daha sonra da devrimci öğrencilere «okulu topluca terkedebileceklerini, kim senin kendilerine dokunmaya cağını» söyledi. Aralarında Kerim Yaman'ın da bulunduğu ve sayıları 20'yi aşmayan devrimci öğrenciler grubu VMMA'dan komandoların arasından geçerek, sözlü sataşmalara cevap vermeyerek ayrıldılar ve Fatih yönüne doğru yürümeye başladılar.

Ancak faşistler saldırıya hazırlanmışlardı bile. 25-30 kişilik faşist komandoların yönetiminde ve aralarında tombalacı, lotaryacı, esrar satıcısı gibi Aksaray lumpenproletaryasının da yer aldığı 90-100 kişilik bir faşist sürüsü, devrimcilerin ardı sıra yürümeğe başladılar.

Vatan Caddesini Fatih Caddesine bağlayan ara sokaklardan birinde devrimci öğrenciler önden ve arkadan faşist çeteler tarafından kıstırıldılar. Ardından da açık bir katliam patlak verdi. Faşistler, tamamen «silâhsız» olan devrimci öğrencilerin üzerine ani bir ateş açtılar. Daha sonra bizzat savcı olayda 150'ye yakın mermi kullanıldığını söyleyecektir. Kerim Yaman kalbine giren bir kurşunla hemen öldü. Erol Erdoğan karnından, Erdinç Demirpolat boğazından tabanca mermileri ile ağır yaralandılar. Diğer devrimci öğrenciler kurşun yağmuru altında güçlükle kaçabildiler.

Faşizm bir devrimcinin daha kanına girmiş, faili meçhul (!) cinayetler halkasına bir yenisi daha eklenmişti.

Cinayet yurtsever - devrimci - ilerici güçler arasında geniş tepkiler yarattı. Hemen bütün yüksek okullar cinayeti protesto amacıyla boykot edildi. Olayı izleyen gece, sabaha karşı, devrimci öğrenciler Kerim Yaman'ın cenazesini hastane morgundan aldılar ve sabahleyin İstanbul Üniversitesi Merkez binaya getirdiler. Istanbul'un her yanından binlerce ve binlerce devrimci Üniversiteye akıyor, okullar, akademiler, fakülteler kapanıyor ve devrimciler «faşizmi bir kere daha lânetlemek üzere» Üniversite binasında toplanıyorlardı.

Aynı gün İstanbul valisi «Katiller kesinlikle tesbit edilmiştir» diyordu. Üstelik kanlı baskından kurtulabilenler de saldırganları tek tek, adlarıyla, adresleriyle kamuoyuna açıklamışlardı.

24 Ocak Gecesi on binlerce devrimci Kerim Yaman'ın cenazesi başında Üniversite'de nöbet tuttu. Ertesi gün ise Kerim Yaman için düzenlenen cenaze töreni, Türkiye'de son yıllardaki en büyük anti faşist kitle protestosu oldu. Çeşitli tahminlere göre sayıları 30 bin ilâ 50 bin arasında değişen yurtseverler, devrimciler, sosyalistler, Kerim Yaman'ı Üniversiteden alıp Sirkeci Araba vapuru iskelesine kadar getirdiler. Sirkeci meydanında faşizme karşı mücadele andı içildi ve faşist kurşunlarla devrim şehitleri arasında yer alan Kerim Yaman, memleketi olan Akhisar'a uğurlandı.

Ertesi gün de Akhisar'da

Ege bölgesinin tüm ilerici - devrimci - yurtsever güçleri, Kerim Yaman'ı toprağa verirken, faşizm bir kere daha lânetlenecek, yurt severler anti-faşist güçbirliği için daha kararlı bir mücadele azmi ile bileneceklerdi.

İLKE Baskıya hazırlandığı sırada Kerim Yaman'ın ölümüyle sonuçlanan faşist cina yetin üstünden tam bir ay geçmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi ile Emniyet 1. Şube arasında mekik dokuyan dosya hâlâ açılmamış, suçlular açıklanmamıştır. Üstelik Istanbul valisinden Başbakanına kadar bir çok yetkilinin «katillerin tesbit edildiğini» bildirmelerine rağmen. Kaçan faşist komando lar için de ciddi herhangi bir arama faaliyeti yoktur. Daha dün devrimcilere sürek avı düzenlerken şehri afişlerle do natanlar, bugün faşistleri ya kalamak için değil adeta «ya kalamamak» için çaba göstermektedirler.

Nitekim Kerim Yaman'ın öldürülmesinden 20 gün kadar sonra, TÖB-DER miting leri bahane edilerek başlatılacak olan yurt düzeyindeki faşist saldırı Kerim Yaman olayının hiç de gösterilmek istendiği gibi bir öğrenci ça tışması olmadığını kanıtlayacaktır. Saldırılar emperyalist - kapitalist sistemin kanlı ör gütlerince hazırlanmakta, CİA'dan MİT'e General Motors Standard Oil Krupp, Prizer, Northrop, Royal, Exxon gibi uluslararası tekeller den, yerli holdinglere kadar uzanan bir sömürü ve tahakküm ağı tarafından plânlanmakta, örgütlenmekte, beslen mekte ve yürütülmektedir.

26 Ocak 1975

● Faşistler tarafından öldürülen devrimci öğrenci Kerim Yaman, Akhisar'da büyük bir törenden sonra toprağa verildi. Kerim Yaman'ı öldüren iki devrimci öğrenciyi ağır yaralayan faşist komandolar ise gazetelerde adlarının açıkça yayınlanmasına rağmen halâ yakalanamadılar.

● Kıbrıs'taki Agratur ve Episkopi üslerinden THY uçakları ile Türkiye'ye getirilen Kıbrıslı Türklerin, adanın kuzey kesimine yerleştirilmelerine başlandı. Otonom Kıbrıs Türk yönetiminin kontrolündeki bölgede iskân edilen Güney Kıbrıslı Türklere, Rumlardan alınan ev ve araziler veriliyor.

● İran Cezaevlerinde 40 bin siyasal tutuklunun bulunduğu açıklandı. Şah ve gizli polisi Savak'ın kanlı terörü sonucunda 1971'den bu yıla kadar idam edilen ya da kurşuna dizilen devrimcilerin sayısı ise 200'ü geçti.

27 Ocak 1975

● Yeni bir zam dalgasının geleceği belli oldu. Benzol ve fenol gibi deri sanayiinde kullanılan bazı kimyasal maddelere yüzde 200 - 300 oranında zam yapıldı. Boya ayakkabı ve deri eşya fiyatları bu zamdan büyük ölçüde etkilenecek. Bu arada tekel maddelerine ve ekmeğe de yüksek oranda zam yapılacak.

● İstanbul'da Fikirtepe'deki Atatürk Eğitim Enstitüsü faşist komandolar tarafından basıldı. Silâh kullanarak baskın yapan dışardan gelmiş saldırganlar okuldaki Kerim Yaman'ın fotoğraflarını yırttılar.

● Devlet Planlama Teşkilâtı, hazırladığı özel bir raporda memur maaşlarının 1970 - 1975 arasında «reel ücret olarak» yüzde elli oranında azaldığını belirtti ve kat sayının 15 olarak tesbitini istedi.

● TRT Genel Müdürü İsmail Cem, AP, MSP, DP ve CGP çevrelerinden TRT'ye yöneltilen eleştirilerle ilgili olarak «kendisi hakkında» soruşturma açılmasını istedi.

28 Ocak 1975

● Genel Kurmay Başkanı Semih Sancar, Kıbrıs'taki silâhlı kuvvetlerden bin kişilik bir Tugayın geri çekileceğini resmen açıkladı. Çekme kararının, 5 Şubat'ta kesilmesi öngörülen Amerikan Askerî

yardımı konusunda ABD kongresini etkilemeyi amaçladığı ileri sürülüyor.
● CHP Genel Başkanı Ecevit, «Gençlerin öldürülmesinden Milliyetçi Cephe sorumludur» dedi. Ecevit hükümeti de eleştirdi ve «suçlu yerine suçlunun gölgesi ile uğraşıyor» dedi.
● Milliyetçi Cephe kurmaya çabalayan AP, MSP, CGP ve MHP'nin genel sekreterleri ortak bir bildiri yayınlayarak, Sadi Irmak'ın, TRT Genel Müdürü İsmail Cem'i görevinden almasını istediler. Aynı gün çeşitli demokratik kuruluşlar TRT Genel Müdürünün görevden alınmasına karşı çıkan bildiriler yayınlamağa başladılar.
● Bakanlar uKrulu, Millî Güvenlik Kurulunun tavsiye kararı yönünde davranarak Sıkıyönetimin dört ilde bir ay daha uzatılmasına karar verdi. Hükümetin kararının TBMM tarafından onaylanması bekleniyor.

29 Ocak 1975

● Irmak Hükümeti, Ege kıta sahanlığı ile ilgili uyuşmazlığın Lahey Yüksek Adalet Divanı'nda ele alınması **yönünde Yunanistan** Başbakanı Karamanlis tarafından yapılan teklifi kabul ettiğini bildirdi.
● Türk parasının değeri, dalgalı kur sistemine bağlı bazı yabancı paralara göre yeniden düşürüldü. İlgililerin «ayarlama» adını verdikleri yeni devalüasyona göre Mark 595 kuruş, Frank 321,70 kuruş, Sterlin 33.000 kuruş, Liret 2.16 kuruş, İsviçre Frangı 560 kuruş üzerinden satın alınacak.
● Anayasa Mahkemesi 1974 Bütçe Kanununun yedi maddesini iptal etti. İptal edilen maddelerden biri ile, memurların intibaklardan doğan 1970 - 1973 dönemi maaş farklarının ödenmesi de engelleniyordu. Bu durumda memurlar bu birikmiş maaş farklarını topluca alacaklar.
● Fransa'yı resmen ziyaret etmekte olan Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, Fransa'dan Mirage uçağı satın aldıklarını söyledi.
● Danimarka'da 45 gün önce kurulan Liberal Parti'nin azınlık hükümeti, Sosyal Demokratlar ile Komünistlerin ortaklaşa verdikleri güvensizlik oyu sonunda düşürüldü. Liberal Parti Başkanı Hartling başkanlığındaki hükümet, ücretleri dondurma kararı almıştı.

30 Ocak 1975

● Millet Meclisi Plân Karma Komisyonu, İsmail Cem'in TRT Genel Müdürlüğüne getirilebilmesini sağlayan 11 Sayılı Kanun Kuvvetindeki kararnameyi 14 CHP'linin muhalefet oylarına rağmen 19 oyla reddetti. Kararname, İsmail Cem'in, devlet personel rejiminde belirtilen «istisnai görevler» kapsamı çerçevesinde TRT'nin başına getirilmesini sağlıyordu.
● Hükümetle Mobil ve BP arasındaki ham petrol ithal fiyatı üstüne devam eden pazarlık halâ sonuçlanmadı. Pazarlığın uzaması yüzünden doğacak sıkıntıya karşı bazı tedbirler öngören Enerji Bakanlığı, Türkiye'nin kuzey bölgelerinin akaryakıt dağıtımını TPAO ve Petrol Ofisine, Güneyindeki akaryakıt dağıtımını ise Shell'in yapmasını kararlaştırdı.
● Odalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Sezai Dıblan, para ayarlamalarından yakındı ve «böyle giderse yeni devalüasyonu görüşmek zorundayız» dedi.
● THY'nin İzmir - İstanbul seferini yapmakta olan F 28 Bursa uçağı, inişe geçtiği sırada, Havaalanının elektriklerinin sönmesi üzerine, Marmara'ya saplandı.

● Ankara'da Ülkü Ocaklı ve MHP'li faşist komandoların yuvalandıkları dört öğrenci yurdunda polis tarafından yapılan aramada silâh, mermi, muşta ve bıçaklar elegeçirildi.

● Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Genel Sekreteri Rafet İbrahimoğlu, işçi ücretlerindeki artışlardan yakındı ve «asgari ücret bir yıl öncesine göre yüzde 60, ortalama ücret ise yüzde 72 oranında arttırıldı. Bu, ekonomimizde duraklamaya yol açtı» dedi. Bilindiği gibi asgari ücret 1974 sonbaharında brüt 25 liradan brüt 40 liraya yükseltilmişti.

● Aralarında profesörlerin de bulunduğu 24 öğretim üyesi Başbakan'a, faşist saldırıların önlenmesi için bir uyarı telgrafı gönderdiler.

● TRT Genel Müdürünün Milliyetçi Cephe önerisi ile görevinden alınma girişimleri ile ilgili tartışmalar ve tepkiler sürüyor. Ecevit, «TRT, Milliyetçi Cepheyi suç üstü yakaladı» dedi.

● Yeşilköy açıklarında denize düşen F 28 Bursa uçağı ile ilgili olarak gerekli altyapı tesislerinin yapılmadığını öne süren THY pilotları direnişe geçtiler ve THY'nin uçak seferleri 40 saat süre ile yapılamadı.

● NATO manevraları gerekçesiyle bir NATO filosunun ve ABD uçak gemisi Saratoga'nın Portekiz'e gelmesi, ülkede siyasal havayı gerginleştirdi. Silâhlı Kuvvetler Hareketi, bir provokasyon endişesiyle Sosyalist Parti'nin yapacağı gösterinin ertelenmesini istedi. Komünist Partisi ve Sosyalist Parti karara uydular. Sağ güçler ve goşist grupların yaptıkları küçük gösteriler, yankı bulmadı ve olay çıkmadı.

Portekiz'de devrim ve karşı devrim

Mehmet Güven

25 Nisan 1974'de, Portekiz'de, 48 yıllık faşist rejim, görünüşte bir ordu darbesiyle, hem de başında Portekiz büyük sermayesiyle içli dışlılığı bilinen liberal bir Generalin, Spinola'nın bulunduğu bir darbeyle yıkıldığı zaman, sonraki gelişmelerin yönü ve bugün varılan nokta pek tahmin edilmiyordu.

Her zaman görülenin aksine, silâhlı kuvvetler, bu defa faşizmi kurmak için değil de yıkmak için harekete geçmişlerdi. Yine de, siyasal yorumcular, hatta sosyalistler, önceleri, **«Portekiz olayı»** karşısında oldukça ihtiyatlı davrandılar.

Portekiz'in büyük bir ekonomik bunalım içinde olduğu; 48 yıllık faşizmin, Portekiz ekonomisini ciddi bir çıkmaza sürüklediği; Portekiz'in Avrupa'nın en geri ülkesi durumuna geldiği; sömürgelerin, ülke ekonomisi bütün olarak alınacak olursa, getirdiği kadar götürdüğü; Avrupa ekono-

mik topluluğu dışında kalmanın, Portekiz burjuvazisinin çıkarlarını sarsmaya başldığı; ABD emperylizminin ortağı Portekiz tekelci sermayesinin bile, önce Salazar'ın sonra Caletano'nun rejiminden artık hoşnut olmadığı biliniyordu. 25 Nisan darbesi sonucunda Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin iktidarı alması, pek çoklarınca, bunalım içindeki sermayenin yeni bir çıkış arama yöntemi olarak yorumlandı. Belki, başta, emperyalizm ve Portekiz'deki ortakları, yani Portekiz'in etkili aileleri, Portekiz büyük sermayesi ve **latufundierler** denilen büyük toprak sahipleri pek zararlı görmedikleri böyle bir değişmeden yarar bile ummuşlardı. 25 Nisan hareketinin iç ve dış emperyalist mihraklardan tepki görmemesinin bir nedeni de buydu. Ama, hesaba katılmamış bir etken vardı : Bugün Portekiz devriminin özelliği olarak gösterilen bu etken, Silâhlı Kuvvetler hareketinin yani faşist diktatörlüğü deviren ordu güçlerinin, büyük ölçüde sol radikal fikirlerle donanmış olması ve daha da önemlisi, en etkili kadrolarıyla (bu kadrolar bir dönem perde arkasında kalmışlardır)' 48 yıldır örgütlenmesini ve eylemini yeraltında sürdüren, fabrikaları kontrolü altında tutan Portekiz Komünist Partisinin örgütlü gücünün kontrolunda bulunmasıydı. Özellikle genç subaylar ve erler arasında Komünist Partisinin gücü ve etkinliği, devrimi izleyen günlerden sonra, karşı devrimin her çırpınışında biraz daha ortaya çıktı ve işçi sınıfının örgütlü gücünün önemini bir kere daha kanıtladı.

25 Nisan'dan bu yana, Komünist Partisi Genel Sekreteri Cunhal'in verdiği adla **«Portekiz demokratik devrimi»** adım adım ilerledi. Ve her adımında, doğal olarak karşı devrimin, uluslararası planda ve Portekiz planındaki saldırılarıyla, çelmeleriyle karşılaştı. 1974 Temmuzunda, Ordu içindeki ılımlıları yanına alan Carlos Palmes'in darbesi başarısızığa uğradı ve Silâhlı Kuvvetler hareketini biraz daha sola çekerken, Komünist Partisinin gücünü artırdı. Eylülde, devrimin sembolü haline getirilmeye çalışılan General Spinola, **«sessiz azınlık»** olarak nitelediği sağ partilerin, örgütlerin ve güçlerin kontrolündeki kitlelerin gösteri ve eylemlerine izin verilmesini istedi. Yaratılacak ortamda, Komünist Partisi'nin gerek ülke çapındaki gerekse silâhlı kuvvetler hareketi içindeki etkisinin zayıflatılması, Silâhlı Kuvvetler hareketi içindeki sol kanadın tasfiyesi ve planları aşan bir gelişme gösteren portekiz devriminin, sosyal demokrat güdümlü klâsik Batı demokrasileri çerçevesinde tutulması hedefleniyordu. Amerikan emperyalizmi o sırada Spinola kartına oynuyordu. Oysa, «sessiz azınlık» gerçekten sessiz olduğunu gösterdi. Oyun yine geri tepti. Spinola Devlet başkanlığından ayrılmak zorunda kaldı. Silâhlı Kuvvetler hareketinin, hükümette sadece Cunhal'le temsil edilse bile, Komünist partisiyle yakınlığı arttı, organik bağları sağlamlaştı. Çeşitli değişikliklerle, silâhlı kuvvetler hareketi içinde sol kanat hakim oldu. O andan itibaren de, iç ve dış sömürücü güçler Portekiz olayına başka bir gözle bakmaya başladılar. Emperyalist güçler, özellikle de ABD emperyalizmi için, Portekiz ikinci bir Şili olmamalıydı. Dünya devrimci hareketine kendine özgü yanlarıyla başlı başına bir ders olan yeni bir örnek katılmamalıydı. Spinola süpabı gittikten ve devrimin gerçek yönü ve yüzü ortaya çıktıktan sonra, büyük sermaye ve büyük toprak sahipleri de aynı telâş ve aynı komploların içine gömüldüler. Artık Portekiz'de, sisler dağılmıştı ve devrim güçleriyle karşı devrimci güçler karşıkarşıya kalmışlardı.

Sosyalist ve Komünist Partilerinin de dahil olduğu bir koalisyona dayanan, Silâhlı Kuvvetler hareketinin savunma ve güdümü altındaki hükümetin sömürgeler konusunda yalpalamayan kararları, Portekiz'in sömürgesizleştirilmesi sürecine hız vermeleri, emperyalist güçleri ve ortaklarını bir kere daha uyardı. Artık ne yapıp yapıp, Portekiz «sol dikta» tehlikesine karşı savunulmalıydı. Yarım asır, faşist dikta altında seslerini bile çıkarmayanların, Portekiz'de özgürlüklerin durumuyla asla ilgilenmeyenlerin «özgürlükler elden gidecek mi?» çığlıkları etrafı kaplarken, bu koroya, Portekiz Sosyalist Partisi de katılmakta gecikmedi.

Özgürlükleri sadece kendi sömürme özgürlükleri olarak anlayanlar ve ekonomik özgürlükleri, halkın özgürlüğünü asla kâle almayanlar, kendilerine dışarda uluslararası emperyalizmi dayanak olarak bulurken; içerde, bütün gerici sömürücü güçler ve onların örgütleriyle birlikte, goşist Maocu grupçukları ve hattâ tekellere asla dokunmayan, onların siyasal alternatifi olmaya hazırlanan, Almanya tipi bir sosyal demokrasi özlemleri besleyen Sosyalist Partisini de yedeklerine almayı beceriyorlardı.

Komünist Partisinin gittikçe artan etkinliği yanında, Silâhlı Kuvvetler hareketinin tekellere karşı kararlı bir politika izleyeceğinin görülmesi; Portekiz halkının, toprak sahiplerinin, kırlardaki tefeci, eşraf takımının, gerici kilisenin en fazla etkisi altındaki kesimlerine temel reformlardan hareket eden gerçek bir yapı ve zihniyet değişikliği götürme niyeti; Komünist Partisiyle işbirliğinden çekinmek bir yana, PKP'ye destek olması; bütün bu kesimleri, Silâhlı Kuvvetler Hareketini yıpratmaya ve demokrasiye karşı vakit geçirmeden mücadeleye götürüyordu.

Ocak 1975'de, Portekiz Sosyalist Partisi Komünist Parti'ye karşı saldırılarını yoğunlaştırdı. Silâhlı Kuvvetler Hareketinin yasama yetkilerine dahil olarak, sendikalar yasasının, Komünist Partisinin desteklediği doğrultuda, yani «tek sendika» esas alınarak çıkması, Sosyalistler için bardağı taşıran damla oldu. Böylece Komünistlerin sendikalardaki üstünlükleri pekişmiş olacaktı. Bu yasayı protesto için yapılan ve goşist grupçukların da destekledikleri gösteriler, ülkede yeni bir kritik durum yarattı. Aynı günlerde, Portekiz Sosyalist Partisi Genel Sekreteri ve Dışişleri Bakanı Soares, Silâhlı Kuvvetler Hareketini ve özellikle Komünist Partisi'ni hükümetten çekilmekle tehdit etti. Soares, Sosyalist Parti'nin Portekiz'de demokrasinin teminatı olduğunu söylüyor, hükümetten çekilmeye mecbur kalırsa Portekiz'in yeni bir Şili olabileceğini imâ ediyordu. Aynı zamanda da, ülkeyi korkunç bir ekonomik bunalımla tehdit ederek, böyle bir durumda, bütün Avrupa ülkelerinin kapılarını Portekiz'e kapayacaklarını, ticaretin yüzde 80'inden mahrum kalınacağını söylüyordu.

Şubat başlarında, Portekiz'de siyasal ortam son derece gergin ve provokasyonlara elverişliydi. Böyle bir ortamda, Portekiz açıklarında bir NATO tatbikatı yapılıyordu. 11 bin NATO askeri, birçok gemi ve ABD'nin ünlü Saratoga uçak gemisi, Portekiz açıklarında, tatbikat planına göre Portekiz'deki hedeflere ateş ederken, Sosyalist Parti, diğer demokratik örgütlere danışmadan 31 Ocak günü için bir «özgürlükleri koruma mitingi» yapacağını bildirdi. Maocu grup da gösteri yapacaklarını ilân etti. O son derece gergin ortamda ve NATO filosu Portekiz kıyılarındayken, gösterilen

emperyalizmin bir müdahalesine yol açabilecek olaylar yaratması ihtimali, ihtimalin de üstünde, planları vardı. Silâhlı Kuvvetler Hareketi 30 Ocak'da gösterilerin yapılmamasını istedi. Komünist Partisi ve Komünist Partisine yakın sol kuruluşlar, isteğe uyacaklarını bildirdiler. Portekiz Komünist Partisi bildirisinde şöyle deniyordu: «Son günlerde antikomünist kampanyanın ve diğer gerici, karşı devrimci eylemlerin yoğunlaştığı görülüyor. Kamu düzenini bozmaya yönelik ve siyasal durumu tehlikeli şekilde sarsabilecek bir gerginlik havası, büyük ölçüde sunî olarak yaratıldı. Birçoğu karşı devrimci sağ tarafından kullanılabilecek gösteriler gerginliği artıracak ve provokasyonları kolaylaştıracaktır. Partimiz bu yüzden, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin isteğine uyacaktır.»

Oysa Sosyalist Parti, bu karardan ve hesaplarının bozulmasından memnun değildi. Silâhlı Kuvvetle Hareketinin isteğine uyacağını geç ve gönülsüz bir şekilde cevaplandırırken, bu kararı tasvib etmediğini açıklamaktan da geri durmadı ve böyle bir kararın alınmasında Komünist Partisinin payı olduğunu ileri sürerek, PKP'yi özgürlük düşmanlığı ve anti - demokrasi ile suçladı.

31 Ocak'ta sadece goşist grupçuklar, Maocular, hiçbir tepki görmeyen, askerlerin sakin bir şekilde seyrettiği ve halkın karışmadığı 500 - 1000 kişilik yürüyüşler yaptılar ve emperyalizmle birlikte revizyonizm aleyhinde de tempo tutmaktan kaçınmadılar. Sağ gerici güçler, fırsatı bir kere daha kaçırmışlar, istedikleri provokasyon ortamını yaratamamışlardı.

Aynı olaylar, Portekiz Sosyalist Partisi içinde bir zamandan beri beliren ciddî fikir ayrılıklarını da had safhaya getirdi. Bazı Parti yöneticilerinin de dahil olduğu bir kanat, Soares ve ekibinin sol güçlerle işbirliği yerine sağ ile ve tekellerle işbirliğini seçtiğini, «komünizm korkuluğu» nu gösterip istismar ettiğini ileri sürerek, partiden ayrıldılar. Bu Parti içi sol muhalefet, Portekiz Sosyalist Partisi yöneticilerinin, başta Soares'in, Silâhlı Kuvvetler Hareketini bölmeyi ve etkisizleştirmeyi amaçladığını da bildiriyordu. Artık Portekiz'de komünistler ve sosyalistler, «Sosyal Demokrasi, 1918'de Almanya'da olduğu gibi, işçi sınıfını yine arkadan mı hançerleyecek?» sorusunu soruyorlardı.

Şubat ayının 5'inde, Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Cunhal, Fransız L'Humanite gazetesinin muhabirinin sorularına verdiği cevaplarda, «Portekiz'de durum, demokratik devrimle, onun yolunu tıkamak isteyen güçler arasında belirleniyor» diyordu.

Cunhal Portekiz'deki yapısal değişiklikleri şöyle anlatıyordu: «Portekiz'de kapitalizm çok derin bir bunalım geçiriyor. Heryerde, işçiler, işyerlerinde olup bitenleri son derece yakından izliyorlar. Yönetimdeki yolsuzlukları ortaya çıkarıyor, çoğu yerde işyerlerinin yönetimini ellerine alıyorlar. Devlet, bankaların bir bölümünü millîleştirdi, şimdi ekonomiyi daha geniş çapta kontrol etmeye çalışıyor. Büyük tekelci sermaye gruplarının gücü ise, halâ büyük ölçüde yaşıyor. Hükümetin ekonomik programı tekellerin ekonomik gücünün ve büyük toprak sahiplerinin gücünün azaltılmasına imkân verecektir. Portekiz şartlarında, demokratik siyasal iktidarla, tekellerin ekonomik iktidarı uzun süre bir arada yürüyemez.»

Aslında, Portekiz'deki son olayların ve siyasal gerginliğin kaynağı da

tam bu noktadır. Tekeller, gerçekten, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin ve devrimci güçlerin kendi iktidarlarına son vermeye kararlı olduğunu görmektedirler. Bunun başlıca «kışkırtıcısı» olarak da Komünist Partisini görmektedirler. Boşa çıkan Spinola kartından sonra, tekeller ve ardlarındaki emperyalist güçler, şimdi Soares kartını oynamaya kararlıdırlar. Sosyalist Parti Genel Sekreteri Soares'in, Komünist Partisine ve çeşitli ekonomik kararlara karşı çıkışının temelinde, tekellerle bütünleşen ve tekelci sermayenin çaresiz alternatifi olabilecek bir burjuva demokrasisiyle yetinilmesini isteyen çizgisi yatmaktadır.

Cunhal, aynı konuşmada, Sosyalist Partiyle ilişkiler ve siyasal gelişmeler konusunda da şunları söylemiştir :

«Hükümetteki koalisyonun diğer iki partisi olan Portekiz Sosyalist Partisi ve Demokratik Halkçı Parti, son günlerde, hayalî bir «komünist darbe» tehlikesine karşı şiddetli bir kampanya yürütmeye başlamışlardır. Bu kampanya, karşı devrimci güçlerin yeni bir saldırısına, onların devrimci güçleri boğmaya yönelik eylemlerine hız kazandıracaktır. Çeşitli provokasyonlar bir kargaşa ve anarşi ortamı yaratarak tutucu, gerici karşı devrimci güçlere fırsat verebilecektir. Bu planlar büyük ölçüde gerilemiş ve bunalım bir ölçüde atlatılmıştır. Ama şüphesiz yenileri gelecektir. Sosyalist Partinin son zamanlardaki sağa kayışı işimizi zorlaştırmış, güçlüklerimizi artırmıştır. Sosyalist Parti, Silâhlı Kuvvetler Hareketi, Komünist Partisi ve Halkçı hareketler birliğini güçlendirecek yerde, sağ ittifaklar aramış, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin meşruiyetini tartışmaya başlamış ve anti - komünist bir kampanyaya girişmiştir. Sosyalist Parti, Portekiz'e, tekelci kapitalizmin eğemenliğinde, Batı tipi bir demokrasi yerleştirmek niyetindedir. Bu görüş farklarından hareket eden Komünist Partisi, sosyalizme doğru gitmeye imkân verecek bir demokrasinin karşısında en büyük engeli meydana getiren tekellere karşı demokratik güçlerin en geniş birliğini ve ittifakını önermektedir.»

Yine, Cunhal, Silâhlı Kuvvetler Hareketi üzerindeki bir soruya da şu cevabı vermiştir :

«Silâhlı Kuvvetler Hareketi bütün silâhlı kuvvetlerin siyasal öncüsüdür. Diktatörlüğün devrilmesinde baş rolü oynamış ve bugüne kadar da askerî planda, demokratlaşmayı ve sömürgesizleşmeyi garanti etmiştir. Bu yüzden gerici güçlerin başlıca hedeflerinden biridir. Komünist Partisi, Portekiz'de demokratik rejimin yerleşmesi için, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin seçimlerden sonra da görev başında kalmasını zorunlu görmektedir.

Portekiz devriminin en orijinal özelliği Halk Hareketi ile, Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin ittifakıdır.»

Böyle bir siyasal ortamda, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin 20 kişilik üst kurulunun 2 Şubat'taki önemli toplantısının sonuçları merakla bekleniyordu. Silâhlı Kuvvetler Hareketinin karşı devrim karşısında durumunu güçlendirmek isteyeceğine tabiî gözüyle bakılıyor ve karşı devrimci güçler kadar, Sosyalistler de böyle bir karardan rahatsızlık duyduklarını hissettiriyorlardı.

Silâhlı Kuvvetler Hareketinin resmî sözcüsü ise şunları söylüyordu :

«Devrimci süreç seçimlerle sona ermiş olmayacak. Siyasal partiler ve kuruluşlar seçimlere sahip olmadıkları bir önem atfetmemelidirler. Sadece seçimlerle yetinmek ve bir sandalye daha elde etmek için yırtınmak, Portekiz'de devrimci süreci anlamamaktır. Kanunlar devrimi değil, devrim kendi kanunlarını yapar.»

Silâhlı Kuvvetler Hareketi soyut kavramlara kapalıdır. Sınıf muhtevası olmayan soyut özgürlüklere ve özgürlük nutuklarına inanmamaktadır. Silâhlı Kuvvetler Hareketi, şimdi kendi deneyleriyle Portekiz'i tanımayı öğrenmektedir. Ve soyut bir özgürlüğün, Portekiz'in o toprak sahiplerinin yüzlerce yıllık baskısı atındaki kırsal bölgelerinde, mahallî eşrafın, papazların etkisindeki bu bölgelerde hiçbir anlamı olamayacağını, böyle bir özgürlüğün halkın sömürülme, kandırılma özgürlüğünden başka birşey olmadığını iyice kavramaktadır. Bu yüzden de bütün çabalar, seçimlere kadar ve seçimlerden sonra, halkın gerçekten uyarılmasına harcanmaktadır. Ve bu uyarı soyut nutuklarla değil, en ücra yerlerdeki, özellikle tutucu, karşı devrimci çevrelerin etkisinde kalan bölgelerdeki yoksul halka, çeşitli alt yapı hizmetleri ve ekonomik özgürlükler götürmekle yapılmaktadır. **Nortada Operasyonu**'nun amacı budur. Nortada Operasyonu, Kuzey Bögeleri operasyonu demektir. Yakında Güney Bölgeleri operasyonuna da girişilecektir. Köylülerle en sıkı ilişkiler kurmak, Silâhlı Kuvvetlerin, genç sol militanlarla birlikte köyde belli planlar dahilindeki her türlü çalışmaya katılmaları ve ülkenin çehresini ve zihniyetleri hızla değiştirmeye çalışmaları operasyonudur bu. Nortada Operasyonundan yeni dönen bir genç Albay şöyle konuşmaktadır :

«Eski rejimin nüfuz sahibi kişilerinin ve sözcülerinin halâ büyük etkiye sahip bulundukları bölgelerde insanları uyandırmak istiyoruz. Halk kültürünü yeniden diriltmek ve siyasal açıklık getirmek istiyoruz. Ordunun bütün teknik kadroları, doktorlar, mühendisler, uzmanlar köylülere yardım etmektedirler. Sözlerle değil somut işle... 48 yıllık bir faşizmin mirasını yenmeye mecburuz. Yeneceğiz.

Mayıs'tan beri çok şey değişti şüphesiz. 25 Nisan'da burjuva demokrasisi bile, ancak güzel bir hayaldi, bugün çok ilerisindeyiz. Bugün en önemli sorumuz «Devam edecek miyiz? Edeceksek nasıl?» sorusudur. Herkes aynı fikirde değil şüphesiz. Kimisi daha hızlı gitmek istiyor, kimisi daha ılımlı. Son derece büyük, hayret verici, orjinal bir deney yaşıyoruz...»

Silâhlı Kuvvetler Konseyi toplantısı sonucunda, çeşitli söylentilere konu olan seçimlerin 12 Nisan'da yapılacağı belli oldu. Siyasa Partier, özellikle de Sosyalist Parti, seçimleri memnuniyetle karşıladıklarını bildirdiler. Bu arada Komünist Partisinin seçimlere karşı olduğunu yaymaktan çekinmediler. Çünkü çeşitli kamuoyu yoklamalarına göre, fabrikalarda, sendikalarda, yani işçi sınıfı arasında son derece kuvvetli olan Komünist Partisi kırsal bölgelerde aynı güce sahip değildi ve seçimlerde yüzde 10 ile yüzde 20 arasında bir oy alması bekleniyordu. Oysa Cunhal, daha önce seçimler konusundaki görüşlerini şöyle dile getiriyordu : «Portekiz'de hiçbir siyasal güç özgürlüklerin ve demokrasinin korunmasına Portekiz Komünist Partisi kadar kararlı değildir. Kurucu Meclis için seçimler, bizim çok önceden beri programımıza aldığımız bir amaçtır. Dikkati çektiğimiz nokta

ise şudur: Birçok bölgelerde, özgür seçim şartlarına uymayan durumlar vardır. Birçok bölgede demokratik özgürlükler sadece kâğıt üzerindedir ve bu hâlâ böyledir. Gerici, karşı devrimci sömürücü güçlerin nüfuzu henüz kırılamamıştır. Bazı bölgelerde ise Komünist Partisinin seçimlere katılması bürokratik engellerle önlenmek istenmektedir.»

Silâhlı Kuvvetler Hareketinin girişmiş olduğu son eylemler, öte yandan seçimlerin 12 Nisan'da yapılacağını haber veren bildirinin tonu, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin Komünist Partisinin kuşkularını paylaştığını ortaya koymaktadır.

Portekiz'de seçimlere 6 milyon seçmen katılacaktır. Yurt dışındaki seçmenlerin, seçme hakkı yani yabancı ülkelerde çalışan yüzbinlerce Portekizlinin demokratlaşma sürecine katılmamış oldukları için bilinçli oy kullanamayacakları hesab edilerek sınırlandırılmıştır. Bu, Komünist Partisinin kuşku ve isteklerine tamamen uygun bir karardır. Eski rejime bağlı nüfuzlu kişilerden, tesbit edilmiş ve adları ilân edilmiş olan dört bin kişi de seçim hakkından yoksundurlar. Bugüne kadar altı Partinin, seçimlere resmen katılabilecek formaliteleri tamamladıkları bildirilmiştir.

Ancak, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin, seçimleri, halka verimiş bir sözün yerine getirilmesi olarak kabul ettiği ve kendisini dağıtmaya hiç de niyetli olmadığı görülmektedir. Portekiz'de demokratik devrimin bir çeşit garantisini meydana getiren Silâhlı Kuvvetler Hareketi, son geniş toplantısında, varlığını koruma ve yasalaştırma kararı almıştır.

17 Şubat'ta Lizbon'da yapılan toplantıda, Silâhlı Kuvvetler Hareketi içindeki ılımlıların itirazlarına rağmen, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin kurumlaştırılması kararı oy birliğiyle alınmıştır. Portekiz Sosyalist Partisi Gene Sekreteri Soares karar daha alınmadan önce, böyle bir karara kesinlikle karşı çıkacaklarını bildirdiyse de, karardan sonra olumsuz bir yorumda bulunmamıştır. Klâsik burjuva demokrasisi sınırları içinde hareket eden ve işin sonunda yerli yabancı tekeller hesabına çalışanlar, Silâhlı Kuvvetler Hareketine karşı olmalarını «askerî diktatoryaya karşıyız» şeklinde maskelemektedirler.

Portekiz, demokratik devrim süreci içinde, bugün uluslararası gericiliğin gözlerini üzerine diktiği bir nokta halindedir. Portekiz'de yaşanan ve ilk bakışta, benzer görünen deneylerden, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin gücünü halktan, işçi sınıfından ve onun siyasal partisinden almasıyla ve büyük ölçüde onun kontrolunda bulunmasıyla ayrılan deney, ne kadar sürecek, nereye varacaktır?

Cunhal, «demokrasiden yana bütün güçlerin, bütün dünya halklarının yanımızda olduğunu biliyoruz» demiştir. Ana sorun, uluslararası işçi sınıfı hareketinin gerekli desteği sağlamasıyla çözülebilecektir.

Portekiz halkı, Portekiz devrimi asla yanlız bırakılmamalı, uluslararası gericiliğin, emperyalizmin pençelerine terkedilmemelidir. Portekiz'de devrimci güçleri yalnız bırakmak, bunca kan, bunca zulüm, bunca çaba bahasına kahramanca alınan ve sadece Portekiz'de değil dünyada demokrasi adına kahramanca savunulan bir kalenin terkedilmesi, savaşçıların gericiler karşısında güç durumda kalması olacaktır.

Not : Portekiz demokratik devrimini bütün yönleriyle tanıtabilmek için, P.K.P. Genel Sekreteri Cunhal'ın Parti II. kongresindeki konuşması, Devlet Başkanı Costa Gomez'le ve Silâhlı Kuvvetler Hareketinin üyesi ile bir konuşma İLKE'nin inceleme, araştırma bölümünde yer almaktadır.

2 Şubat 1975

● Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı, Kerim Yaman'ın faşistler tarafından öldürülmesi ile ilgili olarak hazırlanan soruşturma dosyasını «yetersiz» bularak polise geri verdi. Savcılık, soruşturmanın kısa zamanda sonuçlandırılmasını ve aranan dört asi sanığın bulunmasını da istedi.
● Demokratik Parti İkinci Genel Kurulu Ankara'da başladı. Genel Kurul raporunda seçmen yaşının 18'e inmesi ve erken seçimin Ekim 1975'de yapılması öneriliyor.
● Etyopya'da kanlı çatışmalar başladı. Eritre Kurtuluş Cephesine bağlı gerillalar, eyalet başkenti Asmara'ya karşı büyük bir saldırıya geçtiler.
● Kıbrıs'ta Magosa limanı uluslararası trafiğe açıldı. Limana Yunan bandıralı gemiler de yanaşabilecek. 13 Bin Rum, Adanın kuzeyine yerleşecek.
● İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah Gezgin, bir seminerde, «holdinglerin ve büyük yatırım şirketlerinin finans sorunu ile küçük sanayicilerin finans sorunlarının aynı potada eritilemeyeceğini» ileri sürdü.

3 Şubat 1975

● CHP milletvekili Süleyman Genç, bir Haftalık Dergi'nin sorularına verdiği cevapta, CHP'nin faşist saldırılar karşısında yetersiz kaldığını ileri sürdü.

● Malatya'da düzenlenen «faşizmi protesto mitingi» sırasında olaylar çıktı. Sayıları 9 bine yaklaşan anti faşist yürüyüşçülere saldıran faşist komandolar 10 kişiyi yaraladı. Saldırı saygı duruşu sırasında Ülkü Ocaklı komandolarca başlatıldı. Bu arada Töb - Der binasının da hasar gördüğü bildirildi.
● Ferruh Bozbeyli rakipsiz aday olduğu Demokratik Parti Genel Başkanlığına yeniden seçildi. Kongrenin son günü MHP'li komandolar olay çıkarmak istediler. DP - MHP ilişkilerinde bir süredir oldukça önemli bir sertleşme gözleniyor.
● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, eczacıların boykot girişimlerini süresiz olarak yasakladı.

4 Şubat 1975

● Bütün yurtta, günde 1,5 saat süre ile elektriklerin kesilmesi kararlaştırıldı. Hemen başlayacak uygulama kararını, TEK'in teklifi üzerine, Enerji Bakanlığı aldı.
● Yeniden DP Genel Başkanlığına seçilen Ferruh Bozbeyli, «Demokratik Sol, aşırı soldan kuşku duyanlar için iyi bir gelişmedir» dedi. Bozbeyli, AP'yi Bayar'ın önerisi paralelinde davranmaya da çağırdı.
● Yunanistan'da benzinden sigaraya kadar bütün temel ihtiyaç maddelerine zam yapıldı.
● Türkiye'de beklenen zam dalgası geldi. Bütün tekel maddelerine yüzde 28 ile yüzde 75 arasında değişen oranlarda zam yapıldı. Filtreli sigara

fiyatları genel olarak 750 kuruşa yükseldi. Bu arada ekmek fiyatı da bugünden itibaren 250 kuruşa çıktı. Toprak Mahsulleri Ofisi, ekmeklik buğday fiyatını 240 kuruşa çıkardı. Daha önceki buğday satış fiyatı 125 kuruştu.

● Volkswagen Otomobil Şirketi 79 bin işçinin işine son verdi. ABD'de de otomotiv sanayiinde işsizlik oranı yüzde 39'a yükseldi. ABD'de işsiz sayısının, son bir ay içinde, 6 milyondan 7 milyona çıktığı haber veriliyor.

5 Şubat 1975

● Türkiye Büyük Millet Meclisi Sıkıyönetimin 4 ilde bir ay daha uzatılmasına oybirliği ile karar verdi. Kararla ilgili görüşmeler sırasında, Meclis, bir ara gizli oturum yaptı.

● Türkiye, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün yüksek düzeyde bir temsilcisini görüşmelerde bulunmak üzere resmen davet etti. FKÖ'yü temsilen örgüt siyasî işler temsilcisi Faruk El Kaddumi'nin geleceği ve FKÖ'nün Ankara'da sürekli bir temsilcilik kurması konusunda görüşmeler yapılacağı bildiriliyor.

● Kıbrıs'taki Türk Silâhlı Kuvvetlerinden bir Tugay daha geri çekildi. Amerikan yardımının kesileceği sırada Tugay'ın çekilmesinin yardımın kesilmesini önlemek amacını güttüğü ileri sürülüyor.

● Norveç'in Longva Sismik Araştırma Gemisi'nin ihtilâflı sularda arama yapıp yapamayacağı konusu gittikçe genişliyor. Bir haber ajansının «geminin ihtilâflı sularda arama yapamayacağı» şeklindeki haberini yalanlayan Enerji Bakanlığının, gemiyi Ege'ye yollamak için şimdilik sonuçsuz girişimlerde bulunduğu bildiriliyor.

EGE'DE PETROL ARAŞTIRMALARI VE ŞOVENİZM

Kıbrıs olayları başlamadan önce uzun süre lider demeçlerini, gazete sütunlarını işgal eden Ege Kıt'a sahanlığı sorunu, Kıbrıs olaylarıyla kaybettiği güncelliğini 12 Ocak 1975 Günü CHP Genel Başkanı'nın beklenmedik bir çıkışı ile yeniden güncellik kazandı. Ecevit bu çıkışında Irmak hükümetini suçlamış ve Ege'de petrol aramalarına gereken önemin verilmediğini iddia etmişti. Ecevit şunu da eklemişti: «Ege'deki ihmalimizden Yunanlılar cesaretlendi!»

Gerçekten de CHP Genel Başkanının bu demecinden iki gün önce Yunanistan Savunma Bakanı Averof, Yunanistan'ın yeni Deniz Kuvvetleri komutanının görevi devralması sırasında yaptığı konuşmada «Gerekirse savaşacağız ve bu defa yeneceğiz. Ordumuza ve silâhlanmadaki başarımıza güveniyorum» demişti.

Averof'un blöfleri Ecevit'in çıkışına kadar Irmak hükümetinde herhangi bir ciddi tepki uyandırmamıştı. Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından kiralanan Norveç bandıralı Longua Petrol Arama gemisi Mersin limanında demirlemiş günde 10.000 dolarlık kira ücretini alıyor ve kimsenin dikkatini çekmeden kira süresini dolduruyordu. Ancak Ecevit'in çıkışı konuyu yeniden ve ister istemez gündeme getirdi.

CHP Genel Başkanının demecinden alıntılar yapan gazeteler daha çok Yunan halkına yönelen düşmanca yönleri vurguladılar. Gerçi Ecevit'in demeci bütünüyle şoven eğilimler taşıyordu ama, bu demeci bir işaret kabul eden büyük basın o günden itibaren dozu gittikçe yükselen bir şovenizm edebiyatına ve bir savaş kışkırtıcılığına başladılar.

Oysa Irmak hükümeti o ana kadar Ege sorununun üstüne gitmeye niyetli olmadığını kanıtlayacak bir tutum içindeydi. Longua gemisi bilerek Ege'ye yollanmıyor, kıta sahanlığı tartışmalarına girilmiyordu.

CHP liderinin muhtemelen

Kıbrıs olaylarında şoven duyguları kışkırtarak elde ettiği prestijinin, hükümet bunalımının uzaması yüzünden eksilmeye başlaması üzerine yaptığı bu çıkış, Kıbrıs Federe Türk Devletinin ilânına kadar geçen süre içinde sürekli işlenmeye başlandı. Daha önce ısmarlanan Fantom uçaklarının gelişi sırasında daha da hızlandı ve Ege'de petrol araştırma konusu (başlangıçta da olduğu gibi) Türkiye'de şoven rüzgârların bir bahanesi haline getirildi.

Gemi (longua) ihtilâflı sularda arama yapmayacağını açık açık belirtmesine rağmen İzmir'e gönderildi. Ancak Norveç hükümeti bu anlaşmazlığa bulaşmamağa kararlıydı. Longua İzmir limanında üç gün demirli kaldıktan sonra, arama yapmayacağını son ve kesin bir açıklama ile bir daha bildirdi ve kontratı da - çaresiz - feshedildi. Ancak propaganda hedefine ulaşmış ve kıta sahanlığı bir kere daha Türkiye'de şovenizmin bahanesi haline getirilerek kullanılmıştı.

Şu anda Ege Kıt'a sahanlığında Türkiye ve Yunanistan'ın karşılıklı hak ve ilişkilerinin tesbiti La Haye Adalet Divanına götürülmektedir. Sorun orada tartışılacak ve büyük bir ihtimalle yıllarca sürüp gidecektir. Bu arada gerek Yunan hükümeti Ege Kıt'a sahanlığındaki haklarını ileri sürüp, yabancı petrol şirketlerine Ege'de petrol arama ruhsatları vererek, gerek Türkiye «Kendi petrol arama gemini kendin yap» kampanyasına girişip Ege'de yeniden petrol araştırmalarına kalkışarak iki ülkedeki emekçi halkı karşılıklı düşmanca duygulara itme çabalarına devam edeceklerdir. Etmektedirler de. Yunanistan Ege'de 11 petrol arama ruhsatı vermiştir. Türkiye, yakında petrol aramaya başlayacağını açıklamıştır. Ancak bütün bunların «ciddi petrol arama çalışması» olmadığını iddia etmek için petrol uzmanı olmaya gerek yoktur. Amaç şoven duyguları körüklemek ve istilâcı bir dış siyaset çizgisi elde etmektedir. Nitekim Ege Kıta Sahanlığı tartışmalarının, Kıbrıs'ta yetkili 12 Adalar'ın işgalinden, Girit adasında askeri üs istemekten söz etmiştir.

Her iki ülkenin hakim sınıfları içinde bulundukları derin ekonomik ve politik bunalımın geniş emekçi kitlelerindeki tepkilerini saptırabilmek amacıyla bilerek isteyerek şovenizme sapmakta ve savaş çığlıkları atmaktadırlar. Bir büyük gazete savaş endüstrisini kampanya haline dönüştürmüştür.

Son olarak Ege Kıta sahanlığı tartışmaları sırasında bir Federe Türk Devletinin ilânından kısa bir süre önceye tesadüf etmesinin altını çizmek gerekir. Bunun «tesadüf» olduğunu söylemek de doğru değildir. Federe Devletin ilânının dışarıdaki tepkilerini büyük ölçüde önleme yada yönlendirme güçleri olmayan iktidarlar içerideki tepkileri, şoven dalgayı yükselterek göğüsleme yolunu seçmişlerdir. Ege kıta sahanlığı konusunun yeniden alevlenmesinin temeli kısaca budur.

6 Şubat 1975

● Amerikan Askerî Yardımının kesilmesi ile ilgili tepkiler devam ediyor. Özellikle demokratik kuruluşlardan gelen tepkiler Türkiye'nin NATO'dan çıkması gerekliliği yönünde gelişiyor. Bu arada Türkiye, ABD'ye bir nota verdi. Öte yandan ABD Başkanı Ford da, Amerikan Kongresinde, grup liderleri ile bir toplantı yaptı ve «kararın yeniden ele alınmasını» istedi. Türkiye'nin ikili anlaşmalarla ilgili görüşmeleri durdurduğu bildiriliyor.

● Cumhurbaşkanı Korutürk, ABD yardımının kesilmesi ile ilgili olarak siyasî partilerin liderleri ile görüştü. Görüşmede hükümet sorununun da ele alındığı bildirildi. Ecevit bu görüşme sırasında Cumhurbaşkanı'na 28 Nisan'da ön seçim, 8 Haziran'da ise seçim yapılmasını önerdi.

● Türkiye - Libya Yatırım Bankasının üç ay içinde kurulacağı açıklandı.

● Kıbrıs Türk Cemaatı Başkanı Rauf Denktaş «Kıbrıs'ta

federasyonun Türk kanadı derhal kurulmalıdır» dedi. Denktaş demecinde, «Türkiye'nin bir işaretini bekliyoruz» şeklinde konuştu.

● Yan ödemelerdeki haksızlığı protesto etmek amacıyla çeşitli şekillerde direniş hareketine geçen assubaylar, son derece sert şekilde cezalandırıldılar. Millî Savunma Bakanının, mecliste yaptığı açıklamaya göre 74 Assubay emekliye sevkedildi;63 0 hava assubayı tutuklandı; 2 bin 236 assubay ise açığa alındı. Bu resmî rakamların ötesinde, çok sayıda Assubayın tutuklu olduğu söyleniyor.

● Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Okuluna faşist komandolar saldırdı. Komandoların silâh da kullandığı saldırı sırasında, üç öğrenci yaralandı. Polis, elinde zincir ve silâh bulunan dört komandoyu yakaladı.

● Ecevit'in, Alman Sosyal Demokrat Partisi Başkanı Brandt'ın davetlisi olarak Mart 1975 ortalarında Almanya'ya gideceği açıklandı.

● Zonguldak'ta aynı günde, Dilaver, Asma ve Çaydamar ocaklarında göçük oldu ve 10 işçi toprak altında kaldı. Yedi işçinin kesinlikle öldüğü açıklandı.

● Yunanistan'a, Ege Kıta Sahanlığı ile ilgili uyuşmazlığı çözümü için Lahaye Adalet Divanına gitmeyi kabul ettiğimiz resmen bildirildi. Ancak daha önce bakanlar seviyesinde bir ön görüşme şart koşuluyor.

Faşizmin bozgunları ve aşırı sağ tehlikesi

Alexandre Galkine

Avrupa'nın sanayileşmiş kapitalist ülkelerinde, siyasal güçler dengesi, iki karşıt eğilimin güçlü etkisi altındadır.

Bir yandan, genel bir sola dönüş gözleniyor. Bu sola dönüş, sol güçlerin etkisinin artması; sağ uç partilerine ve gerici partilere oy veren seçmen oranının ve merkezci seçmenlerin azalması; merkezci ve sağ reformcu siyasal örgütler içinde sol akımların güçlenmesi; çoğunlukla sadece lâfta bile kalsa, kitle desteği ve şöhret peşinde burjuva siyaset adamlarının ve kitle haberleşme araçlarının bir bölümünün sola yönelmeleri ile somutlanıyor.

Avrupa'nın en eski faşist rejimi olan Portekiz'deki rejimin devrilmesi, daha sonra, Yunanistan'da «Kara Albaylar» diktatörlüğünün çöküşü, bu eğilimi belgeleyen dünya çapındaki olaylardan bazılarıdır. Brejnev'in, Berlin'de, Demokrtik Alman Cumhuriyetinin 25. yıldönümü münasebetiyle verdiği söylevde de belirttiği gibi, **«On yıllardan beri ilk defa, Avrupa'da, faşist rejimlerden bütünüyle kurtulma imkânı, gerçekten ortaya çıkmış bulunmaktadır.»**

Öte yandan, kapitalist dünyanın bazı yerlerinde, «ultra» ların özellikle de azgın neo - faşist'lerin eylemleri, hissedilir bir şekilde güçlenmeye başlıyor. Ultraların eylemlerinin en fazla yoğunlaştığı merkezler, ekonomik, sosyal ve siyasal sorunların yakıcı bir hal aldığı, üstelik de bölgesel geliş-

me dengesizliğinin sosyal hayavı büsbütün kararttığı kapitalist ülkeler oluyor.

Bu açıdan, İtalya'nın durumu tipik sayılabilir. İtalyan işçi hareketi ve işçi sınıfının öncü müfrezesi, son on yıllar boyunca önemli başarılar kazandı. Ama, bu ülkede, aşırı - sağ güçler siyasal sistemin bazı parçaları ve seçmenlerin bir bölümü üzerinde hissedilir bir etkiyi halâ sürdürüyorlar. Bu güçler, iktidar çarkını ele geçirmek ve burjuva parlamenter rejimini faşist yönde değiştirmek için, işgal ettikleri konumlardan yararlanma niyetlerini gizlemeye bile gerek görmüyorlar.

İtalyan Sosyal Hareketi adını alan şu neo - faşist partinin, parlamentarizme bağlı kalmış olan burjuva partilerinin içindeki sağ akımlarla ilişkilerini sağlamlaştırma girişimleri, buradan kaynaklanıyor. Yine, ülkede güvensizlik, dengesizlik ve korku atmosferi yaratmayı amaçlayan «gerginlik stratejisi» ve silâhlı güçler içinde sürdürülen gizli sızma hareketi de bu amaçlara yöneliyor.

Daha az belirgin olmakla birlikte, ekonomik, sosyal, aynı zamanda siyasal özlü şiddetli bir sınıf çatışmasının, iki mezhep, protestanlarla - katolikler arasındaki karşıtlık şeklinde maskelendiği Ulster'de de, benzeri eğilimler görünüyor.

Katolik azınlığın, eşitliğinin ve demokratik haklarının tanınması için, gittikçe büyüyen kitle hareketi, arkalarını Britanya yöneticilerine dayamış olan gerici protestan çevrelerinin vahşi direnciyle karşılaşıyor. Kuzey İrlanda'da kurulan tutucu protestan cephesi, bütün demokratik gelişmeleri önlemek üzere neo faşizme doğru gidiyor ve gitgide terörizme ve şiddete kayıyor; şovenizmi ve dinsel bağnazlığı, fanatikliği körüklüyor.

Son yıllarda kamuoyunda gözlenen olumlu değişmelere rağmen, Batı Almanya'da da, «sağ», oldukça sağlam durumda. Aşırı sağın seçimlerde uğradığı yenilginin şaşkınlığı geçer geçmez, «ultra» örgütlenmeler oluşturma yolunda ateşli çalışmalar başladı.

«Yerini bulamamış» kişilerden oluşan toplulukların meydana getirdiği ve bütün savaş sonrası dönemi boyunca aşırı sağ güçlerin temel dayanaklarından ve çekirdeklerinden olan örgütler eylemlerini yoğunlaştırıyorlar. Bu arada, sağ kampın yeni bir yapıya büründüğü, sağ kampta bir konsolidasyonun (iç bütünlüğün) olduğu da görülüyor. Bu konsolidasyonun belirgin özelliği, açık neo - faşist güçlerle «ılımlı» adını alan sağı meydana getiren burjuva partileri içindeki daha tutucu ve gerici gruplaşmaların birleşmesidir. Bu olay en fazla sağ fikirleriyle tanınan, Franz - Josef Strauss'un yönetimindeki Sosyal Hristiyan Birlik partisinde gözlenmektedir.

Faşist bir rejimin sürdüğü son Avrupa ülkesi olan İspanya'da ise, faşizmin içten içe çürüyüp dağılması, çelişkili ve karmaşık bir durum yaratmıştır. Franco'nun çürümüş rejimi altında, anti faşist güçlerin mücadelesinin hızlanması karşısında, yöneticiler iktidarda kalabilmek için en azgın baskılara başvurmakta ve birbiri ardından terör dalgaları estirmektedirler.

Bu tabloyu tamamlamak için, aşırı - sağcı, faşist, askerî - terörcü rejimlerin kısa bir zaman önce yıkıldığı ülkelerde, karşı devrimin olayların akışını değiştirmekten ve kaybettiği mevzileri hiç değilse kısmen ele geçirmekten vazgeçmediğini hatırlatalım. Bu ülkelerde, karşı devrim, faşist as-

kerî - terörist diktatörlük altında en parlak günlerini yaşayan ve şimdi, etkisini ve zenginliklerini kaybetmekten korkan tekelci burjuvazinin desteğinden yararlanıyor. Yine, faşizmin saltanatına yardımcı olan bir despotizm, keyfilik ve çürümüşlük ortamında biçimlenmiş ve bugün cinayetlerinin hesabını verme korkusuyla titreyen bir Devlet aygıtının üst kademelerinin sempatisinden de, nasibini alıyor. Karşı devrim, uzun yıllar süren faşist propagandanın kalıntılarının halâ yaşadığı bazı halk kesimlerinin kararsızlığından, telâşından da yararlanıyor.

Kapitalist dünyada, «aşırı sağ» ın, yani neo faşizmin etkisini araştırırken, çeşitli ülkelerdeki bu türden rejimlerin ve hareketlerin kendi aralarında açık veya gizli yollarla, sıkı ve sürekli ilişkiler içinde olduklarını da hatırlamak gerekir.

Meselâ, Franco İspanyası ile Salazar Portekiz'inde, diğer ülkelerdeki neo faşist eylemleri yönlendiren ve aralarındaki koordinasyonu sağlayan özel merkezler bulunduğu uzun süreden beri biliniyordu. «Kara Albaylar» ın iktidara geçmelerinden sonra, Yunanistan'da da benzeri merkezler kuruldu. Zaman zaman, aşırı sağ unsurların çeşitli komploları konusunda bazı ayrıntılar sızardı. Portekiz istihbaratının faaliyetleri konusundaki bir araştırma, neo - faşist darbeler hazırlanan bu merkezlerin yaptıkları işlerin, bölük pörçük bilgilerden çıkarılandan çok daha önemli ve yaygın olduğunu gösterdi. Bu merkezlerden ikisi, Portekiz'deki ve Yunannistan'daki, bugün zararlı durumdan çıkmıştır. Neo - faşistler, eylemlerini uluslararası bir planda koordine etmekte, böylece biraz daha güçleşmiş olmaktadırlar. Ama bu türden merkezler, halâ İspanya'da zararlı çalışmalarını sürdürüyorlar.

Yukarda sözünü ettiğimiz iki eğilimi gerçek değerleriyle değerlendirmek istersek; yani bir yanda, genel siyasal durum içinde ortayl çıkan sola dönüşle, öte yanda, yönetici sınıfların ve siyasal örgütlerinin en «aşırı» mihraklarının yendine eyleme geçmeleri eğilimlerini, gerçek değerleriyle değerlendirmek istersek; bu iki eğilimin şu andaki ilişkilerini ve uzun vadedeki gelişmelerini ortaya koymamız gerekir.

Deneylerin de gösterdiği gibi, neo - faşizm tehlikesinin küçümsenmesi devrimci güçleri hareketsizliğe sürükler; tehlikeye gerekli anda, etkili bir şekilde karşı koyabilmekten ve kendilerine yönelen saldırıları geriletmekten alakoyar.

Bu tehdidin gereğinden fazla büyütülmesi ise, olayların gelişmesinin esas çizgisinin, siyasal güçlerin gerçek ilişkilerinin ve bundan doğan imkânların doğru belirlenmesini son derece güçleştirir.

Son dönemlerde meydana gelen olayların incelenmesi, «ultra» ların yenilgileri kadar, yeniden eyleme geçmelerinin de, kapitalist toplumun derinliklerinde olup biten aynı tipten bazı süreçlerin bir yansıması olduğunu gösteriyor. Faşizm de dahil olmak üzere, aşırı sağ terörist ve karşı dev-

rimci rejimler, kapitalist üretim ilişkilerini gizleyen bir siyasal üst yapıdan başka bir şey değillerdir.

İktidarda olan burjuvazinin gözünde bu üstyapı, üretim araçlarının özel mülkiyeti üzerine kurulu sosyal ve ekonomik rejimin varlığını tehlikeye atan keskin bunalım dönemlerinde özellikle geçerli ve etkilidir. Yine aynı bakış açısından bu faşist üstyapı, kapitalizmin sosyal ve siyasal sistemi, nisbî ve geçici de olsa sakin ve bir döneme girdiğinde etkinliğini kaybeder. Durum ne olursa olsun, gerici «aşırı sağ» rejimler (en önde de faşist rejimler), kapitalist toplumun yönetici sınıfının iktidarını sürdürdüğü diğer biçimine : burjuva demokrasisine bir alternatiftir.

Ama, iktidarın şu veya bu şekilde biçimlenmesi, sadece yönetici sınıfın tavır ve isteklerine bağlı değildir. Emperyalist burjuvazinin, Tekelci Devlet kapitalizminin gelişme kanunlarından kaynaklanan en yaman bir gericilik yönündeki eğilimi, karşısında, halk kitlelerinin demokrasi özlemlerini, sağdan gelen saldırılara karşı gittikçe artan direnme iradelerini ve güçlerini bulur. Sosyalizmin, dünya planındaki, «yumuşama» (detant) politikası ve sağlam bir şekilde kurulmuş, «barış içinde birarada yaşama» politikası çerçevesinde, özellikle güç kazanan barışçı etkisi, bu konuda elverişli dış koşullar sağlamaktadır.

«Ultra» eylemlerin son zamanlardaki yoğunlaşması, kapitalist Avrupa ülkelerinden bazılarında açıkça neo - faşist karaktere sahip olanlar da dahil olmak üzere; şimdiye kadar görülmemiş boyutlara ulaşan ekonomik, sosyal ve siyasal bunalıma sıkısıkıya bağlıdır. Bunalımın esas yükünü halk kitlelerinin sırtına yükleme girişimleri; örgütlenmesi, sınıf bilinci ve savaşçılığı günümüzde geçmişten çok daha yüksek düzeylere varmış olan işçi sınıfının şiddetli direnciyle karşılaşmaktadır.

Sınıf mücadelesini, «dış tehlike» gerekçesine sığınarak yumuşatma eğilimleri, «yumuşama» politikası yüzünden, bir zamanlar sahip oldukları etkiyi artık kaybetmişlerdir. Tekellerin emrindeki hükümetlerin saldırılarına karşı gösterilen direnç, sert biçimlere bürünmüştür. Sadece savunmada kalmayarak, sosyal ilişkilerin tümüne yönelen aktif bir biçim kazanmıştır.

Savaş sonrası yıllarında, kapitalist ülkelerin çoğunda, iktidardaki burjuvazi tarafından kullanılan parlamento mekanizması, yönetici çevrelerin yeni şartlarda ortaya çıkan taleplerine uygun düşmemiştir. Bunalımı yenmek için aldıkları tedbirlerin bütün yükünü kitlelerin omuzlarına yıkmak isteyen burjuva partilerinin politikası yüzünden gittikçe artan memnuniyetsizlik, merkez sağ seçmenlerinin azalmasını hızlandırmıştır.

Parlamenter kurumlarda, başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi kitlelerin, çıkar ve özlemlerini şu veya şu şekilde dile getiren temsilcilerin artması, birçok durumda, bu kurumları, kitleler üzerinde baskı aracı olarak kullanma imkânını kısıtlamıştır. Gittikçe bürokratlaşan yürütme gücüne gelince, bu gücün, duruma hakim olmasına yardım edebilecek tedbirleri almakta yetersiz kaldığı görülmüştür.

İşte bu yüzden, kapitalist ülkelerin egemen sınıflarının bir bölümü içinde, —özellikle burjuvazinin, durumu fazla tehlikeli gördüğü yerlerde— iktidarını korumak için, geçmişte denenmiş terörist metodlara başvurma

eğilimi ortaya çıkmaya başlamıştır. Burjuvazi, niyetlerine uygun düşen çeşitli durumlardan yararlanmıştır.

Son on yıllarda, ekonomik ve sosyal gelişme, kırlardaki (ve son zamanlarda hergün biraz daha artan bir şekilde) şehirlerdeki çeşitli küçük mülk sahipleri kategorilerini eski yaşama imkânlarından, hayat koşullarından ve sosyal mevkilerinden yoksun bırakmıştır. Öte yandan bunalımın çeşitli yönleri, yani tekelci devlet kapitalizmi karşısında durumlarını korumayı başarabilmiş olan küçük mülk sahiplerinin sisteme düşmanlığını güçlendirmiştir.

Bu sosyal grupların siyasal tavrı, örgütlü işçi sınıfına yaklaşma eğilimi göstermektedir. Antimonopolist (tekelciliğe karşı) bir cephenin objektif temelleri böylece sağlamlaşmaktadır. Bununla birlikte, bu grupların siyasal tavırları, cephenin gelişmesinin ilk ve ara aşamalarında, tekelci devlet kapitalizmine karşı bir tepkiyi barındırırken, aynı zamanda büyük ölçüde gerici olan burjuva bilincinin unsurlarını da taşımaktadır. Bu durum, burjuvazinin açık terörist egemenlik biçimlerine yandaş olanlara; kurnazca yazılmış bir sosyal program ve duruma uygun tedbirlerle, bu sosyal zümrelerin hiç değilse bir bölüğünü kazanabilecekleri umudunu vermektedir.

Bunlar, pek çok kapitalist ülkede, iktidar mekanizmasının etkisizleşmesinin parlamenter demokrasiyi yıpratmasından yararlanmayı planlıyorlar. Bu türden eğilimlerin genelleşmesi, örgütlü devrimci işçi hareketine, burjuva parlamentarizmini sonunda sosyalist demokrasiden başka birşey olmayan gerçek bir demokrasiye dönüştürmenin acil bir sorun olduğunu, bir kere daha kanıtlıyor.

Ancak, sağ ve merkez burjuva partilerine oy veren geleneksel olarak tutucu toplum kesimlerinde, bu yıpranma olgusu, çoğunlukla, «basit çözümler» ve «enerjik eylemlerle» ekonomiye, sosyal ilişkilere ve siyasal hayata düzen getirebileceği sanılan «güçlü iktidar» özlemleri doğuyor. Bu güçlü iktidarı, ancak, otoriter karizmatik (lider) bir kişiliğin veya «geçici» bir askerî diktatörlüğün ya da düzene boyun eymeyenlere karşı kanlı bir terörü, toplumsal demagojiyle gereği kadar yumuşatılmış bir programla birleştirebilen, neo - faşist bir aşırı sağ partinin egemenliğinin sağlayabileceği sanılıyor.

Toplumun yönetim mekanizmasının, tekelci Devlet kapitalizminin gelişmesinin sonucu olan bürokratlaştırılması, «seçkinler» teorisinin veya «teknokratlar» teorilerinin yayılmasına yol açmıştır. Bu teoriler, aşağıdan yukarıya doğru demokratik bir sosyal kontrol gereğini inkâr eder ve toplumun yönetilmesine ilişkin bütün sorunları, yönetimin bir «meslek haline gelmesi» ve yukardan gelen emirlerin olduğu gibi aşağıya iletilebilmesi için etkili bir sistemin oluşturulmasına indirger. Geleneksel burjuva parlamenter mekanizmasının gittikçe belirginleşen yetersizlikleri karşısında, bunalım belirtilerinin fazlalaşmasıyla birlikte, bu teoriler, en aşırı şekiller altında, neo - faşist «ultra» ideolojiye yaklaşmakta, ya da bu ideolojiyle bütünleşmektedir.

Burjuvazinin diktatörce iktidarının, yönetim aygıtının üst ve orta kademelerinde yer alanların sadece zümre konumlarını değil, kişi kişi konumlarını da güçlendirdiğini, onlara ek çıkarlar sağladığını unutmamak ge-

rekir. Bu türden eğilimlere, özellikle ordunun ve polis örgütünün üst kademelerinde rastlanmaktadır. Başarıya ulaşsın ulaşmasın, bütün aşırı sağ komplolarda, darbelerde, ordunun ve polisin üst kademelerinin baş rolde olması; buna karşılık, alt kademelerde, genç subaylar arasında demokratik fikirlerin gelişmesi, tesadüf değildir.

Bununla birlikte, gerek uluslararası planda, gerekse iç politika planında ve sosyal planda yeni güçler dengesinin ortaya çıkardığı mevcut durumun özelliği, **«güçlü iktidar»** yandaşı sağcıların ve bunların arkasındaki gerçek koruyucuların umutlarının temelindeki etkenlerin, belirleyici olmamasıdır. Gerçekten de bu özlemler, çok daha önemli olgulara çarpmaktadırlar.

Bu olgular arasında önce, soğuk savaştan barış içinde birarada yaşamaya doğru gelişmenin damgasını vurduğu uluslararası durumu saymak gerekir.

Karşıt ekonomik ve sosyal sistemlerin askerî ve siyasal çatışma döneminde, egemen burjuvazinin, kendi ülkelerinde kesin ve belirleyici etkiye sahip en gerici bölükleri, bu ülkelerde, bir «kuşatılmış kale» havası estiriyorlardı. Böyle bir hava, tutucu güçlerin, bir yandan, yönetici sınıfın kendi içindeki gerçekçi bir iç ve dış politikadan yana olanları susturmasına! öte yandan, aşağıdan gelen baskıyı, halk kitlelerine hedef şaşırtarak ve bölerek kırmasına yardımcı oluyordu.

Artık «kuşatılmış kale» havasını sürdürmek, gittikçe daha güç, hemen hemen imkânsız hale geldi. Soğuk savaşı körükleyen ve şimdi de uluslararası yumuşamayı engellemeye çalışan sosyal ve siyasal güçler, «güçlü iktidar» fikrini en ateşli şekilde savunanlardan başkası değildir. Bir zamanlar dış politikayı biçimlendiren kavramlar, artık sert eleştirilere ve yeni düzeltmelere hedef oluyor. Bu politikaların yandaşları, yavaş yavaş sahneden çekilmek zorunda kalıyorlar.

«Kurtarılmış kaleler» havası dağıldıkça, en geniş emekçi kitlelerin özlem ve duygularını dile getiren sosyal güçler durumlarını sağlamlaştırıyorlar. Aynı zamanda, yönetici çevreler üstünde de, daha gerçekçi bir sosyal ve siyasal strateji doğrultusunda baskılar yoğunlaşıyor.

Aşırı sağ komploculara ve onların kurdurduğu rejimlere karşı, dışardaki durum da gitgide daha elverişsiz olmaya başlıyor. Soğuk savaş döneminde, açıkça neo - faşist olan en gerici rejimlere, emperyalist ülkelerin, malî, siyasal ve askerî desteği, «güvenlik» gerekçesine bağlanırdı. Uluslararası yumuşamayla birlikte bu maskeler de eski etkinliğini yitirdi.

Ultra'ların dışardan desteklendiklerine şüphe yok. Ama bu destek, artık büyük bir dikkatle gizli tutuluyor. Bu amaca yönelik kredilerin yetkili kurullardan geçirilmesi gitgide zorlaşıyor. Ve «ultra» rejimler lehine doğrudan müdahalelerin gerek içerde, gerekse dışarda ağır sonuçlar doğuracağı anlaşılıyor.

Egemen burjuvazinin en gerici kesimlerinin savunduğu şiddet politikasının karşısındaki ana unsurlardan biri, ekonomik mücadeleyi olduğu kadar genel olarak siyaseti de nihaî şekilde etkileyen işçi sınıfının bilinç, örgütlenme ve savaşkanlık düzeyi oluyor.

Geçmişte, faşist rejimler, (doğrudan bir askerî saldırı olmadığı zaman),

siyasal planda ve örgütlenme planında bölünmüş, terörcü ve gerici hükümet biçimlerinin aktif veya potansiyel düşmanı diğer sosyal gruplarla ittifakını sağlamlaştıramamış bir işçi sınıfı karşısında güçlenebiliyorlardı.

Buna karşılık, işçi sınıfı ve kendisine bağlı örgütler, gerektiği zaman etken bir eylem birliği kurabilirlerse, diğer antifaşist siyasal ve sosyal güçlerle zorunlu ilişkiler geliştirebilirlerse, faşizmin sadırısı başarısızlığa mahkûm oluyordu.

Amacı, bazı işçi kategorileri de dahil olmak üzere halkın yoksul kesimleri arasında sosyal tabanını genişletmek olan faşist demagoji bu durumda, beklenen sonuçları vermiyordu.

Neo faşist özlemlerin, objektif şartların, aşırı sağın planları açısından çok daha elverişsiz olduğu günümüzde, karşılaştığı direnç, büyük bir önem kazanıyor.

Neo - faşist yöntemlerin uygulandığı ülkelerde, bu uygulamanın sonuçları konusunda edinilen etraflı bilgiler, neo - faşist, diktatörce ve totaliter hükümet biçimlerine başvurmaya, başlı başına bir engel teşkil ediyor. Mihver devletlerinin askerî yenilgisinin ardından, Almanya ve İtalya'nın «klâsik» faşist rejimlerinin çöküşü, faşizmin egemenliğinin yarattığı toplumsal gerileme ve manevî çöküntünün derinliğini açıkça ortaya koydu.

Kanlı bir terörle zaptedilebilen sosyal çelişkiler, ilerdeki bir patlamanın objektif şartlarını yaratarak biriktiler. O dünemin faşist rejimlerinin çöküşünü, heryerde, başta komünist partileri olmak üzere, devrimci ve demokratik güçlerin, solun etkisinin sağlamlaşmasının izlemesi, tesadüf değildir.

Savaş sonrası askerî diktatörlükler ve faşist rejimler deneyi, 1945'den önce, Avrupa'da faşizmin belirgin çizgilerinin, burjuvazinin hertürlü terörist, diktacı hükümet biçimlerine özgü genel kanunların ifadesi olduğunu bütünüyle doğruladı.

Ekonomik alanda, faşizmin egemenliğinin sonuçları, 1974 yılında askerî - terörist boyunduruktan kurtulan iki ülke örneğinde çok açıktır. Portekiz'de, uzun süren faşizm, bu ülkeyi Avrupa'nın en az gelişmiş ülkesi haline sokan görülmemiş bir gecikme yarattı. Rejimin içten çöküşü o noktaya gelmişti ki, yıkılış anında, rejimi savunacak hiçbir sosyal güç ortada yoktu. Yunanistan'da, «Kara Albaylar» kliğinin daha kısa süren egemenliğine ekonomik altüstlükler, Devlet maliyesinin görülmemiş iflâsı, ancak teröre dayanan bir iktidar mekanizmasının dağılması eşlik etti. Portekiz'de olduğu gibi burada da, görünüşte bu kadar görkemli olan ve sağlamlığıyla övünen bir yapı, iskambilden bir şato gibi yıkılıverdi. Bu rejimlerin, yönetici sınıfın iltifatlarına mazhar olmak için övünç kaynağı haline getirdikleri, sola karşı savaştaki «başarılar» ı da aynı derecede aldatıcıydı. Yasaklamalara, teröre, baskıya, zulme, yalanlara ve geniş halk tabakalarını şaşırtmaya yönelik sosyal demagojiye rağmen, bu iki ülkede de, devrimci güçler, durumlarını sadece korumakla kalmadılar, aynı zamanda güçlendiler de.

Kısaca, faşist ve askerî - terörist rejimler, tekelci burjuvazinin kendilerine yüklediği stratejik misyonu yerine getiremediler. Bu misyon : sonuna

kadar (hiç değilse uzun bir süre için ve şüphesiz burjuvazinin açısından) normal ve sakin bir ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmeyi, burjuva egemenliğinin dokunulmazlığını ve üretim araçlarının sahiplerine ucuz ve itaatkâr işgücü sağlayacak «sosyal barış» ı garanti etmekti. Sadece dış görünüşlerle ilgilenen bu rejimler, sonunda, savunmakla görevli oldukları kapitalist toplumu dağıtmaya bile yardımcı oldular. Bu durum, kapitalist ülkelerin egemen çevrelerinin, başvuracakları hükümet etme yöntemlerinin seçmelerini etkiledi şüphesiz.

Yine de, tekelci burjuvazi iktidarının gerçekten tehdit altında olduğunu hissettiği zaman; rasyonel, akılcı çözümler ve düşünceler, yerini hemen, gücünü ve varlığını korumak üzere, saldırgan eylemlere, çılgınca davranışlara bırakır. Ve, bir dala tutunmaya çabalarken, kendisine «kabul edilebilir» bir çıkış yolu vaad eden her güce, özellikle de kendisine en «kararlı» ve «sarsılmaz» görünene sarılır. İşte, yıllardan beri kendi saatlerinin gelmesini bekleyen, emekli veya iş başındaki hırslı askerler, komünistlere ve bütün sola karşı harekete geçmek için sabırsızlanan aşırı sağ fanatikler, iktidara ulaşabilmek için kitlelerin peşin hükümlerini istismara hazır ilkesiz demagoglar, faşist ve askerî - faşist rejimlerin (1) kadrolarını aralarından derledikleri, toplumun (aydın ve diğer) asalak takımları ortaya çıkar.

Avrupa'da faşizmin, özellikle geçtiğimiz yılda iyice açığa çıkan başarısızlıklarına rağmen ve dünyanın genel konumunu, faşist eylemlere güç kazandırmadığı halde, devrimci işçi hareketinin, aşırı sağ tehlikeye karşı sürekli uyanık olması gereği açıktır.

1969 yılında Moskova'da toplanan Komünist ve işçi partilerinin uluslararası konferansı, emperyalizmin, demokratik özgürlükleri gaspedip, sosyal ve siyasal hayatı faşistleştirme eğiliminin doğurduğu tehlikeye dikkati çekmiştir. 1974 başında Bruxelles'de yapılan Avrupa komünist ve işçi partileri toplantısında da, neo - faşist eylemlere karşı mücadele söz konusu edilmiştir.

Baş kaldırmaya başlayan hatta iktidar çarkını ele geçirmiş olan ultra ve askerî faşist hareketlere karşı mücadeleye girişen siyasal güçlerin deneyleri, geçmişte olduğu gibi bugün de zaferin tayin edici şartının, işçi sınıfının ve onun bütün potansiyel müttefiklerinin en geniş birliği olduğunu açıkça ortaya koyuyor.

Faşist örgütlerin, kendilerine geniş bir sosyal temel sağlayabilmek için, geleneksel yapıların çökmesinin ve ekonomik değişmelerin büyük güçlüklerle karşı karşıya bıraktığı orta tabakalara seslendikleri de hesaba katılarak; işçi sınıfının devrimci öncüsü, bugün, ara tabakaların çıkarlarına cevap veren sosyal programlar getirmeye ve uygulatmaya, böylelikle, ara tabakaların proletarya ile ittifakını sağlamlaştırmaya çalışıyor.

Sadece işçi sınıfını temsil eden parti ve örgütlerin değil, geniş emekçi kitlelerin ittifakını sağlamak günün gündemindedir. Yönetici sınıf içindeki çelişkilerin derinleşmesinin belirlediği bir durumda, bu siyasal ittifaklara, burjuvazinin parlamenter hükümet biçimlerinin terkedilmesine karşı

olan kesimlerinin temsilcileri de katılabilir, hatta bazı yerlerde katılmıştır bile.

Tekelci devlet kapitalizminin temellerini sarsan köklü dönüşüm programları, sadece toplumun tümüyle demokratlaşmasını değil, aynı zamanda, ordu ve polisin başında bulunan gerici kliğin, demokratik kurumlar ve halkın haklarına karşı şiddetle başvurmalarını engelleyecek tedbirlerin alınmasını da sağlar.

Demokratik güçlerin ideolojik alanda verdikleri mücadelede de çok büyük önem kazanmaktadır. En aşağılık peşin hükümlere ve içgüdülere hitab eden o bulanık efsanelerin karşısına, insanlığın en üstün fikir mirasından kaynaklanan düşünceleri koymak gerekir. Bu miras, eşitlik, sosyal adalet, toplumun uyumlu bir şekilde örgütlenmesi, ilerleme, evrensel barış ve enternasyonalizm'dir.

Proletarya'nın öncü müfrezesi, sağ tehlikeye karşı mücadelesi sırasında, işçi sınıfının çıkarlarını savunurken, insan toplumunun ilerici gelişmesinin en genel taleplerini gerçekleştirebilecek sınıf olarak, işçi sınıfının tarihî misyonunu tümüyle gerçekleştirmesine de yardımcı olur.

---

(1) Özellikle Avrupa dışında, kapitalist dünyanın çevresinde, ihraç edilmiş faşizm *adı verilebilecek bir çeşit* «ultra» *rejim modeline rastlanmaktadır. Askerî terörist biçime bürünen bu rejimler, (az çok) burjuva demokrasisi görünümündeki hükümetler tarafından dışardan ithal edilirler. Bu rejimlerin ilk dayanağı ve maddî kaynağı, başlıca Kuzey Amerika emperyalizminin temsil ettiği, çokuluslu sermayedir.*

7 Şubat 1975

● Etyopya'da, Eritre gerillaları eyalet başkenti Asmara'yı kuşattı. Eritre gerillaları Etyopya ordusunun havadan yaptığı bombardımana rağmen ilerlemeyi başarıyorlar.

● Yunanistan'ın Cunta dönemindeki başbakanlarından Kanellapulos «Kıbrıs'ta federasyon kurulmalıdır» dedi.

● ABD'nin Türkiye'ye askerî yardımı kesmesiyle ilgili tartışma ve tepkiler sürüyor. Irmak «Yardım Şubat sonunda yeniden başlayabilir» derken, ABD Başkanı Gerald Ford ABD kongresini ikna etmeye çalışıyor.

● Kerim Yaman'ın öldürülmesi ile ilgili olarak Vatan Mimarlık ve Mühendislik Akademisi öğrencisi olan üç faşist komando, Devlet Güvenlik Mahkemesince tutuklandı.

● Bir NATO filosunun «ziyaret» adı altında Portekiz kara sularına girmesi ile yoğunlaşan anti Amerikan ve anti emperyalist hava Portekiz'de siyasî gerginlik yarattı. Silâhlı Kuvvetler Hareketi ve Komünist Partisi, bir hafta önceki bildirilere uyarak gösteri yapılmamasını istediler.

● Peru'da bir süre önce Genel Kurmay Başkanının, Başbakan ve Dışişleri Bakanlığı görevini de üstlenmesinden sonra başlayan siyasî gerginlik, bir polis birliğinin greve gitmesiyle kanlı çatışmalara ve yağmaya dönüştü.

8 Şubat 1975

● Amerikan askerî yardımının kesilmesi Türkiye'de en çok tartışılan konu olmakta devam ediyor. Ecevit, «Bir ülkenin askerî malzeme aldığı kaynağı değiştirmesi onun dış politikasını da değiştirmesini gerektirir» derken, Hava Kuvvetleri eski komutanı Muhsin Batur, «ABD üsleriyle ilgili anlaşmaların feshedilmesini» önerdi. Öteyandan, Başkent kaynakları, Kissinger'in Türkiye Dışişleri Bakanı Melih Esenbel'e telefon ederek, «yardımın yeniden başlayacağı konusunda söz verdiğini» ileri sürüyorlar.

● Celâl Bayar'ın çağrısı üzerine kendisi ile ortak bir toplantı yapan AP ve DP temsilcileri, Celâl Bayar'ın «CHP'yi mutlaka hükümetin içinde görmek istediğini» ileri sürüyorlar.

● Elâzığ'da, TSİP, CHP gençlik kolları, DİSK, TÖB - DER'in düzenlediği «faşizmi ve pahalılığı protesto sessiz yürüyüşü» saldırıya uğradı. Saldırı tertibi bir süreden beri biliniyordu. Saldırganlar silâh kullandılar, matbaaları, işyerlerini tahrip ettiler. Vali Ordu birliklerinden yardım istedi.

9 Şubat 1975

● Ecevit İstanbul'da bir basın toplantısı düzenledi. «Erken seçim» sloganını «Derhal seçim» şeklinde değiştiren CHP Genel Başkanı, seçim konusunda bilinen görüşlerini tekrarladı ve «Hükümet sorununa seçimsiz çözüm bulmak için akla gelebilecek bütün yollar denendi ve sonuçsuz kaldı» dedi. Ecevit, basın toplantısında, faşist saldırılarla ilgili olarak da şöyle konuştu :
«...saldırılar karşısında can vermeyi bile göze alarak barışçı yöntemlerini sürdürmekle sağduyularını gösteren gençler, artık **her türlü eyleme** de son vererek, saldırganları büsbütün açığa düşürmelidirler...»

● TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in görevinden alınabilmesini sağlayacak olan 11 Sayılı kararname Senato Komisyonunda da AP, MHP, MSP, CGP ve DP oylarıyla reddedildi. Oylama'da Naim Talu da red oyu verdi.

● Hükümetin verdiği fiyattan ham petrol ithalâtı yapmamakta direnen ve Shell ile birlikte sahibi oldukları Ataş rafinerisini uzun süredir düşük kapasite ile çalıştıran BP ve Mobil Şirketlerine hükümet tarafından 90 günlük süre tanındı. 90 Günün sonunda da, rafineri tam kapasite ile çalıştırılmazsa, şirketlerin Türkiye'deki çalışmalarını «durdurma» kararı verileceği bildiriliyor.

● Bayar'ın görüşlerini iletmek üzere çağırdığı AP ve DP temsilcilerine, «Korutürk'ün, seçimle gelmiş parlamenterler arasından seçeceği başbakan adayını desteklemelerini» söylediği açıklandı.

● Elâzığ'da «Faşizmi ve Pahalılığı Protesto Mitingi» sırasında faşistlerin saldırıları ile ilgili olarak 180 kişinin gözaltına alındığı bildirildi. Elâzığ Lisesi'nde de Ülkü Ocaklı Komandolar, devrimci öğrencilere saldırdılar. Üç devrimci öğrenci yaralandı.

10 Şubat 1975

● Demokratik Parti içinde yeni ve büyük bir anlaşmazlık patlak verdi. Parti Divanı tarafından Genel Başkan Yardımcılığına seçilen Sadettin Bilgiç, Bozbeyli ile aralarında Milliyetçi Cephe Hükümetine katılma konusunda şiddetli bir anlaşmazlık çıktığı için

görevinden istifa etti. Olay «yeni gelişmelere gebe ve DP'de muhtemel bir parçalanmaya işaret» şeklinde değerlendiriliyor.

● Yunanistan'ın, Ege Kıta Sahanlığı konusunun La Haye Adalet Divanına götürülmesi önerisine karşı Türkiye'nin ön şart olarak ileri sürdüğü «La Haye'den önce Türk ve Yunan heyetleri arasında bir toplantı yapılsın» önerisi, Yunanistan tarafından kabul edildi.

● Pakistan'da, İçişleri Bakanının bir suikast sonunda ölmesi üzerine Zülfikar Ali Butto, ana muhalefet partisinin kapatıldığını açıkladı. Kapatılan Avami Partisinin lideri ve 60 yöneticisi de tutuklandı. Gelişmeler, Pakistan'da «demokrasinin sonu» şeklinde değerlendiriliyor.

● TUSİAD (Türk Sanayici Ve İş Adamları Derneği) 1975 Yılı Bütçesi üzerine önerilerini açıkladıkları bir raporda, 1975 yılı içinde fiyatların en az yüzde 20 ortacağını bildirdi. TUSİAD raporunda «seçici bir teşvik uygulamasına gidilmesi» istendi. Teşvik uygulamalarının tekelleşmiş şirketlere verilmesini üstü örtük olarak ifade eden bu görüşten sonra, aynı raporda, yabancı sermaye transferlerine de olanak tanınması isteniyor.

11 Şubat 1975

● Yüksek Askerî Şura toplantısı sona erdi ve bir bildiri yayınlandı. Bildiride «millî birliğin her zamankinden daha fazla önem kazandığı» belirtildi. Bu arada Türkiye, ABD'ye bir nota verdi. Nota'da, Türkiye'nin, «NATO ve ikili ilişkilerde tek başına karar alacağı» bildirildi.

● Almanya'daki, işsiz Türklerin sayısı 55 bine yükseldi. 1973 Sonundan itibaren 23 bin Türk isçisinin de Türkiye'ye «kesin dönüş» yaptığı açıklandı.

● İngiltere'de Muhafazakâr Parti'nin genel başkanlığına, eski başbakan Heath'i yenen Bayan Margaret Thatcher seçildi.

● Dünya tekstil sanayiinde büyük bir bunalım başgösterdi. Pamuk fiyatları yüzde 45, iplik ve dokuma fiyatları ise yüzde 50 düştü. Ancak düşüşlerin perakende satışlara, dolayısıyla da tüketiciye yansıması için asgari bir yıl geçmesi gerektiği belirtiliyor.

● Sunday Telegraph Gazetesi'nin bir haberine göre Amerika, Kıbrıs'ın Türk kesiminde «çok büyük» bir radyo dinleme istasyonu kuruyor. İstasyon, Sovyetler Birliği, Ortadoğu ve Avrupa ülkelerindeki radyo yayınlarının tümünü izleyebilecek çap ve güçte olacak.

12 Şubat 1975

● ABD yardımının kesilmesiyle ilgili tartışma ve yankılar sürüyor. Bazı kaynaklar, diğer NATO ülkelerinin Türkiye'ye askerî yardıma başlayacağını bildirirken, diğer kaynaklar bu haberi yalanlıyor. Öteyandan Yunanistan, Kıbrıs konusunu Güvenlik Konseyine götürmek eğiliminde.

● Başbakan Sadi Irmak, siyasî parti liderleri ve parlamento'daki diğer grup temsilcileri ile bir toplantı yaptı. Irmak bu toplantıda, «Dış politikanın kritik bir safhaya girdiğini» söyledi ve «Millî birlik hükümeti kurmanın, millî koalisyonun tam zamanıdır» dedi.

● İspanya'da, kalabalık kitleler gösteriler düzenleyerek, ABD'ye ülkelerinde askerî üs verilmemesini istediler. Bu arada Pueblo adlı bir gazetenin yaptığı kamuoyu

yoklamasının sonuçlarına göre İspanyol halkının yüzde 59'u ABD'ye, İspanya'da üs verilmesine karşı. İspanyolların yüzde 90'ı ise ülkelerinin tarafsız bir ülke olarak kalmasını istiyorlar.

● Etyopya'da Eritre Kurtuluş Örgütleri ile Etyopya silâhlı kuvvetleri arasındaki savaşın çok şiddetlendiği ve pek çok sivilin de öldüğü bildiriliyor. Waldheim ateşkes çağrısı yaptı.

● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, TÖB - DER'in bütün yurt düzeyinde yapmayı kararlaştırdığı «Öğretmenlerin sendikalaşma hakkını savunma ve faşist saldırıları, işsizlik ve pahalılığı protesto» hareketleri içinde düzenlenen İstanbul'daki yürüyüşü yasakladı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı ise, çeşitli sendikalar tarafından kararı alınmış olup uygulamasına geçilmek üzere olan grevlerin tümünü yasakladı.

13 Şubat 1975

● Kıbrıs'ta Otonom Türk Yönetiminin bir toplantısında alınan «sürpriz» bir kararla «Federal Türk Devleti» kuruldu. Federal Türk Devletinin başkanlığına Rauf Denktaş getirildi. Sadi Irmak, kararın «Taksimi ve Enosisi önlemek amacıyla alındığını» ileri sürdü. Parlamentoda temsilcisi bulunan bütün siyasî partiler kararı «olumlu» karşıladılar ve övdüler. Ecevit, «Türklerin attığı adım, kesin çözüme varılmasını kolaylaştırmış oldu» dedi. TSİP Başkanlık Kurulu ise yayınladığı basın bildirisinde, «Kararın, Kıbrıs'ın fiilen taksiminin ve Adanın çifte Enosis yoluyla NATO'laştırılmasının üstü örtük ifadesi olduğunu» belirtti.

● Mihri Belli'nin kurucuları arasında bulunduğu Türkiye Emekçi Partisi'nin kuruluşu açıklandı. Kısa adıyla TEP olan partinin kurucuları şöyle : Mihri Belli, Şaban Ormanlar, Şevki Akşit, Vecdi Özgüner, Sefer Yılmaz, Baha İnalkt, Halil Oyman, Hüseyin Dönmez, Haydar Maho, Faik Kalkavan, Mustafa Özçelik, Esat Meral, Erdoğan Çiğdemoğlu, Mustafa Keskin, Erol Yüce.

● Petrol araştırmaları için Ege'ye açılması istenen ancak «ihtilâflı sularda arama yapamayacağı» gerekçesi ile denize açılmayan Longua gemisi ile TPAO arasındaki kontrat feshedildi. Gemi Norveç'e dönüyor.

● DİSK'in 8. kuruluş yıldönümü bir «kokteyl» le kutlandı.

DİSK bir dönemeçtedir

Engin Dikmenoğlu

Geleneksel olarak 13 Şubat günleri (DİSK'in kuruluş yıldönümüdür) yapılan DİSK Genel Kurulu, Yürütme Kurulunun bir kararı ile Mayıs 1975 sonuna ertelendi. Erteleme için öne sürülen bir kaç gerekçe içinde kanımızca bir tanesi önem taşıyor ve gerçek gerekçe de bu. DİSK yürütme kurulu bu konuda şu anlama gelen bir açıklama yaptı: «Yılbaşında ya da sonunda bir erken seçim mukadder görünmektedir.

Bu genel kurulda, kuruluşumuzun erken seçime ilişkin tutumu da tesbit edilecektir. Oysa, bir çok önemli sendika, DİSK'e katılmak üzeredir ve fakat henüz katılmaya ilişkin «Genel Kurul» kararları alamamışlardır. Erken seçimle ilgili DİSK'in tutumu tesbit edilirken, DİSK'e katılacak olan bu sendikaların da DİSK Genel Kurulunda temsil edilmelerini yararlı ve zorunlu görüyoruz. Bu bakımdan Genel Kurulu'muzu erteliyoruz.

Resmi açıklama aşağı yukarı böyle. Örgüt içi demokrasinin gerekleri açısından oldukça yerinde bir karar da. Ancak ülkemizdeki işçi örgütlerinin durumunu yakından izleyenler ve DİSK'in gelip dayandığı dönemeci iyi değerlendirenler gerekçenin altında «buzağı» değil «hesap» aradılar. Hele, bu karardan kısa süre önce Maden İş Sendikasının, Gönen'deki dinlenme kampında yapılan DİSK'e bağlı Sendikaların yöneticileri arasındaki «gayriresmi» toplantının kulisini de bilenler bu «hesap arama» tutumunda hiç de haksız değillerdir.

Biraz eskiye dönelim. DİSK 14 Ekim seçimlerinde CHP'yi desteklemiştir. Bu siyaset, o dönemde, kendi bağımsız partileri olmayan işçi sınıfı sosyalistlerinin genel tutumuna da uygun olmuştur. Nitekim DİSK'in, 14 Ekim seçimlerinin sonucu üzerinde olumlu katkısı unutulmamalıdır. Ancak, daha o dönemlerde üzerinde tartışılması gereken bir nokta vardı : DİSK, CHP'yi destekleme kararını demokratik güçbirliği çerçevesinde «sosyalistçe» bir tavırla mı almıştır, yoksa DİSK'in bu kararı almasının nedeni, yönetim kademesindeki ağırlığın Sosyal Demokrat CHP çizgisine kayması mıdır?

Daha sonra gelişen olaylar, ikinci soru yönündeki bir «evet» cevabını doğrular yöndedir. Bugün DİSK'in Maden İş Sendikasının Başkanının, çeşitli yerlerde yaptığı konuşmalar, verdiği demeçler, kesinlikle «sosyalizm» dışı bir çizginin DİSK yönetimine hakim olduğunu kanıtlar durumdadır. Sözlerin yalnızca Tüıkler'i bağlayacağı söylenenemez çünkü, Türkler hem bir genel başkandır, hem de Türkler'in görüşlerini paylaşmayan diğer DİSK yöneticilerinden, bu görüşlerin DİSK'i bağlayama yacağına ilişkin «hiç bir» açıklama gelmemiştir. Nitekim daha sonraki günlerde DİSK Genel Başkan Yardımcısı (şimdi Maden İş yöneticiliğinden tasfiye edildiği için bu görevi de yok) Hilmi Güner'in CHP işçi komitelerinde resmi değilse bile aktif görevler alması bu kanıları kuvvetlendirmiş ve hatta kesinleştirmiştir. Nitekim Kimya İş Sendikasının Mayıs 1974 içinde yapılan Genel Kurulunda konuşan Türkler, halk sektörünün ülkemizi kurtaracak, «sermayeyi halka dağıtacak ve böylece sömürüytü önleyecek» bir organizasyon olduğuna dair sözler söylemiş, «Ben dar kadro sosyalizmine karşıyım» diyerek fakir bir terminoloji ile bilimsel sosyalizme karşı çıkmak istemiştir. İzmit'te düzenlenen bir işçi toplantısında ise aynı kişi «Türk halkının umudu Ecevit, bizi duy, sesimizi işit, seni destekliyoruz!» diye bağırmıştır.

Bunlar net tercihlerdir. Bütün bunlara (ve burada sayılmayanlara)

rağmen, hala DİSK'teki birikim ile DİSK yönetimini «aynılaştırmak» yanlış olmanın de ötesinde saflıktır.

Yakın geçmişe dönerek yaptığımız bu tesbitler, DİSK'in gelip dayandığı «dönelmeç» in kavranması için gereklidir kanısındayız. Türk İş ciddi anlamda kaynarken, TİS ve Çağdaş Metal İş gibi bağımsız sendikalar 3. Konfederasyon konusunda ciddi girişimlerde bulunurken, ülkemizde sosyalist birikimin doğurduğu, büyüttüğü, geliştirdiği ve bugün bağlı sendikalarının kadrolarında işçi sınıfımızın en militan, en bilinçli unsurlarını barındıran DİSK'in bugünkü «politikasızlığı» dahi bu dönemecin belirtisidir. «Politikasızlık da bir politikadır» paradoksunu bir yana bırakıp, DİSK'in bu günkü durumuna kısaca bir göz atalım.

1974 sonu ile 1975 başlarında, DİSK, bünyesine bir çok yeni sendikayı alarak nicel bir genişlemeye uğramıştır. Bu dönem içinde Maden İş, Lastik İş, Gıda İş, Kİmya İş, Basın İş, Hürcam İş ve Keramik İş gibi belli başlı, DİSK kuruluşlarına Tümka İş, Barder İş, Devrimci Yapı İş gibi tabela sendikalarına yeni «kardeş sendikalar» gelmiştir. Bunların en önemlileri Baysen İş, (Bayındırlık Bakanlığı bünyesindeki işçileri temsil ediyor), Sosyal İş, (SSK bünyesindeki işçileri temsil ediyor), Tekstil (Tekstil işkolundaki iki büyük sendikadan ikincisidir) Sendikaları DİSK'e katıldılar. Bu arada Petkim İş de katıldı. Has İş Katıldı. Dahası var Özgür Haber İş Sendikası gibi Genel Başkanı 12 Mart sonrasının «marifetlileri» arasında yeralmış bir tabela sendikasının da kayıt ve kabul işlemleri yapıldı. Devrimci Sağlık İşçileri Sendikasının ve Tüm Dokuma İş Sendikasının müracaatları ise reddedildi.

Basında hemen hemen yer almayan bu gelişmelerin temelinde ne yatmaktadır? Sorunun cevabını, yeni katılan sendikaların yönetim kadrolarının siyasal tercihleri gayet açık olarak veriyor. Kısaca söyleyelim: DİSK'e yeni katılan sendikaların yönetici kadrolarının tümü de CHP paralelindedirler. Hemen hepsi de anti-sosyalisttir.

Üstelik bunlardan Tekstil ve Sosyal İş Sendikaları üye sayıları yüksek olduğundan, DİSK Genel Kurulunda oldukça çok sayıda delege ile temsil edileceklerdir.

Sözün kısası son gelişmelerle DİSK içinde CHP paralelinde bir siyasetin izleyicisi olan sendikaların sayısı ve ağırlığı artmıştır. Bugün DİSK yönetiminde ağırlık taşıyan Türkler'in hızla anti-sosyalist bir tutum içine kayması da gözönüne alınırsa, DİSK'in bugün gelip dayandığı dönemecin ciddiyeti kavranır.

Daha Türkiye İşçi Partisi döneminde, kurucusu oldukları bir siyasi örgütün, sendikalar üzerindeki —sosyalist örgütlenmenin yasaları gereği— denetim ve güdümünü «özünde» reddeden DİSK üzerine işçi sınıfı sosyalistlerinin, eskimiş değerlendirmelerini bir yana bırakıp ciddi tahliller yapmaları ve Mayıs 1975 öncesinde tutumlarını ve siyasetlerini saptamaları, işçi sınıfı hareketinin dayattığı bir zorunluk haline gelmiştir.

Unutulmamalıdır ki Maden İş Sendikası'nın yönetiminde bir kaç sosyalist unsur dışında, Türkler kliği diye adlandırabileceğimiz bir kadro, muhtemelen geri dönmemecesine sosyalizmden sapmıştır. Keza, DİSK'in ana sendikalarından sayılan Lastik İş Sendikasının yönetimi hemen hemen tamamen CHP'lilerin (hem de resmi CHP'lilerin) eline geçmiştir. Sosyal İş ve Tekstil, Petkim İş Sendikaları ise zaten CHP yörüngesinde oldukları biline biline DİSK'e alınmışlardır. Üstelik hiç bir şekilde güvenilir bir siyaset izlemeyen Petkim İş Sendikası DİSK'teki çok az «sosyalist» sendikalarda biri olan Kimya İş Sendikasına karşı bir alternatif haline getirilmekte ve Kimya İş'e bu sendika ile sosyalist ilkeler den ayrılmak pahasına birleşmesi için baskı yapılmaktadır. Basın İş Sendikasına karşı belirgin bir tecrit siyaseti izlenmektedir.

Mayıs 1975'de yapılacak Genel Kurula DİSK işte böyle bir kompozisyonla girmektedir. DİSK'in temsil ettiği sosyalist birikimi ile DİSK yönetim kadrolarını aynılaştıran çevrelerin, değerlendirmelerini yeniden gözden geçirmeleri, DİSK'e sonuna kadar sahip çıkmayı asla bir yana bırakmadan, DİSK içindeki sosyal demokrat, CHP kuyrukçusu eğilimlerin yokedilmesi, yada etkisizleştirilmesi için, —her türlü grupçu endişeden uzak— «ciddi güç birliklerine» hazırlanmaları gerekmektedir. Bu işçi sınıfımızın ve sosyalist hareketimizin dayattığı bir gerçektir. ve tüm işçi sınıfı sosyalistlerinin ister istemez gündemindedir.

14 Şubat 1975

- ABD yardımının kesilmesi ile ilgili tartışmalar sürüyor. Sadi Irmak, «İkili anlaşmaları iptal etmemiz mümkündür» dedi. Ford ve Kissinger ikilisi ise Kongrenin kararını eleştiren demeçlerine devam ediyorlar. Ford, «kongre kendi kendini yaraladı» dedi.
- Kıbrıs Federal Türk Devleti'nin ilânı karşısında ilk tepki Moskova'dan geldi. Sovyetler Birliği «resmi hükümet olarak Makarios hükümetini tanıdığını» bildirdi. Karamanlis, «Taksim için yapılmış bir Türk darbesi» derken, Kissinger ihtiyatlı bir dille «üzüntülerini» bildirdi. Fransa ise «tek yanlı girişimlerin desteklenemeyeceğini» ileri sürüyor. İngiltere'nin tepkisiz kalması dikkati çekiyor.
- 1975 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Senato Genel Kurulunda da kabul edilerek kesinleşti. Bütçeye CHP'liler Senato'da da «red oyu» verdiler.
- Cerrahpaşa'da Tıp Fakültesi kliniklerinde çalışan 1.700 işçi, «memur sayılmalarını» protesto amacıyla direnişe geçti. Üç kişi gözaltına alındı.
- Genel İş Sendikası ile İETT arasında toplu sözleşme görüşmelerine «başlanamaması üzerine» İETT Otobüs İşletmesine bağlı üç işyerindeki 392 işçi greve başladı. Sosyal Demokrat Genel İş Sendikasının işkolu yetkisine dayanarak imzalamak istediği toplu sözleşme hakkına karşı çıkan Türk İş'e bağlı Tümtiş Sendikası ise kendine bağlı bazı işçileri grevcilerin üzerine saldırttı. İETT Genel Müdürü Saffet Gürtav «grevin kanunsuz olduğunu» ileri sürdü.
- Tekstil işkolunda, işverenler sendikası ile Teksif ve Tekstil Sendikaları arasında süregelen toplu sözleşme görüşmeleri çıkmaza girdi.

Tekşif ilk adım olarak İstanbul'da Hayrettin Karaca Fabrikasında grev uygulamasına geçti. Tekstil İşverenleri Sendikası Genel Başkanı ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin ise «3 - 4 yerde grev başlarsa, genel lokavta gideceğiz» tehdidini savurdu. Tekstil İşçileri Sendikasının da, İşverenler Sendikası ile «anlaşmazlık sınırında» bulunduğu bildirildi.

15 Şubat 1975

● TÖB - DER'in bütün yurt düzeyinde başlatmayı kararlaştırdığı «Grevli, toplu sözleşmeli sendika kurma hakkı, faşizmi, işsizlik ve pahalılığı protesto» toplantılarına, bir çok ilde, faşist komandolar ve çevreden toplanmış kitleler saldırdılar. Maaltya, Tokat, Maraş, Afyon, Adıyaman'da saldırganlar binaları taşladılar, TÖB - DER, CHP merkezlerine saldırdılar, sol yayın satan ve hatta gazete satan bayileri tahrip ettiler. Malatya'daki olayda resmî açıklamaya göre bir kişinin öldürüldüğü bildiriliyor. Olaylar bazı illerde devam ediyor.

● Kissinger'in yardımcısı Thomas Enders, petrol üreten ülkelerin cmbargoya kalkışmaları halinde, denizlerde seyreden bütün tankerlere «el koyacaklarını» bildirdi.

● Denktaş tarafından, Federal Kıbrıs Devleti'nin statüsü ile ilgili olarak Makarios'a iletilen 11 maddelik öneri reddedildi. Makarios yönetimi ve Sovyetler Birliği «Adada çok kantonlu bir federasyon kurulmasını» istiyorlar.

● Eritre gerillaları, eyalet başkenti Asmara hapishanesini bastılar ve 1000 siyasî tutukluyu kurtardılar. Gardiyanlar da Eritre gerillalarına katıldı.

16 Şubat 1975

● TÖB - DER'in yurt düzeyinde düzenlediği protesto toplantılarına saldıranların başlattığı olaylar sürüyor. Malatya'da 4 kişinin öldüğü ileri sürülüyor. Ancak bu konuda resmî açıklama yapılmadı. Ecevit, olayların önceden hazırlandığını söylerken, Demirel «Öğretmenlere faşizmi protesto ederken, neden komünizmi de protesto etmedikleri sorulmalıdır» dedi. Faşist saldırıların yapıldığı illerin valileri yaptıkları çeşitli açıklamalarda, «Saldırıların tek taraflı ve sağcı denen gruplardan geldiğini» belirttiler. TÖB - DER Genel Başkanı da saldırıların tek merkezden idare edildiğini ileri sürdü. Bakanlar Kurulu olağanüstü bir toplantı yaptı. Malatya'va Jandarma Genel Komutanı ve bazı yüksek rütbeli görevliler gitti. CHP ise bütün il başkanlarını ve il temsilcilerini Ankara'ya çağırdı. Ecevit bu çağırının yapıldığı olağanüstü Merkez Yönetim Kurulu toplantısında «Rejimi, demokrasiyi ve iç barışı kurtarmak için harekete geçmeliyiz» dedi.

● Sovyetler Birliği, Kıbrıs'ta Birleşmiş Milletler kararının derhal uygulanmasını istedi. Sağ basın «17. Türk devleti kuruldu» şeklinde yayın yapıyor.

FAŞİZM PROVALARI ÜNİVERSİTE SINIRLARINI AŞIYOR

16 Şubat 1975 Cumartesi günü Türkiye'nin 52 ilinde Töb-Der «İşsizliği, pahalılığı ve faşizmi protesto, öğretmenlerin grevli, toplu sözleşmeli sendika kurma hakkını savunma» toplantıları ve gösterileri düzenledi. Karar Töb-Der Yönetim kurulunun bir ay önceki toplantısında alınmış ve kamuoyuna duyurulmuştu.

Ancak 16 Şubat'a bir kaç gün kala faşist mihraklarca yayınları yönlendirilen Ortadoğu, Bizim Anadolu, Babıali'de Sabah, Son Havadis gibi gazetelerde, toplantılara ilişkin kışkırtıcı yayınlar yer almağa başladı. Bu gazeteler toplantıların «Moskova tarafından düzenlendiği» şeklindeki geleneksel anti - komünist propagandayı işliyor, halkı (!) karşı çıkmaya çağırıyorlardı. Kaynatılmaya başlayan cadı kazanına devletin resmi ajansı, Anadolu Ajansı da katıldı da katıldı ve haber bülteninde Töb-Der toplantılarının «bizim Radyo» tarafından verilen taktik ve talimatlarla düzenlendiğini ileri sürdü. Töb-Der'in bu tamamen demokratik ve Anayasal eylemlerine karşı saldırı örgütlemeye çalışan mihraklara, Sıkıyönetim Komutanlığının, İstanbul'daki mitingi yasaklama kararı iyi bir prim vermiş oldu.

Nitekim daha 15 Şubat günü bir çok Töb-Der şubesi, toplantıyı düzenleyip düzenlememe konusunda tereddüt geçirmeye başlamışlardı. Hatta Muş, Töb-Der şubesi toplantıyı daha 14 Şubat günü iptal etti ve valiliğe bildirdi.

Köylerde, hem de en ücra dağ köylerinde sinsi ve fakat etkili bir propaganda işliyordu: «Öğretmenler ve komünistler Cumartesi günü camileri kapatıp, sokaklarda Moskof bayrağı dolaştıracaklar!»

Olaylar 8 ilde patlak verdi. Ülkü Ocaklı komandoların vurucu güç, MSP'li fanatik unsurların ise kitle tabanı olarak kullanıldığı faşist saldırılar sırasında linç tertipleri, kundakçılık, tahrip, talan, cinayet gibi kara terörün bütün ögeleri kullanıldı. Amasya, Tokat, Muş, Bingöl, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman, Afyon illerinde hemen hemen birbirinin aynı şekilde gelişen faşist saldırılar, kısa zamanda öğretmenlere saldırılar olmaktan çıktı ve kapitalizmin ürünlerine yönelik bir içerik kazandı. Günaydın gibi gazeteler dahi yakılıyor, içki satan bayilerden, kitap satan bayilere kadar çeşitli işyerleri, mahalli gazete büroları ve CHP il örgütleri basılıyor, tahrip ediliyor, yağmalanıyordu. Amasya, Tokat, Malatya, Kahramanmaraş gibi illerimizde ise olaylar aynı zamanda bir alevi-sünni çatışması haline getirildi. Bir çok yurttaş saldırıya uğradı ve işyerleri tahrip ve talan edildi.

Olaylar hemen bütün illerde askerî birliklerin müdahalesiyle bastırılabildi. Resmi açıklama yapılmamakla birlikte Adnan Baysan adlı bir banka memurunun linç edilerek öldürüldüğü pek çok öğretmen ve yurtseverin de yaralandığı belli oldu. Olayın daha da geniş ayrıntıları günlük basın tarafından «saldırıların faşist yönü» vurgulanmaksızın kamuoyuna iletildi.

16 Şubat faşist provaların en önemli özelliği, ülkemizdeki faşist merkezlerin bir önemli taktik değişikliğini yavaş yavaş uygulamaya sokmalarının kanıtlanması oldu. Son zamanlarda MHP'nin yarıresmi gazetesi durumuna gelen Ortadoğu'da saldırılardan bir kaç gün önce yayınlanan çeşitli makale ve haberlerin (!) ana teması kısaca şöyle özetlenebiliyor

«Artık komünistlerle hesaplaşmamızı üniversite duvarlarının dışına, halkın içine aktarmalıyız. Varsın üniversite bir kaç komünist mikrobun yuvası ve kalesi olsun. Biz onları halkın taa içinde tepeleyeceğiz. Hareketimiz bir an da Anadolu kent ve kasabalarına yayılmalıdır.»

Gerçekten de öyle oldu. Üstelik saldırılar sırasında Milliyetçi Cephe'nin bütün unsurları aktif rol aldılar ve konumlarına göre işbirliği ve işbölümü halinde çalıştılar. MHP'li faşist komandolar vurucu güç olarak görev aldı. MSP kadroları olarak değerlendirilmesi gereken imam, kuran kursu ve İmam Hatip Okulu öğretmenleri, yoksul kalabalıkların ve özellikle köylülerin dinî duygularını istismar ederek «cihad çağrıları» yaptılar. Cami ve mesçitlerde kışkırtılmış MSP'li yurttaşlar da saldırıların kitle tabanını oluşturdular. AP ve CGP'liler ise saldırıların finansmanını ve yönlendirilmesini üstlendiler.

Saldırılardan sonra hükümet daha olaylar başlamadan saldırganların üstlerine gerdiği koruyucu kanatlarını daha da pekitti ve güvenlik kuvvetlerinin kahvelerden gelişigüzel topladıkları 80-90 kişi saldırıların sorumlusu olarak tutuklandı. Gerçek kışkırtıcılar ve örgütleyiciler ise ellerini kollarını sallayarak dolaşıyorlardı.

Olaylardan sonra Milliyetçi Cephe partilerinin, saldırganları kutlama yarışına girmeleri, saldırıların nerelerden ve ne sebepten tezgâhlandığını yeterince kanıtlıyordu.

17 Şubat 1975

● Töb-Der toplantılarını engellemek üzere düzenlenen faşist saldırılarla ilgili tartışmalar siyasî parti liderlerinin karşılıklı suçlamaları ile sürüyor. Ecevit, CHP ortak grubunun bu konuyla ilgili olağanüstü toplantısında olayları, devlete karşı bir «ayaklanma» olarak niteledi ve saldırıların asıl amacını «CHPnin iktidarını önlemeye yönelik» olduğunu söyledi. Demirel ise «olaylar CHP'nin tahriklerinden doğdu ve anarşi onun himayesindedir» dedi. Bu arada bir yandan CHP'lilerin ve diğer yandan ise Milliyetçi Cephe partilerinin karma heyetleri olay çıkan illerde tahkikata gidiyorlar.

● Millet Meclisindeki 1975 Bütçesi ile ilgili görüşmeler sırasında konuşan Maliye Bakanı Bedri Gürsoy devalüasyon söylentilerini yalanladı ve «6 ay yetecek kadar dövizimiz var» dedi.

● Celal Bayar'ın AP ve DP'lilere ilettiği mesajlara, bu partilerin cevapları belli oldu. AP «hükümeti kurmak için yetkili organlarımızın aldığı kararlar, sayın Bayar'ın görüşleri ile mutabakat halindedir» derken, DP eski görüşünde ısrar etti ve «hükümet için önşartlar kalkmalıdır» dedi. Bilindiği gibi AP Genel İdare Kurulu, «AP'nin Demirel'in Başbakan olmadığı bir hükümette yer almaması» konusunda resmî bir karar almıştı.

● Tekstil sanayiinde Teksif ve Tekstil Sendikaları ile Tekstil İşverenleri Sendikası arasındaki toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandı. Teksif Sendikası 6 işyerinde grev uygulamasına geçti. Karaca, Akfil, Tekstüre, Sifaş (Bursa), Sezak (İzmir), Basma Sanayii (İzmir) Fazrikalarında uygulanmasına geçilen grevlere toplam 2 bin 630 işçi katılıyor.

18 Şubat 1975

● MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş, Başbakan'a başvurarak, Töb - Der toplantıları sırasında meydana gelen olaylarla ilgili olarak TRT'de, Türkeş'in kendisinin ve CHP Genel Başkanı Ecevit'in katılacağı bir açık oturum düzenlenmesini istedi.

● Devletin resmi ajansı olan Anadolu Ajansı (AA), «Bizim Radyo» nun Töb - Der toplantıları yapılmadan, yaptığı yayınlarla, toplantılarla ilgili talimat ve taktikler verdiğini iddia eden bir bülten yayınladı. Anadolu Ajansının bülteninde Bizim Radyo'nun «talimat yayınının» toplantılardan 15 gün önce yapıldığına işaret edildi. Bilindiği gibi Töb - Der yönetim kurulu, protesto toplantılarının yapıldığı 16 Şubat gününden yaklaşık bir ay önce toplanmış ve 16 Şubat'ta bu protesto gösterilerinin yapılmasını kararlaştırmıştı. Töb - Der Yönetim Kurulunun kararı, alındığı günlerde basına da yansımıştı.

● İETT'ye bağlı bazı işyerlerinde

Genel İş Sendikası tarafından, işkolu seviyesindeki toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma olmaması üzerine başlatılan grev iki günlük bir aradan sonra yeniden başladı. Grevler iki gün önce İstanbul 4. İş Mahkemesi tarafından durdurulmuş, ancak Sendikanın itirazı üzerine yeniden başlamıştır.

● Federal Almanya Dışişleri Bakanı Genscher «Türk - Yunan anlaşmazlığını kaldırmaya kararlıyız» dedi. Sızan haberlere göre, Kissinger, askerî yardımın kesilmesinden sonra, Türkiye üzerindeki diplomatik baskıları, Batı Almanya hükümeti aracılığıyla yürütmek istiyor. Bu arada Federal Almanya'nın Ankara Büyükelçisinin de bu konuda önemli görevler üslendiği bildiriliyor.

● Töb - Der olayları ile ilgili olarak 79 kişinin tutuklandığı «resmen» açıklandı. Açıklamaya göre, tutuklananlar arasında MHP Tokat il başkanı da var. Tutuklananların olay çıkan illere göre dağılımı şöyle: Tokat'ta 8, Muş'ta 18, Malatya'da 46, Bingöl'de 7.

● Millet Meclisinde 1975 yılı bütçesinin tümü üzerindeki görüşmeler sürerken CHP Genel Sekreter Yardımcısı Deniz Baykal, sert tartışmalara yol açan bir konuşma yaptı. Baykal «Türkiye bir sağ terörizm dönemine girmiştir» dedi. Baykal aynı konuşmada, «Terörizmin sağına karşı çıkmayanlar, günün birinde soldan gelecek terörizme boyun eğmek zorunda kalacaklardır» dedi.

CHP ve CEPHE

İLKE

Ülkemizde, sermaye cephesi, sömürü düzenini devam ettirebilmek ve yoğunlaşmakta olan ekonomik buhranın bütün yükünü emekçi halkımızın sırtına yüklemek için baskı ve teröre dayalı bir iktidarın ön hazırlıklarına girişti.

Yerli hakim sınıfların saldırgan faşist köpekleri, son günlerde kanlı eylemlerini yoğunlaştırdılar. Bu faşist sürüleri, politik iktidarı ele geçirebilmek için, daha önce Almanya'da ve İtalya'da, Hitler ve Mussolini «ağababalarının» uyguladığı taktikleri deniyorlar.

Geçen ay bir «kanlı Pazar» daha yaşandı ülkemizde. Töb - Der'in çeşitli illerde tertiplediği «Faşizmi kınama» toplantıları, kendilerine «Milliyetçi Cephe» adını yakıştıran, Amerikancı faşist cephenin saldırgan milisleri tarafından basıldı.

Yine devrimciler üzerine saldırıldı, yine devrimci kanı döküldü. Sözde tarafsız, özde, yerli finans - kapital'in sözcüsü Irmak Hükümeti, olaylara seyirci kalıyor. Hükümetin olaylara seyirci kalması ve devlet güvenlik kuvvetlerinin «kan dökücü faşist sürülerine» müdahale etmemesi, tekelci sermayeyi daha da süretlendiriyor. Ve faşistlere yapılan yardım daha da yoğunlaşıyor.

Sermaye cephesinin partileri kitlelerin desteğini kazanamıyacaklarını

bildikleri için, provakasyonlar tertipleyerek tüm demokratik girişimleri boğazlamaya çalışıyorlar. Bu halk düşmanları cephesi, işçi sınıfının öncülüğünde gelişen «bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm» mücadelesini engellemek için, uluslararası tekelci kapitalizmin gizli örgütlerince hazırlanan planları uygulamaktadırlar. Demokratik mücadelenin genişlemesi ve giderek kitle desteği kazanmasından ürken yerli finans - kapital ve ortakları, özellikle bunların en gerici kesimleri, burjuva demokrasisinin, böyle bir ortamda gelişecek kitle hareketlenmesinin, sömürü düzenlerinin devamını rahat rahat sağlayamıyacağını biliyorlar. Faşizm Cephesi bunun telâşı içinde saldırganlaşıyor ve tüm demokratik girişimleri, —kan dökerek, korkutarak— bastırmak istiyor. Hakim sınıflar, kokuşmuş sömürü düzenlerini devam ettirebilmek için A.B.D. emperyalistlerinin ve gizli servislerinin önerdiği faşizan denemelere girişiyorlar. «Sermaye cephesinin» vurucu gücü MHP ve MSP'li fanatik unsurlar, uluslararası tekelci kapitalizmin gizli örgütlerinden aldıkları yardımlarla örgütlenerek, kitleler içinde, özellikle orta sınıflar içinde propagandalarını sürdürüyorlar. «Sermaye cephesi» birinci emperyalist dünya savaşından sonra İtalya'da Faşist Partisinin, Almanya'da Nazi'lerin başvurduğu yöntemler ve propaganda araçlarından yararlanmaya çalışıyor. 1920'lerin İtalyasında Mussolini, örgütlediği Fasci (Mücadele Birlikleri) ler ile, işçi sınıfına, sosyalistlere ve tüm demokratik kuruluşlara saldırılar düzenleyerek korkutma ve sindirme hareketini yürütüyordu. Önceleri Roma, Milâno gibi büyük kentlerde örgütlenen faşistler, sonradan büyük sermaye çevrelerinden aldıkları bol miktardaki yardımlar sayesinde, İtalya'nın diğer kentlerinde de örgütlenmişlerdi.

Mussolini'nin bu «kan dökücü» örgütleri, özellikle sosyalistlere ve emekçi sınıfların demokratik örgütlerine saldırılar düzenleyerek kargaşalık yaratmak istiyordu. Amaç —iktidar boşluğundan yararlanarak— demokratik düzenin işlemediği, «parlamenter sistemin komünizm tehlikesini arttırdığı» demagojisini işleyerek orta sınıfları buna inandırmaktı. Arkasından İtalya'nın kurtuluşunun, «birlik ve beraberliğin sağlanmasının» ancak otoriter bir devletle (!) (Faşizm) mümkün olabileceği propagandası işleniyordu.

Bugün aynı oyun, —belli biçimsel farklarla da olsa— uluslararası tekelci sermaye ve ortakları «yerli finans kapital» çevreleri tarafından ülkemizde oynanmaktadır.

Başlangıçta büyük kentlerimizde örgütlenen faşist komando sürüleri, bir kısmı sermaye çevrelerinden aldıkları yardımlarla giderek örgütlerini yurt çapında yaygınlaştırmışlardır. Amaç aynıdır; gelişmekte olan demokratik mücadele sürecinden ürken sermaye cephesi, «birlik ve beraberlik bozuluyor», «kızıl tehlike artıyor», «Milliyetçi büyük Türkiye'miz bölünecek» gibi teraneleri geviş getirircesine tekrarlayarak, güçlü ve «otoriter(.)» bir iktidarın, veya hiç değilse, sınıf mücadelesini bir süre gözlerden gizleyecek bir «millî koalisyon» hükümetinin önkoşullarını oluşturmak peşindedirler.

İşte içinde bulunduğumuz bu ortam, kapitalizm ve emperyalizm yaşadıkça yaşayacak olan faşizmi —açık örtük çeşitli biçimler altında— barındıran, her an faşizm saldırı ve tehdidine açık bir ortam olarak tüm ilerici, yurtsever, anti - emperyalist, anti - faşist demokratik güçlerin birliğini (ortak bir anti - faşist mücadele programı etrafında) zorunlu kılıyor. Kapitalizm ve emperyalizm yaşadıkça, olsa olsa zaman zaman inine tıkılan ama asla kesinlikle darbe vurulamayan faşizm tehditleri karşısında ve demokrasi mücadelesi vermek, demokratik mevziler kazanmak için, tüm demokratik güçlerin birliği, kaçınılmaz bir şart oluyor.

Tarihsel deneyler bu konuda yapılan tüm hataları bütün yalınlığıyla ortaya koymuştur. İşçi sınıfı sosyalistleri, bu deneylerden gerekli dersi çıkarmış ve anti - faşist mücadelenin sorumluluğunu kavramışlardır.

İtalya'da Faşistler iktidara adım attığında, tüm demokratik anti - faşist güçlere «faşizme karşı birlik» çağrısını yapan İtalyan Komünist Partisiydi. Buna rağmen sosyal demokrat ve Liberal unsurlar, bu çağrıya kulaklarını tıkadılar. Onlar, kendilerini parlamentoda iktidara getirecek parlamento oyunlarından başka hiçbir şeyi önemsemiyorlardı. İşçi sınıfının iktidarından korkan İtalyan revizyonistleri, Parti'nin sağ kanadı, Mussolini'ye karşı anti - faşist bir mücadele çağırısına yanaşmadılar. Sonunda faşizmin İtalya'da 25 yıl gibi uzun bir süre insanlık dışı bir baskı ve terör rejimini uygulamasına yolaçtılar.

Almanya'da Nazizmin korkunç başarısında en büyük pay, Almanya işçi sınıfını «arkadan hançerleyen» ve Hitler'i işçi sınıfı devrimcilerine karşı geçici bir araç olarak gören Alman Sosyal Demokratlarının ihanetinindir. Birinci Dünya Savaşı sonrasında, Avrupa'nın neresinde faşizm en amansız şekilde yerleştiyse orada sosyal demokratların sağ ile, sermaye ile ittifak yaptığı ve «komünistlerle birarada görünmemek» için, aslında işçi sınıfı iktidarından korktuğu için sosyalistlere cephe aldığı görülür.

Geçen hafta Töb - Der'in düzenlediği toplantılara faşistler tarafından yapılan saldırıları kınayan Ecevit, ısrarla, C.H.P.'nin de aynı tavrı sürdüreceğini gösterdi.

Ecevit, C.H.P.'nin devam ettireceği tavrı şu cümlelerle ifade ediyordu: **«Biz, demokrasi kuralları içinde kalarak, Hükümeti bu tür olayları engellemesi için daima uyararak, olayların tahrikçilerini, teşvikçilerini teşhir ederek mücadelemize devam edeceğiz.»**

Ecevit, her geçen gün daha da gelişen faşist eylemlerin, hükümeti uyararak, parlamento kürsüsünde : «Bu olaylar tahrikler neticesinde ortaya çıkmıştır...» diyerek geriletilemeyeceğini bilmiyor muydu? Uyarılan hükümet kimin hükümetidir, niteliği nedir? Bu soruların cevabı açıkça ortaya konulmadan ve son günlerde daha da yoğunlaşan faşist girişimlerin hangi sınıflar ve zümreler tarafından örgütlendiği ve desteklendiği açıkça emekçi halkımıza anlatılmadan ve bu güçlere karşı ekonomik, sosyal, siyasal planda etkili mücadele verilmeden faşizm geriletilemez.

Ecevit, sözü son olaylara getirerek, «ilerici, yurtsever, anti - faşist demokratik kuruluşların», faşist baskıları protesto eylemlerini de —gelreksiz bulduğunu belirterek— kınamaktadır.

Töb - Der'in tertiplediği faşizmi kınama mitingleri için şöyle konuşuyor

mokratik kuruluşların», faşist baskıları protesto eylemlerini de —gereksiz **veya "sakıncalı" olursa olsun...»**

Faşizme karşı ilerici, yurtsever, anti - emperyalist, anti - faşist demokratik örgütleri direnişleri, gereksiz ve sakıncalı bulunuyor demokrasi kurtarıcısı Ecevit tarafından. Neden? Çünkü : **«CHP Türkiye'nin en büyük, en köklü, en güçlü örgütüdür. CHP, ancak amacını da statejisini de yönetimini de kendi saptadığı hareketlerde yer alır.»**

Nedir acaba «amacı, statejisi ve yönetimi CHP tarafından saptanan» hareketler? Ecevit'in cevabı şöyle : **«CHP kendi demokratik sol anlayışının ve devrimcilik yönetiminin geçerliliğini, tek geçerli yol olduğunu ispatlamıştır. Bu konuda kimse bizi kendimizden, kendi yolumuzun ve yöntemlerimizin doğruluğundan kuşkuya düşüremez... Geçmişte olduğu gibi şimdi de, Türkiye'de demokrasiyi kurtaracağız...»**

CHP Genel Merkez Yöneticilerinin her türlü anti - faşist harekete karşı inatla direnmeleri öyle bir hal almıştır ki, bırakalım başka örgütlerle güçbirliği ve ortak eylemi, kendi üyelerinin «meşru müdafaa» yapmalarını dahi engellemekte; CHP'lilerin kendi can ve mallarını korumaları dahi yasaklanmaktadır.

CHP - MSP Hükümetinde Devlet Bakanlığı yapmış bir kişinin, Tokat Milletvekili İsmail Hakkı Birler'in Tokat'taki yazıhanesinin perişan hali bütün gazetelerde fotoğraflarla tesbit edildi. CHP yöneticilerinin direnilmesini, etkili protestosunu yasakladığı hareket Başbakan Irmak tarafından dahi «Cumhuriyet tarihinin en yaygın ayaklanması» olarak nitelenmiştir.

Acaba CHP yöneticileri «Gericiler cephesinin» en iri kıyımı olan Süleyman Demirel'in saldırılarından mı çekiniyorlar? Nitekim Altan Öymen «Bu Köşeden» başlığı altında yazdığı yazıda Süleyman Demirel'in ağzından şöyle diyor ve olayları şöyle yorumluyor : **«Olayları asıl çıkaran CHP imiş... Kendi de pek iyi biliyor ki CHP olay çıkartmak bir yana, olayın çıktığı yerden tesadüfen geçen CHP'liler hakkında soruşturma açacak kadar hassas bu konuda... Töb - Der'in toplantısına bile, bütün kanunîliğine rağmen, açıkça karşı tutum takındı. CHP üyelerinin bu toplantıya katılmamalarını genelgeyle istedi... Olay günü, Tokat İl Başkanı telefonla Genel Merkezden soruyordu :**

— Ne yapalım?

— Sakın karışmayın.

— Biz karışmıyoruz, onlar karışıyorlar... Bizim yazıhanelere saldırıp tahrip ediyorlar.

— Hiç karışmayın, yazıhanelerinizi bırakın, emniyete başvurun.

— Emniyet etkili değil.

— Olsun, siz başvurun. Bizde burdan bakanlığı arıyacağız.

Bakanlık?. Etkili tedbir oradan da gelmiyordu. İl başkanları Genel Merkeze, bizi eli kolu bağlı tutuyor, saldırıya karşı savunmasız bırakıyor diye kızıyorlardı.» (Cumhuriyet, 19 Şubat 1975, Altan Öymen)

İl ve ilçe seviyesindeki örgütlerini; TÖB - DER toplantılarına CHP olarak katılmamak, Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin ve diğer demokratik kuruluşların güçbirliği çağrılarına olumlu cevap vermemek, çeşitli ilerici, sol ve sosyalist kuruluşların ortak eylemlerinde bulunmamak yolunda uyaran

CHP yönetici kadrosu, gelişen olaylar, hele TÖB - DER toplantıları sırasında çıkan olaylarda, ciddi bir paniğe kapıldı. Çünkü teşkilâtın önemli bir bölümünün faşizmi, işsizliği, pahalılığı protesto toplantılarına katılması, demokratik güçlerle işbirliği ve ortak eylem yapması önlenememişti. Üstelik de, çeşitli yerlerde çıkan olaylarda, CHP'nin «gemisini» kurtarması da mümkün olamamıştı. Aksine, saldırıya uğrayan binalar çoğunlukla CHP'nin veya CHP'lilerin binalarıydı. Milliyetçi Cephe'den, hele hele AP'den gelen saldırılar da CHP üzerine yoğunlaşmıştı. Zaten uygulanmakta olan «plan» faşist saldırganlara bunu emrediyordu.

Bu türden kargaşalıklar ve olaylar, bir yandan, kitlelerde «erken seçim» gereğinin yer etmesi ve bütün bunları ancak CHP halledebilir havasının doğması açısından, CHP yönünden yararlı ve olumluydu. Ama yöneticilere göre, artık «dozu» kaçmış ve «siyasal muarızlar» ın işine yaramaya başlamıştı. Milliyetçi Cephe, kitlelerin gözünde CHP'yi «anarşi kışkırtıcısı» gibi gösterme kampanyasını yoğunlaştırıyor, bu türden olaylarla CHP'nin seçim şansını azaltmaya çalışıyordu. CHP yöneticilerinin panikleri buralardan kaynaklanmaktaydı. Öte yandan, son zamanlarda, azıtan ve gemi azıya alan faşist saldırılar karşısında «güçbirliği», «demokratik cephe» gibi kavramlar geçerlik kazanıyordu. CHP'nin demokrat tabanından, tüm demokratik güçlerle güçbirliği doğrultusunda —belli belirsiz de olsa— yarın için tehlikeli hal alabilecek bir eğilim yükseliyordu. CHP'ye demokratik güçbirliği doğrultusunda, başka demokratik örgütlerden ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nden çağrılar, talepler de gelmeye başlamış, bu türden çağrılar teşkilâtı dalgalandırmıştı.

İşte 21 Şubat'ta alelacele Ankara'da toplanan Küçük Kurultay'da, bütün bunlar konuşulup, teşkilât «hıza» ya getirilecekti.

Nitekim, Ecevit'in Küçük Kurultay'daki konuşması, sosyalistler için olmasa bile, CHP'den sol parti çıkacağını bekleyen veya en azından CHP'yi halâ 14 Ekim seçim meydanlarının CHP'si olarak görenler için, soğuk duş etkisi yaptı.

Ecevit, Küçük Kurultay'daki konuşmasında, açık sözlüydü. Şunları söylüyordu Ecevit: «...**Bunun ötesinde bir yardımı, bizim dışımızdaki hiçbir sol kuruluş bizden beklemesin... Ama, hem CHP'nin doğrultusunu beyenmeyecek, CHP'nin halka verdiği önemi, yani halkı küçümseyecek, hem CHP'nin ileriçiliğini hafife alacak, solculuğunu yozlaşmış bulacak, ondan sonra da, gel benimle cephe birliği yap, benimle işbirliği yap, benim eylemlerimi destekle diyecek... Şu sıralarda, böyle çağrılar aldığımız için söylemiyorum. Alabiliriz diye söylüyorum. Aslında örgütümüzün önünde yapılmasına gerek olmayan, ihtiyaç olmayan bir uyarı olarak, her ihtimale karşı söylüyorum. Biz böyle çağrılara uymayacağız, uyamayacağız... Bizi yeterince devrimci bulmayanlar var. Fakat bizim deyişimize göre devrimcilik aklın kaç karış havada olduğuna göre ölçülmez... Çetin bir mücadele dönemine giriyoruz. Kışkırtmalar ortamına giriyoruz. Onun için kimse kusurumuza bakmasın, biz bu mücadeleyi kendi başımıza yürüteceğiz. Bu mücadelemizin sonunda Türkiye'ye gelecek gerçek anlamda özgürlükçü demokratik rejimi sağlamak, bir daha bu günkü bunalımlara düşmeyecek kadar sağlam bir demokratik rejimi içtenlikle isteyenler varsa, onlardan**

bir tek yardım isteyeceğiz. Gölge etmesinler, bizlere ayak bağı olmasınlar, kendilerine minnettar oluruz.»

Kimse Ecevit ve aynı paraleldeki CHP yönetici kadrolarının kusuruna bakmıyor. Bütün kusurlara, yarın, sadece edebiyatı ve goygoyculuğu yapılan emekçi halk bakacaktır. Ancak Ecevit'in, bir süreden beri izlediği çizginin doruk noktasını belgeleyen bu sözler üstünde biraz durmakta yarar vardır. Bu, aynı zamanda, Türkiye'de demokrasinin, demokrasi mücadelesinin, emekçi halkın ekonomik, demokratik, siyasal mücadelesinin geleceği bakımından zorunludur.

Ecevit'in ve CHP yönetici kadrolarının seçim hesaplarının ve sermayeye güven verme kaygularının ötesinde, sosyal demokrasinin bütün zaafları ve yapısı bu sözlerde gizlidir. Önce, demokratik mücadele'de **güçbirliği** ve **cephe** gibi, İkinci Dünya Savaşı sonrasında faşizme karşı mücadele tarihine malolmuş bir olgunun görmezlikten gelinmesi, hiç anlaşılmaması veya anlaşılmaktan kaçınılması üzerinde durulmalıdır. CHP, kendi dışlarında kabul ettiği solu, özellikle, çeşitli nüanslarıyla, işçi sınıfı sosyalizmini bir ayak bağı, bir gölge saymaktadır. Ayak bağı ve gölge saymakta olduğu gücün, işçi sınıfının bağımsız gücü olduğunu hemen söylemeliyiz. Ecevit'in şikâyetçi olduğu, kendilerini ayırmaya çabaladığı, birlikte asla olmayacaklarını söylediği «sol», sosyalizmdir, işçi sınıfı çizgisidir. İşçi sınıfı sosyalizmi, güçbirliği ve giderek «cephe» meselesini önemser; çünkü esas hedef, parlamentoda biraz daha fazla sandalye kazanmak değil, oy ve sandık hesapları değil, emekçi halkın kurtuluşudur; emekçi halkın, işçi sınıfı öncülüğündeki demokratik iktidarının kuruluşudur.

Ecevit'in, kendi dışlarındaki solun küçümsediğini iddia ettiği halk, (toplumun emekçi kesimleri anlamında) işçi sınıfı sosyalizminin iktidara getirmek üzere savaşacağı sınıflar bütünüdür. İşçi sınıfı sosyalistleri, halk dalkavukluğu, halk demagogluğu ve halk edebiyatı ile yetinmezler. Halkın örgütlenmesi ve iktidarı için çalışırlar. Ve halkın iktidarı sınıf muhtevasından bağımsız olmadığı gibi, artık çağımızda işçi sınıfı öncülüğünden de bağımsız değildir. Kitleleri kandırıp kitlelerden oy almakla, emekçi halkın iktidarına yönelmek arasındaki derin fark, sınıf mücadelesini kabul edip etmemekle, sermaye, özellikle tekelci sermaye karşısındaki tavırla, sosyalizmin bilimine inanıp inanmamakla ortaya çıkar.

Ve daha da önemlisi, bir avuç tekelcinin egemenliğinin söz konusu olduğu toplumlarda, faşizmin kaynağı olan en gerici, en şoven sermaye kesimlerine karşı, bütün emekçi kesimlerin; yani **sermaye cephe**sine karşı **emek cephes**inin varlığını, mücadelesini, **birliğini** tanımakla ortaya çıkar. Cephe politikasını reddeden bir örgüt, sermaye cephesi karşısında emek cephesinin varlığını reddeden bir siyasal çizgi, —geçici kitle desteği ne olursa olsun— eninde sonunda kitleleri sermayeye teslim etmeye ve başta işçi sınıfı olmak üzere, adına yola çıktığı veya adını kullandığı kitlelere ihanete mahkûmdur. Bu bir istek ve niyet meselesi asla değildir. Bu bir sınıf meselesidir.

Ecevit'in sık sık tekrarladığı gibi, cepheler halkı bölmek değildir. Cepheler var olan bir olgunun, hergün yaşanan bir olgununa adının konmasıdır. Cepheler, kendi aralarında hedefleri, stratejileri, taktikleri bakımından

var olan bütün farklılıklara rağmen, ortak düşman karşısında, ortak adımlar atabilecek bütünler, birlikler, ittifaklar demektir. Bunu reddettiğiniz anda, düşman karşısında baştan güçsüz kalmayı, daha baştan bölünmüş olmayı kabul ediyorsunuz, yani yenilgiyi kabul ediyorsunuz demektir.

Gün olur, geçici bir kitle gücüne sahip olabilirsiniz, kendinizi güçlü hissedebilirsiniz. Ama emperyalizmin ve tekelci sermayenin tahakkümü, varlığı, gücü sürdükçe, ekonominin yuvarlanacağı bunalımlar içinde, kapitalist ekonominin temeli yıkılmadıkça, tekelciliğe kesin darbe indirilmedikçe, emperyalizmden bağımsızlık sağlanmadıkça, bu destekler giderek zayıflar. Kitleler umduğunu bulamadığını görür. Ve o zaman emekçi kitleleri bölmüş olmanın, sermaye cephesinde gedik açacak ortak saldırıya geçilmemiş olmanın bütün vebali, «halk» lâfı ede ede, sermayeye yanaşıp, kitlelerin çıkarlarına ters düşenlerin olur.

Kim ki emekçi kesimlerin cephe politikasını reddeder, o fiilen sermaye cephesine, (ne kadar görmezlikten gelirsek gelelim var olan sermaye cephesine) hizmet ediyor demektir.

Ecevit, bir başka noktayı da unutmaktadır. «Hem bizi beyenmeyeceksin, hem CHP'nin ilericiliğini hafife alacaksın; ondan sonra da gel benimle cephe birliği yap diyeceksin, olmaz böyle şey» diyor.

Oysa **cephe, güçbirliği, ittifak** tarihin, bilimin ve olayların göstermiş olduğu gibi, tam da budur işte.

Toplumdaki, faşizm ve tekel tahakkümü karşısında çıkarları aynı olan kesimler, kendi örgütleriyle güçbirliklerine, cephelere katılırlar. Ancak bu örgütlerin hiçbiri kendi programından fedakârlık etmez, kendi programını bir yana bırakmaz, taviz vermez. Aksine, kendi programını belki her zamankinden daha fazla savunur. Programlarının, taktiklerinin, stratejilerinin, hedeflerinin, yol ve yordamlarının ayrı olması, bu örgütlerin, yani özünde emekçi halkın farklı farklı kesimlerinin, sınıflarının, ortak düşman karşısında, —örneğin faşizm veya tekelcilik karşısında— birleşemeyecekleri anlamına asla gelmez.

Cepheler, halk cepheleri, faşizme karşı cepheler; toplumun, çıkarları faşizmle çatışan tüm kesimlerinin, kendi örgütlerini ve kendi programlarını terk etmeden günün mücadelesinin gerektirdiği ortak hedefler etrafında ortak düşmana karşı birleşmeleridir. Belli bir yolu, sonradan yolları ayrılacak da olsa, birlikte yürümeleridir.

CHP dayandığı sınıf yapısıyla; içinde küçük burjuva demokrat unsurlar kadar tekelci kanadın sözcülerini de barındırmasıyla; orta sermaye kesimlerinin isteklerini de dile getirmesiyle ve sınıf yapısı olarak, asla işçi sınıfının partisi olmamasıyla, (zaten böyle bir iddiada da bulunmamasıyla) şüphesiz ki çağımızın en ileri sınıfı olan, işçi sınıfına göre geridir. CHP'nin ilericiliğini beyenip beyenmemek söz konusu değildir. Partiler futbol kulüpleri olmadıklarına göre, mesele, o partinin sınıf yapısında, hangi sınıfın temsilcisi olduğundadır. Ama CHP'nin sınıf yapısı, anti - faşist, anti - tekel bir cephe'de, CHP'nin tabanındaki küçük burjuva demokrat kesimlerin, şehir ve köy küçük üreticisinin, aydınların, işçi sınıfı dışındaki emekçilerin işçi sınıfıyla birlikte, işçi sınıfının yanıbaşında yer alacağı anlamına gelmez.

Öte yandan, 14 Ekim seçimlerinde, 12 Mart faşizminden çıkmak, demokratik mevziler kazanmak için, işçi sınıfı sosyalistlerinin büyük bir bölümü, kendi bağımsız siyasal örgütleri olmadığı bir dönemde CHP'yi desteklemişler, ancak her defasında bu desteğin asla bütünleşme anlamına gelmediğini, bunun faşist güçlere karşı bir güçbirliği politikasından ibaret olduğunu da belirtmişlerdi. O zaman da CHP ile işçi sınıfı sosyalistlerinin hedefleri, stratejileri, taktikleri birbirlerinden kesinlikle farklığı olduğu halde bu fark belirtilerek, o günlerin ortak hedefi olan, «12 Mart rejiminden çıkmak» için, zımnî bir güçbirliği yapılmıştı. Ve o zaman Ecevit ve yanındakiler, bu güçbirliğini memnuniyetle kabul etmişler, bu destekten bugünkü ölçülerde rahatsız görünmemişlerdi.

Şimdi, CHP yönetici kadroları için önemli olanın, bugün olduğu gibi o gün de sadece «oy hesabı» olduğu bir kere daha kanıtlanmaktadır. Ecevit'in son sözleri bunu açıkça ortaya koymuştur. Sosyal demokrasinin Türkiye'ye «özgü» temsilcisi CHP yönetici kadroları, kısa vadeli hesaplarla, kendilerini güçlü gördükleri anda, «tek başımıza yapacağız» demektedirler.

Ecevit konuşmasının sonunda **«kendi gemimizde. CHP'yi de, Türk milletini de Türk demokrasisini de esenliğe ulaştıracağız»** derken, **«gemisini kurtaran kaptan»** lığın en iyi örneklerini vermektedir. Ama tarihin dersleri, değil CHP yöneticileri, onlardan çok daha yaygın bir kitle desteğine hatta işçi sınıfının bir bölümüne dayanan, klâsik «sosyal demokrasi» nin temsilcileri olan Birinci Dünya Savaşı dönemi Avrupa sosyal demokrat partilerinin ve liderlerinin bile, faşizm selinden gemilerin asla kurtaramadıklarını ve işçi sınıfına da, kitlelere de ihanet ettiklerini göstermiştir.

İşte güçbirlikleri, cephe'ler, kimsenin gemisini kurtaramayacağı gerçeğinden doğmuş taktiklerdir.

Faşizme karşı kararlı mücadelenin başarıyla yürütülebilmesi için dar politik hesapları bir kenara bırakmak gerekir. Sermaye cephesinin ve onun saldırgan faşist köpeklerinin karşısına örgütlü bir «anti - faşist, demokratik» cepheyle çıkılmazsa, faşizmi geriletmek, onun inine sokmak güçleşir. Bugün Türkiye'de sermaye sınıfı ve onun en gerici, en şoven ve asalak kesimi yerli finans - kapital, örgütlüdür. Örgütlü yerli finans - kapital, örgütlüdür. Örgütlü yerli finans - kapital ve onun müttefiki tefeci bezirgânlar, uluslararası tekelci kapitalizmin gizli örgütleriyle desteklenmekte ve emekçi halkımız her geçen gün işsizlik, pahalılık cehennemine itilmektedir.

Ecevit: «Milleti cephelere bölme çabaları yalnıştır... İç barışın sağlanması için uğraşmalıyız», diyor. Milleti cephelere bölmek bir iki bezirgân politikacının» davranışı sonucu değildir. Bu, içinde yaşadığımız sınıflı toplumun, kapitalist üretim ilişkilerinin zorunlu bir sonucudur. Emekçi halkımızın karşısında örgütlenmiş olan halk düşmanı «sermaye cephesi», barış değil, sömürü düzenini devam ettirecek baskı ve teröre dayalı bir iktidar istiyor. Bu isteklerini gerçekleştirebilmek için de «dış mihraklar» ca hazırlanmış planları, parlamentodaki karşı devrimci politik güçlere uygulama uğraşlarını sürdürüyor.

Bugün genel olarak, uluslararası tekelci kapitalizmin ekonomik bunalımları yoğunlaşmaktadır. Emperyalist dünya sisteminin bir parçası olan Türkiye'yi bu gelişimden soyutlamak olanaksızdır. Yerli finans - kapital

çevreleri gelişmekte olan ekonomik krizin yükünü emekçi halkımızın sırtına bindirmek için politik iktidarını güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu nedenle finans - kapital, tekelci örgütlerini daha da sıklaştırıp «tek cephe halinde» emekçiler üzerinde baskı kurmayı ve işçi sınıfımızın ve tüm emekçi halkımızın demokratik mücadelesini geriletmeyi amaçlamaktadır.

İşçi sınıfının, «içbarış», «sınıf işbirliği», «sınıf uzlaşması» gibi yutturmacalara karnı toktur.

İşçi sınıfı sosyalistleri, bu sloganların özünü ve tarihi misyonunu çok iyi bilmektedirler. Uluslararası proletaryanın devrimci deneyleri bugün işçi sınıfı sosyalistlerine faşizme karşı mücadelelerinde ışık tutmaktadır.

Almanya'da Hitler iktidara gelirken, Alman Sosyal Demokratları halâ işçi sınıfına «iç barış» tan, «sınıf işbirliği» nden bahsediyor ve işçi sınıfı sosyalistlerinin «faşizme karşı bileşik cephe» çağrılarını kendi dar politik çıkarları uğruna reddediyorlardı. Sonuç ne oldu? Hitler'in SA kıtalarının saldırılarını susarak karşılayan ve anti - faşist cephenin oluşumuna katkıda bulunmaya Alman Sosyal Demokratları da acımasız bir baskının kurbanı oldular.

Demokrasinin kurtarılmasının, CHP'nin «iç barış» sloganıyla veya finans kapital'in sözcüsü Irmak Hükümetine yapacağı uyarılarla ve «aman sosyalistlerle birlikte görünmeyelim» fobisiyle gerçekleşeceğini sananlar aldanırlar.

İçinde bulunduğumuz süreçte demokrasi mücadelesi anti - faşist mücadeleyle özdeşleşmiştir. Faşizme karşı mücadele, tüm ilerici, yurtsever, demokratik güçlerin birliğinden geçer. Bu birliğin oluşmasına katkıda bulunmaktan kaçınmak ve kendi dar parti çıkarlarını ve seçim hesaplarını kitlelere demokrasi mücadelesiymiş gibi sunmak aldatmacadır.

Ecevit, «geçmişte olduğu gibi, şimdi de Türkiye'de demokrasiyi kurtaracağız» diyor. Eğer bugün bile ortada, 12 Mart faşizminden «kurtarılmış» nisbî, dar bir demokrasi varsa, bu CHP yöneticilerinin değil işçi sınıfımızın ve tüm emekçi halkımızın kararlı mücadelesi sonucunda olmuştur. Bağımsız Sosyalist Partisiyle temsil edilmediği dönemde, işçi sınıfımız, tercihini faşizme karşı demokrasi cephesine yapmıştır. O günlerin (1973 seçimleri arifesinde) CHP'sinin seçim öncesindeki propagandaları ve seçim bildirgesiyle, emekçi sınıflara ne gibi sloganlarla yaklaştığı ortadadır. CHP'li liderler, seçim gezilerinde, özellikle «kitle partisi» olmadıklarını, «tekelci sermayeye» karşı olduklarını, ezilen halkın yanında yer aldıklarını, sömürü düzenini değiştireceklerini miting alanlarında bangır bangır bağırıyorlardı.

Seçim mitinglerinde «Kahrolsun faşizm», «faşizme hayır» sloganlarıyla halk kitlelerinin desteğini kazanan CHP, bugün faşizmin azgınlaştığı bir ortamda «barış» tan bahsediyor. Şoven duyguları körükleyerek halkımızın demokratik mücadelesini saptırmak isteyen hakim sınıfların oyunu, onlara yapılacak barış çağırılarıyla değil, anti - faşist mücadeleyle bozulacaktır.

Eğer «halk iktidarı» bir aldatmacadan ibaret değilse, çağımızda, tekelciliğin temelleri sarsılmadan, emperyalizme karşı mücadele edilmeden, tekelci burjuvazinin, finans kapitalin zümre egemenliği yıkılmadan «halk iktidarı» nın kurulamayacağı artık kesinlikle bilinmektedir. Ve yine, buraya

doğru giden yolun, tekelci sermayeyle barış içinde bir arada yaşamak değil, işçi sınıfının öncülüğünde bütün emekçi halk kesimlerinin ortak mücadelesi, cephe mücadelesi olduğu da bilinmektedir. Bunlar sayın Ecevit'in kendi dışlarındaki solun yazıp çizdiklerini okur yazar olduğu halde anlayamadığını söyleyebileceği kadar anlaşılmaz şeyler değildir. Anlayamayanlara ve aynı zamanda doğru ve etkili şekilde anlatamayanlara nelere mal olduğunu da tarih defalarca ve acımasızca göstermiştir.

İşçi sınıfı sosyalistleri, sosyal demokratların evrensel «sınıf uzlaşması» ard niyetlerini açığa çıkaracak ve emekçi halk kitlelerine teşhir edecektir. CHP'nin tabanını oluşturan ilerici, yurtsever, anti - emperyalist kadrolar sosyal - demokrat yöneticilerin iç barış (sınıf uzlaşması) teranelerine rağmen faşizmin sınıf niteliğini kavrıyorlar. Faşizmin burjuvazinin en asalak, en şoven, en gerici kesimi finans kapitalin, bir avuç tekelcinin ve ortaklarının sömürü, baskı ve tahakküm aracı olduğunu öğreniyorlar.

«Burjuva hükümetler —faşist diktatörlük kurulmadan önce— belli bir takım ön aşamalardan geçerler ve faşizmin yönetimi ele geçirmesini doğrudan doğruya mümkün kılan bir takım gerici tedbirler alırlar.

HER KİM Kİ BURJUVAZİNİN KOYDUĞU GERİCİ TEDBİRLERE VE BU ÖN AŞAMALARDA FAŞİZMİN GELİŞMESİNE KARŞI KOYMAZ, O KİŞİ FAŞİZMİN ZAFERİNE ENGEL OLMAK DURUMUNDA DEĞİLDİR; AKSİNE O ZAFERİ KOLAYLAŞTIRIR.

Tüm ilerici, yurtsever, anti - emperyalist, anti - faşist güçler faşizme karşı GÜÇBİRLİĞİNDE göreve!

Bu anın acil sorununun (anti - faşist mücadelede birlik) önemini kavrayamayanlar veya çağrılara «kulaklarını tıkayanlar» tarih önünde sorumlu olacaklardır.

19 Şubat 1975

● Genel İş Sendikasının İETT'nin üç işyerinde başlattığı grev yayılıyor. Sendika, mahkemeden aldığı karara dayanarak, Şişli Merkez Atelyesinde, Troleybüs Atelyesinde, Otobüs Revizyon Atelyesinde ve Troleybüs Deposunda çalışan işçileri de greve çıkarınca, grevdeki işçi sayısı 1460'a yükseldi.

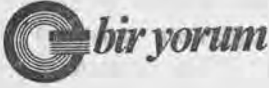
● Tekstil İşverenleri Sendikası Genel Başkanı Halit Narin iki günden beri önce Bolu, sonra Ankara'da Teksif Sendikası ile devam eden toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma olmayınca bir basın bildirisi yayınladı ve «24 Şubat 1975 gününden itibaren kademeli olarak uygulamaya sokulmak üzere Genel Lokavt'a gidileceğini» söyledi. Türkiye'de işverenler ilk defa genel lokavt deyimini kullanıyorlar.

● İtalya'da seçmen yaşını 18'e indiren kanun tasarısı, Senato'da da kabul edildi ve kesildi. Daha önceki seçmen yaşı, Türkiye'deki gibi 21 idi.

● Kıbrıs konusunda arabulucuk yapmak üzere Türkiye'ye geldiği söylenen BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim «Önemli olan Kıbrıs'ın bağımsızlığıdır» dedi ve Türkiye'deki temasları hakkında «Umutlu gidiyorum» şeklinde konuştu.

● Zürich'de, ABD Dışişleri Bakanı Kissinger ile bir öğle yemeğinde buluşan İran Şahı Rıza Pehlevi, yemekten sonra gazetecilerle

konuştu ve «İran'ın, Israil'e ve diğer ülkelere karşı Petrol Üreten Örgütü (OPEC) tarafından alınacak ambargo kararlarına uymayacağını» söyledi. Şah, «Tankerler dolduktan sonra gidecekleri liman, İran'ı ilgilendirmez. Petrol bizim için sadece ticarî bir konudur» dedi.

Amerikan emperyalizminin Türkiye egemen sınıflarını silhalândırmayı durdurması

Hikmet Arıcan

Amerikan emperyalizminin dünya emperyalist sisteminin jandarması görevini üstlenmesi, Türkiye'ye silah «yardım»ı yapmaya başlaması, İkinci Dünya Savaşı sonrası şartlarında başlamıştır. Avrupa da faşizmin yıkılması ve bir dizi ülkede halk cumhuriyetleri kurulması ve sosyalizme geçilmesi sonucunda, savaş sonrasında sosyalizm artık bir ülke (SSCB) ile sınırlı olmaktan çıkıp, bir dünya sistemi haline gelmişti. Kapitalist sistem ile sosyalist sistem arasındaki mücadele bu şartlar altında yeni boyutlara ulaşıyordu. Emperyalizm, ister istemez sosyalizme karşı savunma durumuna geçiyor, geniş «savunma» tedbirleri almak zorunda kalıyordu. Bu amaçla ekonomik planda ünlü Marshal planı uygulamaya sokulurken askeri alanda da sosylist sistemi dıştan kuşatma hevesleri ile NATO ittifakı kuruluyordu. Bütün gerici güçler Amerikan emperyalizminin birleşerek sosyalizmin ilerlemesini engellemeye çalışıyorlardı.

Kimilerince «soğuk savaş» diye adlandırılan bu aşamada Türkiye de emperyalizm açısından önem kazanıyordu. Sosyalist ülkelerle komşu olması, emperyalizmin Türkiye'ye «özel» ilgi göstermesine neden oluyordu. Savaş sırasında emperyalist gruplar arasında, güçler dengesinin gelişmesine paralel olarak, bir oraya bir buraya yaslanan, bir Alman faşizminden yana olan bir İngilizlerin tarafına geçen, Almanya'nın yenilmesi kesinleşince de Almanya'ya «kahramanca» savaş ilan eden Türkiye egemen sınıfları şimdi de Amerikan emperyalizminin kanatları altına girmekten çekinmiyorlardı. Böylece Türkiye de koşa koşa NATO'ya giriyordu.

Bunu Amerikan emperyalizmi ile Türkiye egemen sınıfları arasında yapılan ve Türkiye de Amerikan askeri üslerinin kurulmasına olanak tanıyan bir dizi gizli-açık ikili anlaşmalar izledi. Amerikan emperyalizmi Türkiye ordusunu NATO standartlarına uydurdu, silah ve malzeme ihtiyaçlarını sağladı ve sosyalist sisteme karşı gereğinde kullanılabilecek

etkin bir vurucu güç olabilmesi için çalıştı. Sonuçta Türkiye ordusu silah ve malzeme bakımından tamamen Amerikan emperyalizmine bağımlı hale geldi. Buna paralel olarak ülkenin, ekonomik ve politik bakımdan Amerikan emperyalizmine bağımlı hale gelmesi de tamamlanmıştı.

Bu ilişkiler uzun yıllar bu düzeyde sürdü gitti. Ancak Kıbrıs olaylarının gelişmesiyle Amerikan emperyllizmi ile Türkiye egemen sınıfları arasındaki lişkilerde göıünür bir değişiklik ortaya çıktı. Son durumda Amerika Türkiye'ye silâh ve askerî malzeme sevkini, yardım şeklinde de olsa, parayla satış şeklinde de olsa, durdurdu. Şimdi bu gelişmenin anahatlarını incelemek istiyoruz.

Amerikan Emperyalizmi Türkiye'yi Kendi Çıkarı İçin Silahlandırır.

Burjuva basınında Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye silah sevki sürekli olarak «yardım» şeklinde tanıtılıyor. Bu bir anlamda, «burjuva» anlamında doğrudur. Amerikan'ın Türkiye ye verdiği silahlar yerli egemen sınıflara bir yardım niteliği taşır. Emperyalizm bunu kendi çıkarı için yapar. Sosyalist sisteme ve Orta Doğudaki ulusal kurtuluş hareketlerine karşı gerek duyduğu zaman kullanabileceği bir askeri güç ister. Öteyandan ekonomisinin sağlıklı işliyebilmesi için silah sanayinin işlemesi gerekir. Ama yerli egemen sınıfların da kendi çıkarları açısından silahlanmaya ihtiyaçları vardır. Ülke içindeki halk muhalefetini engelliye bilmeleri, kendi sömürü düzenlerini sürdürebilmeleri için silahlanma ihtiyaçları vardır. Bu durumda Amerikan emperyalizminin silah vermesi son derece işlerine gelir.

Bu durum emperyalizmle ile yerli egemen sınıfların çıkar birliği içinde olduklarının bir işaretinden başka bir şey değildir. Emperyalizm Türkiye halkını sömürebilmek için yerli egemen sınıflarla tam bir ittifak kurmuştur ve bu amaçla da yerli egemen sınıflara, yardım da eder. Bu yüzden silah sevkinin Amerikan askeri yardımı şeklinde tanıtılması burjuvazi açısından tamamen doğrudur.

Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkı açısından ise bunun bir yardım olmadığı açıktır. Türkiye halkının sömürülmesini sürdürmek, halk muhalefetini bastırmak, dünya sosyalist sistemine karşı tehdit aracı olarak kullanmak için uluslararası emperyalizmin ortağı yerli egemen sınıflar silahlandırması, işçi sınıfı ve emekçi halk için yardım değil tam bir Amerikan kazığıdır. Bu gerçeği her zaman doğru tespit etmiş olan sosyalistler Türkiye tarihinin her döneminde Amerikan emperyalizmine karşı çıkmışlar ve Türkiye'nin NATO'dan çıkmasını, Amerika ile olan ikili anlaşmaların iptal edilmesini savunmuşlar, halka Amerikan emperyalizminin gerçek yüzünü açıklamışlardır. Amerikanın Türkiye'ye verdiği silahları «yardım» diye tanıtma çabalarına da karşı çıkmışlar ve son gelişmeler boyunca bunun Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkı açısından bir yardım niteliği taşımadığını, tersine halkın çıkarları aleyhine Ameri-

kan emperyalizmi ile yerli egemen sınıflar arasındaki karşılıklı çıkar ilişkilerinin bir ifadesi olduğunu savunmuşlardır.

Bu karşılıklı çıkar ilişkisi son dönemde niçin değişikliklere uğramıştır.? Bu yazının ana konusu budur. Hemen şunu belirtmekte fayda vardır. Amerikanın Türkiye'ye silah vermeye yeniden başlaması her zaman mümkündür. Aşağıdaki inceliyeceğimiz faktörlerdeki karmaşık değişiklikler belli şartlarda yardıma tekrar başlanmasına pekalâ yol açabilir. Ama bu somut durumda yardım kesilmiştir. Bizim incelememiz de bu yüzden ancak karşılıklı ilişkiler ve çelişkiler bütünlüğü içindeki genel gelişme **eğilim**lerini tespit etmekle yetinebilir. Bu eğilimler, emperyalizm ile sosyalist sistem, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi arasındaki mücadelenin günümüzde ulaştığı aşamada, emperyalist kapitalist sistem içinde meydana gelen yeni boşluklar, metropol-uydu ilişkilerinin ulaştığı düzey ve tek tek ülkelerdeki egemen sınıflarla halk arasındaki mücadelenin kazandığı yeni boyutar tarafından belirlenmektedir. Amerika'nın Türkiye'ye yardımı kesmesi somut bir durumdur ve bu eğilimlerin somut bir anda aldıkları durumun somut bir ifadesidir. Başka bir durumda, bazı unsurların değişmesi, örneğin Türkiye ya da Yunanistan'daki halk hareketinin çok yeni boyutlara erişmesi durumunda bu eğilimler, yeni ilişkilere yol açabilirler, Amerikan emperyalizmi ile Türkiye egemen sınıfları arasındaki ilişkiler bir dizi değişikincelemeye çalışalım.

Bu yüzden bizim incelememiz ancak genel eğilimlerin tespitinden öte gidemez, zaten ustanın da belirttiği gibi toplum bilimlerdeki her türlü kanun ancak eğilim halindedir. Mutlak kesinlik hiç bir zaman söz konusu **olamaz.**

Ne gibi değişikler bu duruma yol açmıştır. Şimdi bunları yakından incelemeye çalışalım.

Belirleyici Unsur Kapitalist Sistem ile Sosyalist Sistem Arasındaki Mücadeledir:

Kıbrıs olayları ilk aşamada Yunanistan'ın, NATO'nun askeri kanadından çıkmasına yol açmıştı. İkinci aşamada Amerikan emperyalizmi, «Türkiye ye silah vermeye son veıiyorum,«« diyordu. Bu iki olay, ilk bakışta emperyalizmin kendi bindiği dalları kestiği görünümünü verebilmektedir. Ama bu gerçekten böylemidir? Emperyalizm henüz kendi bindiği dalları bu kadar açıkça kesebilecek kadar güçsüzleşmiş midir?

Bu sorunun cevabı hem «evet»tiı, hem de «hayır.» «Evet»tir çünkü çökmekte olan bir sistem olan emperyalizm, karşısındaki güçlerin her geçen gün ilerlemesi yüzünden geri çekilmektedir. Eski yöntem ve taktiklerinden vaz geçmek zorunda kalmaktadır. Yeni savunma stratejileri hazırlamak zoıunda kalmaktadır. Bütün bunlara başvurması güçsüzlüğünün bir ifadesidir. Sorunun cevabı «hayır»dır çünkü bu geri çekilme

henüz düzenli bir geri çekilme dönemindedir. Terkedilen mevzilerden sonra sığınılacak mevziler planlı bir şekilde, en az zayiat verilecek şekilde seçilebilmektedir. Son gelişmeler bu ikili durumu bütün çıplaklığıyla göstermiştir. Bu ikili durumu göremiyen çoğu kişi de yanlış sonuçlara varmıştır. Bazıları «emperyalizm kendi bindiği dalı kesiyor, oh ne iyi», demiştir ve emperyalizmin yeni giriştiği taktikleri görmeyip buna karşı yeni mücadele yöntemlerinin gerektiğini anlıyamamıştır. Bazıları ise «bütün bunlar bir oyundan ibarettir. Emperyalizm tavşana kaç - tazıya tut oyununu sahneliyor» diyerek emperyalizmi son derece güçlü görmüş ve göstermiştir. (1)

Nedir emperyalizmin terketmeye başladığı eski mevziler? Değiştirmek zorunda kaldığı taktikler hangileridir?

Öncelikle şu görülmüştür: «soğuk savaş» denilen anti komünist mücadele yöntemi iflas etmiştir. Sosyalist sistemin eriştiği düzey bu yöntemle artık geriletilmez. Sosyalist sistem tarafından uygulanan farklı toplumsal düzene sahip sistemlerin barış içinde bir arada yaşaması politikası başarıyla yürütülmüş ve emperyalizm bu yarışmada kaybetmiştir. 1970'lerin tarihi bunun ifadesinden başka bir şey değildir. Sosyalizme karşı silah zoruyla karşı koymanın mümkün olmadığı emperyalizm tarafından **genel olarak** kabul edilmiştir.

Durum bu olunca «soğuk savaş» şartlarının «savunma» yöntemleri de zorunlu olarak değişikliğe uğramak durumunda kalacaktır. Savaş sonrası şartlarında emperyalizmin çıkarları doğrultusunda gerçekleştirilen gerici NATO örgütü bu yüzden eski biçimiyle işe yaramaz hale gelmiştir. Yunanistan'ın NATO'dan çıkması emperyalizm tarafından bu yüzden büyük tepkilerle karşılanmamış, bu yüzden Türkiyenin silahlandırılmasına pekâla ara verilebilmiştir. Bu durum şüphesiz bir gerilemenin ifadesidir. Ama bu gerilemeyi emperyalizm kendi çıkarı için en uygun şekilde yapma durumundadır. Portekizde faşizmin yıkılması karşısında da emperyalizm çaresiz kalmıştır. İspanyadaki gelişmeler de bunu göstermektedir. Hindi Çini'ndeki gerici güçlerin içine düştüğü açmaza, emperyalizm çare bulamamaktadır.

Bu gelişmeleri gözleyen bazı aklı evveller ise emperyalizmin sosyalist sistemin gücü karışısındaki bu zorunlu gerilemesini, emperyalizmin artık barışcı yöntemler uygulamaya başladığı şeklinde yorumlıyabilmektedirler. Anti-emperyalist güçlerin bazı boşluklarından fırsat buldukça, emperyalizmin nasıl o saldırgan, kanlı politikasına geri döndüğünü, Şili' deki faşizm açıkça göstermektedir halbuki.

Sosyalist sistemin emperyalizmi kuşatma politikası başarıyla sürdürülürken, sosyalist sistemle güçbirliği halindeki uluslararası işçi sınıfı hareket ile ulusal kurtuluş hareketi de emperyalizmi sıkıştıran diğer unsurar olmaktadır. Bu üç güçlü unsur emperyalizmi adım adım geriletmektedir.

Emperyalist ve Finans Grupları Arasında Çelişmeler de Durumu Etkilemektedir:

Son Kıbrıs olayları, Amerikan egemen sınıfları arasında belli bir ayrılık olduğunu bütün dünyaya gösterdi. Yönetimdeki kadro Türkiye'ye yapılan silah sevkiyatının sürdürülmesinden yana tavır alırken, muhalefette olan ve son seçimlerden güçlü çıkan Demokrat Parti grubu buna karşı koydu. İki finans grubunun farklı çıkarlarını savunan iki burjuva kliği olmaktan öteye gitmeyen iki parti arasındaki bu mücadele, zaman zaman keskinleşti. Kongrede muhalefetin aldığı kararlar defalarca başkan Ford tarafından veto edildi. İlk raundu muhalefetin kazanmasına rağmen, şimdiki iktidar, her fırsatta, başkanın ya da savunma ve dışişleri bakanlarının ağzından bu kararın yanlış olduğunu yayıyor. Bazıları bu iki grup arasındaki mücadelenin ««şike» olduğunu savunmaktadırlar. Bunu savunmak kapitalist ekonomide uyumluluk ve planlamanın mümkün olduğunu savunmakla, rekabet diye bir şeyin olmadığını savunmakla eş anlamlıdır.

Kapitalizmde farklı finans grupları arasında her zaman rekabet mevcuttur. Bu rekabet ve mücadele özünde kapitalist ekonominin işleyişinin temelindeki anarşiden doğar. Belli dönemlerde çelişkilerin keskinlik düzeyi hissedilmez ölçüde olabilir, ama zaman zaman da, hele artı değer paylaşımı keskinleştikçe, sistem sıkıştıkça ve geriledikçe, kârdan en fazla payı alma mücadelesi şimdilerde olduğu gibi aylarca bütün Amerikan kamuoyunu ilgilendirerek ölçüde yoğunlaşabilir. Aksini düşünmek, burjuva demokrasilerinde niçin farklı burjuva partilerinin varolduğu sorusuna materyalist bir cevap getirememek demektir.

Bazıları ise, Amerikan siyasetindeki bu belli kutuplaşmayı silah tekelleri ile silah dışı tekeller, Pentagon la diğer kesimler, yada ünlü deyimle «şahinlerle güvercinler» arasındaki bir mücadele şeklinde almaktadırlar. Bu görüşte yanlıştır. Burjuva kliklerinin sanayi dallarına göre ayrılmaları gibi bir durum hiçbir zaman söz konusu olmamıştır. Farklı sanayi dallarında yatırım yapan burjuvalar arasında farklı kâr oranlarından doğan, rekabetten doğan belli çelişkiler mutlaka vardır. Ama, siyasal üstyapıya yansıyan egemen sınıf içi çelişkilerin temelinde her zaman farklı finans gruplarının varlığı yatar. Zaten finans - kapital olgusunun anlamı da budur. Eğer finans-kapital, ustanın tanımında olduğu gibi, banka ve sanayi sermayesinin içiçe geçmesi ise, ayrılıklar ne bankalarla sanayiciler, ne de ayrı ayrı sanayi dallarındaki burjuvalar arasında olamaz, tıpkı birleşmelerin de bu temeller üzerinde kurulmamış olduğu gibi. Ayrılıklar farklı finans grupları arasında olur ve olmaktadır. ABD de bilinen iki büyük finans grubu, Rockefeller ve Morgan grupları, ayrı ayrı bütün bankalara ve sanayi dallarını kontrol etmektedirler. Farklı finans grupları hem silah sanayinde güce sahiptirler, hem de diğer dallarda.

Silah tekelleri ile diğer tekeller arasında bir ayrılık (önemli bir ayrılık) şu yüzden de gerçek dışıdır, çünkü silah sanayinin kurulması ve işlemesi bütün kapitalistler için gereklidir. Bildiğimiz gibi, aşırı bir silahlanmaya gidiş, emperyalist kampta, 1930'lardaki buhran sonrasında Keynes'in önerileri çerçevesinde başlamıştır. Bunun temel nedenlerinden biri, devlet harcamalarıyla sanayiye ek talep yaratma çabasıydı. Silahlanmaya, yani üretici olmayan yatırımlara, tıpkı diğer devlet harcamalarının artırılmasında olduğu gibi, bu amaçla, bütün kapitalist sistemin çıkarı açısından gidilmiştir ve gidilmektedir. Bu bütün kapitalist ülkelerde böyledir; Türkiye'de de yeni «ulusal savaş sanayi» çığlıkları da gene bu amaçla atılmaktadır. Bu yüzden silah tekelleri diye bir şey yoktur. Kapitalizme, tekelci devlet kapitalizmine, ek talep yaratacak devletin silah harcamaları vardır. Silah üreten sanayi kolları vardır ve bu sanayileri kontrol altında bulunduran (tıpkı aynı anda Coca-Cola yatırımlarını da kontrol altında tuttuğu gibi) finans grupları vardır.

Emperyalistler arasında bu yüzden «barışçılar-savaşçılar» gibi bir ayırım yapılamaz. Her finans grubu kendi çıkarını kollar. Kendi çıkarı gerektirdiği yerde savaş eder, gerektiği yerde barış havarisi kesilir.

Türkiye ye yardımın kesilmesinde de, bu durum etkili olmuştur. Bir kanat kendi farklı çıkarları farklı dış politika uygulamaları gerektirdiği için, farklı tavır almıştır. İki grup arasındaki farklılığın ve ayrılığın bu somut olayda bu kadar üst düzeye çıkması, emperyalizmin içinde bulunduğu bunalımın derinliğiyle doğrudan ilgilidir.

İki grup arasındaki çekişmenin silah sanayi ile ilgili olmadığını en açık ispatı, Türkiye'ye silâh verilmesine sonuna kadar muhalefet eden grubun, Pakistan'a silâh verilmesine ve petrol üreticisi ülkelerin tehdit edilmesine hiç sesini çıkarmamasıdır. Her iki olayda aynı dönemde olmuştur ve tavırlar farklı olmuştur.

Öteyandan emperyalist ülkeler arasındaki paylaşım mücadelesi de olayların gelişmesinde etkili olmaktadır. Fransanın, Amerikan emperyalizminin «en tutarlı» rakibinin, NATO'dan uzaklaşmaya başlayan Yunanistana yaklaşması, silah ve kredi yardımına başlaması bunu göstermektedir.

ABD emperyalizminin Kıbrıs olaylarının gelişmesindeki tavrı, silah sevkinin kesilmesinde bu olayların görünürdeki neden olmasına rağmen, bu yazıda ele alınmıyacaktır. Diğer sayfalarımızdaki Kıbrıs'la ilgili yorumda bu tavır incelendiği için burada bu konuyu yeniden ele almıyoruz. Her iki yazının birlikte okunmasında bu bakımdan yarar vardır. Emperyalizmin politikasının Türkiyeye yardımın kesilmesine nasıl yol açtığı Kıbrıs yazısında incelenmiştir.

Yerli Egemen Sınıfların Tavrı:

Amerikan askeri yardımının kesilmesinin gündeme gelmesinden beri Türkiye egemen sınıfları ve parlamentodaki sözcüleri tek bir tavır

sürdürmüşlerdir: «Ne olur yapmayın» sızlanmaları. Bu konuda bütün burjuva partileri anlaşmışlardır. Kuru sıkı tehditler de yapılmıştır. Zaten halka karşı açık vermeme çabasından ileriye gitmeyen ve gerçek bir niyeti ifade etmeyen bu kuru sıkı tehditlerin doz ve biçimi, çeşitli burjuva partilerinin Amerikan egemen sınıflarına karşı aldıkları tavrın tek ayırtedici unsuru olmuştur. Hiçbir burjuva partisi, CHP dahil, yardımın kesilmesini olumlu karşılamamıştır. Bu tavır bu partilerin gerçek yüzünü göstermekte önemli olmuştur. Hepsi de yardımın kesilmesini «teessüfle» karşıladıklarını bildirmişlerdir.

Yerli finans kapitalin kısa vadeli çıkarlarını hızla gerçekleştirme misyonuna sahip, güven oysuz Irmak hükümetinin sözcüleri, bu tavırda en ileri gidenler olmuşlardır. Yardım kesildikten sonra bile üzülmeyin yakından gene başlar» demekten öte söz etmiyen başbakan, Vaşington büyükelçiliğinden gelme dışişleri bakanı, emperyalizme bağımlı, bağımlıdan da öte köle bir politikanın en acı örneklerini vermişlerdir.

Milliyetçi cephe partileri aynı onursuz burjuva politikasının sürdürücüleri olmuşlardır. Özde onlarla aynı politikaya sahip çıkan, fakat biçim olarak biraz daha ciddi «tehditlerde» bulunan, ve bunun detant gerçeği karşısında yeni taktikler denemede yarar gören yerli finans grupları adına ustalıkla yapan Ecevit ise, emperyalizme karşı çıkmamada bütün diğer burjuva partileri ile sözleşmiştir.

Sosyalistler dışındaki tek farklı tavır CHP tabanından gelmiştir. CHP teşkilatında, Anadolunun çoğu yerinde, gerçek demokratların çıkarlarını ve görüşlerini savunan CHP ilçe ve gençlik kolları örgütlerinde tutarlı bir anti-emperyalist tavır konulmuştur. Çeşitli illerin gençlik kollarının yayınladıkları bildirilerde silah yardımına karşı çıkılmış ve Amerikan em peryalizemine karşı mücadele çağrıları yapılmıştır.

Ülke içindeki sınıf mücadelesinin gelişmesi, zorunlu olarak CHP içindeki demokrat ve yurtseverlerle halk düşmanları arasındaki ayrılıkları keskinleştirmekte, hızla yol ayrımına yaklaşılmaktadır. Amerikan yardımına karşı CHP yönetiminin ve tabanının farklı tavırları bunu açıkça göstermektedir. İşçi sınıfının sosyalist partisinin doğru bir politika uygulaması, küçük burjuva demokratlarının daha ileri yerlere gelmesinde tek belirleyici etken olacaktır.

CHP nin içinde başka bir gelişim de, belli bir kanatın son gelişmelerin ışığında SSCB ile Türkiye arasında karşılıklı saldırmazlık anlaşması imzalanmasını savunmaya başlamış olmalarıdır. Önce parti meclisinde getirilen bu konu, Ecevit tarafından «Arkadaşlar, muhalefetteyken böyle şeyler konuşulmaz, ben İsmet paşadan böyle öğrendim» uyarısıyla tartışmadan çıkarılmış, sonra, sanırız Ecevitin de rızasıyla, sözcüsünün imzasıyla, CHP'nin en yakın destekçisi büyük bir burjuva gazetesinde makale şeklinde yayınlanmıştır. Bu talebin zamanla güçleneceği ve seçim sonrasında CHP tarafından açıkça savunulacağı aşikârdır. Kapitalist

sistem ile sosyalist sistem arasındaki mücadelenin son durumunu iyi tespit edebilen ve emperyalizmin yeni taktiklerine ayak uydurma çabasında olan finans kapital kesimi için, bu tavır son derece olağandır. Öte yandan aynı çaba, sosyalist sistemin uyguladığı politikanın başka bir başarısıdır da.

Çeşitli tavırlara böyle kısaca değindikten sonra, şimdi de egemen sınıfların sözcülerinin büyük çoğunluğunun silahlanmaya niçin bu kadar önem verdiğini anlamaya çalışalım.

Öncelikle ordu, Amerikan malzemesine bağımlı haldedir. Yedek parça bile eksik olunca ordunun vurucu gücünün işlerliği aksamaktadır. Bu ise herşeyden evvel mevcut devlet otoritesi için önemli bir zaaftır. Bu zaaf yerli egemen sınıfların iktidarlarının zaafa uğraması ile eş anlamlıdır. Bunun diğer bir ifade tarzı ise, halkın mücadelesi karşısında, halkın demokratik iktidar kurma mücadelesi karşısında, egemen sınıfların potansiyel olarak zayıflamış olmaları demektir. Egemen sınıflar silahlanmaya bunun için bu kadar önem vermektedir.

Öte yandan emperyalizme bağımlı bir ekonomik ve siyasi yapı içinde, egemen sınıfların iktidarlarını koruma çabaları şu somut anda gene emperyalizmin kontrol mekanizmalarının sınırları içinde geçerlidir. Tek çare emperyalizme boyun bükmektir. Elleri kavuşturup beklemek ve homurdanmaktır. Egemen sınıflarla emperyalizm arasındaki ilişkiler bunu gerektirmektedir.

Bu bağımlılık en güzel ifadesini, yardımın kesilmesinden sonra burjuvazinin sözcülerinin el birliğiyle sergiledikleri kraldan fazla kralcı tavırda bulmuştur. Yardımın kesilmesinin, Türkiye halkının anti emperyalist mücadelesini geliştirmesi tehlikesi karşısında, en azından-hele Kıbrıs dolayısıyla yaratılan şoven havanın ters tepmesiyle soyut bir Amerikan düşmanlığının büyümesi tehlikesi karşısında, bütün burjuva partilerinin yöneticileri tedbirli olunmasını öğütlemişlerdir. Kimisi bu durumun Türkiye'deki NATO aleyhtarı akımın güçlenmesine yol açacağını söylerken kimisi de NATO'yu savunmaya devam etmiştir. Başbakan Irmak ise «NATO bizim kalbimizdir» diyecek kadar ileri giderek, halkın gerçek çıkarları karşısında ne kadar kalpsiz olduğunu bir kere daha göstermiştir. Öte yandan son zamanlarda artan Milliyetçi cephe faşist saldırılarının tezgahlanmasının bir nedeninde de, ülkede artan anti- Amerikan tepkileri başka kanallara çekmek, halkın dikkatini bu konudan uzaklaştırma çabası olduğu da açıktır.

Burjuvazinin sözcülerinin tavrı şunu göstermiştir. Emperyalizme bağımlılık ilişkilerin devamı egemen sınıfların yararınadır. Ve egemen sınıflar iktidardan uzaklaşıncaya kadar bu onursuz politikayı sürdüreceklerdir. Emperyalistler ne yaparsa yapsın, onların yerli ortakları ses çıkarmıyacaklar tersine halka karşı ağababalarını koruyacaklardır.

Küçük Burjuva Radikallerinin Tavrı:

Küçük burjuva radikalizminin, yıllardır belli bir anti emperyalist çizgi sürdüren temsilcileri Amerikan yardımının kesilmesi karşısında aynı küçük burjuva tavrı sürdürmüşlerdir. Hepsi de, çeşitli fıkra yazarlarından, demokratik dernek ve meslek odası yöneticilerine ve, kendini sosyalist zanneden bazı küçük burjuva milliyetçilerine kadar hepsi de, Amerikan emperyalizmine karşı çıkmışlar, egemen sınıf sözcülerini eleştirmişler ve belli bir tavır koymuşlardır.

Bu şüphesiz olumlu ve desteklediğimiz bir tavırdır. Fakat bunların hepsi de, aynı zamanda, milliyetçilik temelinde yükseldikleri için, ve milliyetçilik özünde bir burjuva ideolojisi olduğu için, halkın gerçek çıkarlarını dile getirmemişlerdir. Şöyle ki, bunlar yalnızca emperyalizme karşı çıkmakla yetinmişler, fakat aynı zamanda yerli egemen sınıfların silahlanma çabalarına ve isteklerine karşı çıkmamışlardır. Devletin asli fonksiyonunu kavrıyamaktan kaynaklanan bu tavır sonucunda bunların büyük çoğunluğu egemen sınıfların sözcüleriyle birlikte, silahlanmayı, «ulusal silah sanayi»nin kurulmasını savunur olmuşlardır. Bir kısmı ise bu konuyu susarak geçiştirmeyi yeğ tutarak aynı yanlış tavra düşmüşlerdir.

Burada mesele açıktır. Kim silahlanmadan yana ise, o halkın çıkarlarını savunmuyor demektir. Burjuvazi iktidarda olduğu sürece, halktan toplanan vergilerin silah almaya yada yapmaya harcanması, bu silahlar emperyalizme karşı kullanılmayacağı için, halkın zararınadır. Bu işsizliğin ve enflasyonun, hayat pahalılığının artması demektir. Ülkemizde savunma harcamaları zaten çok yüksektir. Bu alana daha fazla fon ayrılması, halkın ezilmesini daha da artıracaktır.

«Ulusal savaş sanayi» meselesinin içyüzü ve egemen sınıflar ile emperyalizmin buradaki çıkarları İLKE'nin geçen sayısında incelenmiştir. Burada bu kadarını belirtmekle yetiniyoruz. (2)

Gerçek demokrat ve yurtseverlerin görevi, milliyetçiliğin ve şovenizmin tortularından arınarak «ulusal» olsun olmasın, egemen sınıfların silahlanmasına karşı çıkmaktadır. Çünkü o silahlar zamanı geldiğinde halka karşı kullanılmak için de yapılıyor.

Sosyalistlerin Tavrı:

İşçi sınıfı sosyalistleri askeri yardım konusunun gündeme gelmesinden beri bu konuda tutarlı bir tavır takınmışlar, bu durumu anti emperyalist bilinçlenmenin gelişmesinde olumlu bir şekilde kullanmaya çalışmışlar, ve yardımın kesilmesinden halkımızın sevinç duyması gerektiğini belirtmişlerdir.

Olaylar sosyalistlerin yıllardır savundukları görüşlerin, doğruluğunu ülkemizin emperyalizme bağımlı olduğu gerçeğini, bir kere daha is-

patlamış ve bu görüşün halkımız tarafından kavranmasının hızını artırmıştır.

Olaylar aynı zamanda emperyalizmin içinde bulunduğu krizin derinliğini, kendine bağımlı bir ülkeyi bile tutarlı bir şekilde yönetemediğini de göstermiştir. Türkiye egemen sınıflarına emperyalist yardımın kesilmesi sosyalist sistemin, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketinin birleşik anti emperyalist mücadelesinin somut ve mevzii bir başarısıdır.

---

(1) Bu ikinciler ve her türlü toplumsal gelişmeyi emperyalizmin ya da egemen sınıfların oyunu, tezgâhı, provokasyonu şeklinde yorumlama eğiliminde olanlara şunu hatırlatmak isteriz ki, bütün sınıfları ve sözcülerini kuklalar gibi oynatabilecek ve her girişimi bir oyun şeklinde örgütleyebilecek güce sahip bir emperyalizmin, bu oyunlarla uğraşmaya hiç de ihtiyacı kalmaz, her sorununu bu gücünü kullanarak pekâlâ doğrudan çözer.

(2) Yerli egemen sınıflar tarafından çeşitli araçlarla propagandası yapılan «ulusal savaş sanayi» kurulması meselesi, bizlere bir gerçeği daha göstermiştir. Bu da, yıllardan beri Türkiye de egemen üretim ilişkisinin kapitalizm olduğunu göremiyen bazı «sol» çevrelerin ne kadar yanıldığıdır. Şöyle ki, silâh sanayi, hangi şartlar altında olursa olsun, doğrudan kapitalist ekonominin işleyişiyle ilgilidir. Silâhların kullanım değerlerinin üretilmesi yanında (yani tahripkâr araçlar elde etme amacının yanında) silâh üretilmesine geçilmesinin başka bir gerekli nedeni de, sanayiye ek talep yaratarak, buhranların yıkıcı gücünü azaltmayı denemektir. Şimdi yerli egemen sınıflar şu veya bu görünüm altında silâh sanayi kurmak istiyorlarsa ve bunda anlaşıyorlarsa, bu, ülke ekonomisinin buna gerek duyduğu demektir. Ve ancak anarşik bir kapitalist üretim ilişkisi, bu gibi malların, yani ne tüketim malı ne de üretim malı olan malların, üretilmesini gerektirir.

«Yarı feodal üretim ilişkilerinin egemenliği» iddialarının geçersizliği bu somut olguyla bir kere daha ispatlanmıyor mu?

20 Şubat 1975

● Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Yunanistan tarafından Konsey gündemine getirilen Kıbrıs sorununu görüşmeye başladı. Güvenlik Konseyinde konuşan Rum temsilcisi Klerides «Adadaki yabancı güçlerin çekilmesi için tarih saptanmalıdır» dedi. Kıbrıs Türk Yönetimini temsil eden Vedat Çelik ise «Klerides'in bütün ada halkı adına konuşamayacağını» ileri sürdü.

● Gaziantep'te yıllardır devam eden toprak uyuşmazlığı yeniden alevlendi. 200'e Yakın köylü ile araziye el koyan ünlü toprak ağalarından Ocak ailesine bağlı silâhlı adamlar arasındaki çatışmada bir kişi öldü, 5 kişi yaralandı.

● Emperyalist ülkelerin, petrol üreten ülkelere karşı örgütlenmek amacıyla kurdukları Dünya Enerji Ajansına, Türkiye'nin de girmesini sağlayacak olan Hükümet Kararnamesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Erhan Işıl tarafından imzalanmadı. Işıl, Dünya Enerji Ajansına girmemiz halinde özellikle petrol üreten Arap ülkeleri ile ilişkilerimizin ciddi şekilde zedeleneceğini söyledi.

● Aydınlık Dergisi'nin Ankara'da basımı, başka yerde basılsa dahi Ankara il sınırları içine sokulması, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından yasaklandı.

● Töb - Der toplantılarına faşistler tarafından yapılan saldırılardan

sonra Muş'ta terörün devam ettiğini bildiren 35 öğretmen çeşitli araçlarla Ankara'ya geldiler ve «Muş'ta can güvenliğimiz yoktur» diyerek başka illere atanmalarını istediler.

● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, Genel İş Sendikasının, İETT işyerlerinde sürdürdüğü grevleri, «halkın seyahat özgürlüğünü kısıtladığı» gerekçesiyle yasakladı.

Ecevit'in CHP Küçük Kurultay konuşmasından bir bölüm

İLKE

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, 21 Şubat Cuma günü, olağanüstü toplanan Küçük Kurultay'da üç saat süren bir konuşma yaptı. 16 Şubat günü Töb-Der toplantıları bahane edilerek gerçekleştirilen faşist saldırılarla ilgili olarak toplanan Küçük Kurutay'daki konuşmasında Ecevit önce Milliyetçi Cephe partilerini suçladı ve saldırıların «tek merkezden» idare edildiğini söyledi. Saldırıların «etnik farklılıkların» ve «mezhep ayrılıklarının» yaygın olduğu illerde yoğunlaştırıldığını da söyleyen Ecevit konuşmasının son bölümünde Türkiye'de «CHP dışınadaki sol» ile ilgili görüşlerini ve dolaylı olarak «anti - faşist güçbirliğine» ilişkin tavrını açıkladı.

Anti - faşist güçbirliğinin, Türkiye'de demokrasiyi savunan bütün güçlerin mücadele gündeminin birinci maddesinde yeraldığı bu günlerde CHP Genel Başkanının konuşmasının bu bölümünü, CHP'nin demokrasi ve «cephe» anlayışını, sosyal demokrat çizginin, CHP'deki yansımasını ortaya koyan bir «belge» niteliği taşımasından dolayı aynen yayınlıyoruz :

«Özgürlük önündeki bütün sınırları tek başına iktidar olur olmaz kaldıracağız, herkes düşünceleriyle olduğu gibi halkın önünde boyunu gösterecek ve boyunun ölçüsünü demokratik anlamda alacaktır. Bunu açık söylüyorum. Bunun ötesindeki bir yardımı, bizim dışımızdaki hiç bir sol kuruluş bizden beklemesin. Bizimle beraber çalışmak isteyen, bizim inançlarımızı içtenlikle benimser, saflarımıza katılır, bizimle beraber çalışır. Bu kimselerin geçmişini de karıştırma gereğini duymuyoruz. Aydınların da değişebileceğini kabul edebiliriz. Ama hem CHP'nin doğrultusunu beğenmeyecek, CHP'nin halka verdiği önemi yani halkı küçümseyecek, hem CHP'nin ilericiliğini hafife alacak, solculuğunu yozlaşmış bulacak, ondan sonra da gel benimle cephe birliği yap, benimle işbirliği yap, benim eylemlerimi destekle diyecek. Şu sırada böyle çağrılar aldığımız için söylemiyorum. Alabiliriz diye söylüyorum. Aslında örgütümüzün önünde yapılmasına gerek olmayan, ihtiyaç olmayan bir uyarı olarak her ihtimale karşı söylüyorum. **Biz böyle çağrılara uymayacağız, uyamayacağız..**

Demokratik sol anlayışımızdan kuşkuya düşmeniz kendi kendimize karşı haksızlık olur. Türkiye için tek geçerli sol'un bizim CHP' ce benimsenen ve halkla birlikte oluşturulan demokratik sol olduğu en sert olayların, en zor sınavların içinde kalıplanmıştır. Bizim Türk toplumunun koşulları içinde halkla birlikte hatta halktan esinlenerek oluşturduğumuz bazı düşüncelerle, kavramlarla alay eden solcular olduğunu biliyoruz. Bizi hayalperest bulanlar olduğunu biliyoruz. Bizim halk sektörü kavramımızı hafife alanları biliyoruz. Halk sektörünü, biz uydurmadık, biz doğurmadık. Halk sektörü Türkiye'de halkın içinde doğuş halindedir. Biz onun adını koyduk.

Bizi kendimizden kuşkuya düşürmek, sevketmek isteyenlerin oyunlarına bugüne kadar gelmediğimiz gibi bundan sonra da gelmeyeceğiz. Yeni bir çetin mücadele aşamasının eşiğindeyken bunları bir kez daha bütün açıklığıyla belirtmekte yarar görüyorum.

Bizi yeterince devrimci bulmayanlar var. Fakat bizim deyişimize göre devrimcilik aklın kaç karış havada olduğuna göre ölçülmez. Devrimcilik ayağın yere ne kadar sağlam bastığına göre ölçülür. Ayağını bastığı yerde tutunamayan, kayan, kafasını taşa çarpan insanların kafalarında ne kadar devrimci fikirler olursa olsun, bir pratik değer taşımaz.

Toplum gerçeklerinden kopup giden düşüncelerle devrim yapılmaz. Devrim ancak toplum gerçeklerine, belli bir toplumun gerçeklerine dayanan düşüncelerle yapılır. Halktan kopup giden düşüncelerle delvrim yapılmaz. Halktan kopup giden devrimcilerle ancak devrimcilik oynanır. Biz devrimcilik oynamıyoruz. Biz devrim yapıyoruz. Onun içindir tutucuların bizden ürküşü. Bizim devrimciliğimizin gerçekçiliğini ve geçerliliğini bizim dışımızdaki bazı devrimcilerden daha iyi anlayabildikleri içindir ki, Türkiye'deki bazı egemen güçler, tutucu güçler CHP'den böylesine ürker duruma gelmişlerdir. Bizim halkın anlamayacağı parlak sözlerimiz yoktur. **Bizim dışımızdaki bazı devrimci çevrelerin dergilerini okuyorum, okumaya çalışıyorum, iyi kötü okur yazar bir insanım.. Anlamakta zorluk çekiyorum..**

Bazen onları toplum içinde konuşmalar yaparken dinledim. Daha ağızlarından çıkan ilk cümlelerle halktan koptuklarını gördüm. Biz halkın diliyle konuşacağız, halkla birlikte düşüneceğiz. Bunu da küçümsemeğe kimsenin hakkı yoktur. Çünkü Türk halkı çok akıllı bir haktır. Türk halkı gelişmişlik düzeyinin çok daha ötesinde bir halktır. Bu halkın anlıyamadığı sözlerin anlaşılmaya değer tarafı yok demektir.

Çetin bir mücadele dönemine giriyoruz. Kışkırtmalar ortamına giriyoruz. Onun için kimse kusurumuza bakmasın, biz bu mücadeleyi kendi başımıza yürüteceğiz. **Bu mücadelemizin sonunda Türkiye'ye gelecek gerçek anlamda özgürlükçü demokratik rejimi sağlam, bir daha bugünkü bunalımlara düşmeyecek kadar sağlam bir demokratik rejimi içtenlikle isteyenler varsa onlardan bir tek yardım isteyeceğiz. Gölge etmesinler, bizlere ayak bağı olmasınlar.** Kendilerine minnettar oluruz.»

● Milliyetçi Cephe partileri, genel başkanlar düzeyinde bir toplantı yaptılar ve seçimlere ortak liste ile girilmesini sağlayacak bir kanun teklifi hazırlama konusunda anlaştılar. Kanun teklifinin hazırlanması için bir teknik komite kuruldu. Milliyetçi Cephe'nin, teklifin kanunlaşması halinde, seçime 15 ilde ortak listelerle gireceği bildiriliyor.

● 16 Şubat Pazartesi günü sekiz ilde patlak veren Töb - Der olayları ile ilgili olarak tutuklananların sayısı 86'ya çıktı. Ancak Tokat MHP il başkanı dışında, tutuklananların gerçek sorumlular olmadığı, sadece olaylara karışanlar olduğu ileri sürüldü. Bu arada Töb - Der'in ve Ülkü Ocakları'nın bütün yurttaki şubelerinde Devlet Güvenlik Mahkemesi kararı ile arama yapıldı.

● CHP'nin son olaylar dolayısıyla toplantıya çağırdığı Küçük Kurultay'da Ecevit üç saat süren bir konuşma yaptı. CHP Genel Başkanı, konuşmasında, CHP dışındaki Sol'u da ağır bir şekilde eleştirdi ve «hiç bir şekilde, CHP dışındaki solla güç ve işbirliğine gidilmeyeceğini» söyledi.

Portekiz Dosyası

GÜÇLÜKLERİ YENECEĞİZ

Francisco da Costa Gomes
(Portekiz Cumhurbaşkanı)

Portekiz ekonomisinin güncel durumu hakkında ne düşünüyorsunuz, Sayın Başkan?

● Ekonominin güncel durumunu büyük güçlüklerle dolu olarak değerlendiriyorum. Ancak ilerisi için umutluyuz. Günümüzdeki durumu, ana hatlarıyla şöyle değerlendirebiliriz :

● Devrimimiz, ekonomik buhranın Avrupa'da ve bütün dünyada vahimleştiği bir dönemde gerçekleşmiştir.

● Özgürlüklerine kavuşan çalışan sınıfların mücadelesi, girişken kapitalistler arasında korku ve telâş uyandırarak güçlenmiştir.

● Ülkemizin az gelişmiş sanayii ile geleneksel sömürge pazarlarının, yani hammadde üreticisi ve işlenmiş, mamul madde tüketicisi ülkelerin pazarlarının ilişkileri, gitgide, ciddi ölçüde yıpranmıştır.

● Portekiz'deki, savunmasız çalışanlar çoğunluğunu, ücretlerini kı-

sarak sömürmekte olan, kimi yabancı kuruluşlar eylemlerini durdurmuşlardır.

● Maliye alanında, ise turizmin veriminin dünya ölçüsünde azalması, yabancı ülkelerdeki işçilerin sağladığı dövizlerin ülkeye girişindeki azalma, küçük tasarruf sahiplerinin, anlaşılabilir tedirginliği ile ulusal ve yabancı sermaye yatırımcılarını saran güvensizlik, sermaye birikimi alanında genel buhran doğurmaktan geri kalmamıştır.

Gördüğünüz gibi, bugünkü durumumuz gerçekten oldukça güçtür. Buna karşılık yakın bir gelecekte yararlanabileceğimiz olasılıklar da gözden kaçmamalıdır :

● Altın rezervlerine ve yeterince dövize sahibiz. Gerekirse bu günkü güç koşullarda, üç koca yıl idare edebiliriz.

● Politik olayların gelişmesi bizlere, bütün dünya ülkeleri ile, çıkarlarımıza uygun koşullar altında, karşılıklı ilişki kurmak ve bizim dışımızdaki halklar ile ekonomik dayanışmaya girişmek olasılığını sağlamıştır.

● Portekiz'in diplomatik ilişki kurduğu ülkeler, ticaretlerini sonuna kadar geliştirmeye kararlı olduklarından, sosyalist Devletlerin pazarlarının kapılarını, ürünlerimize geniş çapta açacaklarını ümid ediyoruz.

● Yabancı kredi ve yatırımlar, emekçilerimizi sömürmek amacı gütmediklerinde, ülkemizde çok elverişli politik koşullar bulabileceklerdir. Yarının daimî hükümetine güven arttıkça, söz konusu kurumlar, daha büyük rahatlık içinde faaliyet gösterebileceklerdir.

● 3 yıl içinde, Millî Savunma bütçesinde, 1 milyarla - 800 milyar arası bir azaltma yapmak kararındayız. Böylece askerî bütçeden, kısıtlama sonucunda sağlanan miktar büyük yatırımlara ayrılabilecek ve emekçi kitlelerin hayat standardı yükselecektir.

● Proletaryanın satın alma gücündeki artış, iç pazarın büyümesi, gelişmesi ve sermaye dolaşımının hızlanmasına yol açacaktır.

Bu koşullar altında, gelecekten korkmamız için hiç bir neden olmadığı kanısındayız. Bugün, ciddi bir ekonomik buhran atlatmaktayız. Ancak üç yıl sonra bu buhranı Portekiz halkı için yepyeni bir hayat izleyebilir.

Ülkenin karşı karşıya kaldığı diğer önemli sorunlar nelerdir?

Sözünü etmiş olduğum ekonomik sorunların yanı sıra, çok önemli olan, sömürgelerden arınma sorunu da var. Bu sorunun çözümlenmesi için pek çok güçlüğün üstesinden gelinmesi gerekiyor. Ayrıca, ülkede zihniyetlerde devrimi geliştirip, hızlandırmak da kaçınılmaz bir gerekliliktir. Ülkemiz acilen, halkın özgürlük içinde yepyeni bir yaşantıya kavuşmasını sağlayacak bir yönetim ile donanmak durumundadır. Eğitim sistemini demokratlaştırmak, hayatın kendi akışına uydurmak, vazgeçilmez bir koşuldur. Emekçi sınıfların ve partilerin mücadelelerini, sağcı gericilere, sözde devrimci gruplara ve diğer halk düşmanlarına göz açtırmayacak bir sosyal disiplin altında geliştirmek gerekmektedir.

Demokratlaştırma süreci ve faşizmin mirasının tasfiyesi hakkında düşündüklerinizi öğrenmek isteriz, Sayın Başkan!

Demokratlaştırma süreci, önce, belli başlı iki alanda gayret ve çaba gerektirmektedir. Birincisi yasama alanında : demokratik özgürlükleri kısıtlayan yasaları mümkün olduğunca çabuk değiştirmeli; gerçek kişi özgürlüğünü ve aynı zamanda toplumsal, sosyal özgürlüğü emniyet altına alabilecek ilkeler yaratılmalıdır. İkincisi düşünce alanında, zihinlerde : Bu alanda, başta haberleşme araçları olmak üzere bütün olanakları seferber ederek, tam anlamıyla bir devrim yapmak durumundayız.

Yapılan işin niteliği ve yoğunluğu konusundaki eleştirilerde fikir birliği sağlanmış değildir. Ama günümüzde, ülkeyi yönetenlerin iyi niyet ve yeteneklerinden kimse kuşkulanmamaktadır.

Diktatörlük mirasının tasfiyesi, ek bir görev olup, daha büyük bir hız ile gerçekleştirilememesi, özen ve temkin gerektirdiğindendir. Bu iş daha yoğun bir biçimde uygulanırsa, karar alma durumundaki üst kademe organları bu işe fazla zaman ayırma durumunda kalacaklardır.

Demokratik bir Portekiz'in kurulması, eski rejimin kurum ve yöneticilerinden arınmaksızın, olanak dışıdır. Bu kesin kanının bilincinde olarak, tasfiye mevcut sınırlamaların çerçevesi içinde, mümkün olduğunca hızlı bir şekilde sürdürülmektedir.

Ülkenin güncel politik konumundan, bir seçim hazırlıklarını sürdürmekte olan partilerden söz edebilir misiniz?

Ülkede, son siyasal durumun gelişmesinde en fazla dikkati çeken olgu, politik bilincin yükselişidir. Kişiler uyanıyor; yiyip, içip, dinlenip, okuyup, sohbet edebiliyorlar. Ülkenin politik konumunu özgürce düşünüp tartışabiliyorlar. Seçimlere, şimdikinden daha yüksek seviyeli bir bilinç düzeyi ve açıklığa kavuşmuş, aydınlanmış fikirlerle gidilmesi gerektiğine, istisnasız hepsi inanıyorlar.

Gerçekten ilerici ve demokratik partiler, koalisyon hükümetine katılmamış olanlar da dahil olmak üzere, halkımızın politik eğitimini yönlendirmek açısından, çok önemli bir görev üstlenmiş durumdadırlar. Bu koşullar altında güçlükleri yeneceğimize, seçimlerin özgür olacağına ve halkın tercihlerini gerçekten yansıtacağına inanıyorum.

Sömürgesizleşme yolunda önemli adımlar atıldığını biliyoruz : Guinée - Bissao bağımsız bir Devlet oldu; Mozambik'te geçici bir hükümet kuruldu; Angola aynı yolu izlemekte. Bu arada Angola ve Mozambik'te meydana gelen ciddi olaylar, çok sayıda kurban vererek sonuçlandı. Portekiz'in, Afrika ülkeleri seviyesinde sömürgesizleşme süreci sizce, güncel koşullarda, nasıl gelişmektedir?

Mozambik ve Angola'da, Afrika kıtasının bu iki geniş alanlı ülkesinde durum, benzerlik göstermemektedir. Irk ayırımı nedeniyle örgütlenen gösteriler, büyük ekonomik güçlükler, değişik etnik grupların varlığı, Mozambik'te, hayli çapraşık bir durum meydana getirmektedir. Bütün bunların yanı sıra, güçlü ve birlikli bir ulusal bağımsızlık hareketinin varlığı, ülkede, politik açıdan dengeli, kararlı bir ortam yaratabilmektedir.

Buna karşılık Angola, daha zengin bir ülke olup, kültürel alanda da daha gelişmiştir. Etnik grup ayrılıkları fazla belirgin değildir. Bütün bu etkenlerden ötürü, Mozambik ile kıyaslandığında, daha elverişli bir konuma sahiptir. Nevar ki, bağımsızlık hareketinin çeşitli bölükleri karşılıklı anlaşma ve dayanışmaya varamamışlar, çabalarını birleştirememişlerdir. Bu nedenden ötürü, geliştirmekte olduğumuz sömürgesizleşme sürecini zedelemekte, uzatmaktadırlar.

Her zaman olduğu gibi, bu kez de sömürgelerden arınma olayı, var olan sınıf çelişkilerini açıklıkla sergilemekte, gerginleşmiş, yeni sosyal durumları ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle beklenmedik, küçük olaylar, özellikle şehirlerde, çatışmalar doğurmakta ve kimi zaman çok önemli, kimi zaman daha az sakıncalı sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Dolyısıyla sosyal ve politik açıdan dengeli, kararlı, durmuş oturmuş bir süreklilik sağlanıncaya kadar, söz konusu halkların daha pek çok güçlükten ve deneyden geçeceklerini, gözden uzak tutmamaktayız.

Gene de son tahlilde, dünya üzerinde Portekizce konuşan iki yeni Devletin varolacağından, uluslararası topluluğa, iki büyük halk olarak katılacaklarından kuşkumuz yoktur.

Sömürgesizleştirme komisyonu Cap - Vert, Sao - Tome ve Principe adalarına ilişkin çalışmalar da yapmıştır. Bu girişimlerin tümü, söz konusu adalar halklarının kendi kaderlerini, kendi bildiklerince, tayin hakkından yana olduğumuzun ifadesidir.

Bunun dışında, geri kalan bölgelerde durum tamamiyle farklıdır.

Cap - Vert takım adaları çorak ve verimsiz adalardan müteşekkil toprak parçalarıdır. Bu adaların ekonomik bağımsızlığını, hemen düşünmek imkânsızdır. Ada halkının, politik bağımsızlığını öngören kararlarına saygı gösterecek ve karşılıklı anlaşmalarla, kendilerine ekonomik yardım sağlayacağız. Takım adalarda süregelen farklı politik eğilimler bizlere, geçici bir koalisyon hükümeti kurulduğunda, güçlüklerin ortaya çıkacağını düşündürmektedir.

Sao - Tome ve Principe adalarına gelince, her iki ada ekonomik bakımdan hayli güç durumda oldukları halde, gelirleri halkın ihtiyaçlarını karşılayacak ölçüdedir. Buralarda, temsil gücüne sahip tek bir politik eğilim olduğundan bu adalarda, sömürgesizleştirme sürecinin daha sakin gelişeceğini ummaktayız. Her iki adada en kısa zamanda, geçici bir hükümet kurulacaktır.

(Sao - Tome ve Principe adaları Kurtuluş hareketi ile Portekiz delegeleri arasında, söz konusu Afrika sömürgelerine bağımsızlık hakkı tanındığına dair bir anlaşma imzalanmıştır. Takım adaların kesin bağımsızlığı 12 Temmuz 1975'te ilân edilecektir. İktidarı devretmeden önce geçici bir hükümet kurulacak, söz konusu hükümette, Portekiz'den atanmış yetkili bir komiser görev alacaktır.)

Bağımsızlıklarını tanıdıktan sonra, ada halklarına eğitim ve sağlık alanlarında yardımlarımızı eksik etmeyeceğiz. Hükümetler arası saptanacak ilerki anlaşmalarda, belli bir teknik yardımlaşma, dayanışma kurmak amacındayız.

Portekiz'in sömürgesizleşme sürecinin gelişmesinde, silâhlı kuvvetler

ile halk arasındaki ittifakın rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir, Sayın Başkan?

Halkın ve silâhlı kuvvetlerin ittifakı vazgeçilmezdir. Devrimimizin ilkelerine uygun olarak, silâhlı kuvvetler, kaput giymiş halkın tâ kendisidir; halkın emirlerini uygulayan çelik yumruğudur. Silâhlı kvvetler, halkın yasalara ve demokratik haklara bağlı güçlü elidir.

————oOo————

BÜYÜK BİR İTTİFAK

Silâhlı Kuvvetler Hareketi Koordinasyon Komisyonu

Silâhlı kuvvetler açısından ele alındığında, günümüzde, Portekiz'in demokratlaşma sürecinde, belirgin özellikler nelerdir?

Gerçek bir demokratlaşmanın temel taşı ve garantisi olan sömürgesizleşmedir. Faşizm ve sömürgecilik, ayrılmaz bir bütündü. Portekiz'de faşizm, geniş ölçüde, sömürge halklarının sömürülmelerine, sömürge topraklarının yağma edilmesine dayanmaktaydı.

Guinée - Bissao Cumhuriyetinin resmen tanınması, topraklarından Portekiz kuvvetlerinin çekilmesi, Lusaka'da iktidarın Mozambik halkının tek legal temsilcisi Frelimo örgütüne geçiş sürecinin temelini saptayıp, onaylayan, önemli bir anlaşmanın imzalanmış olması, sömürgesizleşme hareketine hız kazandırmış, geliştirmiştir.

28 Eylül 1974 tarihinden sonra, Angola'nın, Cap - Vert, Sao - Tome, Principe ve Timor adalarının bağımsızlıklarına kavuşabilmeleri için, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin daha olumlu ölçüde katkıda bulunabilmesini sağlayacak, elverişli koşullar yaratılmıştır.

Özgürük ve bağımsızlık hareketlerinin tanınması, örneğin MPLA ve Sao - Tome, Principe adalarının Kurtuluş hareketleri temsilcilerinin müzakerelere fiilen katılabilmeleri, ülkelerinin kaderini tayin edebilir olmaları, sömürge sorununun kesin çözümüne doğru atılmış bir adım daha sayılabilir.

Faşist rejimin 48 yıllık baskı yönteminden sonra demokratik özgürlüklerin gündeme girmesi, faşizmin ve sömürgeciliğin kesin yengilerinin sonucu olarak değerlendirilmektedir. Gerçekten de faşizm ve sömürgecilik, sömürge halklarının silâhlanıp savaşa girişmeleri, ayrıca Portekiz halkının anti - faşist, anti - emperyalist dünya halklarının desteği ve dayanışmasıyla sürdürdüğü kararlı mücadeleleriyle yıkılmıştır.

Özgürlüğün ve mevcut demokratik rejimin, günümüzde, emperyalizm ve faşizmin bütün tehditlerine karşı, devrilmiş rejimi yeniden diriltmek adına girişilecek her türlü çabaya karşı savunulması, Portekiz halkınca bü-

tünüyle desteklenen Silâhlı Kuvvetler Hareketinin, kendini sonuna kadar adadığı son derece önemli bir görevdir.

Silâhlı Kuvvetler Hareketinin programı nasıl uygulanmaktadır?

Karşı devrimci güçler, programın uygulanmaya girişilmesine uzun süre karşı çıktılar Halâ da, programın gerçekleştirilmesini engellemeyi sürdürmektedirler.

Bir yandan sömürgesizleşme sürecinin sonuna kadar geliştirilmesini engellemeye yeltenirken, yeni - sömürgeci çözümler ve emperyalizm ile uzlaşma önerdiler.

Özgürlüklerin gelişmesine karşı çıkıp, yeni bir diktatörlüğün kurulmasına elverişli durumlar yaratma gayretinden geri kalmadılar. Geniş halk kitlelerine, temel hak ve özgürlüklerin tanınmasına karşı çıkarak, örgütlenmelerini ve bilinçlenmelerini engellemeye kalkıştılar. Eski Cumhurbaşkanı General Spinola'yı destekleme gösterisi adı altında, iktidarı ele geçirmek üzere silâhlı bir askerî darbe hazırlığına kadar götürdüler işi.

Diğer taraftan, ekonomik alanda, söz konusu güçler, programın amaçladığı verileri iğdiş etmek ve tekelciliğe karşı verilmekte olan mücadeleyi engellemek adına, ellerinden geleni ardlarına koymadılar.

28 Eylül olayları ilerici güçlere yeniden saldırıya geçme koşullarını sağlamış olduğu halde, programın elle tutulur biçimde gerçekleştirilmesi, halâ bütün tatsız sonuçlarıyla birlikte büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır. Gerçekten de, ilerici güçlerle her türlü imkânı değerlendirerek, faşizmin yenilgisi sonucunda iktidara gelmiş olan demokratik rejimi yok etmeyi amaçlayan gerici güçler arasında, bitmeyen bir kavga sürmektedir.

28 Eylül olaylarının, gerici güçlerin yenik düşürülmesinde, ülkenin demokratlaşması sürecindeki somut yeri, işlevi nedir?

28 Eylül olayları, Silâhlı Kuvvetler Hareketi ve ilerici öğelerin, 25 Nisan zaferini sağlamlaştırma eylemlerinde yeni bir uyarıcıdır.

Bazı önemli alanların temizlenmesi önündeki engeller nihayet kalkmıştır. Bugünkü yönetime zarar vermek amacını güden karşı devrimci ögeler, iktidardan uzaklaştırılmıştır. Gene de mücadele, Portekiz'de iktidara gelebilmek için yanıp tutuşan ve sömürgesizleştirme sürecinin halkların yararına sonuçlanmasını engelleyen, emperyalizmin sürekli cesaretlendirip, desteklediği demokrasi düşmanları tamamiyle tasfiye edilene kadar sürecektir.

Emperyalizmin manevraları sömürgelerde devam etmektedir. Luanda'da kanlı çarpışmalar, durmak bilmez kargaşalıklar, Lourenço Marques'ta huzursuzluk, Cabindo'da, Cap - Vert, Sao - Tome ve Principe adalarında yeni - sömürgeci grupların eylemleri, emperyalizmin müdahalesine olanak hazırlayan girişimlerdir. Bir kez ülkeye girebilme olanağını bulan emperyalizm, giderek tedirginlik, huzursuzluk ortamından yararlanır; bu ortamı kullanır ve yaygınlaştırır; bölünmeyi kışkırtır, mücadele sürecinde kenetlenmiş halkları birbirine düşürür, halkların ulusal dayanışmasını, birliğini yerle bir eder.

Demokratik güçlerin her yeni zaferinde, mücadele, son bulmak bir yana, çoğunluk daha karmaşık ve belirsiz biçimlere bürünür.

Goşist grupların eylemlerinden ötürü ortaya çıkan sorunlar hakkında söyleyecekleriniz nelerdir?

Bu konuda önemli bir kargaşa sözkonusudur. Demokrasiyi, demokratik özgürlükleri ve sömürgesizleşmeyi savunan örgütleri, mensup oldukları eğilimi dikkate almaksızın, demokratlaşma sürecine kesinkes karşı çıkanlardan ayırd etmek gerekmektedir. Yine, çalışanların, bazan, yalan dolanla, gerici ve emperyalistlerin hareketleri olarak gösterilen eylemleriyle bazı grupların kitlelerden açık şekilde kopuk olan eylemleri arasındaki fark da mutlaka görülmelidir.

Gerçekten, eylemleri, özgürlük düşmanlarının oyununa gelerek gerçek bir provokasyona dönüşen gruplar vardır. Bunlardan somut bir örnek verebiliriz : Sosyal - demokrat merkez partisinin gençlik örgütünce düzenlenmiş bir mitingi boykot eden grupların, polis ve silâhlı kuvvetlerle sürtüşmelere sebebiyet veren ve sonuç olarak, ulusal ekonomimiz açısından son derece önemli bir ziyaret öncesinde (A.B.D. büyük elçisi McClosley'in ziyareti) belli bir gerginlik yaratan; hatta söz ve toplanma özgürlüklerinin, günün birinde kısıtlanmasını doğurabilecek olaylara yol açan eylemleri...

Bu somut olaylara kesinlik ve kararlılıkla müdahale etmek, kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu tarz eylemlerin sergilenmesi, maskelerinin düşürülmesi, demagojiye sapmaksızın etkisiz hale getirilmesi şarttır. Bu arada, sükûnet içinde davranmak, panik ortamı yaratmamak, yalnızca özgürlük düşmanlarının işine yarayacak «büyücü avı» havasına kapılmadan, hareket etmek gerekir.

Silâhlı Kuvvetler Hareketinin, ordu ile halk arasındaki ittifak konusunda görüşleri nelerdir?

Silâhlı kuvvetler hareketi günümüzde, yürürlükte olan rejimin sürdürülmesinin bir güvencesini ve rejimin temel savunma aracını meydana getirmektedir. Halk, 28 Eylül'deki uyanıklığının gösterdiği gibi uyumamakta, nöbete devam etmektedir. Silâhların şehirlerde boy göstermesini somutta engellemiş olan gene halkın kendisidir. Kargaşa ortamını yaratacak olanları bertaraf etmiş olan, güncel yönetime kuşku kabul etmez bağlılığını kanıtlamış olan, faşizme ve sömürgeciliğe karşı sürdürülmüş 48 yıllık mücadele sonucunda, öncelikle faşizmi ve karşı devrimci güçleri, sonra kazanırken özgürlükleri kısıtlamak ya da geri almak tehdidini savuranları mahkum etmiş olan, gene halkın kendisidir.

Silâhlı kuvvetler ile halkın birliği, demokrasi ve özgürlük uğruna sürdürülen 25 Nisan'da başlayan ve 6 Ekim'de «ulusal çalışma günü» ile sona eren mücadele günlerinde sağlanmış olan büyük bir ittifaktır.

Halkın ve de silâhlı kuvvetlerin birliği, sürekli gelişme gösteren bugün son derece önemli ilerici bir ittifaktır. Ortak düşmana karşı demokrasinin savunulması için verilen mücadele içinde doğmuştur ve gelişmektedir.

———oOo———

Portekiz Komünist Partisi'nin olağanüstü olarak nitelendirilen, Salazar'ın sonunda iktidara gelmesine yolaçan 1926 yılındaki darbeden sonraki ilk legal kongresi, 20 Ekim 1974 Pazar günü toplandı. Olağanüstü Kongreye ülke çapındaki şubeleri temsil eden 2000 delege ve Portekiz ile eski sömürgelerdeki diğer demokratik örgütlerden çağrılan 5000 gözlemci katıldı. (1926'da yapılan ilk gizli kongreye toplam kayıtlı 29 üyeyi temsil eden 14 parti üyesi katılmıştı!)

Olağanüstü Kongre, Portekiz'deki faşist diktatörlüğün 25 Nisan'da alaşağı edilmesinden beri, Parti çapında tartışılan Parti Program ve tüzüğündeki değişikliklerinin kesin olarak onaylanması için toplantıya çağrılmıştı. Temel olarak, programın yalnız «güncel tedbirlerle» ilgili kısmı, değişen politik durum gözönüne alınarak tadil edilmişti; Bu değişiklikler Parti Programına dahil edilmek üzere bir «Acil siyasi program» şeklini aldı ve hemen kongreyi izleyen günlerde, Portekiz halkına bir bildiri halinde yayınlandı.

Olağanüstü Kongrenin açılışı, aynı zamanda Geçici Hükümette Devlet Bakanlığı görevini de elinde tutan Genel Sekreter Alvaro Cunhal tarafından yapıldı. Aşağıda çevirisi yayınlanan konuşmasında Cunhal, Portekiz'de 25 Nisan'dan beri süregelen politik olayları gözden geçirdi ve ülkede gelişen demokratik devrimin karşılaştığı temel sorunlarda Partinin tavrını ortaya koydu.

PARTİ OLAĞANÜSTÜ KONGRESİNE RAPOR

Alvaro Cunhal

(Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri)

Merkez komitesi beni Olağanüstü kongre için şimdiki politik durumun temel özelliklerini ve Partimizin acil görevlerini gözden geçirmekle görevlendirdi.

KUTLAMALAR

Kongreye katılan bütün delegeleri ve onların şahsında, yüce Partimizin tüm üyelerini Merkez Komitesi adına kutlayarak söze başlamama izin verin.

Bir zamanlar bu salon Partimizin tümünü birçok kez içine alacak kadar büyüktü. Bugün Portekiz'de ne denli büyük olursa olsun, biz komünistleri tümüyle içine sığdıracak salon ya da bina yoktur.

Yoldaşlar sizin şahsınızda, Partimizin bütün üyelerin, kendi bağımsız gençlik örgütlerindeki genç yoldaşları da unutmayarak selâmlıyoruz. Mücadeleye katkılarında Parti geleneklerine lâyık olduklarına ve yeni demokratik Portekiz'in kurulmasında sorumluluklarını tam anlamıyla omuzlayabileceklerine güveniyoruz.

Bu arada konuklarımızı, Silâhlı Kuvvetler Hareketinin, Sosyalist ve Halkçı Demokratik Partilerin, Portekiz Demokratik Hareketinin, Sol Sosyalist Hareketin, sendikalararası hareketin, Genç İşçiler Hareketinin, ve Portekizli Kadınlar Demokratik Hareketinin temsilcilerini selâmlamama da izin verin.

Bütün bu grubların bu kongrede beraberce bulunmaları, ülkemizde demokratik ve sosyal gelişme rejimi için uğraşanlar arasındaki işbirliği ve beraberlik bağlarının bir kanıtıdır.

Sonunda özgür ve egemen olan Gine - Bissau Cumhuriyeti'nin kaderini yönlendiren PATGG'yi; Tamamen bağımsız olmasına bir yıl kalan Mozambik Geçici Hükümetindeki Frelimo'yu; karmaşık Angole meselesinde mücadelesini tümüyle tasvib ettiğimiz MPAL'yı, Cabo Verde, S. Tamé, Principe ve Timon'da zaferleri için en derin ümitler beklediğimiz kurtuluş kuvvetlerini selâmlamakla Kongrenin duygularını ilettiğime de eminim.

Kongremizde diğer ülkelerin Komünist ve İşçi Partilerinden delegeler yok. Bunun

tek nedeni hazırlanmak için olağanüstü az zaman olmasıydı. Partimizin, ne kardeş partilerle olan ilişkilerinde, ne de uluslararası komünist hareketle ilgili tutumumuzda, hiç bir değişiklik yoktur. Her zaman olduğu gibi, proleter enternasyonalizmi ilkelerinin önderliğinde ilerliyoruz ve ister Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve diğer sosyalist ülkelerdeki veya Kapitalist Batı ülkelerindeki açıkça çalışan partiler, ister gizli mücadelenin cefalarına katlanmak zorunda kalan partilerle olsun politikamız, kardeş partilerle işbirliği ve yakın dostluk ilişkilerini bölmek değil, güçlendirmek yolundadır. Partimizin 50 yıla yakın bir süre boyunca katlandığı, kavga arkadaşlığının kardeşçe dayanışmasıyla yaklaşıyoruz.

ALTI AYLIK ÖZGÜRLÜK

Bu kongremiz (48 yıldan bu yana Partimizin ilk legal kongresi), Portekiz'de 25 Nisan 1974'ten bu yana politik durumda görülen radikal değişmenin bir göstergesidir.

Altı aydır, Portekiz halkı özgürlüğü tadıyor. Basın sansürsüz yayın yapmakta; Partiler, sendikalar, demokratik kuruluşlar, özgürce örgütlenip çalışabiliyorlar. Toplanma hakkı tam anlamıyla uygulanıyor. Grev hakkı tanınıyor.

Sömürge savaşları bu arada sona erdirildi, sömürgelerin bırakılmasına doğru adımlar atıldı. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle diplomatik ilişkiler kuruldu.

İşçiler birçok önemli isteklerinin çözümlendiğine tanık oldular. Asgari ücretin kabulü, toplu sözleşmelerin sonucu, kamu hizmetindekilerin düzelen yaşama şartları, yeni sosyal hakların kazanılması. Bütün bunlar en düşük ücret verilen kesimlerin hayat standartlarındaki gözle görülür gelişmeyi gösteriyor. Ulusal hayatımızın her kesiminde, düzensiz ve güç bir süreç olmasına rağmen, faşizmin izleri siliniyor ve kurumlarımız, kamu hizmetlerimiz, sivil ve politik yöntemlerimiz geliştiriliyor ve değiştiriliyor.

25 Nisan'dan bu yana geçen oldukça kısa süreyi gözönüne alırsak ve politik, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamda şimdiden oluşan değişikliklere bakarsak, devrimci sürecin gerçekten halk hareketi ile Silâhlar Kuvveti Hareketi ittifakınca canlandırıldığı, sürüklendiği ve yöneltildiği sonucuna varmak zorunda kalırız.

Faşist diktatörlüğün yıkılmasını ve demokratik düzenin sağlam savunmasını borçlu olduğumuz ve hâlâ böyle onurlu bir görevi sürdüren ve buhranlı anlarda hayati kararlar verme sorumluluğu omuzlarına yüklenen Silâhlı Kuvvetler Hareketi (SKH) kendi başına bu değişiklikleri gerçekleştiremezdi. Elde edilen bu başarılar SKH tarafından demokratik güçler ve halk kitleleri olmadan, demokratik güçler ve halk kitleleri tarafından da SKH olmadan kazanılamazdı.

Halkın mücadelesini ve halkın attığı adımları «abartmalar» ve «aşırılıklar» olarak nitelendirenler vardır. Eğer «sözde devrimci» grubların bazı kışkırtıcı eylemlerinden söz ediyorlarsa, o zaman bu eylemlerin kitle hareketlerinin gelişmesine yardım edeceği yerde yanlış anlamalara yol açtığı kabul edilmelidir. Bunların hizmet ettikleri tek şey gericiliktir.

Ne varki, sanayide çalışan sınıfın, işçi kitlelerin, öğrencilerin, aydınların, kadınların, orta sınıfların mücadelesi olmadan, halk kitlelerinin politik mücadeledeki itici gücü olmadan, şimdiye dek kazanılmış özgürlükler kuşkusuz sınırlandırılmış olacaktı. Halk mücadelesi olmadan demokratik bir ülkeye kavuşmamız çok fazla gecikecekti.

Bu devrimci süreç içinde son altı ayın deneyleri, olayların gidişini halk hareketi ve Silâhlı Kuvvetler Hareketi ittifakınca belirlendiğini göstermiştir. Güçlerin bu karşılıklı ilişkisi bize, özgürlüğün pekiştirilmesine, seçimler ve demokratik bir Portekiz'in kurulmasına giden yolun açık olduğuna dair güvence vermektedir.

28 EYLÜL: SKH VE HALK İTTİFAKININ ZAFERİ

Gericiler bu altı ay içinde yeni demokratik ortamı tehlikeye sokarak özgürlüğümüzü yıkmak ve yeni bir diktatörlük kurmak için birçok kez saldırıya kalkıştılar. Prof. Palma Carlos ve suç ortaklarının plânı, Devlet Konseyi'nin General Spinola'ya, Başbakan vasıtasıyla tam bir iktidar verildiği, yasal bir karşı darbe idi: Silâhlı Kuvvetler Hareketinin mandasından kaçınılıp, ulusun mandasına başvurulacağı iddia edilecek, oldukça yasal, yeni bir diktatörlüğün kurulacağı ve sonunda General'in Cumhur-

başkanı olarak seçileceği bir seçim maskaralığı düzenlenmişti.

«Sessiz çoğunluk» olayında ise yasal bir perdeye bile yer yoktu. Sokaklara dökülen «ulus» olacaktı. Ve Silâhlı kışkırtma atmosferi içinde kurtarıcıları General Spinola'yı isteyeceklerdi. Genel hazırlanışlarında iki plân da aynıydı. Her iki durumda da, (nedenden ve haklılıktan yoksun) «grevler», «sokaklarda düzensizlik» ve «kargaşa» havası oluşturan gürültülü provakasyonlar, faşist ve goşist gösteriler, suikastçılara talepleri için uygun nedenler veren suni şekilde yaratılmış sosyal bir ajitasyon hazırlanan darbeden önce gelecekti. Örneğin, HAP (Portekiz Hava Yolları)'ndaki maceracıların, uçak seferlerinin «güvenlikten yoksun» olduğu hakkında tam 27 Eylül'de korkutucu demeçler vermesi tesadüf eseri miydi?

Palma Carlos manevrasının yenilgisi yüzünden gericiler geri çekilmek zorunda kaldılar. Eylül'deki bozgunları onlara daha da pahalıya mal oldu.

Bu yaygın yenilgiye iki etken neden oldu.

HALK HAREKETİ

Birincisi, Partimizin etkin rol oynadığı halk kitlelerinin hareketiydi. Karşı-Devrimci hareket başlatıldığında hareketin amaçlarını açığa çıkaran, tehlikelerini ortaya koyan, sözde «sessiz çoğunluk»un diktatörlüğü yeniden kurmak için düzenlenen oyunun bir parçası olduğunu sezen, sorumlulukları yüklenip, riskleri göze alarak açık direnişi örgütlemekte öncü olan bizim partimizdi.

Genel kanı hâlâ bu gösteriye izin verileceği şeklindeyken herhangi bir tehlikenin söz konusu olduğuna inanmayanlar, tehlikeyi küçümseyenler, bekleyip görmeyi tercih edenler vardı. Ama, taa başından itibaren, Demokratik Portekiz Hareketi, Sendikalar, Genç İşçi Hareketi, Komünist Öğrenci Birliği'nin azimli desteklerini alan Parti, kitleleri direnmek için harekete geçirdi.

Bütün ülkeye yayılan, bazan Silâhlı Kuvvetlerin yardımı ile yollarda ve tren yollarında barikatlar ve kontrol sistemleri kurarak «Lizbon'a Yürüyüş»ü kesen ve gericilerin plânlarını bozan büyük halk hareketi, 25 Nisan'dan beri görülen en parlak ve kesin halk hareketidir. Aynı zamanda demokrasinin kurulması ve savunulmasında kitlelerin önemi, örgütlenmesi ve gücünün bir kez daha anlaşılması da önemli bir faktördür. Daha sonra yer alan zafer gösterilerinde binlerce komünist, politik durumun karmaşıklığını anlayarak bayraklarını dürülü tutarken, diğerleri bayrak açmışlar ve şereften kendilerine ait olmayan payeler çıkarmışlardı. Ancak bu küçük yanılgılar önemli değildir. Önemli olan gericiliğin püskürtülmesi ve demokratik halk güçlerinin zaferle daha güçlenmesi, pekişmesi ve birleşmesidir.

SİLÂHLI KUVVETLER HAREKETİ

Zaferimizde ikinci etken, son aşamalarda zafere derinlik ve belirginlik de veren Silâhlı Kuvvetler Hareketidir. Bu hareket, işe tam zamanında ve kesinlikle el koyarak, gizli hücreleri ortaya çıkararak radyo — televizyon ve basını susturmak için yapılan başlangıçta oldukça başarılı girişimi önleyerek gericiliğin bozgununu, halkın yanında yer alarak ve de demokrasiyi savunarak tamamladı. Ulusal Kurtuluş Cuntasındaki üç gerici generali değiştirdi ve sonunda General Spinola'nın azlini sağladı. Objektif olarak demokrasinin yerleşmesi ve sömürgelerden arınma işlemlerinin büyük bir kısmı General Spinola ve üç general tarafından geciktirilmişti. Çevrelerinde bir sürü manevralar ve gerici tertipler dönüyordu. Kendine çok güvenen General Galvao de Melo, oyunu birkaç kez belli etmişti. Tertibin izi üstünde gittiğimiz herkez Belem'e vardık (Cumhurbaşkanı'nın evi).

Gericilerin bütün plânları (özellikle Palma Carlos tarafından girişilen yasal darbe ve 28 Eylül'deki büyük karşı-devrimci operasyon) General Spinola'nın iktidarı tümüyle ele geçirmesi, acil durum ilân edilmesi, demokratik güçlerin baskı altına alınması, silâhlı kuvvetler hareketinin dağılması ve bütün özgürlüklerin yok edilmesi içindi.

Böylece General Spinola gerici ve tutucu güçlerin destek noktası haline geldi. 25 Nisan'dan sonraki ilk beş aydaki karmaşık politik mücadelenin hikâyesi, bir yandan silâhlı kuvvetler hareketi ve demokratik hare-

ket, öbür yanda etkili destekçileri o zamanki Devlet Başkanı General Spinola olan tutucu güçler arasındaki çelişkinin hikâyesi idi.

Denilebilir ki, demokrasinin gerçekleşmesi ve sömürgelerden arınma yönündeki en önemli tedbirler General'e rağmen alın mıştır. Daha önce söylediğimiz gibi General belirli bir süre olumlu rol oynamıştır. Ama giderek demokratik yöntemleri frenler hale gelmiştir.

TEHLİKE GEÇMEMİŞTİR

28 Eylül, Portekiz Demokratik devriminin tarihinde çok önemli bir gün olarak kalacaktır. Politik iktidar şimdi daha homojen ellerde, daha fazla hareket kapasitesine sahiptir. Devlet mekanizması pekiştirilmiştir. Silâhlı Kuvvetler Hareketi ve demokratik güçler güçlenmiştir. Halk hareketi ve Silâhlı Kuvvetler Hareketi ittifakı, ülkedeki demokratik değişikliklerde politik bir eksen olarak kendini belli etmektedir. Ancak karşı - devrimin Eylül sonundaki yenilgisinin etkilerini ölçmek için vakit henüz çok erkendir.

Eğer ilerici güçler, zaferlerini pekiştirebilmek için doğru adımlar atabilirlerse, ancak o zaman Portekiz'de demokrasiyi yerleştirme sürecinin değiştirilemeyeceği söylenebilir.

Tehlikenin geçtiği ya da gerici güçlerin kendilerine gelme şanslarının olmadığı ve bundan böyle herşeyin kolaylaşacağı sanılmamalıdır.

Durum böyle değildir. Güçlü ve etkin bir gericilik devam etmektedir. Hâlâ devlette iktidar mevkilerini tutmaktadır. Ekonomik gücü elinde tutup demokratik sürece ve sömürgelerden arınmaya karşı kullanmaktadır.

Gericilik ancak kısmen yıldığında, özgürlüğün savunulması demokratik devletin güçlendirilmesi ve ekonomik ve malî sorunların çözülmesi için kesinlikle acil tedbirler alınmalıdır.

KAÇINILMAZ BİR TERCİH

Özgürlük, yalnız suikastçilerin karşı devrimci hareketleriyle tehdit edilmiyor. Özgürlüğü tehdit eden asıl tehlike ülke gelişmesini engelleyen ve karşı devrimin politik ve ticarî desteğinin temeli olan ekonomik iktidardan gelmektedir.

Tekelciler ve latifundiacılar (büyük toprak sahipleri. Çevirenin notu) yeni demokratik durumu kabul etmeye yanaşmıyorlar. İşçilere daha iyi ücret ödemelerini gerektiren, ve böylece sermayelerini çok az bir zamanda birkaç misline yükseltme şansından alıkoyan bu durumu kabul etmeyi reddediyorlar. Bağımsız ekonomik gelişmeye, çalışan sınıfların ve kır kesimindeki işçi kitlelerinin hayat standartlarının yükseltilmesine ve küçük sanayicilerin, tüccarların ve çiftçilerin ferahlamasına asıl engeli teşkil eden kendileridir.

Portekiz halkının sınırsız sömürüsünün zorla korunması için bir diktatörlük kurulmasında mutabık kaldıkları gibi, ekonomiyi sabote ediyorlar, krediyi kesiyorlar, yatırımları ve siparişleri azaltıyorlar, sermayenin çalışmalarını felce uğratıyorlar, durduruyorlar, tarlaları sürülmeden ve ekinleri biçilmeden bırakıyorlar. İşçileri sebebsiz yere kovuyorlar, ve bütün bunlarla, üretimin düzensizliğinin ve diğer güçlüklerin huzursuzluk yarattığı, halkı hükümete karşı kışkırtan ve böylece karşı devrimin yolunu açan vahim bir ekonomik durumu yaratmak için uğraşıyorlar.

Olaylar göstermiştir ve gösterecektir ki, demokrasinin yerleşmesine ve sömürgelerden arınmaya asıl karşı koyanlar, tekelciler ve latifundiacılardır.

Özgürlüğün yarım düzine aile tarafından tehdit edilmesine, ve boğulmasına izin vermemeliyiz. Böyle yarım düzine ailenin çıkarlarının bütün halka kabul ettirilmesine izin verilemez.

Ekonominin nesnel gelişmesi kaçınılmaz bir tercihi ortaya koymaktadır: Eğer ekonomik güç eskiden olduğu gibi aynı ellerde kalmaya devam ederse, gelişmenin temelinde işçilerin açlıktan ölmeyecek kadar az ücret almaları ve orta sınıfın yokolması olacaktır. ve bu tür gelişme ancak şiddete dayanan bir diktatörlükle gerçekleşebilir.

Bir özgürlük ve demokrasi rejimi, eğer yaşayacaksa ve gelişecekse, tekelci ve latifundiacıların ekonomik güçlerini sınırlandırmalı ve sonunda tasfiye etmeli, eko-

nomiye müdahale etmeli (tekelci olmayan özel teşebbüse bir önyargı beslemeden), anahtar sektörleri kamulaştırmalı ve büyük toprakları köylülere vermelidir.

EKONOMİK VE POLİTİK GÜÇ

25 Nisan'dan sonra ekonomik ve politik güçler aynı elde değildi artık. Politik güç, şimdi halkın ve memleketin çıkarlarını korumak üzere belirlenmiş olan politikayı izleyen demokratik güçlerin elindedir. Fakat ekonomik güç tekelci ve latifundiacıların ellerinde durmaktadır. Bu durumda uzun süre kalınamaz. Tekelci ve latifundacıların yeni bir diktatörlük kurarak politik gücü geri almamaları için, halk hareketi, tekelci ve latifundiacıların ekonomik gücüne son vererek yeni bir demokratik Portekiz kurmalıdır.

Bu çelişkinin yukardaki yolla çözümlenmesi için herşeyi yapacağız. Gerçekten böyle çözümleneceğine de inanıyoruz.

Bugün, muhtemelen, radikal sosyal reform için koşullar yaratılmamıştır. Fakat demokrasinin, sosyal ve ekonomik dengenin sürekliliği yeterli anti monopolist ve anti latifundacı tedbirler gerektirir.

Silâhlı Kuvvetler Hareketinin programı «Portekiz halkının, özellikle en kötü durumdaki gurupların hizmetindeki yeni bir ekonomik politikanın» temel itici gücü olarak «anti tekelci stratejiyi» gösterir. Şu andaki durum, bu stratejinin acil ve pratik olarak uygulamasını gerektirir.

En güç sorunlarımızın çoğunun çözümü çin zorunlu olarak düşünülen bu ilkeye bağlı olarak, Portekiz Komünist Partisi (P.K.P.) bu kongrede Portekiz halkına bir siyasî acil durum programı sunuyor. Bu program acil görevlerin tanımlaması olarak Parti Programı için konmuştur.

Portekiz politikası için demokratik gidişi güven altına almak, seçimlere dek ülkeyi yönetmek, demokratik bir rejimin kurulması yolunda zorunlu temeli yaratmak için ülkemiz politikası üç temel doğrultuya yöneltilmelidir: Özgürlüğün savunulması ve demokratik Devletin güçlendirilmesi; sömürgelerden arınma sürecinin toplanması ve gelişme göz önüne alınarak ekonomik ve ticarî dengenin savunulması.

ÖZGÜRLÜĞÜN SAVUNULMASI VE DEMOKRATİK DEVLETİN GÜÇLENDİRİLMESİ

Faşist ve gerici komplocular, Eylül'de komünistlerin özgürlüğü tehdit ettiklerini iddia ederek amaçlarını haklı çıkarmaya çalıştılar. General Spinola bütün iktidarın kendinde toplanmasını ve acil bir durum ilânını istediği zaman da aynı bahaneyi kullanmıştı, ve bu, özgürlüklerin yok olması, anayasal hakların askıya alınması ve yeni bir diktatörlüğün kurulması demekti.

Aslında var olmayan, bu özgürlük tehditlerini bahane olarak kullanan bu insanlar, kendi kendileriyle nasıl da çelişkiye düşüyorlar.

Dün, bugün ve daima halkımızın özgürlüğü için hiç kimse bizden daha çok mücadele etmemiştir ve etmeyecektir. PKP mücadelesini, bugün ve yarın, halkımız özgürce yaşasın, ona saygı gösterilsin ve kendi savunması için talep ettiği söz, örgütlenme ve karşı çıkma hürriyetine sahip olsun diye vermektedir. Eylül'de, özgürlüğü tehlikeye sokmakla suçlanan komünistler ve diğerleri özgürlüğü asıl kurtaranlardır.

Özgürlüğe hücumdan vazgeçmeyen sadece gericiliktir. Özgürlüğü korumak için mümkün olan en kısa zamanda açık ve ciddî bir politikayı kabul ettirmeli ve acil tedbirler koymalıyız.

İlk plânda halkın. Eylül'den sonra elde ettiği haklar ve özgürlükler garanti edilmeli ve tartışılmakta ve yayınlanmakta olan bir takım vesikalar (parlamento yasaları, hükümet kararları)

Yeni bir ışık altında incelenmelidir.

İkinci plânda gerici unsurların tasfiyesiyle asker ve polis kuvvetlerini, demokratik düzenin koruyucusu olan gerçek kuvvetlere çevirecek şekilde, demokratik kuvvetlerin güvendiği kilit mevkilere halkın yerleştirilmesiyle ve yeni politik duruma kendisini adamış bir kamu hizmetinin kurulmasıyla demokratik Devlet güçlendirilmelidir.

Son olarak demokratik düzenin saygınlığını garantilemek için faşist ve gerici örgütlerin çalışması ve propagandası yasak-

lanmalı suikastlar ve ekonomik sabotajlar şiddetle cezalandırılmalıdır.

Ancak demokrasi düşmanları, kendilerini korumak için demokrasiyi eleştirebilirler.

Eğer faşistler ve gericiler 28 Eylül'de başarıya ulaşsalardı (veya gelecekte başarırlarsa), silâhlarında karanfillerle iktidarı almayacaklar, son hücumlarının arifesinde ortaya açıkça koydukları gibi, özgürlüğü, bir kan denizinde mahvedeceklerdir.

SÖMÜRGELERDEN ARINMA YOLUNDA

Portekiz halkı yarım yüzyıla yakın bir zaman zulümden kendisini kurtarmak için mücadele etti. Bugün zulmün geri gelmemesini sağlamak için her adımı atmalıdır. Bunun aksi düşünülemez bile.

Biz tam özgürlüğü savunacağız. Ve düşmanlara karşı azimle savunacağız.

Sömürgelerden arınmaya giden yolda atılan tarihi adımlar, Portekizdeki yeni politik durumu kanıtlayıcı delilleri meydana getirmektedir.

Yıllar boyunca Partimizin, diğer demokratik kuvvetlerin ve Portekiz gençliğinin sömürge savaşına son verişini ve Portekiz sömürgeleştirmesine maruz bırakılan halklara tam ve kesin bağımsızlık hakkının tanınmasını mücadelemizin merkezi haline getirdiğimizi hatırlarsak, bu yolda atılan adımların bizim için ne önem taşıdığını anlamak kolaylaşır.

Sömürge savaşının sonu, Gine - Bissau hükümetinin tanınması, devletler arası ilişkilerin geliştirilmesi FRELİMO tarafından Mozambik geçici Hükümetinin kurulması, bir yıl içinde tam bağımsızlık ilân etmeye, Gine - Bissau, Mozambik halkları ve aynı zamanda nihayet faşist diktatörlükten kurtulduktan sonra bu süreci hızlandırmak için değerli katkılarda bulunan ve şimdi kardeşçe işbirliği yapan Portekiz halkı için tarihi zaferler yaratmaya başladı.

Bütün bunlara rağmen, atılan büyük adımlar, bizi geride kalan karmaşık sorunları ve büyük güçlükleri görmemeye itmemelidir.

Bu ilerlemeyi bazı bölgelerde geriletebilecek ve Portekizin iç durumu için vahim sonuçlar doğuracak durumlar ortaya çıkabilirdi.

Bizce her aşamanın kendine özgü özelliklerini de hesaba katarak izlenecek politika, her halkın kendi geleceğini tayin etme ve bağımsızlık hakkının gerçek ve etkili bir şekilde tanınması yoludur.

Bu Cabo Verde, Angola, S. Tome, Principe Timor ve Makao için de geçerlidir. Bu esas incelenmeseydi, eylemlerini rahatça geliştirme hakkı PATGC'ye verilmeseydi, bağımsızlık savunucuları ezilseydi ve yeni sömürgeleştirme hizmetinde kukla partilerin oluşumu teşvik edilseydi, Cabo Verde sorununa hiçbir çözüm bulunamazdı.

MPLA'yı genel süreçten ve müzakerelerden hariç tutmak için herhangi bir müdahale yapılmış olsaydı veya özgürlük hareketine yol gösteren partiye herhangi bir harekette aynı oranda düşük olacaktı. Angola'daki MPLA'nın gelişme hürriyetini garanti için hemen tedbir alınmalıdır.

Karmaşık sömürge sorununda savaşın yeniden başlamayacağından emin olmak gerekir. Şartların elverdiği en kısa zamanda askerleri ve denizcileri geri çağırmalı ve mecburî askerî hizmet süresini azaltmalıdır.

Yılda 25 milyon Contoyu aşan (14 milyar lira) askerî masraflar millî ekonominin gelişmesine ve Portekiz halkının hayat şartlarının gelişmesine büyük bir engel teşkil etmektedir. Bu harcamayı en kısa zamanda azaltmak gereklidir.

Bağımsızlığını kazanmış yeni devletlere bakarak kardeşlik ilişkilerinin eşitlik ilkesine göre geliştiğine, egemenliğe saygı gösterildiğine, karşılıklı isteklere saygı gösterildiğine ve içişlerine karışılmadığına inandırmak için herşey yapılmalıdır. Aynı zamanda Portekiz kaynaklarının az olduğu ve bunun için yeni devletlere ticarî yardımın sınırlı olacağı unutulmamalıdır.

Eğer bu hesaba katılmasaydı, vaatler vermek, sonradan yıkılacak olan görüntüler yaratmak yada yardım verilebilecek halklar için vahim sorunlar yaratacak ve Portekiz'in önündeki ekonomik ve ticarî sorunları çoğaltacak bir ticarî yardım politikası izlemek kolay olacaktı.

ACİL EKONOMİK TEDBİRLER

Portekiz kendisini, faşizmden kalan mirasın sonuncusu olan tehlikeli bir ekonomik ve ticarî durum içinde bulmuştur: Bu, zayıf dengesi dış kaynaklara bağlı, açık veren bir iktisadî mirastır. Ekonomik ve ticarî durum, dışarıda çalışanların gönderdikleri dövizlerin ve turizm gelirlerinin azalmasından, dünyadaki ekonomik durumun etkilerinden, büyük Portekiz iktisadî grupları ve birkaç yabancı grup tarafından yapılan sabotajlardan dolayı sarsılmaktadır. Bazı kesimlerdeki buhranlar (yapı endüstrisinde olduğu gibi) küçük ve orta boy şirketler için güçlükler, yatırımların dondurulması, durumun bazı oldukça ciddî yönlerini oluşturuyor. Ancak en ciddî ve acîl sorunlar, muazzam bütçe açığı, ticaret ve dış ödemeler dengesindeki bozukluklardır.

Eğer bu açıklar kısa zamanda kapatılmazsa Portekizin bütün ekonomik dengesi tehlikeye girecektir.

Eldeki rezervlerin çapı ile halâ kendilerini kandırmaya uğraşanlar var. Buna rağmen gerçek şudur ki devletin enerjik müdahelesi olmazsa Portekizin hâlâ sahip olduğu rezervler kısa zamanda tüketilecektir.

Gerçek ulusal ekonomik sorunlarla ilgilenmesini bilmezsek, derin bir buhrana sürüklenecek olan yalnız ekonomi değildir. Aynı zamanda Portekiz demokrasisi de sona erme tehlikesine maruz kalacaktır.

HİÇ VAKİT KAYBETMEMELİ

Buna rağmen, henüz o durumda değiliz. Uygun tedbirler almak mümkündür. Esas mesele zaman kaybetmemektir.

Eğer kişi yetersiz bir gelire sahipse yapacağı iki şey vardır: Ya daha fazla almak için uğraşacak veya daha az harcayarak durumunu düzeltecektir. Aynı şey kamu ticaretine de uygulanabilir. Bir yandan devlet harcamalarını mümkün olduğu kadar kısarak sert politika izlenmelidir. Diğer yandan işçiler ve küçük sanayiciler, tüccarlar ve çiftçilerden değil, fakat büyük gelir sahiplerinden alınan vergiler arttırılmalıdır.

Halk şirketlerinin idaresinin düzeltilmesi de acil önemi olan bir sorundur. Halk şirketlerinin zarar ettiği ve özel şirketlerin geniş kârlar edindiği kanunlar ortadan kaldırılmalıdır.

Eğer ticarî dengede ve ödemeler dengesinde büyük bir açık varsa, temel çare daha çok ihracat, buna ek olarak da gereksiz ithalatta ciddî bir kısıtlama ile ithalatı azaltma kararıdır.

Son olarak Sosyalist ülkelerle ve Ortak Pazarla, değişik gelişme düzeylerini de göz önüne alarak etkili müzakereler yapılmalıdır.

HÜKÜMET KONTROLU VE PLANLAMASI

Fakat bütün bunlar, yalnız başına yeterli değildir. Yeni pazarlar peşinde olan özel şirketlerin girişimlerindeki düzensizlik ortaya konurken hükümetin onların idaresini, kontrolunu ve plânlamasını güven altına alması gereklidir.

Bazı bankaların millileştirilmesi devletin ekonomiye müdahalesinde yeni imkânlar tanır. Bu, ya Portekiz Bankası kanalıyla yönetici ve düzeltici şekilde, Ulusal Denizaşırı Bankasının ticarî kesimin kanalıyla mevduatları çoğaltarak, sigorta şirketlerinin yatırımlarını CGDCP'ye (HÜKÜMET TASARRUF ve Mevduat Bankası) yapmaya zorlıyarak veya özel para borsasının eylemlerini yeniden canlandırmaya çalışan devlet müdahalesinin diğer yollarını kullanarak olur.

Büyük kapitalistler hiç paraları olmadığını söylüyorlar; aynı zamanda da kaçakçılığı göze almaya hazırlanmış arkadaşlarından, diplomatik çantaların illegal kullanılışına dek, tüm elverişli metodları kullanarak sermayelerini yurt dışına çıkarıyorlar. Sermayeye kaçakçılığı kontrolü kısa zamanda geliştirilmeli ve bu kaçakçılığı yapanlar ve suç ortakları şiddetle cezalandırılmalıdır.

Eğer sermaye kaçakçılığı, sermayenin varlığını ortaya koyuyorsa, yatırım için para olmadığını ileri sürmenin haklı hiç bir tarafı yoktur. Bu baylara eğer işçilerin harekete geçirilmesini kabul ettiğimiz gibi, sermayenin de harekete geçirilmesini kabul etmemiz gerektiği anlatılmalıdır.

Endüstriye gelince, devletin önündeki eylem yolları burada da değişiktir.

İlk plânda, yatırım yapan ve üretimin gelişmesine ve genişletilmesine katkıda bulunan büyük küçük şirketler desteklenmelidir.

İkinci olarak yolsuzluklara, spekülasyonlara, sahtekârlıklara karışmış şirketler sıkı kontrol altına alınmalı, ekonomik sabotaja kısa süreli çalışmalara ve haksız işten çıkartmalara karşı tedbirler alınmalıdır.

Üçüncü olarak kamu şirketlerinin yönetimi ve verimliliği geliştirilmeli, yeni Devlet girişimlerinin düzenlenmesiyle, devletin endüstri kesimi kesinlikle güçlendirilmelidir.

Dördüncü olarak küçük ve orta boy şirketler desteklenmelidir.

Bugünkü durumda yabancı yatırımların kolaylaştırılması veya daha da güçleştirilmesi konusunda epey tartışma vardır. Biz, ancak yeterli devlet kontrolu olduğu taktirde kolaylaştırılması düşüncesindeyiz.

DEVLET MÜDAHALESİNİN SORUNLARI

Artan devlet müdahalesi önümüze karışık idarî sorunlar koymaktadır. Tekelci Devlet kapitalizminin gelişmesi yüzünden diktatörlük döneminde bile, bir devlet müdahalesi ve devlet görevlilerinin kontrolu vardı. Bu idarecilerin görevi, şirketlerin yönetimlerindeki durumlarından yararlanarak, devlet imkânlarını bu şirketlerin hizmetinde kullanmaktı. Aslında bunun tam tersini yapmış olmaları gerekirdi Yani aralarında çelişki olan devlet çıkarlarını kişisel çıkarlardan üstün tutmak. Bu, az tecrübeli de olsa yetenekli, vicdanlı ve yeni politik duruma kendini adamış elemanlar ister. Bizim sorunlarımız muhalif elemanların yardımlarıyla veya faşizmin kovduğu, sonra tekrar yerlerine iade edilenlerle çözümlenemez.

Durum devlet şirketlerinin idaresinde işçilerin devamlı uyanık bulunmalarını yönetimi elinde tutabilecek ciddi kişilerin hükümete yardımlarını gerektirir.

Personelin şirketlerin yönetimine alınışını beğenmeyenler vardır.

Fakat bazı yerlerde yanlışlar yapılsa da, olmadan savunamayacağımız, halkın çıkarlarını korumamız gereken olağanüstü bir durumdayız.

KIR KESİMİNİN SORUNLARI

Portekiz tarımının karşılaştığı sorunlar kamu ticaretinin ve endüstrisinin karşılaştığı sorunlardan daha az vahim değildir.

Kır kesiminin çalışan nüfusu acilen çözülmesi gereken ciddî tehlikelerle karşı karşıyadır. Önce bu sorunlar gerçektir ve milyonlarca Portekizlinin hayatını ve ülkenin genel durumunu etkilemektedir.

İkinci olarak şehirlerde kazanılan demokratik devrimin kır kesiminde kaybedilmemesi gerekmektedir.

Demokrasinin güneyde Ribatejo ve Alentejo proleterleri arasında temel bir desteği vardır. Birlikler ve dernekler kanalıyla başka bölgelerdeki diğer köylülerin mücadelesi güçlendirilmeli ve geliştirilmelidir.

Fakat demokrasinin ülkenin merkez, iç ve kuzey bölgelerinde aynı şekilde desteklendiğini düşünmek hayal görmek olur.

Bu bölgelerde zengin gerici toprak sahibi patronlar iş ve ekmeği kesebilecek güçte oldukları için halkı aşırı cehalet içinde tutarlar.

Bu gericiler, eğer «Komünistler» (demokratik bir Portekiz için mücadele veren herkese «Komünist» derlerdi.) gelirse, köylülerin evlerin ve topraklarını alacaklarını, yaşlı ve zayıfları öldüreceklerini, kadınları kocalarından, oğullarını analarından ayıracaklarını söylemişlerdir. Maalesef bu toplulukların çoğu birbirinden öyle uzaktadır ki bu kuzu masallarına hâlâ inananlar vardır.

Bu gerçeklerle yüzyüze geldiğimiz zaman kötümser olmamalıyız. Bunlar değiştirmek için çalışmalıyız. Eğer nasıl çalışacağımızı bilirsek durum değişecektir.

Yoğun bir tasfiye kampanyası gerekmektedir. Cesur, politik cehaleti, anti-komünist ve anti-demokratik fikirleri yenecek, kır kesiminin geniş alanlarında gericiliğin meydana getirdiği politik ayrılığın duvarlarını kıracak propagandacıları bu bölgelere göndermeliyiz.

KÖYLÜLERİ DEMOKRATİK DEVRİME KAZANDIRIN

Propaganda ve aydınlatma, kökleri derinde olan ön yargıları yıkmaya, belki sınıfları zalimlerin baskısından kurtarmaya, köy

lüleri demokratik devrime çekmeye ve küçük toprak sahiplerini küçük çiftçileri, şimdiki politik çizginin keskin ve güvenilir savunucuları haline getirmeye yetmeyecektir. Ancak onun en zorlu sorunlarına ve bunlara çözüm getiren somut tedbirler, köylüyü ger çek demokrasinin amaçlarına yaklaştıracak tır.

Propaganda çok gereklidir. Fakat sonun da köylülüğü devrime çekecek olan sözler değil, eylemlerdir.

Eğer yeni politik ortam, şarap ve badem gibi, şimdi zorla satabildikleri ürünleri iyi fiatlarla satabilmelerini sağlarsa, bu eğer aynen süte ve diğer ürünlere de uygulanırsa, eğer vergiler ve hacizler indirilirse, eğer ortak topraklar halka dağıtılırsa, eğer kiralar ve ortaklıklar daha uzun süreler için yenilenirse, kiracı isterse ücreti para olarak öderse, eğer iyi şartlarla kredi verilirse, eğer yeni politik ortam bu gibi sorunları çözümlerse, o zaman, evet o zaman, köylülük devrimin en sağlam destekçisi olacaktır. Kırsal kesimin durumu bu tedbirleri ve daha geniş düzeyde başka tedbirleri gerektirir.

Ekilmemiş toprakların devlet tarafından alınmasının ve bunların kooperatıflere, çiftçi ailelere ya da halk idarelerine verilmesinin düşünülmesi gerekir. Ticarî dolaşım, yeniden kurulmalı ve sadeleştirilmelidir. Küçük köylüler üzerindeki vergi yükü azaltılırken aynı zamanda büyük toprak sahipleri ve işsiz güçsüz toprak beylerininki artırılmalıdır. Yardımlar, kredi, makine, teknik destekleme şeklinde olmalı ve kooperatiflerin, -bir kaç büyük çiftçi ve kapitalistin milyonlarca köylüyü sömürme aracı olan yalancı ko operatiflerin değil- küçük ve orta köylülerce kurulmuş ve özgürce idare edilen gerçek kooperatiflerin kurulması ve örgütlenmesine yardım eli uzatılmalıdır.

Gereken şey kırsal kesimde çalışan nüfusun en zorlu sorunlarını çözümleyecek acil tedbirleri içeren ve böylece onları mutlu ve özgür bir Portekiz kurmakta olan dev rimci akıma çekecek bir tarım politikasıdır.

İŞÇİLERİN İSTEKLERİ VE ÖZGÜRLÜĞÜN BEDELİ

Ulusal ekonomimizdeki zorlukları en pahalı şekilde ödeyenler Portekizli işçilerdir.

Şüphesiz ki, 25 NİSAN'dan beri talepleri faşist diktatörlük altındaki yıllarda olduğundan çok fazla gerçekleştirilmiştir. Ulusal asgari ücret, yüzlerce, binlerce Portekizlinin hayat standartlarını yükseltmiştir. Yeni sosyal haklar kazanılmıştır.

Ancak genel Ekonomik durumun kötüleşmesi, enflasyon, tarımın, sanayiin bazı ke simlerindeki buhranlar, sanayinin kurulmasında, elektronik sanayiinde ve Alentejo'da olduğu gibi gelişmeleri ve elde edilenleri etkisiz kılmakta ve binlerce işçinin işten atılmasına yol açmaktadır.

İşçiler gerçekçi olmayan istekleri yansıtan hareketlere karışmaktan kaçınmalı ama, hayat şartlarının düzeltilmesi için mücadeleyi hafifletmemelidirler. Yönetimin bir kısmının hâlâ tanımaya yanaşmadığı, toplu iş sözleşmelerinin denetlenmesini istemelidir ler. Ücretlerin fiat artışlarıyla birlikte periodik olarak yeniden ayarlanmasında israr etmelidirler. Haksız işten çıkarılmaları önlemek için mücadeleyi sürdürmelidirler. İş yerleri açılması ve tahsisatlar için ısrar etmelidirler. Temel maddelerin fiyatlarının ve ev kiralarının artışının durması için israr etmelidirler. Sendikalar yoluyla patronlarla yapılacak mücadelede iki şey gözlenmelidir.

Birincisi: İşçiler ortaya koyacakları taleplerini demokratik yollarla kararlaştırmalı, işçiler ve Geçici Hükümet arasında anlaşmazlık çıkarmak ve zorluklar yaratmakla meşgul gericilerin ve sözde - devrimcilerin dalkavukça aşırı isteklerini dikkate almamalıdırlar.

İkincisi işçiler eylemlerinin sosyal ve po litik sonuçlarını düşünerek en uygun mücadele şekillerini seçmelidirler.

Portekizin şimdiki politik ortamında ses siz ve örgütlü bir baskının, demokratik değişiklikleri elde etmede en etkili yol olduğu kabul edilmelidir. Üretim ve ulaştırmadaki bozukluklar - ekonomik durumu kötüleştirecek herşey - gericiliğin yararınadır, işçilerin değil. Bu yüzden 25 NİSAN'dan beri kazanılan sayısız zaferde işçilerin en etkin silâhı olmasına rağmen, grev şimdiki ortamda ancak başka uygun mücadele biçimi kalmadığı zaman ve bu grevin sadece gericiliğin işine yarayacak ciddi bir iktisadî ve

sosyal buhran getirmeyeceği zaman kullanılmalıdır.

Kuşkusuz Portekiz işçileri özgürlüğün bedelini ter ve kanlarıyla ödemeye hazırdırlar. Ama çalışan halkın teriyle zenginleşen ve ülkenin zenginliğini ellerinde tutanlar da bir bedel ödemelidirler.

Yeni ve demokratik bir Portekiz kurmanın uzun ve çok çalışmayla elde edilebileceğini ilk anlayanlar işçilerdir. Ekonomi kötüye gitmektedir. Bütün burjuva kârları ortadan kaldırılsa ve zenginlik daha eşit dağıtılsa bile, millî hasılamız şu andaki seviyesinde hızlı iktisadî kalkınmayı ve tüm Portekizliler için bolluk içinde bir hayatı getirecek birikimi sağlayamaz. Genel yaşama koşullarını düzeltmek için üretimi hızla artırmalıyız. Ve bu yalnız yatırım değil daha iyi ve daha çok çalışmayı da gerektirir.

Portekizli işçiler kendileri için, ulus için, ülke için çalışmaya hazırdırlar, ama debdebeli hayatları işçi sınıfının büyük bir kitlesi için ancak küfür sayılabilecek olan asalak burjuvazi için değil!

Ülke için daha çok çalışmaya evet! Sömürücüler için daha çok çalışmaya hayır!

6 Ocak Pazar günü gönüllü çalışma isteyen Başbakan Vasco Goncalves'e verilen karşılık Portekiz işçilerinin sömürücüler için değil, Portekizliler için bir Portekiz kurmak görevi karşısında, her hafta daha fazla, daha dikkatli ve etkin çalışacaklarını, ve çalışmayı günlük ekmeğini çıkarmak için zorunlu bir yorgunluk değil, bir onur, iftihar ve hattâ kahramanlık olarak kabul edeceklerini göstermiştir.

Eminiz, kesinlikle eminiz ki, o gün gelecektir.

KURUCU MECLİS İÇİN SEÇİMLER

Gelecekteki Portekiz Cumhuriyetinin anayasasını hazırlamak önümüzdeki ilkbaharda seçilecek Meclise düşecek. Cumhuriyet, temsilcilerin, onaylayacağı bir Cumhuriyet olacak, ve bu temsilcileri halk seçecek.

Gelecek seçimlerin fevkalâde önemi, ve seçmenin maddî manevî zorlamalardan uzak olduğu tümüyle özgür seçimlerin gerekliliği buradadır. Oyların sayımı, halk iradesinin tam bir ifadesi olduğunun saptanması için halk tarafından denetlenmelidir.

Eğer seçim kanunu her hangi bir şekilde halk iradesinin tahrifine yol açacak ilke ve yasalar koyarsa sonuç halka zorla kabul ettirilen, tartışılır bir seçim sistemi olacaktır. Eğer, örneğin Portekiz Demokratik Hareketi gibi örgütlerin adaylıklarını koymalarına izin verilmez ise; eğer isterlerse Silâhlı Kuvvetler Hareketinin kendi adaylarını çıkartması engellenirse; hâlâ gerici diktatörlüklerdeki konsolosluklarda oy kullanan göçmenlerin durumu düzeltilmezse, Portekiz halkının yıllarca mücadele ettiği hür ve demokratik seçimler yerine seçimlerin saygınlığını gölgeleyecek şeyler olursa, bütün bunlar Portekiz halkının yıllarca uğrunda savaştığı hür ve demokratik seçimlerin gerçekliğine gölge düşürecektir.

PKP seçimlerin özgürce yapılmasının güven altına alınması için mücadelesini sürdürecek ve başkalarının da saygı göstermesi şartıyla halk iradesine saygı gösterecektir.

Partinin seçimler için hareket plânının ne olduğu sık sık sorulur. Onlarla yarışacak mıyız? Ortak listeler mi hazırlayacağız? Diğer partilerle ortak cephe mi kuracağız? Böyle soruları cevaplamak için henüz çok erken Her şey ozamanki duruma bağlı, ve şimdiden o durumun ne olacağını kestirmek zor.

Ancak bir genel ilke akılda tutulmalı: Seçimler demokratik güçler arasında bölünmeler ve anlaşmazlıklar yaratmamalı. Aksine demokratik bir Portekiz kurma görevini akılda tutarak birlik ve ittifaklarının güçlenmesine yardım etmelidir.

Mücadelenin bu aşamasında, ilk hedef: Halk tarafından seçilmiş demokratik bir Portekiz rejimi kurmaktır. Bütün demokratik özgürlüklerin, basının, kuruluşların özgürlüğünün parti kurmanın, sendikaların ve grev hakkının tanınacağı bir rejimin kurulması için mücadele ediyoruz.

Bizim hedeflerimiz bunlardır, ve dost ve düşman, kimse bizi bu hedeflerden saptıramaz.

Aynı zamanda, köklü sosyal reformların; Partimizin ulusal ve demokratik devrimin bu aşamasında gerekli gördüğü 8 nokta

nın yer olacağı bir rejim için mücadele ediyoruz:

- Demokratik Devlet örgütünün kurulması
- Tekellerin iktidarının yıkılması ve hızlı bir ekonomik gelişme izlenmesi,
- Tarım Reformu,
- Çalışan sınıfların ve genel olarak bütün halkın hayat standartlarının yükseltilmesi,
- Eğitimin ve kültürel eylemlerin demokratikleştirilmesi,
- Portekizin emperyalizmden kurtarılması,
- Portekiz sömürgelerindeki halkların bağımsızlığının kesinlikle tanınması,
- Bütün dünya halklarına karşı barışçı ve dostça bir politika izlenmesi,

Demokratik rejimin kurulması ile, devrimci sürecin barış içinde gelişmesi, demok ratik sınırlar içinde daha ileri sosyal reformların gerçekleşmesi mümkün olacaktır.

Portekiz demokratik devriminin kendine özgü bazı özellikleri, örneğin Halk Hareketi ve Silâhlı Kuvvetler arasındaki ittifak, Portekiz toplumunun demokratik dönüşümünde barışçı bir yol izlenmesi için elverişli koşul lar yaratıyor.

Böyle bir yola kendimizi adadık ve gerçekleşmesi için gereken herşeyi yapacağız.

HALK BİRLİĞİ İÇİN; HALKIN SKH İLE İTTİFAKI İÇİN

Bugün, mücadelede özgürlüğü savunmak, ve pekiştirmek, yarınki mücadelede, halk tarafından seçilmiş bir rejim, demokratik bir Portekiz kurmak ve birlik ve ittifaka dayanan bir politika izlemek zorunludur.

Varolan ittifakın ve birliğin başarısızlığı demokrasinin yenilgisine yol açacaktır. İttifak ve birliğin güçlendirilmesi zafere giden yolu güven altına alacaktır.

Fabrikalarda ve her iş yerindeki günlük mücadelede ve büyük politik eylemlerde, işçi sınıfının birliğini güçlendirmek bizim görevimizdir.

Hiç bir dış müdahele olmaksızın tam demokratik bir siyasal hayat, tek ve merkezi sendika örgütlenmesi için mücadele eden köylülerin birliğini güçlendirmek bizim görevimizdir.

Birlikler ve Dernekler kuran köylülerin birliğini güçlendirmek bizim görevimizdir.

Eylemi ve örgütlenmede genç işçilerin birliğini güçlendirmek, öğrenci gençliğin birliklerini ve girişimlerini güçlendirmek bizim görevimizdir.

Demokratik bir Portekiz için, halk sınıf larının ve zümrelerinin, proleteryanın, köylülerin, aydınların kentli küçük burjuvazinin -hatta orta burjuva kesimlerinin- eylem birliğini sağlamak bizim görevimizdir.

PKP ve Portekiz Demokratik Hareketi, PKP ve Sosyalist parti ve diğer demokratik partiler arasındaki birliği güçlendirmek bizim görevimizdir.

Son olarak devrimci ilerlemenin başarısı için zorunlu şartı, halk Hareketi ve Silâhlı Kuvvetler Hareketinin ittifakını güçlendirmek bizim görevimizdir.

BİRLEŞME POLİTİKASI

Birleşme için mücadelede bölücülüğü doğuranlara karşı kesinlikle savaşmak gerekir.

Bu durumu işçilere ve kitlelere anlatmaya ve birliği, bölücü politikayla engellenmelerini önlemeye çalışıyoruz. Başkalarının bir kenara itip hasıraltı ettiği, Portekiz demokratik Hareketi ile işbirliğimizi sağlamlaştırıyoruz.

Özgürlüğün savunulması gibi gösterilen sendika bölücülüğüne karşı savaşıyoruz. Birlik için mücadele etmek, zorunlu olarak bölücülüğe karşı mücadele etmektir.

Küçük sözde - devrimci grupların, işçi sınıfı ve demokratik hareket dışındaki, hedef olarak PKP'yi, geçici hükümeti, MFA'yı ve diğer örgütleri seçen ve sanayide, okullarda ve ortaya çıktıkları her yerde bölücülük, entrikalar ve kışkırtmalar yapan ve zaman zaman acımasızca vahşi faşist yöntemleri kullanan grupların maskelerini düşürmek ve onları tecrid etmek gerekir. Şurası bilinmelidir ki, bu gruplara eylem hakkı tanıyanlar ve en büyük taraftarları, gerçekte kendi sorumsuz eylemlerine hizmet eden gericiliğin safında bulunmaktadırlar.

Birleşme politikası her zaman PKP'nin çalışmalarından biri olmuştur. Birleşme, bugün ve yarın içindir.

Aynı hedefler için mücadelede birleşmek isteyenlerle zaten beraber ve birlik için de yürüyoruz.

Birleşmeyi sadece iyi dilek ve istek nutukları olarak anlamıyoruz. Parti için birleşme, ortak eylem ve mücadele ile tanımlanır, ortaya konur, pekiştirilir ve geliştirilir.

Başından sonuna dek olayların gidişini belirleyen halk mücadelesidir. Büyük ulusal sorunların gerçek çözümü halk kitlelerinin mücadelesi olmaksızın imkânsızdır. Şimdiki politik ortamda geçici hükümet, SKH, yerel otoriteler, politik partiler, sendikalar, köylü birlikleri, kooperatifler, gençlik örgütleri, kadınlar ve diğer örgütler arasındaki sıkı işbirliği, demokrasi güçlerini yenilmez hale getirecek ve devrimci süreci, geri döndürülmez yapacaktır.

Halk ve Silâhlı Kuvvetler hareketi arasındaki ittifak geçici bir ittifak değildir. Bugünü belirlediği gibi geleceği de belirleyecektir. Bu ittifakın pekiştirilmesi, seçimlere kadar ki dönemde ve seçimlerden sonra, yeni toplumun barış içinde kurulması için zorunludur.

İŞÇİ SINIFININ VE HALK KİTLELERİNİN DEVRİMCİ ÖNCÜSÜ PARTİMİZ

Bu olağanüstü Kongre, partinin bugünkü siyasal durumdaki rolünün kanıtıdır.

Gerçekte, her bakımdan olağanüstü bir kongredir bu. Amacıyla, şekliyle, toplanmasındaki hızıyla, hazırlanışındaki çocuklukla ve çalışmasından çıkacak sonuçla... Ancak yaşadığımız ortam da olağanüstü. Politik gerçeklik plânlarımızı odaklaştırıyor, Partimizin hayatı, ortamın isteklerini cevaplayarak yeni ve orijinal durumlar alıyor.

Kongre çalışmasının ana amacı artık faşist diktatörlüğe karşı savaşmadığımız gerçeğini ve özgürlük ortamında mücadele verdiğimizi dikkate alarak, yeraltı partisi olmaktan çıkıp legal bir parti ve hükümetin bir parçası olduğunu dikkate alarak program ve tüzüğün değiştirilmesidir.

Program ve Tüzükteki değişiklik zorunlu olmuştur. Ben burada Merkez Komitesi adına Partinin yeni yönünü ve ana çizgilerini belirttim.

Öne sürülen düşüncelerde programın İkinci bölümünün tümüyle değiştirilmesi önerildi. Bildiğiniz gibi bu bölüm acil görevleri kapsıyordu.

Diktatörlük dönemindeki acil görevlerin bugün karşılaştıklarımızdan tümüyle farklı olduğu açıktır.

PROGRAM VE TÜZÜĞÜMÜZ

Programa, kongreden önce partide tartışılan «Acil Hükümler» koyduk. Eğer benimsenirse halkın ve demokratik güçlerin onayına sunulacaktır.

Programdaki değişiklerde Marksist terminoloji de kullanılan belli deyimler çıkartıldı ya da değiştirildi. Bunun temel nedeni bazı deyimlerin bizim istediğimiz anlamda zıt anlam taşıyorlar. Şimdiki koşullardaki anlaşılmamasıdır. Şimdiki kullanılışta tam kullanılışları politikamız hakkında zararlı yanlış anlamalara ve demokratik güçlerin ve kitlelerin çabalarına olumsuz etkide bulunacak düşüncelere yol açabilir.

Örneğin «Proleterya diktatörlüğü» teriminde durum böyledir. Marksist terminoloji de diktatörlük bir sınıf ya da sınıfların, diğer sınıf ya da sınıflar üzerindeki egemenliğidir. En liberal burjuva demokrasileri bile bir burjuva diktatörlüğüdür. Proleterya ve müttefiklerinin iktidarı elde tuttuğu proleterya diktatörlüğü, çeşitli şekiller alabilir. Çok partili olabilir. Çok sayıda devlet örgütü şekillerini kapsayabilir. Proleterya diktatörlüğü burjuva demokrasilerinin en demokratiğinden çok daha demokratik bir rejimdir. Buna rağmen 50 yıllık faşist diktatörlükten sonra, bugün Portekizde kullanılan «diktatörlük» terimi çok belli bir durumda kullanılıyor ve bu kullanış Parti politika ve görevlerinin anlaşılmasını çok daha zorlaştıracaktı.

Kavramlarımızda ve öğretilerimizde hiç bir şey değişmemiştir. Burası iyice anlaşılmalıdır.

Bu kongrede partinin karşılaştığı bir sürü yeni soruna cevap verilmeyecektir. Bu en kısa zamanda toplanacak olan olağan kongrenin görevidir.

PARTİNİN BÜYÜMESİ

25 NİSAN'DAN beri Parti gözle görülür şekilde güçlenmiştir. Örgütlenmesi ulusal

düzeye ulaşmış ve şimdiden sayısız şubeleri açılmıştır.

Bazen politik durumdan kaynaklanan güvensizliğe rağmen, üye kayıt sistemine alışamamaktan doğan zorluklara rağmen parti üyeleri durmadan çoğalıyor. Parti raporları temmuzdan eylüle kadar üye sayısının % 60 işçi, % 18 işsiz olarak iki misline çıktığını göstermiştir.

Avante'nin (parti yayın organı) geniş bir dolaşım alanı vardır ve aynı şey diğer parti yayınları için de söylenebilir.

Kuşkusuz ilerledik. Buna rağmen başarılı ilerleyişimiz başımızı döndürmemelidir. Örgütümüzde, propaganda ve eğitimimizde zaaflar var. Onları düzeltmeli ve kendimizi geliştirmeliyiz.

Parti her zaman başarı ve deneylerin tartışıldığını yanlışların ve zayıflıkların düzeltildiği ılımlı ve nesnel değerlendirmeye dayanan bir politika izlemiştir. Bu yöntem Parti güçlendi diye değiştirilemez.

Portekiz Komünist Partisi, işçi sınıfının ve halk kitlelerinin devrimci öncüsüdür. Portekiz demokrasisindeki yeri doldurulamaz.

Yapısından ve yerinden ötürü, ağır sorumluluğu, diğer demokratik güçlerden, kitlelerden önce gelir.

Partinin bütün üyelerinin partinin karşılaştığı sorumlulukları yükleneceklerinden eminiz.

YAŞASIN İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ

Yaşasın demokratik güçlerin birliği.

Yaşasın Halk Hareketi ve Silâhlı Kuvvetler Hareketi ittifakı.

Yaşasın Partimiz.

Dünya sosyalizmi 30 yaşında

Bu genel bakış, Bulgaristan, Macaristan, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Küba, Moğolistan, Polonya, Romanya, S.S.C.B. ve Çekoslovakya'dan oluşan Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (C.A.M.E.) sekreterliğinin verilerinden ve resmi istatistiklerden yararlanılarak hazırlanmıştır.

AŞILAN YOLUN BÜYÜKLÜĞÜ

Sosyalizmin durmamacasına artan ekonomik gücü, günümüz dünyasının gelişiminde kararlı ve nihaî bir eğilimi göstermektedir. 1937 yılında dünya sanayi üretiminde sosyalizmin payı, % 10 oranına bile ulaşamamıştı, 1950'lerde, söz konusu oran, yaklaşık olarak % 20'ye vardı; günümüzde ise % 30 civarına yükselmiş durumda. Sosyalist ve gelişmiş kapitalist ülkelerin sanayi üretimi hacmi arasındaki oran 10'da 7'dir.

İki sosyal sistem arasındaki ekonomik güçler dengesi, sosyalizmin yararına belli bir gelişme kaydetmiştir. Bu sonucu, bir yandan, çeşitli Avrupa, Asya ve latin Amerika ülkelerindeki sosyalist devrimlerin, sosyalizmin zaferiyle sonuçlanması, sosyalist blokun, coğrafi sınırlarının genişlemesi oysa kapitalist blokun günden güne daralması, ufalması sağlamıştır. İkinci Dünya Savaşından önce dünyanın, toprak bakımından ancak % 17'si nüfus bakımından ancak % 9'u sosyalistken, günümüzde sosyalist ülkeler, dünyanın %26'sını kaplamakta, dünya nüfusunun % 33 ünü barındırmaktadırlar.

Bu belirgin değişiklik, sosyalist ülkelerin ekonomik ilerlemelerinin sonucunda ortaya çıkmıştır. Sosyalist ülkelerde, ekonomik gelişmenin hızı, kapitalist ülkelerinkinden kat be kat fazladır. 1951-1973 yılları arasında, Sosyalist ülkelerde sanayi üretiminin yıllık ortalama gelişimi, % 10,1 olarak tesbit edilmişti. Bu oran gelişmiş kapitalist ülkelerde ortalama yüzde 5.4'dür. Aynı dönemde, sosyalist ülkelerin sanayi üretiminin

toplam hacmi 9 katına çıkmış, oysa aynı artış gelişmiş kapitalist ülkelerde 3,3 oranına güç bela ulaşabilmişti.

Sosyalist ülkelerin belli bir çoğunluğu için, savaş sonrası dönemi, ekonomik gelişmede dengeli bir ilerleme şeklinde belirlenirse de, kapitalist ülkelerin ekonomik kalkınması, gerileme ve krizlerle dikkati çekmiştir. Kapitalist ekonominin savaş sonrasındaki ilk belirgin krizi 1948-1949 yıllarında patlak vermiştir. İkinci önemli kriz, 1957-1958 de vuku bulmuştur. Savaş sonrasında söz konusu kriz, kapitalizmin en güçlü temsilcisi Amerika Birleşik Devletlerini, zincirleme olarak beş defa etkisi altına almıştır. (ilk kez 1948-1949 arasında daha sonra 1953-1954, 1957-1958, 1960-1961 ve nihayet 1969-1971) Son zamanlarda da kriz belirtileri, dünya kapitalist ekonomisi içinde gelişmektedir.

Ekonomik gelişmenin yüksek ve dengeli ritmi üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti üzerine kurulan, sosyalist sistemin avantajlarının açık kanıtıdır. 50 yılları civarında bile, Halk Demokrasisi ile yönetilen Avrupa ülkelerindeki ulusal gelirin ana bölümü, ekonominin sosyalist sektöründe yaratılmaktaydı. Günümüzde, sosyalist sektör, sanayi üretiminin hemen hemen tümünü oluşturmaktadır. Yugoslavya ve Polonya dışında, çoğu sosyalist ülkede, gayri safi tarım üretiminin % 99 unu hatta fazlasını; toptan ticaretin tamamını sağlamaktadır. Küçük ticaretin ve kamu beslenmesinin % 80'i, dış ticaretin tamamı, sosyalist sektöre düşmektedir.

Tarımsal üretim belli bir gelişme hızı kaydettiyse, bu, tarımda sosyalist yöntemlerin uygulanması ve köylülerin emeğinin kendi istekleriyle kollektivizasyonu sonucu ortaya çıkmıştır.

1949 yılında kurulmuş olan C.A.M.E örgütüne, yani Karşılıklı Ekonomik, Yardımlaşma Konseyi'ne, 9 sosyalist ülke üyedir. Söz konusu, C.A.M.E üyesi sosyalist ülkeler şunlardır: Bulgaristan, Macaristan, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Küba, Moğolistan, Polonya, Romanya, S.S.C.B, Çekoslovakya. 1964 yılından bu yana Yugoslavya, Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma teşkilatının çalışmalarına, sadece, ortak çıkarlarla ilgili sorunlar söz konusu olduğunda katılmaktadır. Vietnam Demokratik Cumhuriyeti ile Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, konseyin bazı organlarının çalışmalarına, gözlemci olarak katılmaktadırlar. Dünya nüfusunun onda biri C.A.M.E örgütü üyesi ülkelerde yaşamaktadır. Bu ülkeler, toplam dünya sanayi üretiminin üçte birini sağlamaktadırlar. Yani Ortak Pazar üyesi, diğer 9 Avrupa ülkesinin endüstri üretiminin hemen hemen iki kat fazlasını, üretmektedirler. Amerika Birleşik Devletlerinin, sanayi üretimini de hayli aşmış durumdadırlar. C.A.M.E üyesi sosyalist ülkelerin, dünya ulusal gelirindeki payları 1950 lerde % 15 oranında iken, 1973 yılında % 25'e kadar yükselmiştir. S.S.C.B., Demokratik Alman Cumhuriyeti, Çekoslovakya ve Polonya olmak üzere, örgüt üyesi dört ülke, dünyanın en fazla sanayileşmiş 10 ülkesi içinde yer almaktadır.

C.A.M.E ve Avrupa Ekonomik Konseyi çeşitli üretim dallarında üretim hacmi arasındaki ilişkilerin gelişmesi tablo I'de görülmektedir:

TABLO : I

	Elektrik Enerjisi Üretimi (saatte milyar KW olarak)			Çelik Üretimi (milyon - ton olarak)			Kimyasal Gübre Üretimi (besleyici maddelerin her ünitesi için milyon - ton üzerinden)		
	1950	1960	1973	1950	1960	1973	1950	1960	1973
C.A.M.E ülkeleri	135	406	1.222	36	86	178	3,1	6,5	26
C.E.E.'ye bağlı ülkeler («Dokuz» lar)	193	426	1.033	48	98	150	5,1	10,3	16,5

1966-70 döneminde ortalama olarak, C.A.M.E örgütüne bağlı ülkelerin dünya buğday üretimine katkıları % 35,1 oranında idi. Aynı dönemde şeker kamışı üretiminin % 50,4 ü; ham pamuk üretiminin % 18,2 si; etin, yaklaşık olarak % 20 si; tereyağı üretiminin ise % 30'u, sosyalist ülkelerce sağlanmaktaydı.

Sosyalist topluluğun bütün ülkeleri, başta S.S.C. Birliği olmak üzere, dünya sosyalizminin ekonomik gücünün pekiştirilmesine yardımcı olmaktadırlar. S.S.C.B, dünya sanayi üretiminin % 20 sini sağlamakta olup, kömür ve demir cevheri çıkartmada, kurşun, kok kömürü ve kimyasal gübreleme alanlarında, elektrikli lokomotif ve Dizel'ler üretiminde, ve traktör üretiminde, ahşapta, çimentoda, betonarmeden yapılmış prefabrike öğelerde, pamuklu ve yünlü imalatında ve ekonomik gelişmenin gösterge niteliğindeki başka dallarında, dünya birinci gelmektedir.

Sosyalist ülkeler arasındaki karşılıklı yardımlaşma ve ekonomik bağların geliştirilmesi; sosyalist kenomik bütünleşme (entegrasyon)sosyalist ülkelerin ulusal ekonomilerinin sağlam ve sürekli atılımlar yapabilmelerinde başlıca etkenlerdendir. Son dönemde, (1973'e kadar) Devletler arası antlaşmalar ve S.S.C. Birliğinin teknik katkıla rı yardımıyla, sosyalist ülkelerde, 1.263 işletme kurulmuş ve üretime başlamıştır. Bunların 737'si C.A.M.E'ya bağlı ülkelerde gerçekleştirilmiştir. Bu girişimlerden 140'ı elektrik santralıdır; 40'tan fazlası metalürji alanındadır. 132 adet makina yapım ve maden işleme fabrikası, 55 adet kimyasal üretim tesiri, bunlar arasında sayılabilir.

Örneğin Bulgaristan'da, S.S.C. Birliğinin katkısıyla kurulmuş olan fabrikalar, demir madeni üretiminin % 90'dan fazlasını, demir dışındaki maden üretiminin % 80'ini, kimyasal endüstrinin % 50'den fazlasını gerçekleştirmektedirler. Macaristan'da ise, aynı türden fabrikalar, kok kömürünün % 100 ünü, azotlu gübrenin % 60'ını üretmektedirler. Polonya'da da, çelik üretiminin % 45'ini sağlamaktadırlar.

1949-1971 yılları arasında, sosyalist topluluk ülkeleri, kendi aralarında, yardımlaşma amacıyla, 102.000 teknik ve teknolojik belge ile ilgili bilgi değiş tokuşu yapmışlardır; bu hazinenin parasal değeri 10.5 ila 14.5 milyar ruble olarak hesaplanmıştır.

1973 yılı ortalarına doğru çeşitli anlaşmalara uygun olarak ,çeşitli sorunların araştırılması için 500'den fazla teşekkülün bilimsel çabalarını, birleştiren 37 teknik ve bilimsel koordinasyon ve ortak çalışma merkezi faaliyetteydi.

1973 yılında 1600 kadar bilimsel araştırma enstitüsü ve diğer C.A.M.E örgütüne bağlı ülke teşekkülü, çalışmalarını birleştirmiş, ortaklaşa bir çabayla, teknik ve bilimsel 2000 adet dosyayı incelemiş, sonuca bağlamıştır.

Sosyalist ülkelerde ulusal ekonominin gelişmesi, dış ekonomik ilişkilerinin yaygınlaşmasıyla at başı gitmektedir. 1948 yılında, dünya ticaretinde sadece % 3,9 payı bulunan sosyalizmin ticarî etkinliği 1972'de % 12'ye kadar yükselmiştir.

İkinci Dünya Savaşından önce, sonradan C.A.M.E üyesi haline gelen Avrupa ülkeleri arasındaki karşılıklı ticaret, toplam ticaretlerinin, % 12 ile % 13'ü kadardı. Aynı ülkelerin S.S.C.B ile ticaretleri % 1 gibi düşük bir düzeydeydi. Savaş sonrasında, aynı oran % 60 ila % 62'ye varan bir yükselme kaydetmiş, somut olarak S.S.C.B ile ticaretleri ise, C.A.M.E. ülkelerinin karşılıklı ticaret toplamlarının % 36'sına ulaşmıştır.

Gelişme yolundaki ülkeler ile C.A.M.E'ye bağlı ülkeler arası ticaret ilişkileri; her türlü ekonomik, bilimsel teknik bağlar, geniş ölçüde gelişmektedir. 1956-1972 döneminde bu ülkeler arasındaki ticaretin para değeri 0,9 milyar ruble'den 5,7 milyar rubleye yükselmiştir. İlerleme yolundaki 63 Devlette, 2.900'den fazla sanayi girişimi ve benzeri işler, C.A.M.E ülkelerinin katkısı ile gerçekleştirilmiştir, ya da en azından, gerçekleştirilme yolundadır. Söz konusu kuruluşların % 65'ten fazlası çalışır durumdadır. C.A.M.E ülkelerinin, ekonomik kalkınma sahasında kullanılmak üzere verdikleri kredilerin toplamı, aşağı yukarı, 11 milyar ruble kadardır. C.A.M.E ülkeleri ekonomik ve teknolojik açıdan her türlü katkıyı, yardımı, gelişmekte olan ükelerden esirgememektedirler. Her şeyden önce ulusal endüstri alanının Devlet sektörünün yaratılmasını ve sağlamlaştırılmasını amaçlamaktadırlar.

Bu işbirliğinde, işinin ehli ulusal kadrolar yetiştirmek önemli yer tutmaktadır. Günümüzde, gelişme yolundaki Devletlerden gelen 25.000'den fazla öğrenci C.A.M.E

ülkelerinin üniversite ve enstitülerinde eğitim görmektedirler. Gelişme yolundaki ülkelerde, sosyalist topluluk ülkelerinin yardımlarıyla kurulmuş meslekî eğitim merkezlerinde, Yüksek ve Orta dereceli eğitim kurumlarında yüzbinlerce kişi yetişmektedir. Sayıca 300.000'den fazla kalifiye teknik eleman, S.S.C. Birliğinin yardımı ile, doğrudan doğruya birlikte inşa edilmiş ortak eserlerin şantiyelerinde yetişmektedirler.

Sosyalist ülkeler ile kapitalist ülkeler arası ticaret ilişkileri hak eşitliği ilkesi çerçevesinde gelişmektedir. 1972 yılında, C.A.M.E örgütüne bağlı ülkeler ve Yugoslavya ile, gelişmiş kapitalist Devletler arasında gerçekleştirilen ticaretin hacmi, aşağı yukarı 20 milyar rubleye varmıştır. Bu rakkam, 1960 yılı rakkamları ile kıyaslandığında, üç misli bir artış kaydedilmiş olduğu açık seçik görülür.

1973 yılı sonuna kadar sosyalist ülkeler ile kapitalist ülkeler yaklaşık olarak 600 adet ortak ekonomik girişim anlaşması, gerçekleştirilmiştir.

Sosyalist Ekonomide Görülen Niteliksel Değişmeler

Sosyalist ülkelerin ekonomik çizgide ulaştıkları başarının belkemiği ulusal ekonominin bütün dallarındaki sinaî gelişimdir. Sosyalist ekonomi mekanik endüstri temeli üzerinde yükselir. Bu eğilim, endüstri ve inşaat sektörlerinin, ulusal gelir içindeki yerlerinde gözlenen değişmelerle kanıtlanmaktadır. (II 'No'lu tablo)

TABLO : II

Yıllar	1950	1973
Bulgaristan	43,4	59,6(1)
Macaristan	35,1	54,7
Demokratik Alman Cumhuriyeti	53,1	69,7
Mogolistan	11,1	36,7
Polonya	40,9	62,6
Romanya	49,6	66,7(1)
Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği	63,6	62,3
Çekoslovakya	71,2	74,5
Yugoslavya	20,1(2)	45 (3)

(1) 1972 Yılı
(2) 1953 Yılı
(3) 1971 Yılı

Teknik gelişmenin maddi temelini oluşturan temel endüstri dallarının gelişme ritmleri özellikle hızlıdır. Örneğin elektro enerjetik, kimya sanayi, mekanik, madenlerin işlenmesi gibi konulara, önem sırasında apayrı bir yer tanınmaktadır. Bu gerçek, 1973'de dallara göre sanayi üretiminin artışını gösteren aşağıdaki tablodan (tablo No: III) açıkça anlaşılmaktadır.

TABLO : III

Yıl : 1973	Bulgaristan	Macaristan	Demokratik Alman Cumhuriyeti	Moğolistan	Polonya	Romanya	S.S.C.B.	Çekoslovakya
Bütün Sanayi (Tüm Endüstri)	15	6,2	6,2	9,5	9,4	16	8,5	5,9
Elektrik Enerjisi	28	5,9	4	31	9	22	10	5,8
Mekanik Yapı ve Maden İşleme	53	9,5	11	23	38	48	18	12
Kimya Sanayii	63	28	8,1	144(1)	23	76	15	15

(1) 1950 temel alınarak.

Rakkamlar 1950'ye göre kıyaslanmaktadır.

C.A.M.E ülkelerin de, ekonomik kalkınmanın niceliksel verileri bir yana, niteliksel durumu da gitgide ilk planda yer almaktadır. Gelişme yalnızca nicel değil, aynı zamanda ve belirgin ölçüde niteldir de. Sosyalist üretimin genişlemesinin başlıca kaynağı olan, sosyal emeğin veriminin artışı, üretime teknik ve bilimsel bulguların aktarılması; çalışanların iş araç ve gereçleriyle techiz edilmesi; üretim sürecinin daha iyi örgütlenmesi ile sağlanmaktadır.

1950 yılı ile kıyaslandığında, 1972'de, emeğin verimliliği, Bulgaristan'da 4.2; Macaristan'da 2.7 Demokratik Alman Cumhuriyetinde 4.1; Moğolistan'da 2.6; Polanya'da 4.1; Romanya'da 5; S.S.C. Birliğinde 3.8; Çekoslovakya'da 3.5 oranında artış göstermiştir. Kapitalist ülkelerde ise, örneğin İngiltere'de 1.8; A.B. Devletlerinde 2.1; Fransa'da 3.1; Federal Alman Cumhuriyetinde de 2.7 oranında artış kaydedilmiştir.

1966-1970 arasında, C.A.M.E ye bağlı ülkelerin ulusal gelirindeki artışın % 60'ı, emeğin veriminin arttırılmasıyla elde edilmiştir. 1971-1975 döneminde, işin verimliliğinin çoğalması sonucunda, aynı ülkelerde ulusal gelir % 75 bir artış kaydedecektir. Bilimsel ve teknik ilerlemenin kazanımlarının sanayie uygulandığı dallarda gün be gün artan sermaye yatırımları hızlı bir gelişme, süreci yaşandığının canlı kanıtıdır. Makina yapımı ve madenlerin işlenmesine ayrılan sermaye yatırımları, S.S.C. Birliğinde, 1961-1972 döneminde, 3,3 misli bir artış göstermiştir. (bütün olarak sanayi yatırımlarının genel toplamındaki artış oranı 2,2'dir.)

C.A.M.E ülkeleri sanayiinde, üretimin elektrik donanımı, 1950 yılında, işçi başına, saatte 3.000 ila 6.000 kw iken, 1970 yılında 15.000 ila 17.000 kilovata yükselmiştir.

Sosyalizmin gelişme sürecinde ortaya çıkan nitel değişim ve gelişimler, bilimin rolünün, her alanda, kaçınılmaz ölçüde devreye girdiğinin kanıtıdır. Örneğin üretim tekniğinde, iş yönetimi ve planlamada, bilimsel verilerden, bulgulardan yararlanılmaktadır. Sovyetler Birliği, ulusal gelirinin % 4 ünü her yıl, bilimsel araştırmalara ayırmaktadır. Demokratik Alman Cumhuriyeti ile Çekoslovakya'da, bilimsel harcamalar ulusal gelirin % 3,5 ini bulmaktadır. Diğer C.A.M.E. ülkelerinde ise, bu yüzde 1,3 ila % 3 arasında değişmektedir. Yaklaşık olan 1.600.000 bilim adamı, yani dünyadaki tüm bilim adamlarının üçte biri, sosyalist topluluk ülkelerinde çalışmaktadırlar.

Sosyalist ülkelerin gelişme seviyelerinin yakınlaşması ve eşitleşmesi yolunda atılan önemli adım söz konusu ülkelerin ekonomik kalkınmalarının bilânçosunun çok önemli bir bölümünü meydana getirmektedir. 1951-1970 dönemi boyunca, C.A.M.E ülkelerin de kişi başına ulusal üretim farkı, 3,1/'den 1,9/1'e düşmüştür. Örneğin 1950 yılında, S.S.C. Birliği ile kıyaslandığında, kişi başına sanayi üretimi Romanya'da % 30, Bulgaristan'da % 40 oranındaysa, günümüzde, Bulgaristan Sovyetler Birliğine hemen hemen yaklaşmakta (Başta dört), Romanya'da ise aynı oran, S.S.C. Birliğinin üçte ikisine erişmiş bulunmaktadır.

Kişi başına ulusal gelir üretimi bakımından, C.A.M.E'ye bağlı Avrupa ülkeleri arasındaki farklılık, günümüzde A.B.D ile Avrupa'nın kapitalist ülkeleri, ya da A.B.D ile Japonya arasındaki farkın çok altındadır. gelişmiş kapitalist ülkeler ile gelişme yolundaki geri kalmış ülkeler arasındaki farklılıkların sözünü bile etmiyoruz.

C.A.M.E örgütüne bağlı ülkelerin, ekonomik seviyelerindeki kademeli eşitleşme, karşılıklı yardımlaşma ile ve, sosyalist toplulukta, sosyal yeniden üretim sürecinin yüksek ritmi içinde gerçekleşmektedir.

Sosyo Politik Gelişme

Savaş sonrasında, Sosyalizmin gelişmesinin köşe taşları, S.S.C. Birliğinde gelişmiş bir sosyalist toplumun inşası; komünist kuruluş dönemine girilmesi; diğer sosyalist ülkelerde, ileri sosyalizmin kurulması ve sosyalizmin temellerinin atılması olmuştur. Sosyalist ülkelerde yerleşmiş olan ve sınıf çatışmalarının olmadığı bir topluma özgü sosyal yapı, söz konusu ülkelerde varılmış olan ekonomik, sosyal ve politik değişimlerin genel bir bilançosunu sergilemektedir. İlişikteki tabloda sosyalist ülkelerdeki nüfusun yüzde üzerinde dağılımı, sosyal gruplaşmalar açısından, gösterilmiştir. (4 No.lu tablo)

TABLO : IV

	Dönemler	İşçiler ve Ücretliler	Köylüler: Her Türlü Üretim Kooperatifi Üyeleri	Esnaf ve zanaatkârlar: Kooperatifleşme Dışı Kalanlar	Nüfusun Diğer Bölümleri
Bulgaristan	1965	58,8	39,7	1,3	0,2
Macaristan	1971 başı	75,5	21	3,1	0,4
Demokratik Alman Cumhuriyeti	1964	80,2	11,5	8,3	8,3
Moğolistan	1969	56,4	43,5	0,1	0,1
Polonya	1970	61,3	3	25,6	10,1
Romanya	1966	52,2	40,9	6,1	0,8
S.S.C.B.	1971 sonu	80,7	19,3		
Çekoslovakya	1971 sonu	88,1	9,4	2,4	0,1

C.A.M.E örgütüne üye sosyalist ülkelerde, işçi sınıfı, sosyal yaşamın bütün alanlarında belirleyici öğe durumundadır. 1972 yılında söz konusu ülkelerde 130 milyon işçi ve ücretli vardı. C.A.M.E ye bağlı ülkelerin sosyal yapılarının açıklanması bakımından, kooperatiflerdeki köylü ve zanaatkârların, genel nüfus içinde sayıca, eni konu önemli bir yere sahip olmaları, bu ülkelerin niteliksel durumları açısından dikkate alınmaya değer bir özelliktir. (Yalnızca Polonya bu genellemenin dışında kalmaktadır.) Aydınların, bilim adamlarının, mühendis, teknisyen ve tarım uzmanlarının, öğretmen ve doktorların sayılarının hızla artması, sosyalist toplumda meydana gelen sosyal değişikliklerle yakından ilişkilidir.

Ulusal ekonomide gerçekleştirilen köklü değişiklikler, meslekî yapıyı ve sektörlere dağılımı da etkilemiş; sosyalist toplumun nüfusunda nitelikçe bir başkalaşma doğurmuştur. Savaş sonrasında, sosyalist toplumlarda, kafiliye iş gücünde, basit el-emeğine oranla daha büyük bir artış oranı kaydedilmektedir. Sosyalist ülkelerde, üretimin makinalaşmasına ve otomatikleşmesine bağlı olarak, yeni meslekler ortaya çıkmış, makinalaşmış işlerde çalışan işçilerin niceliğin de hızlı bir artış saptanmıştır. Son yirmi yıl boyunca kalifiye işçi sayısı, örneğin Macaristan'da, eski yıllara kıyasla, iki katına çıkmıştır. Bulgaristan'da ise, eskisine oranla kalifiye işçi sayısı, yaklaşık olarak dört mis li çoğalmış durumdadır.

Kalifiye olmayan işçilere gelince, bu işçiler, örneğin Çekoslovakya ve Polonya'da, toplum işçi nüfusunun ancak beşte birini, Demokratik Alman Cumhuriyetinde ise onda birini oluşturmaktadırlar. Orta ve lise eğitimini tamamlamış, hatta yüksek eğitimden geçmiş uzmanların sayısı, ulusal ekonomi ça pında tabloda görüldüğü gibi bir ilerleme kaydetmiştir. (hesaplar bin üzerinden yapılmaktadır) (5. nolu TABLO)

Sosyalizmin kurulmasına, işçi kesimlerinin gitgide çoğalan bilinçli katkısı, kendini sürekli yenileyen, geliştiren, sosyalist Devlet yapısının sürdürdüğü politika aracılığıyla sağlanmaktadır.

Devlet Kurumları sisteminin temel dayanağını, halk tarafından seçilmiş, ve halka karşı sorumlu olan temsil yeteneğine sahip örgütler oluşturmaktadır.

Sosyalist ülkelerde seçim sistemi geneldir. (Yani 18 yaşını doldurmuş her yurttaş oy hakkına sahiptir). Seçimler dolaysız ve

TABLO : V

	1960	1972
Bulgaristan	257	598
Macaristan	341(1)	560(4)
Demokratik Alman Cumhuriyeti	295	815
Polonya	679(2)	2094
Romanya	547(3)	1070
S.S.C.B.	8784	19000
Çekoslovakya	809	1356

(1) 1964
(2) 1958
(3) 1961
(4) 1971
(5) 1970

gizli oylama ile yapılır. Macaristan, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Polonya, Yugoslavya gibi kimi sosyalist ülkelerde, seçim bölgelerine, seçilecek millet vekili sayısından daha fazla adayın ismi önerilir. Adayları önerme hakkı politik partilere, sosyal teşekküllere ve işçi ortaklıklarına tanınmıştır.

Devlet Kurumları sistemi, daha üstteki temsilci örgütlere bağlıdır. Söz konusu örgütler her ülkenin kendi yasama Meclisleridir. Bulgaristan'da «Halk Meclisi», Macaristan'da «Devlet Meclisi» Demokratik Alman Cumhuriyetin'de «Halk Odası», Moğolistan'da «Büyük Halkçı Kurul», Polonya'da «Diet» teşkilâtı, Romanya'da «Büyük Ulusal Meclis», S.S.C.B.'nde «Yüce Sovyet», Çekoslovakya'da «Federal Meclis», Yugoslavya'da «Federal Skoupchtchina», gibi..

Temsilci kuruluşların yöresel olanları, çalışmalarında, Devlet Kurumlarının görevi ile yöresel kendi kendini yönetme fonksiyonunu kendilerinde toplarlar. Bu durum emekçilerin Devlet idaresine geniş ölçüde katkıları olmasını sağlar. Bu uygulama yöntemi sosyalist ülkelerde, Devlet yapısının en önemli, en belirgin işleyiş biçimini sergilemektedir.

Demokratik seçim sistemi, işçiler ve tüm emekçiler arasından, halkı temsil edecek kişilerin seçilmesini mümkün kılar. Yüksek temsilî Meclislerin sosyal yapısı bunu kanıtlar: 1971'de seçilmiş Bulgaristan Halk Cumhuriyeti «Halk Meclisi» ni oluşturan 400 üyenin 101'i doğrudan doğruya maddî üretim alanında çalışmaktadır; 48'i bilim adamı, sanatçı ya da kültür emekçisidir; 118'i Devlet memurudur, 57 si ise Parti'nin sürekli militanları arasından seçilmiştir. Ayrıca 75 kadın ve 30 yaşından küçük 43 genç de Meclis üyeleri arasında yerlerini almaktadırlar.

Macaristan Halk Cumhuriyeti «Devlet Meclisinde, 1971 seçimleri sonunda yer alan 352 millet vekili içinde, 137'si işçi kökenli, 60'ı köylü; 131'i aydındır; kadınlar, toplam üye sayısının %24'ünü oluşturmaktadır.

Demokratik Alman Cumhuriyeti Halk Meclisi'nin 1971 yılında, seçimle iş başına gelmiş 500 üyesi içinde, 219'u işçi, tarım kooperatifleri üyesi köylü, küçük mülk sahibi köylü, bahçıvan ve balıkçı, 102'si memur, 101'i aydın kesimindendir.

Polonya Halk Cumhuriyeti «Diète»'nin, 1972 de seçim sonucu atanmış 460 üyesinden 90'ı işçi, 62'si köylü, 10'u zanaatkârdır. Kadın üye sayısı 73'tür.

Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Büyük - Ulusal Meclisi'nde ise, 1969 seçimleriyle görev almış olan 465 millet vekilinin 92'si işçi, 76'sı köylüdür.

S.S.C.B. Yüce Sovyeti'nde, 1974 seçimleriyle iş başına gelmiş 1.517 üye arasında da 498 işçi, 271 kolhozcu köylü vardır. Üyelerin yüzde 31.3'ü, yani 475'i kadındır. 30 yaşından genç üyelerin sayısı ise 279'dur.

Partiler, ülkenin sosyal ve politik hayatında

Sosyalist ülkelerde, Marksist Leninist yönetici rollerini sürdürürler. Aşağıdaki tabloda, bu partilerin yapısındaki işçi ve köylü sayısı, tüm üye sayısına oranla, % üzerinden hesaplanmış olarak görülmektedir:

(6. no.lu Tablo)

Komünist partileri ve işçi partileri bünyesinde kafa işçilerinin, ve eğitimin çeşitli dallarında uzmanlaşmış kişilerin payı oldukça büyüktür.

İktidardaki işçi ve komünist partileri, kitle partileridir. Örneğin, Bulgar Komünist Partisi 730.000 üyeye sahiptir. Macar Sosyalist İşçi Partisinin üye sayısı 750.000 civarındadır. Vietnam emekçileri Partisininki 100.000 dir. Küba Komünist Partisi 170.000, Moğolistan Devrimci Halk Partisi 61.000, Po-

TABLO : VI

	İşçiler	Köylüler
Bulgar Komünist Partisi	40,6	24,9
Macar Sosyalist İşçi Partisi	58,3	14,2
Alman Birleşik Sosyalist Partisi	56,6	5,7
Moğol Devrimci Halk Partisi	30	20,4
Polonya Birleşik İşçi Partisi	39,6	10,6
Romanya Komünist Partisi	43,4	22
Sovyetler Birliği Komünist Partisi	40,7	14,7
Çekoslovak Komünist Partisi	44,1	4,7
Yugoslavya Komünistleri Birliği	29,1	6

lonya Birleşik İşçi Partisi 2 milyon 263 bin; Romanya Komünist Partisi 2 milyon 380 bin; Çekoslovakya Komünist Partisi I. 234.000, Yugoslavya Komünistler Birliği 1 milyon 77 bin üyeyi bünyelerinde barındırmaktadır. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin üye sayısı ise 15 milyonun üstündedir.

Sosyalist ülkelerin çoğuna özgü politik özelliklerden biri de, (Ulusal) Halk Cephesi çerçevesinde, tüm yurtsever güçlerin geniş ittifakı, bu cephe içinde birden fazla partinin yer almasıdır. İşçi sınıfının öncüsü Marksist Leninist parti dışında, örneğin Bulgaristan'da, bir Halkçı Köylü Birliği; Demokratik Alman Cumhuriyetinde bir demokratik köylü partisi, bir liberal - demokratik parti, bir ulusal - demokratik parti ve bir de hristiyan - demokrat ittifak faaliyettedir. Polonya'da, ise Marksist - Leninist, işçi sınıfı partisi dışında, bir Demokratik Parti ve bir de Birleşik Köylü Partisi, siyasal çalışmalara katılmaktadır. Çekoslovak ya'da, Slovak Rönesans partisi, Slovak özgürlük partisi, Çekoslovak Halk Partisi, bir de Çekoslovak sosyalist partisi bulunmaktadır. Komünist olmayan partiler de Devlet yönetimine fiilen katılırlar. Devletin üst kademe kurumlarında ve yerel örgütlerde toplumdaki etkinlikleri ölçüsünde, temsil edilirler.

Sosyalizm geliştikçe, sosyal örgütlenmelerin önemi artmakta, özellikle gençlik ve sendika örgütleri önem kazanmaktadır. Günümüzde sendikal örgütlerin üye sayısı Bulgaristan'da 2,8 milyon, Macaristan'da 3,5 milyon, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde 7,3 milyon, Polonya'da 11 milyon, Romanya da 5 milyon, S.S.C. Birliği'nde 98 milyon'dan fazla, Çekoslovakya'da 5,5 milyon, Yugoslavya'da ise 3 milyona ulaşmıştır. Gençlik kuruluşlarında ise, Bulgaristan'da 1,2 milyon; Macaristan'da 0,8 milyon, Demokratik Alman Cumhuriyetinde 1,8 milyon; Polonya' da yaklaşık olarak 4,5 milyon; Romanya'da 2,4 milyon; S.S.C.B'nde 34 milyon; Çekoslovakya'da 1,1 milyon; Yugoslavya'da ise 2,5 milyonun üstünde üye kayıtlıdır.

Sosyalist toplum, çalışanlar için, ulusal ayrım ya da ırk ayrımı söz konusu olmaksızın, eşit koşul ve olanaklar yaratmıştır, ve yaratmaktadır. Kadın haklarında erkeklerle hukukî eşitlik, sosyal yaşamın tüm alanların da sağlanmıştır.

Sosyalist ülkelerdeki kurumların ve politik ilişkilerin sürekli gelişmekte olması, sosyalist yöntemin, çalışanların sosyal ve politik haklarını kesinlikle emniyet altına almak ta olduğunu, ayrıca gerçek bir demokrasi uygulamasının koşullarını hazırladığını, açıklıkla kanıtlamaktadır. Ve böylece tek tek fertleri yönetime bizzat katarak, kişiliğin uyumlu biçimde gelişmesini de sağlamaktadır, sosyalizm.

Halkın Refah Seviyesinin Yükselmesi

Sosyalist rejimde, sosyal üretimin gelişmesi halkın, genel kültürünün ve refahının yükseltilmesi amacına bağlıdır ve insanın refahını amaçlar. Bu görev, sosyalist ülkelerdeki kardeş partilerin temel politikası olarak saptanmıştır.

Sosyalist ülkelerde, ulusal gelirin hemen hemen dörtte üçü, halkın maddî ve kültürel gereksinimlerinin gerçekleştirilmesine ayrılır. Ulusal gelir ve ona bağlı olarak tüketim fonları sürekli artar.

Büyüme hızları, kapitalist ülkelerle kıyaslandığında, kat ve kat fazladır. Kişi başına ulusal gelir aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi gelişmiştir:

TABLO : VII

Sosyalist Ülkeler	1972 (1950 ile % olarak kıyaslandığında)	Kapitalist Ülkeler	1972 (1950 ile % olarak kıyaslandığında)
Bulgaristan	573	İngiltere	153
Macaristan	302	İtalya	267
Dem. Alman Cum.	477	A.B.D.	156
Polonya	328		
Romanya	585	Federal Alman Cumhuriyeti	282
S.S.C.B.	422		
Çekoslovakya	303		
Yugoslavya(1)	342	Fransa	250

(1) 1952 yılına oranla 1971 yılında.

Ulusal gelirin artmasına bağlı olarak, sosyalist ülkelerde, her geçen yıl, çalışanların maddî durumlarının yükseldiği dikkati çekmektedir. İşçilerin ve ücretlilerin gerçek ücretleri, oransal olarak, 1969 yılına kıyasla 1973 te, Bulgaristan'da % 154'e, Macaristan' da % 139'a, Polonya'da % 149'a, Romanya' da % 158'e, Çekoslovakya'da % 143'e ulaşmıştır.

S.S.C. Birliğinde, işçi ve ücretlilerin gerçek ücretlerinin, kişi başına hesaplanan oransal artışı 1960 yılına kıyasla 1970'te, % 136'ya varmıştır. S.S.C.B. Merkezi İstatistik Bürosu hesaplarınca, 1974 yılında 1970'e oranla, işçi ve memurların aylık ortalama gelirleri % 15 ölçüsünde artmış olup, kolhoz emekçilerinin ücretleri, sosyal ekonomiden aldıkları pay % 22'ye kadar yükselmiştir.

Sosyalist ülkelerde, çalışanların gereksinimlerinin önemli bölümü, sosyal tüketim fonlarınca karşılanmaktadır. Örneğin Bulgaristan'da 1973 yılında, sosyal fonların ödemeleri, halkın genel gelirinin % 22,4 ünü karşılamaktaydı. Demokratik Alman Cumhuriyetin'de, 1970 yılında, 4 kişilik bir ailenin toplam gelirine, ayda ortalama 360 marklık bir ek ödenti eklenmektedir. Demokratik Alman Cumhuriyetinde işçi ve memurların ortalama geliri 815 marktır) Macaristan'da sosyal fonlarca karşılanan ödemeler, halkın genel harcamalarının % 24,4 ünü oluşturmaktadır.

S.S.C. Birliği ulusal ekonomisinde, işçi ve ücretlilerin aylık ortalama gelirleri, 1973 yılında, 135 ruble kadardı. Ek ödemeler ve sosyal fonların sağladığı kolaylıklar aracılığıyla, söz konusu ücret 181,9 rubleye ulaşmıştı. Gerek gelirin çoğalması, sosyalist ülkelerde, tam istihdam ile birlikte gitmekte, işsizlik nedir bilinmemektedir.

Bütün bu ülkeler, çeşitli emekçi gruplarının maddî hayat şartlarının birbirine yaklaşması, aradaki farkların azaltılması yolun da çabalar sürdürmektedirler. En düşük ücretin yükseltilmesi, en verimsiz, en az kazançlı iş sahalarında bile ücretlerin artırılması, asgari emeklilik ücretinin yeterli ölçüde saptanması, sosyalist ekonominin amaçları arasındadır.

Köylülerle, işçiler ve ücretliler arasında ki farklılığın kaldırılması yolunda adımlar atılmış, emek karşılığı alınacak ücret konusunda olsun, emeklilik hakkıyla ilgili olsun, belli ölçüde eşitlik sağlanmıştır.

Halkın tüketiminde, önemli artış kaydedilmiştir. 1950'ye oranla 1972 yılında Bulgaristan'da, perakende ticaret hacmi % 777 artmış, aynı artış Macaristan'da % 431, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde % 409, Polonya'da % 475, Romanya'da % 842, S.S.C. B'nde % 668, Çekoslovakya'da % 374 oranında gerçekleşmiştir. 1951-1970 yılları arasındaki dönemde, başlıca tüketim maddeleri alımında, kişi başına, Bulgaristan'da 5,1, Macaristan'da 5,9 Demokratik Alman Cumhuriyetinde 4, Moğolistan'da 3, Polonya ve Ro-

manya'da 6,3, S.S.C.B.'de 3,2 Çekoslovakya' da 2,9 misli bir artış meydana gelmiştir.

Konut, barınma koşulları düzelmektedir. Son beş yıllık plânlamada, C.A.M.E. örgütüne bağlı ülkelerin, yaklaşık olarak 60 milyon sakini, yeni inşa edilmiş binalarda konut sahibi haline gelmişlerdir. Kapitalist ülkelerden farklı olarak, sosyalist toplumlarda kiralık konut inşaatlarının önemli masraf larını karşılayan Devletin kendisidir. Üstüne üstlük kiralık konut bakımının, küçümsenemez bir kısmı da, Devlet'e aittir.

Örneğin S.S.C.B.de çalışanlar, Devlete ait kiralık mal-mülkün bakımına, yalnızca % 40 oranında katkıda bulunmaktadırlar. Böylece sosyalist ülkelerde kiraların neden düşük olduğu, hatta dünya ülkeleri içinde en düşük kiraların neden sosyalist ülkelerde ödendiği, kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Sosyalist ülkelerde hastahanelerin, poliklinik, sanatoryum ve dinlenme evlerinin bakım ve donatımı için, büyük fonlar ayrılmaktadır. Parasız sağlık hizmetleri sağlanmıştır ve sürekli işlemektedir.

10.000 kişiye düşen doktor sayısı yönünden, S.S.C.B. dünya ülkeleri arasında ilk sırayı işgal etmektedir. Bulgaristan, Macaristan, Çekoslovakya, bu açıdan ileri kapitalist ülkeleri geçmiş durumdadırlar. Diğer sosyalist ülkeler ise, istenen sayıya hızla yaklaşmaktadırlar. Bütün dünyadaki doktor sayısının üçte biri, C.A.M.E.'ye bağlı ülkelerde çalışmaktadırlar.

Çocukların eğitimi ve bakımına ilişkin yoğun bir ağ kurulmuştur. (Sosyalist Devlet bu kuruluşlardaki çocukların bakımı için gerekli masraflarının büyük bir kısmını üstlenmektedir). Örneğin Çekoslovakya' da, çocuklar için ödenen ve sosyal tüketim fonlarınca karşılanan ödeneklerin toplam miktarı, ayda çocuk başına, ortalama 520 kurona ulaşmakta olup, bu miktar bir işçinin asgari ücretinin, aşağı yukarı dörtte biri kadardır. Macaristan'da 1972 yılında, okula hazırlık çağındaki çocukların % 55'i yuvaya gidebilmekteydi. Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde ise aynı oran % 73'e varmıştır.

Orta - lise seviyesinde kolej olsun, yetiştirme kursu ya da yüksek öğretim teşekkülü olsun, tüm eğitim kuruluşlarında ve özellikle ulusal ekonomide görev alacak, yeni gelişmelere uymak üzere yetiştirilen teknisyenlere özgü eğitimde olsun, aynı ve tek tip eğitim biçimi uygulanması, sosyalist ülkelerde, belli başlı sosyal başarıların en önemlilerinden biridir. Sosyalist eğitim sisteminin her seviyesi, ücretsizdir. Gençliğin orta eğitim mecburiyeti, sosyalist Avrupa ülke sinde gerçekleştirilmiştir veya gerçekleştiril me yolundadır.

Sosyalizm çalışanlara düşünsel değerler alanında geniş gelişme imkânları yaratmıştır. Gelirlerdeki artık ve sosyalist toplumun sosyo-ekonomik gelişmesi kişiliğin geliştirilmesine uygun koşulların sağlanmasını amaç layarak, halkın kültürel gereksinimlerinin tatminini gerçekleştirebilmiştir.

Kitap, gazete ve dergi tirajlarındaki artış, kitaplıkların tiyatro ve sinemaların çoğalması, kültür derneklerinin teknik ve maddi yönden desteklenmesi, söz konusu gereksinimlerin karşılanmasında önemli bir rol oynamıştır.

Sosyalist topluluk ülkelerinin Beş yıllık ulusal ekonomi planları, 1971-1975 arası için, halkın refaha kavuşması ve emekçilerin kül tür düzeylerinin yükseltilmesi yolunda, gerekli tedbirleri geniş ölçüde öngörmüştür. Söz konusu plânlar, uygulanma ve tamamlanma yolundadır.

C.A.M.E. üyesi ülkelerin günümüzdeki gelişme aşamasında, 30 yılda dünya sosyalizminin katetmiş olduğu yolun büyüklüğü, açık seçik görülebilmekte sosyalist topluluğun gelişme programının dev çizgileri, gözler önüne serilmektedir. Öngörülenlere göre, dünyadaki ekonomik ve demografik gelişmede, güncel eğilimler sürdüğü takdirde, C.A.M.E. ülkeleri, 1985 yılında, dünya sanayi üretiminin beşte ikisini sağlayabilecekler, dünyanın sadece en dinamik değil aynı zamanda en yüksek ölçüde sanayileşmiş ülkeler topluluğunu oluşturacaklardır.

1970 yılı ortalarında sosyalizm, sosyo - ekonomik, politik, kültürel bakımdan, kapitalizm ile karşılaştırıldığında, üstünlüğünü açıkça ortaya koymaktadır. İnsanlık için, hayatın bütün alanlarında, yepyeni gelişme ufukları, açmaktadır.

PDA Çizgisinin eleştirisi

İLKE

Türkiye Sosyalist hareketinde, 1960'ların ikinci yarısında, TİP'de gelişen pasifist - parlamentarist eğilimlere bir tepki olarak ortaya çıkan MDD hareketi, zamanla güçlendi ve yiğit, fedakâr, gerçekten devrim yapmaya niyetli kadroların önemli bir bölümünü kendi çizgisi etrafında topladı. Ama, başlangıçtan beri örgüt meselesini gündeme getirmeyen; bu sebepten TİP içindeki çalışmayı ciddiye almayan; disiplinli bir çalışma yerine, kendiliğinden oluşan gevşek arkadaşlık ilişkileri ile, sadece ajitasyonu esas alan bir hareket olduğu için, birliğini koruyamadı. Örgütsüz ve disiplinsiz bir hareketin başına gelecekleri kaçınılmaz olarak yaşadı. Öyle ki, 12 Mart arifesinde, MDD stratejisini savunan sayısız grup ve yuvar birbirlerini suçlamakla meşguldüler.

İşte bu yuvarların önde gelenlerinden birisi de, zamanla kendilerinden, **PDA**'cılar (Proleter Devrimci Aydınlık) veya Mao'cular, (bazılarının doğru adlandırmasıyla, «kampus Maocuları») diye sözedilecek olan, P.D. Aydınlık ve İşçi-Köylü yayın organları etrafında toplanmış kimselerden oluşuyordu. MDD hareketindeki ilk bölünme, 1969 sonlarında Aydınlık Sosyalist Dergi'den uzaklaştırılan bir kısım yayın kurulu üyelerinin, bir başka dergi: **Proleter Devrimci Aydınlık** dergisini çıkartmalarıyla iyice gün yüzüne çıkıyordu.

Ocak 1970'de yayınlanan P.D. Aydınlık'ın 1. sayısında, Aydınlık Sosyalist Dergi'den ayrılmanın sebepleri şöyle açıklanıyor:

«Proleter Devrimci AYDINLIK'ın politik çizgisi, esas olarak «AYDINLIK'TA DÜNYA VE TÜRKİYE» başlığı altında çıkan yazılarda çizilen politik çizgidir. Bu çizgi, ifadesini başlıca şu yazılarda bulur:

1. Sayı—Dünya, Türkiye ve Devrimci Mücadele
2. Sayı—Türkiye İşçi Partisi ve Sosyalist Hareket
3. Sayı—TİP'de Devrimci Mücadele
4. Sayı—İşçi Hareketleri

6. Sayı—Halkımızın Millî Demokratik Mücadelesi, Bugünkü Durumu, Düşmanları ve Meseleleri
7. Sayı—AYDINLIK Halkımızın Millî Demokratik Mücadelesinin Par çasıdır.
8. Sayı—Devrimciler El Ele Millî Cephe de
9. Sayı—Gerici Parlamentarizm İflâs yo lundadır
10. Sayı—İdeolojik Birlik ve Örgüt
11. Sayı— Gerici Parlamentarizm Emper yalizmin Hakimiyet Aracıdır.
12. Sayı—Proleter devrimci safları çelik leştirelim
13. Sayı—Bilimsel Sosyalizm temeli üze- rinde Birliğe Doğru
14. Sayı—Oportünizmi Açığa çıkartalım ve İdeolojik Mücadeleyle Yıka- lım»

Bu girişten sonra, 9 madde halinde, ayrılık nedenleri sıralanmaktadır. Bu maddelerde, Aydınlık Sosyalist Dergi etrafında ka lanların İdeolojik bir birlikleri olmadıkları, birbirinin aksi tezlerin savunulduğu ve dolayısıyla, bu grubun «ilkesiz birlik cephesi» olduğu iddia edilmektedir. Bu açıklamalara bakılırsa, ayrılışın ideolojik bir temeli yoktur. Zaten aynı yazının başında, PDA'cılar, Aydınlık'ın çizgisini kendilerinin tayin ettik lerini iddia etmişler ve bu politik çizgiyi savunmuşlardır.

«Bugüne kadar AYDINLIK yazı kurulu içinde azınlık olarak kalan bölücülere karşı, uzun zamandır verilen mücadeleyi kısaca açıklamayı gerekli görüyoruz. AYDINLIK'ın kurulduğu sıralarda AYDINLIK ve TÜRK SOLU arasında bir bölünme yaratma ve AYDINLIK'ı bir hizip dergisi haline getirme çabası ortaya çıkmış; bastırılan bu çaba, sinsi bir şekilde bugüne kadar sürüp gelmiştir. Aynı bölücü unsurlar, Aybar-Aren oportünizminin güçbirliği ve proletarya öncülüğü konusundaki görüşlerini yeniden saf larımıza sürmüşler ve bu tahlilleri yayma faaliyetine girişmişlerdir. Daha sonra, AYDINLIK'ın ve onun proleter devrimci çizgisine karşı **herkesle ve her fikirle** bir İLKESİZ BİRLİK CEPHESİ kurmuşlardır. İlkeye dayanmadığı için bir çıkar birliğinden ibaret olan bu cephe, bütün ısrarlarımıza rağmen görüşlerini yazılı olarak koymaktan kaçınarak, açığa çıkmaktan sakınmışlardır. İki yüzlü burjuva politikacılığı yolunu seçmişlerdir.

İLKESİZ BİRLİK CEPHESİ'nin çeşitli meselelerle ilgili, birbirinden ayrı ve birbirine aykırı görüşlerine göz atmak yararlı olur.» (P.D.A. sayı 15, sf. 162)

Yukarda sıralanan ve PDA'cılarca sahip çıkılan yazılar, gerçekten AYDINLIK'ın ve önemli bir parçası olduğu MDD hareketinin politikasını yönlendiren başlıca yazılardır. Bu bakımdan PDA'cılar, Aydınlık'tan ayrılmalarına rağmen MDD hareketinin gelişiminden, günah ve sevaplarından sorumludur lar. MDD hareketinin eleştirisinde üzerinde ısrarla durduğumuz «örgütsüz devrimcilik» «Proletarya hareketinin bağımsızlığından ta viz verme», «kuyrukçuluk» v.b. gibi başlıca yanılgılarda, PDA'nın başını çekenlerin de önemli payları vardır.

MDD hareketi içindeki bu ilk ciddî bölünmenin, PDA'cıların iddia ettikleri gibi gerçekten ideolojik bir temeli yok mudur? Ya da bu bölünme, hangi sosyal temel üzerine oturmaktadır? Gerçekten ilk bakışta ve dış görünümüyle, alelade bir hizipleşme gibi görülen PDA ayrılığının temelinde, sosyalist hareket içindeki burjuva ve küçük burjuva etkenlerin ağırlıklı rol oynadığını görürüz.

MDD hareketi, başlangıçtan beri «ajitasyon, ajitasyon, yine ajitasyon» ilkesiyle, örgütlenme konusunda hiçbir adım atmadığı, buna karşılık devamlı olarak devrim anının şiarlarını ön plâna çıkardığı için, zaten yapısı icabı sabırsız ve ideolojik birikimi yetersiz olan gençlik içinde maceracı eğilimlerin gelişmesi kaçınılmaz olmuştu. Böyle bir ortamda, PDA «liderleri» ve «kalemşörleri, oturdukları yerden en keskin bir «devrimci lafazanlık» yaparlarken, devrimcilik uğruna, emekçi halk için atılımlara girişmek isteyen gençlere, «Dur! Bu iş bireyciliktir. Bu küçük burjuva devrimciliğidir denmesi elbette iyi karşılanmayacak ve bu iki yüzlü tavır, gençliğin fedakâr ve yiğit çoğunluğu tarafından reddedilecekti. Bu yüzden «keskin lâflara» hız verildi.

Ancak, Aydınlık'ta en keskin lâfazanlığı elden bırakmayan entelektüel elebaşıların ve daha sonra (bölünmeden sonra) PDA etrafında toplanan gençlerin büyük çoğunluğu

nun, sınıf kökeni bakımından burjuva ve şehir küçük burjuvazisine mensup olmaları, hem bu iki yüzlü tavrı biraz daha somutluyor, hem de bölünmenin sınıf kökenini gösteriyordu.

O günlerin modasıyla, her iki taraf da birbirini oportünizmle yaftalıyor ve buna temel olarak da başlıca «küçük burjuva kuyrukçuluğunu», «işçi sınıfına inançsızlığı» ileri sürüyorlardı. Her iki grubun da bu iddialarının doğruluk payı içerdiğini söyleyebiliriz (1). Ama kayda değer bir tek işçi çalışması ve işçi bağı bulunmayan entellektüel yapılı PDA'cıların keskin işçi sınıfı lafazanlıkları, tepki çekiyor, sadece hareketin sınıf yapısına uygun, dış ülkelerde eğitim görmüş, burjuva aydın gençlik kesimlerinden beslenebiliyordu.

Bütün bunlar üst üste eklenince PDA grubu çok kısa süre içinde, o dönemde MDD hareketinin temelini oluşturan öğrenci gençlik içinde tecrid oldu. Oysa Aydınlık'tan ayrılanlar keskin yazı çizilerle gençleri kendi etraflarına toplayacaklarını ve kalanları tecrit edebileceklerini umuyorlardı. Başkaları için umdukları, kendi başlarına geldi. Durumun vahimleştiğini gören PDA «liderleri» selâmeti «Mao Zedung Düşüncesi»nde buldular. Uluslararası bir hareketin ideolojisini benimsemekle **kariyer** devamlarını garantiye alıyorlardı.

Kaldı ki o dönemde ABD emperyalizmine karşı kahramanca bir savaş yürüten Vietnam halkının mücadelesi, anti-emperyalist bir mücadele içinde olan gençliğin dikkatlerini üstüne toplamış, halk savaşlarını ön plâna çıkaran Asya'lı devrimcilerin kitapları büyük rağbet görmeğe başlamıştı. Bu durumda kendilerine duyulan antipatiyi kırmak ve taraftar toplamak için «Mao Zedung Düşüncesi»nin bayraktarlığını yapmak «kârlı bir iş»ti.

(Ama devrimci gençliğin geniş kitlesi bu bezirgân hesabın oyununa gelmedi. Gelmediği gibi PDA'cılara duyulan ve onları kendi grupları içine kapayan tepki daha da gelişti. O zamandan bu yana, Türkiye sosyalist hareketi içindeki çizgilerin ortak tepkisini üzerine çekerek, devrimini yapmamış bir çok ülkedeki, kapitalist ülkelerdeki benzeri kardeş gruplarının sapıklıklarını bünyesinde barındıran bir provokasyon kaynağı olarak sürüp gidiyor.)

«Mao Zedung Düşüncesi»nde PDA'cılar nasıl «ilerlediler?»

Baştan beri kendilerinin yönetiminde olduğunu ve politikasını kendilerinin tayin ettiğini iddia ettikleri Aydınlık'ın Haziran 1969 tarihli 8., ve Temmuz 1969 tarihli 9. sayılarında, sırasıyla Çin Komünist Partisinin 9. Millî Kongresi ve Komünist ve İşçi Partilerinin Moskova Toplantısı ile ilgili yorumsuz haberler var. Moskova toplantısı biraz daha uzunca verilmiş. Ayrılık açıkça gerçekleşene kadar, MDD çizgisinin savunulduğu yayın organlarının hiçbirinde, uluslararası hareket te, bir tarafı tutup, öteki tarafı reddeden ve suçlayan bir yazıya yada tavıra rastlanmıyor. Sadece bazı yazılarda Çinlilerin görüşlerine paralel görüşler var:

«... biz, hangi öncülükte olursa olsun milli kurtuluş hareketlerini, proletarya öncülüğünde olmaları kapıdan kovulacak ve emperyalizmin bacadan girmesi olanağını kaldırdığı için öncelikle milli demokratik devrimleri, çağımızın **en önemli gücü** olarak görüyoruz... Yani ezilen uluslar ile emperyalizm arasındaki çelişkiye de **Dünyamızın ana çelişkisi** gözüyle bakıyoruz...» (Bilimsel Sosyalist Devrim Anlayışı, Halil Berktay, Aydınlık Sayı: 14)

Ancak, henüz «Mao Zedung Düşüncesi»ne tam bir kapılanış yok! Çünkü o ana kadar Türkiye Sosyalist hareketinde açık açık uluslararası çizgilerden birinin benimsendiği yazılıp çizilmemiş. Geniş devrimci kadrolar hazır değil. Zaten PDA'cıların bir ikisi dışında kendileri de «Maocu» değiller! Üstelik gençlikten henüz ümit kesilmemiş!

Ama zamanla gençlikten tecrit oldukça, bir an önce yaftalarını asmaları gerekiyor. 16. Sayıda açıkça ilân ediyorlar:

«... Yukarıdaki görüşlerin sahibi, proleter devrimci arkadaşlarımızı «Mao'culukla» itham etmiş ve Mao Zedung'un fikirlerinin savunulmasını bir hataymış gibi göstermeye çalışmıştır. Modern revizyonizmin kanatları altında, sözde devrimcilik yapan malûm oportünist çevrelerle ağız birliği yapma tutumu, işte bu tutumdur. Mihri Belli'ye göre, proleter enternasyonalizmi ile Türkiye emekçilerinin davasının savunuculuğu birbirine zıt şeylerdir: Mao'cu, Castro'cu, Moskova'cı ya

kıştırmalarına cevabımız şudur: Biz ne O'yuz, ne de bu ve ne de beriki. Biz Türkiye'ciyiz. Türkiye emekçilerinin davasının savunucusuyuz biz. (Türk Solu, sayı 15, s. 3) Biz, proleter enternasyonalizmi ile, uluslararası planda doğru çizginin savunulmasıyla, Türkiye emekçilerinin davasının savunulması arasında zorunlu bir birlik olduğu görüşündeyiz. Bu ikisi birbirine zıt şeyler değildir, aksine birbiriyle tam bir uygunluk halindedir!»

PDA'cılar bu pasajla, «uluslararası planda doğru çizginin», «Mao Zedung Düşüncesi» olduğunu söyledikleri gibi, bu çizgi ile «Türkiye emekçilerinin davasının savunulması arasında zorunlu bir birlik olduğunu» açıkça beyan ederek, Maoculuğun Türkiye şubesine adaylıklarını koyuyorlardı. (Burada bir yanlış anlaşılmaya mahal vermemek için bir noktaya açıklık getirelim. Elbetteki tek tek ülkelerin işçi sınıfı hareketleri kendi ülkelerinin orijinal yapısı içinde şekillenseler bile uluslararası işçi sınıfı hareketinin kopmaz parçalarıdırlar. Bir ülkede işçi sınıfı hareketinin başarısı kendi ülke halkının gerçek çıkarları doğrultusunda ve en geniş emekçi kitleleri kucakladığı oranda başarıya ulaşabileceği gibi, bu başarının sonuna kadar yürümesi ve kalıcı zafere ulaşması uluslararası işçi sınıfı hareketiyle kardeşçe dayanışma içinde olmasıyla mümkündür. Yoksa, «Dünyada bir bu akım vardır, bir de şu akım vardır. Bunun doğrusu budur. Ben bundan yanayım» diyerek önce bir çizgiyi entellektüelce beğenip, sonra ülkenin şartlarını, beğenilen çizginin gereklerine uydurmak için türlü şablonculuklar ve tahrifatlar yaparak değil).

Böylece yerlerini bulan PDA'cılar daha sonra «Maoculuk»un dozajını gittikçe artırarak tam bir «müritler tekkesi» haline geldiler. Çarpıcı ve bazen mizahî örnekleri, yazımızın ilerki bölümlerinde, gerektiği yerde vereceğiz.

I
PDA'NIN TEMEL YANILGILARI

Böylece ortaya çıkıp şekillenen PDA çizgisinin temel yanılgıları nelerdir?

Aslında PDA'nın temel yanılgıları yerine «yanılgılarının temeli»nden sözetmek daha doğru olur. Gerçekten PDA'nın pek çok yanılgısının temeli, yukarıda da belirtmiş olduğumuz, Türkiye şartlarından kopuk, «entellektüel seçme»ye bağlıdır. Tecrit olma durumu başgösterince elebaşıların kariyer sevdaları PDA'yı böyle bir seçime götürmüş, bunun peşinden de her türlü yanılgı ve sapıklık çorap söküğü gibi gelmiştir. Çin'de yapılan birdevrimin ve Çin'in özel şartları ile belirlenmiş bir modelin evrenselleştirilme çabaları, masabaşı şablonculuğuna ve tahlilciliğine götürmüş; Türkiye'yi olduğu gibi değil, «model»e uyması için olmasını diledikleri gibi görmüşler; bu temel üzerine belirlemeye çalıştıkları politikaları da tamamiyle yanılgılara ve çoğu zaman provokasyonlara yol açmıştır. Öteyandan, değişen Dünya şartları, çeşitli denge hesaplarıyla «esnek» bir politika gütmek gereğini dayatınca, sabah akşam «prensiplere sadık kalmak», «tutarlı olmak» gevezeliği yapan PDA'cılar, varlıklarının temelini müritlik oluşturduğu için, çoğu zaman şaşırmış lar zigzaglar çizmek, yalpalar yapmak zorunda kalmışlardır. (2)

PDA'nın bu temel üzerinde oluşan başlıca yanılgı ve sapmalarını, birbiriyle yakından ilişkili ve biri diğerini etkileyen iki grupta incelemek mümkün:

Birinci, temel yanılgı üzerine kurulan, doğrudan Türkiye ile ilgili ideolojik, politik, örgütsel ve benzeri sapmaları. İkincisi, Dünya işçi sınıfı hareketiyle ilişkili yanılgılar, olumsuzluklar.

TÜRKİYE'NİN YAPISINI ÇARPITAN BAKIŞ

PDA'ya göre Türkiye nasıl bir ülkedir?

PDA'nın Türkiye tahlilleri, daha doğuştan, MDD hareketinin abarttığı feodalite ve yarı-feodal yapı sorunu ile malûldür. A-

şağıdaki alıntılar, ayrılıktan sonra çıkan ilk P.D. Aydınlık'da, PDA'cıların Aydınlık Sosyalist Dergi'de kendi politikaları olarak kabul ettikleri yazılardan alınmıştır:

«Emperyalizmin hegemonyası altında bulunan ve yer yer feodal üretim ilişkilerinin hakim olduğu Türkiye'de, önümüzdeki devrimci mücadele, millî demokratik devrim mücadelesidir. Bugün Türkiye'nin gelişmesine, bağımsız ve feodaliteden arınmış bir toplum olmasına direnen güç, bütün dünyadaki gericiliğin temsilcisi emperyalizmdir. Emperyalizmin baş temsilcisi ABD emperyalizmi ve Türkiye'deki ortakları olan işbirlikçi burjuvazi ve feodal kalıntılar, halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine direnen güçlerdir. Sanayi ve tarım proletaryasının feodal ilişkilerle toprağa bağlanmış köylülerin, asker-sivil bürokrasiyle, esnafı, zenaatkârı, orta ve küçük toprak sahibi köylüleriyle küçük burjuvazinin ve millî burjuvazinin, yani bütün millî sınıf ve tabakaların menfaati, emperyalizmle çelişme halindedir. Başta A.B.D. tekelleri olmak üzere, emperyalizm ve işbirlikçileri, emekçi halkımızın alınteri ürününü, yarattığı değerleri paylaşıyorlar.» (Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı 1, s: 25-26)

«Emperyalizmin boyunduruğu altında ve yarı feodal bir yapıya sahip olan Türkiye'nin 1960'tan sonra kavuştuğu sınırlı demokratik ortam, emperyalizm ve işbirlikçilerini gittikçe daha fazla tedirgin etmekte, millici güçlerin Anayasa'nın demokratik hak ve hürriyetlerine dayanarak geliştirdikleri anti emperyalist mücadele yığınlara malolmaktadır. İşçi sınıfımızın ekonomik mücadelesinin zaman zaman ve yer yer siyasî boyutlara ulaşması, büyük şehirler de hareketlerin yığınları harekete getirmesi, gençliğin öncülük ettiği anti emperyalist topraksız ve fakir köylülerin toprak işgalleri, orta köylü tabakalarının demokratik yönde mücadele eğiliminin gelişmesi, küçük burjuvazinin asker sivil aydın kesiminin anti emperyalist yönde her geçen gün daha tutarlı ve daha mücadeleci bir tutuma girmesi, emperyalistlerin proleter sosyalistlerini diğer millîci güçlerden tecrit politikasının, millî bilincin ve millî demokratik mücadelenin gelişmesi oranında etkisiz kalması, sosyalist harekete musallat olan ve emperyalizmle uzlaşma halindeki oportünizmin etkinliğini geniş ölçüde kaybetmesi, bütün bu gelişmeler, zafere doğru ilerleyen millî kurtuluş hareketimizin güçlendiğinin işaretleridir.» (Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı sayı 6, sf. 418)

Açıkça görüldüğü gibi, Türkiye'deki kapitalist gelişme gözlerden kaçırılmış buna karşılık feodalite «ağır basacak» şekilde abartılmıştır. Emperyalizm devamlı olarak vurgulanırken Türkiye emekçi halkının ve özellikle işçi sınıfının somut karşısında bulduğu yerli tekelci sermaye ve onun emperyalizmle içiçeliği, yani baş düşmanın vurgulanması hemen hiç yapılmamıştır. Bunun nedeni açıktır. Çünkü seslenilen başlıca kesim sivil-asker zümredir. Ve bu zümreyi hareketlendirmenin yolu, bir dış düşmana, Amerika düşmanına karşı onların «millî duyguları»nı ajite etmektir.

Zamanla, Türkiye'deki feodalitenin varlığı, önemi ve, ağırlığı üzerine bir tartışma ortamı gelişti. Yetersiz de, olsa bilimsel verilere dayanan araştırmalar yapıldı. Ve pekçok kimse tarafından açıkça görüldü ki, Türkiye'de feodalitenin, yarı-feodalitenin ve feodal kalıntıların varlığı ve ağırlığı MDD hareketinin abarttığı ölçüde değildir. Ve devrimci mücadelenin strateji ve taktiklerinin tesbitinde esas faktörlerden başlıcası olmamaktadır. Bir bakıma bu gelişmelerin de etkisiyle, PDA bir süre feodalite abartmasını bir kenara bıraktı; bir bilim adamının PDA'da yayınlanan yazısında şöyle deniyordu:

«... sosyalist hareketin gündeminde bugün demokratik hedefler varsa; bu, Türkiye'de feodal veya yarı-feodal bir **üretim tarzının** hakim olmasına değil, yukarıda açıklanan kaynaklardan doğan feodal **kalıntıların** varlığına dayandırıldığı takdirde, Türkiye toplumunun gerçeklerine uyacaktır... Türkiye tarımında en yaygın sömürme biçiminin kapitalizmin tüccar-tefeci sermayesinde somutlaşan ilkel sömürme mekanizmaları halinde belirdiğini; feodal ve yarı-feodal üretim ilişkilerinin, kapitalist ilişkilerden daha dar olduğununu...» (Tarımda Üretim İlişkileri Üzerine, K. Boratav, P.D. Aydınlık, sayı 1/15, sf. 177-217) (3)

Bir süre feodalite abartmalarına ara verildi. Çünkü «öncülük», «işçi sınıfının

objektif ve sübjektif şartları» ve benzeri tartışmalar öncelik kazanmıştı. Bu bakımdan, her grup kendisini işçi sınıfına inandığı konusunda temize çıkarmak istiyordu. Zamanla, PDA'cılar «Maocu» olunca, tıpkı Fransa'daki kafadarlarının, emperyalist metropollerde bile **yarı feodalite** ve **toprak devrimi** aramaları gibi, Türkiye'de de, anti-feodal mücadeleyi göklere çıkarmağı Maoculuğun gereği saydılar. Öyle ki, Türkiye'deki devrim, bir **«köylü devrimi», «anti-feodal bir toprak devrimi»** olacaktı. Çünkü, bir yarı-sömürge ve yarı-feodal ülke olan ve yüzmilyonlarca köylünün yaşadığı Çin'in devrimi bu karakterdeydi...

«Bir devrimin **temel gücünü**, o ülkenin toplumsal yapısı tayin eder. Yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülke olan yurdumuzda devrimin temel gücü köylülüktür. Bu, aynı zamanda devrimimizin **demokratik devrim** olması demektir. Devrimin bu karakteri ve temel güç, devrim programının **özünü** de tayin eder. Bu öz, **Toprak Devrimidir.**

Devrimin programının özü devrimin temel gücünün, yâni büyük çoğunluğun meselelerini kavramalıdır. Devrimin belli bir aşamada ki programı, geniş yığınların etrafında örgütlenecekleri somut mesele ve şiarları içermelidir. Geniş köylü yığınları proletarya partisinin önderliğinde, demokratik nitelikteki şiarlar etrafında seferber olacaklardır. Bu nedenle Millî Demokratik Devrimin özü, toprak devrimidir.

Toprak Devrimi geniş köylü yığınlarını ezen ve sömüren bütün feodal ve yarı-feodal kalıntıların, köylük bölgelerde iktidarın parça parça ele geçirilmesi mücadelesi içinde ve ona bağlı olarak tasfiye edilmesi demektir. Toprak Devrimi, toprak dağıtmak demek değildir. Toprak Devrimi, siyasal iktidar mücadelesinin kopmaz bir parçasıdır. Köylülük proletarya önderliğinde ancak Toprak Devrimi mücadelesi içinde kavuşur. Köylülük, Millî Demokratik Devrimden sonra sosyalizmin kurulmasına temel teşkil edecek bilince ve beraberliğe yine ancak Toprak Devrimi mücadelesi içinde kavuşur.

Devrimimizin temel ittifakı, işçi-köylü ittifakıdır. İşçi-köylü ittifakı, esas olarak işçi sınıfı, tarım proletaryası, yoksul köylülük ve orta köylülük ittifakıdır. İşçi-köylü ittifakı ancak proletarya partisinin önderliğinde kurulur.

Proletarya partisi, sömürücü sınıflara karşı köylülerin mücadelesini yürüterek ve köylülerin menfaatlerini devrim yönünde sonuna kadar savunarak işçi-köylü ittifakını gerçekleştirir.»

(PD Aydınlık sayı: 26, sf: III Emperyalizm, Üretim Tarzı, Sınıflar ve Baş Çelişme)

Mesele, gelip niceliğe dayanıyordu. Mademki ülkemizde sömürü ve baskıya maruz kalan sınıf ve tabakalar arasında miktar bakımından «köylülük» çoğunluğu teşkil etmektedir, o halde sömürü ve baskıya karşı mücadelenin temelini «köylülük» oluşturmaktadır. (Aslında köylülerin sömürü ve baskı mekanizması içinde çok farklı durumda olan katmanları vardır ve bunların güçler mevzilenmesindeki durumları farklı olacaktır. Ama mesele, yani **devrim**, köylülük üzerine kurulunca bu köylü mit'leştirmesi, masa başı stratejilerine keyiflerince kalem oynatmağı mübah kılmaktadır)

P.D.A'cıların mantığını izlemeye devam edelim: «Köylülük ne istemektedir? Toprak. Köylüyü toprak sahibi yapmak için, toprakları elinde bulunduranlardan toprağı alıp köylüye dağıtmak gerekir. Bu iş ise, iktidar meselesidir. Şu halde, geniş köylü yığınlarını iktidar mücadelesine katmak için, onları toprak vaadiyle hareketlendirmek mümkündür! İktidar mücadelesinin **temel gücünü** de köylüler oluşturacağı için, böyle davranmak zorunludur. Demek ki, PDA'ya göre önümüzdeki devrim aşamasında esas görev, köylüyü toprak sahibi yapmak için feodal ve yarı-feodallere karşı bir **köylü savaşı** yürütmektir. Böylece devrim bir toprak devrimi olacaktır.

PDA'cılar, şunu görmek istemiyorlar: Elbette Türkiye'de demokratik halk iktidarının demokratik görevleri arasında ortakçılık, yarıcılık gibi feodal kalıntı şeklindeki sömürü biçimleri altındaki köylülere toprak dağıtmak, onları işledikleri toprağın sahibi yaparak özgürleştirmek en önemlilerden biridir. Ama, bu toprak dağıtımı, mülkiyetten büyük ölçüde kopup tarım işçisi veya yarı-proleter durumuna gelmiş geniş köylü yığınları için değil, yarı-feodal sömürünün sürdüğü belirli bölgeler için söz konusudur. Ve böylesi sömürü ilişkilerinin

Güney Doğu bölgesi dışında, yaygın olmadığı açıktır. Yarı sömürge ve yarı-feodal bir ülkenin toprak ve mülkiyet şartlarını Türkiye'ye şablon gibi uygulamak taklitçiliğinden çıkan yanlış görüşler, PDA'cıları, tarımda kapitalizmin en yaygın olduğu, büyük kapitalist toprak tekellerinin iyice hakim olduğu Batı Anadolu'da bile feodalite aramaya, Batı'da anti-feodal devrime kalkışmaya ve finans kapitalin (oligarşinin) en ünlü tarım kapitalistlerinden olan Fahri Tanman'ı bile feodal göstermeğe kadar sürüklemiştir. P.D.A çizgisinin devamı, Şubat 1975'de bile Fahri Tanman'ı feodal gösterecek kadar bilim dışı davranırken, Türkiye'de devrimin temel gücünün **tarım proletaryası** olduğunu söyleyerek kendi kendileriyle çelişmekte yeni tutarsızlıklara düşmektedirler. Ayrıca PDA'cıların bu yeni icatları onların eski tezi olan «temel güç köylülüktür» görüşünden çarkettiklerinin, yeni bir zikzak çizdiklerinin delilidir.

İşçi Sınıfının asgari programı, kapitalist işletmelerin topraklarını dağıtmayı değil, kamulaştırmayı öngörmektedir. (Bak TSİP programı sf: 51) Gene işçi sınıfının asgari programı küçük mülkiyeti teşvik değil, tersine onları kooperatifleştirerek, kollektivizasyona dönük, özel mülkiyetten kollektif mülkiyete geçmeğe yönelik esaslar taşımaktadır. İşçi sınıfımız, özellikle güneydoğu'da varolan ortakçılık ve yarıcılık yoluyla sömürülen köylüleri işledikleri toprakların sahibi yapmağı öngörmektedir. İşçi sınıfı sosyalizminin, Türkiye'nin somut gerçeklerinden yola çıkan ve ayağı yere basan toprak programı, bir küçük burjuva partisinin veya çizgisinin programı olamaz. PDA'cılar ise —en iyimser deyimle— küçük burjuva mülkiyetçiliğini teşvik etmektedirler.

Daha ileride şablonculuk had safaya almakta ve PDA'cılar ünlü «kırlardan şehirleri kuşatma» teorisini masa başında Türkiye'de monte etmektedirler.

«Ülkemizin sınıf yapısını ve çelişmelerini incelediğimizde görüyoruz ki: Mao Zedung'un ve Lin Biao'nun geliştirdiği proletarya önderliğinde halk savaşı yoluyla Millî Demokratik Devrim teorisi, ülkemiz için geçerlidir. Yarı sömürge, yarı-feodal ülkemizde, baş çelişme devrimin temel gücü olan geniş köylü yığınlarıyla yarı-feodal unsurlar arasındadır. Geniş köylü yığınlarının devrim yolunda örgütlenmesi ve seferber edilmesi bu baş çelişmenin sıkı sıkıya kavranmasını ve kırlık bölgede devrimci iktidarın parça parça kurulmasını gerektirir. Geniş köylü yığınları, bu mücadele içinde proletarya partisinin önderliğine girecekler, ve halk savaşının yenilmez gücünü meydana getireceklerdir. Ülkemizde devrim, köylük bölgelerden şehirlere doğru gelişecektir.

Geniş köylü yığınlarının devrimimizin temel gücü olması, baş çelişmenin geniş köylü yığınlarıyla yarı-feodal unsurlar arasında olması esas çalışma alanının köylük bölgeler olması demektir.

Millî Demokratik Devrim, Halk Savaşının sağlam bir şekilde geliştirilmesi ve derinleştirilmesi, köylük bölgelerdeki çalışma ile diğer alanlarda ve diğer halk sınıfları içinde çalışmanın bağlarını çok dikkatli bir şekilde kurmamızı gerektirmektedir.

Esas çalışma alanının tesbiti ne demektir? Bu kesinlikle diğer çalışma alanlarının terkedilmesi «lüzumsuzluğunun» ilan edilmesi anlamına gelmez! Meseleyi böyle görmek, metafizik bir kavrayış olur. Çalışma tarzımızın doğru olarak tesbitinde, baş çelişme ile diğer temel çelişmeler arasındaki diyalektik ilişkileri gözden kaçırmamalıyız. Baş görev ve esas çalışma alanı ile diğer görev ve çalışmalar biribirine kopmaz bağlarla bağlıdır.

Esas çalışma alanının köylülük olarak tesbiti bütün silahların bütün çalışmaların **o hedefe**, halk savaşının geliştirilmesi hedefine yöneltilmesi ve tabi kılınması demektir... Halk savaşının geliştirilmesi için Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesi'nin ülke çapında yayılması, sosyalizm propogandasının en geniş ölçüde yürütülmesi **zorunludur.**» (P.D. Aydınlık, sayı 26 sf. 119)

«Mao Zedung düşüncesiyle» Çin tipi bir «devrim yapmağı» akıllarına koyan PDA'cıların vardıkları «Halk Savaşı» çizgisinin genel hatları bunlar. İşçi sınıfına olan inançsızlığın, işçi sınıfımızı nasıl da yok saymaya, işçi sınıfsız «devrimci» mücadele vermeye sonunda sözde olmasa bile özde işçi sınıfını inkâr etmeye, işçi sınıfı sosya-

lizmine hem ülkemizde, hem uluslararası işçi sınıfı hareketinde düşmanca tavır almaya itelediğini açıkça görüyoruz.

Toprak devrimi meselesi en «net ve veciz» ifadelerinden birisini 12 Mart'ın hemen sonrasında yayınlanan bir yazıda bulacaktır.

«Emperyalizm tarafından sömürülen ülkemizde, milli demokratik devrimin özü toprak devrimidir. Toprak devrimi, proletarya partisinin önderliğindeki yoksul ve topraksız köylülerin **siyasi iktidarı parça parça ele geçirme mücadelesi içinde,** her bölgede mevcut toprağı, aralarında paylaşmaları demektir.» (Emperyalist Hakimiyeti Perçinleme Programı. P.D. Aydınlık, sayı 39, sf: 3)

Bütün bunların ne tahlil ne metod bakımından işçi sınıfı biliminden nasiplenmediği ortadadır. Bir kere «devrim»den ne anlaşıldığı belli değildir! Bilindiği gibi, en genel anlamıyla devrim mevcut üretici güçlerin gelişmesini engelleyen üretim ilişkilerinin ve buna bağlı üst yapı kurumlarının tasfiye edilmesidir. Ülkemizde, üretici güçlerin gelişmesini engelleyen mevcut toprak mülkiyetidir de, toprak dağıtımı yapılınca üretici güçler hemen gelişip serpilmeye mi başlıyacaktır?

PDA'cıların mantığı ise basit ve pratiktir! Madem ki Türkiye'de sömürü ve baskı altında geniş köylü yığınları vardır; onları devrim savaşı içine sokmak gerekir. Bu geniş yığınlar ne istiyorlar? **Toprak!** Öte yandan, halk savaşı demek, köylülerin toprağı parça parça ele geçirmesi demektir. Proleterya partisi önderliğindeki topraksız ve yoksul köylüler ele geçirdikleri toprağı paylaşarak toprak sahibi olurlar.

Zaten mücadelenin başında olanlar proleter devrimciler değil mi! Onlar da daha sonra sosyalizme gidişin yollarını saptarlar!..

Bu pragmatizmin (!) temelinde yatan, şüphesiz işçi sınıfına olan inançsızlık ve güvensizlik, ve kendilerini bağlı kabûl ettikleri «ekol»ü, körü körüne yorumlamalarıdır. Yoksa Türkiye'de emperyalizme bağımlı da olsa, mevcut sosyo-ekonomik yapıyı belirleyen bir tekelci kapitalizmin varlığını, işçi sınıfımız başta olmak üzere tüm emekçi halkımızı baskı ve sömürü altında tutan başlıca hakim gücün bu finans oligarşisi olduğunu, ülkemizdeki üretici güçlerin gelişimini engelleyen başlıca faktörün bu hakim gücün dayattığı üretim ilişkileri olduğunu PDA'cılar **pekala** biliyorlar!

Tekelci sermaye konusunda şunları yazıyorlar:

«Emperyalist finans kapital, sömürü ilişkileri kurduğu ülkelerde mutlaka kendine benzeyen yapıları da yaratır. Tekelci sermaye, sömürülen ülkelerde de bir tekelci sermaye yaratır. Çağımızda yarısömürge ülkelerin bütün iktisadî ve siyasî hayatına bu tekelci sermaye hükmetmektedir. Bu tekelci sermaye, emperyalizmin en yakın işbirlikçisidir. Emperyalizme en yakın bağlarla bağlıdır. Emperyalist dünya pazarının içindeki temsilcisidir. Şu nedenle, sömürülen ülke içindeki bu tekelci burjuvazi, yarı-sömürge yarı-feodal yapının hâkim sınıfları içinde önde gelen unsurdur. Sömürücü sınıfların bütün diğer kesimlerine, tekelleşmemiş burjuvaziye de, yarı-feodal unsurlara da, bu tekelci sermaye hükmeder. Emperyalizmin en yakın işbirlikçisi olan tekelci sermaye ile diğer sömürücü sınıflar arasında hem bir işbirliği, hem de bir çelişme ve mücadele vardır... Bu tekelci sermayenin varlığını kavramak, emperyalizm, ile içerdeki yerli hakim sınıfların ilişkisini doğru olarak kavramak için şarttır. Bu tekelci sermayenin varlığını kavramadan, emperyalizm ile içerdeki hâkim sınıfların nasıl hem birbirine bağlı, hem de farklı şeyler olduğu anlaşılmaz. Burada, şuna işaret etmek gerekir. Emperyalizm tarafından sömürülen ülkelerde tekelci sermayenin mevcut olamıyacağı, çünkü bu ülkelerin bağımsız bir serbest-rekabetçi kapitalizmi bile yaşamadığı şeklindeki görüşler, kesinlikle yanlış ve metafiziktir. Finans kapitalin **dünya çapındaki** varlığı emperyalist dünya sistemine dahil olan her ülkede tekelci yapıların ortaya çıkması sonucunu doğurmaktadır. Tekelci sermaye çağında, tekelci yapıların ortaya çıkmadığı ve hâlâ serbest-rekabetçi kapitalizmin yalnız «o ülkelerin içindeki» gelişmesi değil, **esas olarak** dünya çapındaki gelişmesi tâyin etmektedir.

«Emperyalizmin en yakın işbirlikçisi olan tekelci sermaye, diğer bütün sömürücü sınıflara da hükmetmektedir ve sömürülen ülke halkının en amansız düşmanıdır. Ama geniş halk yığınlarının günlük hayatlarında en yakın hedef olarak gördükleri düşman bu tekelci sermaye değildir. Geniş halk yığınlarının, özellikle köylülüğün hemen önündeki düşmanlar; geniş köylü yığınlarını **doğrudan doğruya sömüren unsurlar**, bu tekelci sermayenin gerici müttefiki yarı-feodal unsurlardır.» P.D. Aydınlık, Sayı 26, sf. 110)»

Ama kavrıyamadıkları, ya da kavramazdan geldikleri, işçi sınıfımız ve onun tarihi misyonu! Daha birkaç ay önce 15-16 Haziran olayları vesilesiyle işçi sınıfımız için en keskin değerlendirmeleri yapan PDA'cılar, bu kadar kısa bir süre içinde tornistan etmişler ve hedefin tekelci sermaye değil, yarı-feodal unsurlar olduğunu vurgulayarak işçi sınıfımızı bir kenara bırakmışlar ve somut olarak yarı feodal unsurlarla karşı karşıya olan köylülüğün devrimi yapacağını ileri sürmüşlerdir! Böyle olunca de devrimin «demokratik»liği gelip toprak dağılımına dayanmıştır!

Oysa bilindiği gibi, işçi sınıfının ve partisinin iki programı vardır. Halk demokrasisi hedefli minimum program ve sosyalizm hedefli maksimum program. Emperyalizmin başlıca ortağı tekelci finans kapitalin başını çektiği gerici ittifakın iktidarına son verilmesi minimum programın hedefidir. **Demokratik** özlü bu hedefe erişildiğinde, topraksız ve az topraklı köylülerin topraklandırılması devrimin görevlerinden sadece birisidir. Çağımız, kapitalizmin çöküşe gittiği, sosyalizmin zaferler kazandığı bir çağdır. Ve proletaryanın öncülüğündeki bütün devrimler dünya sosyalist hareketinin bir parçasıdırlar. Bu bakımdan bir ülkedeki proletaryanın niceliği esas faktör olamaz. (Kaldı ki ülkemizde işçi sınıf nicel olduğu kadar nitel olarak da, ilk ve son sözün kendisi tarafından söyleneceğini defalarca ispat etmiştir.) İşçi sınıfının partisi, peşinde işçi sınıfı ve geniş emekçi kitleler olduğu halde, bu ittifaklar manzumesi içinde, emperyalizm ve yerli ortaklarının anti demokratik zulüm ve sömürü iktidarına karşı demokratik hedeflere ulaşmak için yürür. Halk iktidarının getireceği demokrasi sadece köylülere toprak dağıtmak göreviyle yükümlü değildir. Tekelci sermayenin tasfiyesiyle, başta işçi sınıfı olmak üzere anti demokratik baskılara maruz kalan diğer sınıf ve tabakalar, özgürleşirler. Finans-Kapitalin kasaba ve köylerdeki başlıca ortakları tefeci-bezirgân ve ağalar etkisizleştirilerek buralardaki baskı ve sömürünün önü alınır. Ama iş bu kararla bitmiş değildir. Demokratik hedefli minimum program, sosyalizm hedefli maksimum programın gerçekleşmesini sağlayacak temelleri de atar. Yabancı ve yerli tekelci sermayenin mülkiyetinin halk demokrasisi devletinin eline geçmesiyle sosyalist kuruluşa gidecek yolların temelleri atılır. Zaten minimum programa demokratik hedefli bir «devrim» denebiliyorsa üretici güçlerin gelişmesini engelleyici tekelci sermaye mülkiyetini kaldırıp, üretici güçlerin alabildiğine serpilip gelişmesini sağlayacak olan halk demokrasisinin devlet mülkiyetini koyabilmesindendir, yoksa sadece toprak dağıtmayı hedeflemesinden değil!

PDA'cılar, devrimde temel güç görmek istedikleri köylülüğü bu misyona yakıştırırlarken, meseleyi «teorik temeli» (!) üzerine oturtmayı da ihmal etmiyorlar. Bunun için de, önce pek bilgiç laflarla genel tariflere gidiyorlar. Buradan dünyayı, sonra da Türkiyeyi açıklayan çelişmeleri sıralıyorlar. Görelim:

Temel çelişme baş çelişme

Diyalektik materyalizm, bize belli bir gerçekliğin daima bir **çelişmeler yumağı** olduğunu öğretir. Belli çelişmeler yumağı içinde, bazı çelişmeler daima diğer çelişmelerden daha önemlidir. Bir çelişme yumağı içinde, o gerçekliğin bütününü **tayin eden, belirleyen** bazı çelişmeler vardır. Bu çelişmeler, o gerçekliğin, o çelişmeler yumağının **temel çelişmeleridir.** İnsanlık tarihindeki temel çelişme, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasında ki çelişmedir. Toplumun bütün gelişimini, bütün toplumsal olayları bu çelişme tayin eder.

Bugün dünyadaki temel çelişmeler hangileridir? Dünyanın bugünkü görünümü-

nün, dünyada mevcut güçleri, bu güçlerin birbiriyle olan ilişkilerini hangi çelişmeler tayin etmektedir? Bütün Dünyada insanların yaşantısının her olgusunu hangi çelişmeler belirlemekte, tanımlamaktadır?

Bugün dünyadaki temel çelişmeler şunlardır:

1 — Ezilen dünya halklarıyla emperyalizm ve sosyal emperyalizm arasında ki çelişme;

2 — Kapitalist ve revizyonist ülkelerde, burjuvazi ile proleterya arasındaki çelişme;

3 — Emperyalist ve sosyal-emperyalist ülkeler arasındaki ve emperyalist ülkelerin kendi aralarındaki çelişmeler.

4 — Sosyalist ülkelerle emperyalizm ve sosyal-emperyalizm arasındaki çelişme. (Lin Piao, Çin Komünist Partisinin Dokuzuncu Millî Kongresine Rapor, Bölüm VII.)

Dünyadaki bütün diğer çelişmeleri, insanlığın toplumsal yaşantısının ve tarihi gidişin bütün unsurlarını bu çelişmeler belirlemektedir.

Bugün ülkemizdeki temel çelişmeler şunlardır:

1 — Emperyalizm ile ülkemiz halkı arasındaki çelişme;

2 — Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme;

3 — Geniş halk yığınlarıyla yarı-feodal sömürücüler arasındaki çelişme;

4 — Hakim sınıflar içindeki çelişmeler (tekelci burjuvazi ile orta burjuvazi; burjuvazinin bütün kesimleriyle yarı-feodal unsurlar ve tekelci burjuvazinin çeşitli kesimleri arasındaki çelişmelerdir.)» (Temel Çelişme ve Baş Çelişme P.D. Aydınlık sayı 26 sf: 112)

Bilimsel görünümlü bu lafazanlıkları kısaca ele alacak olursak;

Birincisi, «temel çelişme» **insanlık tarihi** için değil, bir **üretim tarzı** için söz konusudur.

İkincisi, kendilerinin karıştırarak belirttikleri gibi, temel çelişki, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişki ise «bugün dünyadaki temel çelişkiler» nasıl dört tane olabilir. Dünyada ağır basan dört ayrı üretim tarzımı vardır? Sonra kendilerinin verdiği temel çelişkilerden birincisini alalım. «ezilen dünya halklarıyla emperyalizm ve sosyal-emperyalizm arasındaki çelişme» dendiğinde, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişme bunun neresindedir?!. Bütün bunlar keskin Marksist laflar edip Marksizmi özümleyememekten kaynaklanmaktadır.

Bugün dünyamız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağındadır ve kapitalizmin sonucunu belirleyecek olan temel çelişmesı üretimin kolektifliği ile mülkiyetin bireyselliği arasındaki çelişkidir. Dünyada karşılaşılan diğer belli başlı çelişkiler bu temelden kaynaklanır, ama temel çelişki değildirler!.

Türkiye için öne sürdükleri çelişmeler sıralamasına gelince, bu sıralama gerçekten «orjinal» dir! Hele «temel çelişme»den «baş çelişme»ya nasıl geçildiği konusunda yargıyı okuyucuya bırakmayı en doğru yol kabul ediyoruz.

«Ülkemizdeki temel çelişmeler, emperyalizm ile ülkemiz halkı arasında ki çelişme; burjuvazi ile proleterya arasındaki çelişme; geniş halk yığınlarıyla sömüren yarı-feodal unsurlar arasındaki çelişme; hakim sınıflar içindeki çelişmedir.

Bu çelişmeler içinde hangisi baş çelişmedir? Bu aşamada, bütün diğer çelişmelerin çözümünün anahtarını, hangisi tutmaktadır? Bu temel çelişmelerin çözümünü teker teker ele alarak bu soruyu cevaplandırmalıyız.

Halkımızın hertürlü sömürü ve baskıdan kurtulması, Sosyalizmle gerçekleşecektir. Sosyalizm yolundaki önümüzdeki devrim Millî Demokratik Devrim'dir. Halkımız, emperyalizmin boyunduruğunu kırarak ve bütün feodal ve yarı-feodal kalıntıları tasfiye ederek devrimi başaracaktır. Emperyalizmin boyunduruğunun kırılması, emperyalizmin bütün baskı ve sömürü mekanizmasının, içerdeki işbirlikçilerinin de, tasfiyesi demektir.

Bu, proleterya partisinin önderliğindeki halk savaşının zafere ulaşmasıyla gerçekleşecektir. Halk savaşının zafere ulaştırılması, geniş emekçi yığınlarının hakim sınıfların devlet mekanizmasına karşı seferber edilmesini gerektirir. Geniş halk yığınları Halk Savaşı yolunda nasıl seferber edilebilir? Baş çelişmenin tesbiti «masa başı entellektüel faaliyet» değil, halkımızı zafere ulaştırmanın yolunu bulmak demektir.

Devrimin temel meselesi iktıdar meselesidir. Hakim sınıfların devlet mekanizmasının parçalanması, devrimci iktidarın kurulması meselesidir. Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkemizde, geniş köylü yığınları halkın büyük çoğunluğunu, devrimin temel gücünü meydana getirmektedir. Hakim sınıfların devlet mekanizmasını proleterya öncülüğünde parçalayacak olan temel güç, köylülüktür. Bu temel gücün bilinçlendirilmesi, örgütlenmesi, devrimci iktidar hedefine seferber edilmesi, köylülüğün somut meselelerini en sıkı bir şekilde kavramayı gerektirmektedir. Geniş köylü yığınları ancak o somut meseleler etrafında, kendileri ile kendilerini sömüren yaygın yarı-feodal unsurlar arasındaki çelişmeler etrafında harekete geçebilir ve halk ordusunu meydana getirebilirler.

Bu gün hangi temel çelişme, halk savaşına, halk ordusuna giden yolu bize göstermektedir? Bu hiç şüphesiz halkımızın büyük çoğunluğunun somut meselesi olan, onun hemen önündeki sınıf düşmanlarını tespit eden, geniş köylü yığınları ile yarı-feodal unsurlar arasındaki çelişmedir. Bu nedenle baş çelişme, işte budur.» (Ülkemizdeki temel çelişmeler içinde baş çelişme, geniş köylü yığınlarıyla o yığınları sömüren yarı-feodal unsurlar arasındaki çelişmedir. P.D. Aydınlık, sayı: 26 sf. 114)

Görüldüğü gibi, PDA çizgisinde, çelişkilerden başlayıp yapısal tahlillere kadar, her şey, yanılgının temelini oluşturan şablonculuğun, taklitçiliğin, somuttan kaynaklanmamanın, bilerek çarpıtmanın etkisi altındadır. Türkiye'nin yapısı, buna bağlı olarak öncülük, temel güç meseleleri, devrimin niteliği (toprak devrimi) başaşağı konmuş, işçi sınıfına güvensizlik kol gezmiştir.

Böyle bir çürük ve yanılgılarla dolu temel üzerinde, PDA'nın ajitasyonundan eylemine kadar aynı yanılgıların izlerini taşıyacağı ve bir provokasyon çizgisine kadar varacağı tabiidir.

KESKİNLİĞE DAYANAN, PROVOKASYONA VARAN AJİTASYON

Gerçekten, PDA'cıların ajitasyonu, çoğu zaman provakasyonlara varacak olan keskinlik olmuştur. Şimdi PDA'nın **evrim** konağıyla **devrim** konağını devamlı birbirine karıştıran, daha doğrusu, mevcut durumu **devrim konağı** farzeden ajitasyonuna gelelim.

MDD hareketi ilk bölünmeye maruz kalmadan önce, daha sonradan PDA'nın önde gelenleri olacak bazı Aydınlık Yazı Kurulu üyeleri, MDD hareketinin kitle propoganda aracı olarak düşündükleri İŞÇİ-KÖYLÜ Gazetesini çıkardılar. Bu gazetenin işçilere ve köylülere ulaştırılmak için çıkarıldığı ileri sürülüyordu, ama bu amaca ne ölçüde ulaştığı şüphelidir. P.D. Aydınlığın 19 uncu sayısında, İŞÇİ-KÖYLÜ Gazetesi üzerine bir yazı yayınlanmıştır. Bu yazıda verilen bir tabloya göre, üç büyük şehirde, İstanbul, Ankara, ve İzmir'de abone ve satış toplamı, bütün Türkiye'deki miktarın dörtte üçü kadardır. (P.D. Aydınlık sayı 5/19 sf. 71/73) Şehirlerdeki toplu satışların, işçiler ve köylülerden çok «bulvardaki adam»a olduğu hatırlanacaktır. Anadolu'ya gönderilenlerin de çoğu zaman gönderildikleri adreslerde depo edildikleri, yine bilinen bir husustur.

Millî ajitasyon

Zaten İşçi-Köylü, MDD hareketinin bir parçası olarak yayınlandığı, MDD politikasının temel ajitasyonu, asker-sivil aydın zümreye yönelik «millicilik» doğrultusunda olduğu için, hiç bir zaman «ismiyle müsemma» olamadı. Çıkışından itibaren hemen bir yıl süreyle, esas ajitasyonu «Millicilik»ten öteye gidemedi. Bunun böyle olduğunu çeşitli örneklerle görmek mümkün. En başta, manşetlere bakalım. İşte, 1. sayının manşeti: MİLLİ KURTULUŞ MÜCADESİ YOK EDİLEMEZ!». Manşetin altında da keskin devrimci lafazanlaık.

7. Sayının manşeti ve manşet-altı da şöyle:

«AMERİKANCI AP DİKEN ÜZERİNE OTURMUŞTUR. Sandığa giden, gitmeyen bütün emekçiler, bütün yurtseverler, Amerikan sömürücüleri ve ortaklarına karşı Millî Kurtuluş Cephesinde birleşelim!»

«YURDUMUZUN 101 YERİNDE AMERİKAN BAYRAĞI SALLANMAKTADIR. Ölümünün 31. Yılında Mustafa Kemal'in ba-

ğımsız Türkiye'sinde değil. Amerikan bayrağının altında yaşıyoruz. Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize, görecekleri tahsilin sınırı ne olursa olsun, en önce ve herşeyden önce Türkiye'nin bağımsızlığına, kendi benliğine ve milli emellerine düşman olan unsurlarla mücadele etmek gereği öğretilmelidir...» (İşçi-Köylü .sayı. 8)

«Fabrikada, toprakta, şehirde, köyde, bütün emekçi ve yurtseverlerin görevi: YABANCI MALLARA KARŞI MÜCADELE» (İşçi — Köylü. Sayı. 9)

«AMERİKAN FİLOSUNA KARŞI, MİLLİ KURTULUŞ KARARGAHIMIZ İZMİR'DE. Amerikan korsan 6. Filosu yine İzmir'de. Yurtseverler!... Amerikan kuvvetlerinin İzmir'de karaya çıkmalarına karşı duralım. Türkiye halkının milli kurtuluşçuluğunu bütün Dünyaya bir kere daha ispat edelim. Bütün Türkiye halkını öldürmedikçe kurtuluş mücadelemizi durduramazsınız» (İşçi - Köylü, sayı. 10)

Bunlar sadece manşetler! Mayıs 1970'de çıkan 16. sayıya kadar millicilik ajitasyonu manşette bile başta geliyor. Bundan sonraki manşetler ise PDA'nın provokatif çalışmalarını aynen aksettiren birer keskinlik örneği. Bunları yeri gelince göreceğiz.

PDA'cılar asker-sivil aydın kuyrukçuluğundan yeni büründükleri kıyafetin de gereği olarak köylü devrimciliğine doğru değişime uğrarlarken, İşçi - Köylü gazetesini biraz geriden de olsa buna uydurdular. İlk önce 19 Mart 1970 tarihli İşçi-Köylünün sağ üst köşesinde şöyle dendi: «... Ve o zaman halk savaşının zaferine güvenle bakabiliriz». Daha sonraları «halk savaşı» çığlıkları dozunu artırarak devam etti.

15-16 Haziran olayları, asker-sivil aydınların kendilerinden umulan «tarihi misyonlarını» yerine getiremeyeceklerini somut olarak gösterince, PDA'cılar asker-sivil aydınlardan bir süreç içinde vazgeçtiler. Vaz geçtiler ne kelime! En keskin bilimsel kelamlarla Amerikayı yeniden keşfedercesine temel gerçekleri papağan gibi tekrarlamaya başladılar! Hem de ilk söylediklerinin tastamam 180 derece tersini söyleyerek. Diyalektiği bir kenara bırakıp softa ezberciliği ile toplumsal gelişim ve somut gerçekleri bir kenara iterek!

PDA'cıların «millici» ajitasyonlarını biraz da metinlerden görelim:

«... Türkiye, ordusunun silahını bile Amerika'dan satın alan bir ülke haline getirilmiştir. Silah fabrikalarımız kapatılmıştır. Ordusu ve silahı bir milletin namusudur... Silahları Türkiye'de yapılan bir milli ordu kurulmalı. Millî onura kavuşmuş başı dik bir millet olarak Dünya halkları arasındaki şerefli yerimizi almak... memur ve subaylar... işçi ve yoksul köylülerin dostudur». (Milli Kurtuluş Mücadelesi Yok edilemez!, İşçi-Köylü, sayıl)

Silahların yerli veya yabancı olmalarının değil kimin tarafından kime karşı çevrileceğinin önemli olduğunun anlaşılması için bir hayli zaman geçecektir!

2. Sayının başyazısının başlığı ise şöyle: «Dine saygılıyız. Yobaza Düşman». Daha başlığından belli oluyor ajitasyonun hedefi yobazlığa en «hassas» olan toplumsal kesim, yani «en fazla millici» olan asker-sivil aydınlardır. «Millici» ajitasyon, asker-sivil aydın kuyrukçuluğu sonra nasıl devam etti görelim:

«İktidar elinden gelse askeri de işçinin üzerine sürecek. Bir yandan Çorumlu, Samsunlu, Diyarbakır'lı işçiler, karşıda Sivaslı, Manisalı, Elazığ'lı askerler ve subaylar. İşçiler **«Ordu-işçi elele»** diye bağırıyorlar. Subayları omuzlarına alıyorlar. Hainlerin planları boşunadır. İşçi ve asker birbirine silah atmaz.» (Demir Döküm İşçileri Demir gibi. İşçi-Köylü, sayı 3).

«Kimdir milli güvenliği zedeleyen?... Millî güvenliğimizi zedeleyen, dinamitleyenler, Türk ordusunu NATO komutanlığının, Amerikan komutanlığının emrine verenlerdir.» (Kimdir milli güvenliği zedeleyen. İşçi-Köylü, sayı 4).

«Atatürk rahmetli, bu memleketi gavurdan kurtarmakla en büyük iyiliği yapmıştır zaten. O mu ben bu gavurları kovuyorum, siz tekrardan buyur edin dedi? O mu tefecileri, ağaları köylünün başına tebelleş etti? O mu iş isteyen, hak isteyen işçilerin, köylülerin, öğrencilerin üzerine polis salmanızı öğütledi? Onun gününde Amerikan firmalarıyla üç beş yıl iş tutup, üç beş milyon vuran var mıydı? Acaba sağ olsaydı, binlerce işçinin Almanya sokaklarını temizlemeye gittiğini görseydi ne derdi?» (Düzen

değil, devenin boynu. İşçi-Köylü, sayı 4).

«... Ama değişen nedir? Türkiye'nin dört bir yanında sallanan Amerikan bayrakları kalktı mı?... Amerikan askerleri öz yurdumuzda canları isteyince ayyıldızlı şanlı bayrağımızı çaput yırtar gibi yırtacaklar mı?... Türkiye halkı bu gidişe dur diyecektir. Halkımız şanlı tarihinde yabancı boyunduruğa boyun eğmemiş ve onu kırmasını bilmiştir. Nasıl oldu bu iş-Seçimlerle mi?... Mustafa Kemal'in önderliğinde Türkiye halkı İngiliz, Fransızı ve onlara uşaklık eden Yunanı Türkiye'den seçim yaparak mı attı? Yoksa bütün bu millet, milli saflarda toplanıp, düşmanı süngüsünün ve bileğinin hakkıyla mı sürdü?» (Milli Kurtuluş Bayrağını Yükseltelim. Doğu Perinçek. İşçi-Köylü, sayı 7)

«... Mustafa Kemal'in devrimci mücadelesi ne kadar unutturulmak istenirse istensin bir an bile durmayacaktır... Mustafa Kemal'in devrim bayrağı eskisi gibi dalgalanıyor demektir... Mustafa Kemal devrimi ve o devrimin en büyük başarısı olan Cumhuriyeti bütün millete emanet etmiştir.... Bu gün Mustafa Kemal'in Milli Kurtuluş Savaşının önderi, tam bağımsızlık davasının bayrağı olduğunu unutturmak isteyenlere...» (Hakimiyet zorla ve kuvvetle kazanılır. İşçi-Köylü, sayı 8).

«Söz gelişi Mustafa Kemal'i analım: Devrim aşkı ile yanıp tutuşan bir insandır o. Bütün hayatı emperyalistlerle ve onların uşakları ile mücadele içinde geçmiştir. Ömrü boyunca emperyalizmin en büyük düşmanlarından biri olmuştur. Niçin? Çünkü Mustafa Kemal şunu anlamıştır ki, bir memleketin bir numaralı meselesi bağımsızlık ve hürriyettir... Ey büyük Ata! Koca Mustafa Kemal! Ne yazık ki senin önderliğinde milletçe kazandığımız bağımsızlık, üç beş hainin Amerikan sömürücüleriyle anlaşmasıyla çamura düşürülmüştür. İşçisiyle köylüsüyle bütün bir millet olarak sana söz veriyoruz: Bu defa vereceğimiz milli kurtuluş mücadelesinden sonra hiç bir kuvvet istiklalimize göz dikemeyecektir.» (Bağımsızlık Milletin Namusudur. İşçi-Köylü, sayı 8).

«... Fakat ansızın gözleri çakmak çakmak, sarışın bir kurda benzeyen bir adam, kalın ve gür bir sesle haykırdı, Anadolunun ortasında: Ordu, hakim sınıfların baskı aracıdır. Halkın mücadelesi ilerledikçe ordu içindeki yurtseverlerin halka birleşmiş olması, bu anlam ve rolü değiştirmez. «... Reformcular ve revizyonistler burjuvaziye ve onun kurumlarına umut bağlıyor...» (PD Aydınlık. Sayı 31, Sayfa 1-2).

Bir başka örnek:

«... Ordunun devrimciliği tezleri, kişiyi burjuvazi ile işbirliğine, sınıflararası barışa götürür. Ordunun ne olduğunun doğru olarak tesbiti ise, bizi işçi, köylü yığınlarıyla daha sağlam bağlar kurma yolunda ilerletir. Sınıf mücadelesinde önümüzde iki yol var. Hakim sınıflarla uzlaşmak, yada tek güveneceğimiz güç olan devrimci halk yığınlarını örgütlemek. Birincisi burjuva yoludur. İkincisi proletarya. (Hikmet Kıvılcımlı Eleştirisi 2. PD Aydınlık. Sayı 32).

Evet, bunca asker-sivil aydın kuyrukçuluğundan sonra nasıl olmuştur da ilk söylenilenlerin taban tabana zıddı değerlendirmeler, hem de özeleştiri yapmadan ileri sürülebilmiş ve en keskin devrimci lafazanlıklar yapılabilmiştir? Ama bu, zaten, PDA çizgisinin bir özelliğidir.

PDA'cıların provokatif ajitasyonları

PDA'cıların kendilerini ayırdeden temel niteliklerinden biri provokasyonu bağrında taşıyan çalışmalarıdır. Her türlü «çalışma» larının temel yöntemi olan provokasyon, ajitasyonlarına da aynen damgasını vurmuştur. Ne kadar keskin devrimci lafazanlık yapılırsa, o ölçüde güçleneceklerini ve kariyerlerini sağlama alacaklarını hesaplayan PDA elebaşları en keskin şiarları atmayı marifet bellemişler, sanki emperyalizmle silahlı mücadele başlamış gibi, devamlı, devrim anının sloganlarını kullanmışlardır. Halkın devrimci iktidarı, nerdeyse bugünden yarınaymış gibi böbürlenmelerle, örgütsüz olduğunu gayet iyi bildikleri kitlelerin kendiliğinden oluşan sosyal muhalefetlerini, devrim anı kabarması gibi göstermişler ve bütün bunlara bir yerden sonra belki kendileri de inandıkları için hedef şaşırtmışlardır.

«Millici» ajitasyonun yerini tedrici olarak evrim anında «halk savaşı» pro-

vokasyonunun almasının ruşeymini 1970 Mart'ında atılan «Devrimci İktidar» sloganında görebiliriz.

«Karadeniz köylüleri başkaldırdı», «İktidarı alacağız» (İşçi-Köylü, sayı 20). «Yurdun her yanında işçiler, köylüler ve bütün halk mücadele bayrağını kaldırıyor. CESARETLE SAVAŞALIM», «Köylü diyor ki: Kından sıyrılmış kılıç gibi mücadeleye hazırız», (sayı 21) «Sömürülen yiğitler, Ayağa Kalkın! Amerikan sömürücüleriyle, onların uşaklarını ezelim!» (İşçi-Köylü, sayı 23) «İşçi-Köylü bürolarını devrimci karargâhlar yapalım», «Polatlı köylüleri haykırıyor: Ağalara karşı isyan edeceğiz!», «Devrimci mücadelenin yaylım ateşini köylere ulaştıralım», Endonezya halkının savaşı mücadelemize ışık tutsun», «Halkımız tetikte bekliyor» (İşçi-Köylü, sayı 25). «Zalimlerden toprakları söke söke alacağız», «Karşımıza devletin bütün kuvvetleri çıksa ölmek var dönmek yok», «Amerikancı AP çöküyor» (PD Aydınlık. Sayı 27. Kapak)

YA İSTİKLAL, YA ÖLÜM (Mustafa Kemal Atatürk. İşçi-Köylü sayı 8).

«Bizim Mustafa Kemal Türkiye'sinin yadigarı bir «yerli mallar Haftası» vardı... Bugün Mustafa Kemal Türkiye'sinin yadigarı olan Yerli Mallar Haftasının kutlanacak tarafı kalmadığı gibi, yabancı sömürücüler ve ortakları, bu haftayı da unutturmaya çalışmışlardır. Çünkü onlar milli olan herşeyin düşmanıdırlar». (Yabancı malların istilasına karşı mücadele edelim. İşçi-Köylü, sayı 9).

İşçi-Köylü'deki «millici» ajitasyon bu minval üzerine 1970 ortalarına kadar devam ediyor. Sosyal muhalefetin kendiliğinden gelişen hareketlerine karşılık askeri birliklerin gönderilmesi kafalara bir soru işareti takıyor. Ama bunca zamandır «emek» harcayan ve devrimin motoru olarak düşünülen bir kesimin «gönüller arzu ettiği gibi» çıkmaması, içinde serzeniş emareleri sezilen «millici» ajitasyonu engellemiyor:

«Türkiye ordusunun tarihinde şerefli bir kurtuluş savaşı vardır. 50 Yıl önce halkımızı esir etmek isteyen emperyalist devletlere karşı savaşan ordu, halkın bağrında kök saldığı için zafer kazandı... Bugün Amerikan emperyalizmine yardakçılık eden bir iktidar, tarihinde böyle bir mücadele olan orduyu halkımızın haklı isteklerinin karşısına dikmek istemektedir... halk düşmanlarının bu oyunu söker mi? Hayır, sökmeyecektir... Haklı davaları uğruna mücadeleye giren bu insanlar, Amerikancı bir iktidarın emriyle elindeki namluyu kardeşinin üzerine çevirir mi? Hayır çevirmeyecektir... Kafasındaki ve yüreğindeki milli kurtuluş ateşi söndürülemeyen binlerce subay bu oyuna gelmeyecektir. Mustafa Kemal'in bağımsızlık davasını ordu saflarında küllendirme çabası fayda vermeyecektir». (Zorbalar kaldırdıkları taşın altında kalacak. İşçi-Köylü, sayı 17).

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi sırasında olup bitenlerden sonra İşçi-Köylü'de «millici» ajitasyona hemen hemen son verildi. Tabii bu hemen bıçakla keser gibi olmadı. 15-16 Haziran'dan hemen sonra yayınlanan İşçi-Köylü'de «Subay»ın yerini «Yurtsever Subay» almıştı.

«... İşçiler, köylüler, küçük esnaf, zenaatkâr, devrimci aydınlar ve gençler, yurtsever subaylar ve askerler milli kurtuluş safındadır». (Sıkıyönetim kalkmalı. İşçi-Köylü, sayı 10).

Bu yazıda da göze çarpan şekilde ilk defa ordunun sadece «subaylar» demek olmadığı hatırlanıyor ve «asker» de saflara dahil ediliyor! Ve daha «Mustafa Kemal Ordusu»na çekilen yağların mürekkebi kurumadan 180 derece çark ediliyor:

«... Bazı ilerici çevreler, ordunun sömürücülerin emriyle hareket etmesini açıkça ortaya koyamamaktadırlar. Oysa, devrimci hareket gerçekleri cesaretle ortaya koyarak ve halka anlatarak ilerler». (Safları çelikleştirelim. İşçi-Köylü, sayı 21).

Başlangıçta MDD hareketinin daha sonra PDA'cıların genel ajitasyon organı olan İşçi-Köylü'nün daha sonraki ajitasyonları, zaten bir süredir devam etmekte olan ve gittikçe eksiksiz bir provokasyona erişecek olan «halk savaşı» teması üzerine olacaktır.

Öteyandan kendilerinin deyimiyle «ideolojik mücadele silahları» olan PD Aydınlık, kadrolar arasında, küçük burjuva kuyrukçuluğu üzerinde, karşılıklı bir suçlama kampanyası sürdüğü için asker-sivil aydın ajitasyonuna daha önce son vermiş ve daha çok kadrolara hitap eden bir propoganda organı olarak küçük burjuva kuyrukçuluğu

yapmadığını savunmuştur. Buna rağmen ayrılığın su yüzüne çıktığı ilk sayıda şöyle denmektedir:

«... Proleter devrimciler uzun süreden beri Türkiye'de asker-sivil aydın zümrenin devrimci eğilimlerine dikkati çekmişlerdir. Bu konu oportünizme karşı yürütülen ideolojik mücadelenin önemli alanlarından biri olmuştur. Gerek sosyalist akım içindeki oportünizm, gerek küçük burjuvazinin devrimci akımı içindeki sağ kanat, asker-sivil aydın zümrenin devrimci niteliğini daima inkâr etmiş, ideolojik alanda bütün güçleriyle bu inkârlarını belgelemeye çalışmıştır. Buna karşı yürütülen ideolojik mücadele sosyalist akım içinde oportünizmin bozgunuyla sonuçlanmıştır. Oportünizmin sosyayalist saflardan temizlenen bu gerici fikirleri şimdi küçük burjuvazinin siyasi akımı içinde kökleşmeye çalışmaktadır. Asker-sivil aydın zümrenin çeşitli fırsatlarda tahlil edilmiş bulunan devrimciliğinin inkarına karşı küçük burjuvazinin siyasi akımı içinde şiddetli bir mücadelenin başladığı görülmektedir.

Asker-sivil aydın zümrenin devrimciliği, mücadeleler içinde sağlanacak işçi sınıfının öncülüğünde işçi-köylü ittifakı zemininde bu ittifaka destek olan bir unsur olarak toplumumuzda devrimin kalıcı zaferlere ulaşmasına yardımcı olabilir. Ancak, şimdiden asker-sivil aydın zümrenin emperyalizm ve işbirlikçilerine karşı çıkması, bu gayri millî ittifakın iktidar temelini sarsmakta, halkımızın milli demokratik devrim mücadelesinin koşullarını geliştirmektedir. Bu bakımdan asker-sivil aydın zümre saflarında cereyan eden mücadele ve gelişmeler dikkatle izlenmelidir». (P.D. Aydınlık, sayı 1/15, sf. 172)

İşçi-Köylü'nün «millici» ajitasyon politikasındaki değişmelere benzer bir gelişme, PD Aydınlık'ta da «teorik» açıklamalar düzeyinde görülmektedir. Özellikle 1970 ortalarından sonra, yani PDA'cıların kariyer tekkelerini iyice pekiştirmelerinden sonra, eskiden bol bol yağlanan ordunun, burjuvazinin baskı aracı olarak ilan edilmemesi için hiç bir sebep yoktur.

«Ege'de Tütün üreticilerinin mücadelesi. Proletarya önderliğindeki köylüler, devrim yolunda, reformculuğu ve revizyonizmi yere vura vura ilerler» (PD Aydınlık. Sayı 33).

Özellikle 1970 ortasından sonra, hemen bütün metinlerin temasını oluşturan «devrim» lafazanlığı ve hedef şaşırtmaları - ki bunlar çoğu zaman somut provokasyon olmuştur- çarpıcı örneklerine göz atalım:

«Amerikan sömürücüleri ve Türkiye'deki ortakları, halkın mücadelesini durduramadıkları yani GÜÇSÜZ KALDIKLARI için zulme başvuruyorlar. Halkımızın devrimci mücadelesi ise her geçen gün daha güçlenmektedir. Türkiye halkı, Amerikancı iktidarı yıkıp, kendi devrimci iktidarını kurarak kurtuluşa ulaşacaktır... İşçiler, köylüler ve bütün halk! Mücadele bayrağını daha yükseklere kaldırmalıdır. Düşmanı yenmeğe cesaret edelim. Bütün zorlukların üzerine gidelim ve güçlüklerin üstesinden gelelim. Halkımız devrimci zaferini sabırlı, çetin ve yiğit bir mücadele ile kazanacaktır». (Cesaretle. İşçi-Köylü, sayı 20).

Ya şu böbürlenmeye ne demeli?

«İşçi-Köylü bütün halkın mücadelesinin gazetesidir. Halkın yüreğine kök salmıştır.» (Baskılarınız sökmeyecek. İşçi-Köylü, sayı 20).

«Bütün yurtta, işçiler, köylüler, gençler, küçük esnaf ve zenaatkârlar bütün halkımız. AP iktidarına karşı mücadele bayrağı açtılar... Bütün bu hareketler, halkımızın devrimci iktidarını kurmaya yönelmiştir. Ancak böylece, yoksulluğun zincirini kıracağız... Bütün mücadelemizi işte bu noktaya, halkımızın devrimci iktidarı hedefine yöneltelim... Halkımızın, işsizliğe pahalılığa, zamlara, vergilere ve paranın değerinin düşürülmesine karşı açtığı mücadele bayrağını daha da yükseltelim.» İşçi-Köylü, sayı 22, Hedef Halkın Devrimci İktidarı).

«Hakim sınıfların iktidarı, ancak devrimle yıkılabilir... Zalimler, istedikleri kadar zorbalığa başvursunlar. Onlar kaldırdıkları taşın altında kalacaklardır. Zalimlerin zorbalığını halkımızın devrimci mücadelesi yok edecektir. Fakat asıl kurtuluşun, bütün sömürü ve zulmü yok etmenin ancak devrimle olacağını hiçbir zaman akıldan çıkarmamalıyız... İşçi sınıfımız, halk düşmanlarına, emperyalizme, gerici iktidara ağır darbeler indirmiştir. Bütün gericilerin

yüreğine korku salmıştır. Halkımızın devrimci mücadelesini bir kat daha güçlendirmiştir.» (İşçi-Köylü, sayı 23, 15-16 Haziran)

Ne kadar keskin gözükürsem, o kadar devrimci olurum kompleksiyle coşanlar, bir kurmay edasıyla boyuna hücum nutukları çekerken, araya sıkıştırdıkları şöyle cümlelere ne demeli!

«Halkımızın düşmanlarını ancak örgütlü bir mücadele ile yıkabiliriz. Bilimsel sosyalizmi kılavuz edinmiş işçi sınıfı örgütünün önderliği olmadan devrim yapılmaz. Onun için, işçi sınıfı partisini kurmak için mücadele etmeliyiz.» (Aynı yazı).

Halka bir yandan «devrim» yaptırılırken, öte yandan örgüt ortada yoktur. «Öyleyse ne yapmalıyız? Düşmanlarımız bize nasıl davranıyorsa, biz de onlara öyle davranmalıyız. İşyerlerinde saldırılara ve zorbalıklara karşı savunma tertibatı almalıyız. Askerleri karşı saflardan koparmalı ve kendi saflarımıza kazanmanın yollarını bulmalıyız. Çivi çiviyle sökülür. Zora zorla karşı konulur. Çetin mücadelelerle kazandığımız tecrübeler ve dünya halklarının tecrübeleri bize bunu öğretiyor. Zafer işçilerin ve emekçilerin olacaktır. Çünkü halkın düşmanları bir avuçtur. Onlar yalancı pehlivanlar gibi, görünüşte heybetli, gerçekte kofturlar.» (İşçi Köylü sayı 24, İşçi Hüseyin Çapkan).

İfadeye bakacak olursanız, sanki halk ordusu ile gerici hükümetin ordusu karşı karşıya savaşıyor. Gerici hükümetin askerlerini kendi saflarımıza çekeceğiz!

«... Ama Naksalbarı'nın yiğit köylülerinin çaktığı kıvılcım, bundan sonra bütün Hindistan'da bir devrim yangınına dönmüştür. Bu mücadele, Hindistan'ın ezilen ve sömürülen yığınlarına şu büyük gerçeği öğretti: Siyasî iktidar namlunun ucundan çıkar! Halk savaşı kurtuluşun tek yoludur. Bundan sonra tutulacak yol, devlet iktidarını silahlı kuvvet kullanarak almak olacaktır... Hindistan'da halk savaşı, iktidarı parça parça ele geçirerek yayılıyor. Devrimci üsler, şehirleri ele geçirerek zaptedecektir. Devrimci zafere böyle ulaşacaktır.» (İşçi Köylü, sayı 24. Devrim Ateşi Hindistan'ı Sardı).

Bu yazının yazıldığından bu yana dört buçuk yıl geçti. Hindistan'daki halk savaşının iktidar yolunda ne ölçüde ilerlediğinden hiçbir haber yok. Zaten PDA'cılar da «Hindistan Devrimi»nden ümitlerini kesmiş olacaklar ki, şimdi, benzeri devrimleri Güney Amerika'nın balta girmemiş ormanlarında arıyorlar.

«15-16 Haziran şanlı işçi mücadelesini kanla bastırmak istediler. O zaman boyun eğdik mi? Hayır. Kurtuluş bayrağını daha da yükselttik... Düşmanlarımız bir avuç. AP çöküyor. Patronlara ve Amerikancı AP iktidarına korku saldık... İşçiler, köylüler, bütün halkımız... Kurtuluş için hakim sınıfların iktidarını yıkmalıyız. Amerikan emperyalistlerinin, Amerikancı patronların, toprak ağalarının, tefeci tüccarların zalim iktidarını yıkalım. Halkın devrimci iktidarını kuralım.» (İşçi Köylü, sayı 25, Zalimler, Çarkınızı kıracağız).

PDA'cılar, benzeri kof «keskinlik»lerini, aynı dozda olmamakla birlikte, genel olarak ideolojik organları kabul ettikleri PD Aydınlık'ta da sürdürdüler.

Proletarya hareketinin sübjektif şartlar bakımından yetersiz; sosyalist hareketin dağınık ve örgütlenme seviyesinin düşük, sosyalist hareketle, işçi sınıfı hareketinin henüz yeterince bir araya gelmemiş olduğu bir ortamda, yani, henüz evrim konağında olunduğu apaçık belli iken; ne kadar palavracılık yaparlar ve keskin gözükürlerse, o ölçüde parsa toplayacaklarını uman PDA'cılar, böbürlenmenin ve hava basmanın çeşitli örneklerini PD Aydınlık'ta da vererek, provokasyonu ve hedef saptırmayı, başlıca meziyetleri haline getirdiler.

«Proleter devrimci hareketin her geçen yıl daha geniş yığınları devrimci mücadele saflarına kazanması karşısında, Emperyalizmin bütün meselesi, Türkiye tarihini etkileyen ve bütün halka kurtuluş yolunu gösteren proleter devrimci hareketi tecrit etmek, etkisini kırmak, yoketmektir... İşbirlikçi iktidar, geniş yığınları devrimci mücadelede ona yön verecek önderden, proleter devrimci hareketten yoksun kılmak zorunluluğunu duymaktadır. (PDA, Nisan 1970, sayı 18, sf. 418)

Daha örgütlenme aşamasına bile gelmemiş bir «proleter devrimci hareket» Türkiye tarihini etkiliyor ve bütün halka kurtuluş yolunu gösteriyor. Buna değil devrim

mücadelesinin ne olduğunu bilenler, en bilmeyenler bile güler. Ve zaman geldiğinde, böylesi provokasyonları «iyi» değerlendirmesini bilen egemen güçler, ellerine verilmiş bu imkânlardan yararlandılar.

İşte, yine, bilerek somut durumu saptırmanın, hedef şaşırtmanın örneklerinden biri daha:

«... Proleter devrimcilerinin, bütün halkın ve işçi sınıfının içinde verdikleri mücadelenin ürünleri alınmaktadır, emekçi yığınlarda ancak **devrimle** kurtuluşa ulaşabilecekleri bilinci gelişmektedir. 15-16 Haziran hareketlerine de, yığınların devrimci iktidar talepleri damgasını vurmuştur.» (PD Aydınlık, sayı 21, sf. 164)

Ortalıkta işçi sınıfının örgütü yok. Ama kitleler devrim istiyor. Üstelik de bunu söyleyenler, daha 1 yıl önce işçi sınıfımızın direnişlerinde hiçbir siyasal yan bulunmadığını iddia edenler!

«Genel politikamız, ağaların ve tefecilerin köylük alanlardaki politik hakimiyetine darbeler indirmek olmalıdır... Şimdiye kadar pratiğimiz bize, oldukça değerli tecrübeler kazandırdı. Devrimci köylüler, bunların çiftliklerini basıyor, traktörlerini ve çiftlik evlerini dağıtıyorlar. Hayvanlarını, köy topraklarının içine sokmuyorlar. Ağalar daha çok direnirse, hayvanları yakalayıp köye getiriyorlar. Ekinlerine girdiği için, hayvan başına 20 liraya kadar ceza almadan bırakmıyorlar. (P.D. Aydınlık, sayı 33, Ege'de tütün...)

İşte size «kurtarılmış bölgeler» ve iktidarın yoksul köylüler tarafından parça parça ele geçirilmesinin örnekleri!

12 Mart sonrasında da, önceki dönemin «dozaj»ında olmasa bile «devrimci gevezelik» devam etmektedir.

«Bu iktidarın sahte reformcu maskesini yırtıp atacak, AP iktidarının ipliğini pazara çıkardığı gibi bu iktidarı da çökertecek olan güç, devrimci halk kitleleridir. **Hakim** sınıfların, bütün iktidar formüllerini **yerle bir edecek** ve Türkiye'nin kaderini **değiştirecek olan muazzam güç,** Proletarya partisinin önderliğinde, Marksizm, Leninizm, Mao Zedung düşüncesiyle silahlanmış, devrimci kitlelerdir. (P.D. Aydınlık, sayı 39. Emperyalist hakimiyeti...)

Türkiye halkının teşkilatsız, sosyalist hareketin bölünmüş, dağınık ve kitlelerle bağının çok zayıf olduğu o günlerde, (zaten güçlü bir işçi sınıfı partisi olmadan başka türlü nasıl olabilirdi ki?») sıkıyönetim ilanından birgün sonraki tarihte, PD Aydınlık'ın 40. sayısında, halâ ve sadece «keskinlik» adına, «silahlı savaş» çığlıkları atılabiliyordu.

«... Konuşmalarımızla reformcu ve parlamentocu görüşleri yıktık .İşçi Köylü iktidarının devrimle gerçekleşeceğini anlattık. Nelendir köylüleri, işçi köylü iktidarının namlunun ucundan çıkacağını, bunun için kendi örgütlerini kurmaları gerektiğini, mücadelenin uzun, sert ve çetin olacağını ve azimle ileri atılmaları gerektiğini kavrıyorlar.» (PDA, sayı 40)

Ajitasyonda, bu denli «hızlı», «keskin» ve çoğu provokatif çalışan ve masa başı entelektüelliğiyle, yayın organları vasıtasıyla «devrim» yapmaya niyetlenen yerli «Maocular», Türkiye halkının örgütlenmesi konusunda ne yaptılar? Değil devrim yapacak, proletaryanın sosyal muhalefetinin odağı ve merkezi haline gelebilmesi için gerekli siyasî örgütlenmesinin sağlanması için bir katkıları oldu mu?

PDA ve ÖRGÜT MESELESİ

PDA'cılar, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın örgütlenmesi için neler yaptılar?

PDA'cıların ele başları, başlangıçta, MDD hareketi içinde iken, onun politikasını oluşturan unsurların bir kısmı idiler. Bu bakımdan, MDD hareketinin genel «örgütsüz mücadele» politikasının sorumlularının başında geldikleri şüphe götürmez.

PDA'cılar, ayrılıktan sonra da örgütsüzlüğün şampiyonluğunu yapmaya devam ettiler. Bir yandan, en keskin devrimci lafazanlıklarını sürdürürken ve ancak çok güçlü bir işçi sınıfı örgütünün devrim anında yüklenebileceği görevlerin kurmayı edasıyla çığırtkanlık yaparlarken, öte yandan da, işçi sınıfının örgütlenmesi üzerine bol gevezelik yapmaktan öteye geçemediler. Zaten, anlayışları ve biçimlenişleri, işçi sınıfının örgütlenmesine elverişli değildi. Ama, «halk savaşı» çığlıkları atanlar, köylülüğü temel güç yapanlar, bari bu yönde bir ör-

gütlenme uğraşına girdiler mi? Hayır. Bütün yapılanlar bir gevezelik olmaktan öteye gitmedi. Kaldı ki, devrimci bir işçi sınıfı örgütlenmesi ve bu hareketin mihraklığını yaptığı bir sosyal muhalefet olmadan, köylülerin örgütlenip hareketlenmesi de mümkün olamazdı. Ama bizim hazretler, sözle ve palavrayla devrim yapılacağını sanıyorlardı. Onlara göre, köylere dağılıp, bir iki nutuk çekildi miydi «aşka» gelen köylüler silaha sarılıp, ağaları tefecileri temizlemeye başlar, parça parça iktidarı ele geçirerek millî demokratik devrimci gerçekleştirirdi. Hiç bilmek ve düşünmek istemiyorlardı ki, kendilerinin örnek aldıkları ve aynen taklit etmeye yeltendikleri halk savaşlarını yönetenler, güçlü, uzun tecrübelerden geçmiş, kitleler içinde yıllar boyu çalışıp onların güvenini kazanmış, disipliniyle, demokratik merkezci yönetimiyle saat gibi işleyen işçi sınıfı partileridir.

Şimdi, PDA'cıların, Türkiye halkının örgütlenmesi konusundaki serüvenlerini gözden geçirelim. Önce alıntılara bakalım:

«Türk Demir Döküm İşçilerine, İşçi Köylü gazetesi olarak sesleniyoruz:... Aranızdaki parti ihtilaflarını kaldırın. İşçi sınıfının birliğini ve beraberliğini bozmak isteyenlere fırsat vermeyin...» (İşçi Köylü, sayı 3)

İşçi Köylü'nün ilk sayısında, binbir «Ulusal kurtuluş Savaşı», «M. Kemal v.b. millicilik ajitasyonu arasına şöyle bir cümle sıkıştırılması da ihmal edilmemişti:

«İşçiler ve emekçi köylüler mutlaka teşkilat kurmalıdır.» (İşçi Köylü, sayı 1 Millî Kurtuluş...)

Bir yandan, işçilerin ve köylülerin teşkilat kurmasını dileyeceksin, öte yandan işçilerin siyasetle uğraşmasını men edeceksin. İşte PDA'cıların o zamanki örgüt anlayışı. Zaten, partiler üstü **«millici cephe»** anlayışı, o zamanların modasıdır.

«Bugün bütün siyasî partiler, derece derece bu gerici demokrasinin parçasıdırlar... İŞÇİ KÖYLÜ Gazetesi, hiçbir siyasî partiye bağlı değildir. Gazetemiz sadece, işçilerin, emekçi köylülerin, gençlerin ve bütün yurtseverlerin bağımsız bir organıdır. İşçi Köylü, hangi partiden olursa olsun, millî demokratik hedeflerimizi savunan herkesi dost görür. Toprak reformunun yapılması, tefeciliğin kökünün kurtulması, aracılığa son verilmesi, adil kredi sağlanması, işçilerin ve köylülerin insanca yaşayabilmesi için mücadele eder. Gerçek demokratik özgürlükleri savunur. Bağımsızlığımıza gölge düşüren NATO'ya ve ikili anlaşmalara karşıdır. Ordumuzun tamamen kendi araçlarımızla donatılması için, millî harp sanayiini amaçlar. Bugün, bu ilkeleri programına almış en yakın parti TİP'tir. Ancak, bu parti de emekçilerin gerçek partisi değildir...»

«İşçi Köylü gazetesi, işçilerin ve emekçi köylülerin gerçek örgütünün kurulması için mücadele eder... Başta işçi sınıfımız olmak üzere, emekçi köylülerin, küçük esnaf ve zenaatkârların, asker-siivl aydınların ve millî sanayicilerin millî demokratik cephede, birliği için çalışır.» (İşçi Köylü, sayı 6, Tek Kurtuluş Yolu)

TİP'i diğer partilerle aynı kefeye koymak, siyaseti hor görmek, partiler üstü siyaset gütmek, işçi sınıfı örgütlenmesini ciddiye almamak... Bütün bunlar, o sıralarda, yegâne fetiş olan «cephe» uğruna kolayca işlenen günahlardı! böylesi günahları işlemek öylesine mübahlaşmıştı ki, önce:

«İşçilerin, köylülerin, gerçek milliyetçilerin öz partilerinin olmadığı fikirlerinin bas kı ve zulüm altında olduğu bir ülkede, gerçek demokrasi olabilir mi?» denilerek, en acil mesele olan **örgütlenme** millî demokratik devrimle geleceği umulan «gerçek demokrasi» ortamına erteleniyor arkasından, işçi sınıfı çizgisiyle uzaktan yakından ilişkisi olmayan şu sözler söylenebiliyordu:

«Biz niçin menfatlerimizi temsil etmeyen partilere bölünelim ve niçin millet olarak bölük pörçük olalım? İki köylünün veya iki işçinin aralarında hangi menfaat ayrılığı var ki ayrı ayrı partilere bölünüyorlar? Türkiye'de, topraksız, az topraklı ve orta topraklı köylülerin, işçilerin, esnaf ve zenaatkârların, aydınların memur ve subayın, yabancı sömürücülerle ortaklık etmeyen sermaye sahiplerinin menfaati birdir. Bizim partimiz MİLLÎ KURTULUŞ CEPHESİ'dir. Bizim partimizin komutanı Mustafa Kemal'dir. Bizim partimizin üyeleri, Amerikan sömürücüleriyle ortaklık etmeyen bütün bir MİLLETTİR. (İşçi Köylü, sayı 7, Doğu

Partiçek: Millî Kurtuluş Bayrağını yükseltelim.)

Ama, arada bir, örgütlenme üzerine somut lâf edilerek, bunca lafazanlıktan sonra, bunca ajitasyondan sonra, somut birşeyler bekleyenlerin ağızlarına bir parmak bal çalınıyordu.

«Halkımızın gerçek demokrasiye kavuşması ve sömürüden kurtuluş yolunda güçlü bir adım atması, işçi ve köylülerin ve bütün millî sınıfların devrimci iktidarının gerçekleşmesiyle mümkündür. Bunun için, en bilinçli ve en yiğit işçilerin, ve işçi davasını benimsemiş herkesin, sosyalist bir partide teşkilatlanarak, bütün halkımızı bir cephede toplaması ve yol göstermesi gerekiyor.» (İşçi Köylü sayı 11, Demokrasi İşçilerin...)

Böylece, en genel lâflarla geçiştirilen örgüt meselesinin keskin devrimci lafazanlıklara çerez edilmesi de ihmal edilmiyordu.

«Bu mücadelede, devrimci işçi sınıfı teşkilatı önderliğinde, halkımızın devrimci cephesiyle zafere ulaşacaktır. Bir kıvılcım bütün bir bozkırı tutuşturur... Yurdun dörtbir yanında, Amerikan sömürücülerine ve işbirlikçisi patronlara, toprak ağalarına ve tefecilere karşı mücadeleyi teşkilatlandıralım. Her fabrikadaki, her köydeki, her yerdeki halk mücadelesini birleştirelim. Halkın devrimci cephesini kuralım! (İşçi Köylü, sayı 14, Ağalığa ve...)

Neyle mi? «İşçi Köylü Gazetesi ve Proleter Devrimci Hareketimizle!»

Örgütsüz, yayın organı ile halkı teşkilatlayıp devrim yapmak, modası bir hayli devam etti.

«Ülkemizde, işçi sınıfı devrimcileri, görevlerini bilmektedirler. İşçi sınıfına ve bütün halka, işçi sınıfının bilimsel düşüncesi olan sosyalizmi ulaştıracağız. Halkı bilinçlendirip örgütlendireceğiz ve mücadeleye sokacağız... Gerçekleri bıkmadan anlatacağız. Bütün yurtta mücadeleyi yaygınlaştıracağız ve emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı, millî demokratik cepheyi kurmak yönünde çalışacağız... Nerede bir toprak mücadelesi var, orada köylünün; nerede bir hak alma mücadelesi var, orada halkımızın, nerede bir işçi direnişi var, orada işçinin yanında olacağız.

Yeni yeni mücadeleler örgütleyeceğiz... Öyleyse mücadelemizin iktidar hedefine yönelmesi gerekir. Öyleyse güçlerimizi birleştirelim ve Ortak hedefe yönelelim. Bütün gücümüzü topladığımız an, emperyalizmin en zayıf noktasına yüklenelim.» (İşçi Köylü, sayı 18, Gün Zileli, Sosyalizm ve Millî...)

Bir sürü süslü püslü, «gözyaşartıcı lâf». Peki bütün bu zor ve meşakkatli çalışmalar neyle, nasıl yürütülecek diye soruldu muydu, cevap hazır: Proleter Devrimci Hareketimizle! Örgütün ve örgütlenmenin, bu kadar lâf arasında, bu derece ciddiye alınması görülmüş şey değildi. Bütün bunlar söylenir ve yazılırken, yeri geldiğinde TİP içinde ahkâm kesmeden geçilmiyordu. «TİP'in, kendi ağızlarıyla 'oportünist yönetici kliği'ne ağız dolusu sövüldükten sonra, TİP içinde çalışmanın gereği ele alınıyor ve TİP'i devrimci bir parti haline getirmek için yapılacak çalışmaların meziyetleri sayılıp dökülüyordu. Ama TİP içinde çalışmak sloganı da bütün diğerleri gibi boş lâftan öteye bir değer taşımıyordu ve koftu. Çünkü, PDA'cıların bu çalışmaları, TİP tabanına yayınlarla bol ajitasyon çekmek ve bir kongre süresince, iyi niyetli fakat «yönetici klik tarafından iğfal edilmiş bilinçsiz üyeleri devrimci yapmaktan öteye gitmiyordu. TİP üyeleri olarak, Parti teşkilatı içinde fedakârca çalışıp TİP'i devrimci bir yapıya ulaştırmak dediniz mi, ortada kimse kalmıyordu. «Alırsın eline kağıdı kalemi, oportünist, ajan, revizyonist diye döşenirsin, TİP devrimci bir parti haline geliverir. Tıpkı yazıyla devrim yapıldığı gibi.

İşte TİP için söylenenlere bir örnek,

«Proleter devrimci tutum, TİP'in devrimci mücadelenin dışında kalmasına cephe almayı. TİP'i en kısa zamanda devrimci mücadelenin silahlarından biri düzeyine yükseltmeyi emreder.

Türk Solu olsun, **Aydınlık** (1-4 sayılar arasında) ve Proleter Deviimci Aydınlık olsun, TİP yönetimine çöreklenen Aybar-Aren oportünizmini yılgın ve teslimiyetçi yüzünü birçok defa teşhir etmiştir. Gerçekte, bu tahlillere eklenecek yeni birşey yoktur. Öte yandan, devrimci yayın organlarımız, TİP'in anti emperyalist mücadeleye katkısını ve örgüt olarak taşıdığı imkânları da daima belirtmişlerdir... Davranışımız gerçek-

te, TİP'i oportünizmin mabedinde, kurban etme sonucunu veriyorsa, emperyalizmin ve yerli ortaklarının TİP'i hurdaya çıkarma planlarına yardımcı oluyoruz demektir.... Bu nedenlerle TİP içinde, meydanı oportünizme bırakmamak, proleter devrimci mücadeleyi hızlandırmak, bir yandan ideolojik mücadeleyle kendimizin ve diğer TİP'li üyelerin politik bilinç düzeylerini yükseltirken, bir yandan da TİP'i devrimci bir yönetime kavuşturacak şartları hızla oluşturmak göreviyle karşı karşıya bulunuyoruz.» (P.D. Aydınlık, sayı 23, s. 424-425)

«TİP içinde çalışmak sloganı zamanla iflas etti. Çünkü gerçekte TİP içinde çalışılmıyor, TİP dışında bol «kültür ajitasyonu» ile TİP yıkıcılığı yapılıyordu. TİP'in 4. kongresinin yaklaştığı sıralarda, değil TİP'i devrimci bir yönetime kavuşturmak, TİP'ten MDD hareketinin «kapı dışarı» edileceği açıkça belli olmaya başlamıştı. Bunun üzerine ne idüğü belirsiz «Sosyalist Kurultay» Sloganı atıldı Yine, arada geçen sürede, bol bol örgütlenme üzerine ahkâm kesildi.

«... Faşist baskılar karşısında yapacağımız, mücadeleyi tatil etmek değildir. Tam tersine hareketimizin eleştiri, özeleştirisini yapıp, örgütlenmemizi sağlamlaştırmalı, devrimci güçbirliğini gerçekleştirerek toplumun bütün demokratik güçlerini harekete geçiren bir mücadeleye girmeliyiz... Proleter devrimci çalışma, tek tek kişilerden çok, kadroların disiplinli örgütlenmesine dayanır. Disiplinin garantisi ideolojik sağlamlık ve devrimci bilinçtir. Devrimci kararlılık, feragat ve sağlamlık, vakar ve yiğitlik, ideolojik sağlamlığa ve devrimci bilince dayanır. Bunun için, sürekli ideolojik çalışmaya öncelik vermedikçe, devamlı ve kararlı bir örgütlenmeyi de gerçekleştiremeyiz.» (P.D. Aydınlık, sayı 19, Demokratik Güçlerin...)

Bir kere, eleştiri ve özeleştiriden bahsedebilmek için, önce işçi sınıfının siyasî örgütünün olması gerekir. Eleştiri, özeleştiri, böyle bir örgüt varsa vardır ve mutlaka örgüt içinde, organda yapılır. İkincisi, lâfla örgütlenme sağlamlaştırılmaz, önce işçi sınıfının öncü müfrezesi kurulur, sonra, mücadele içinde kitlelere yol göstererek, başta işçi sınıfı içine kök salarak sağlamlaşır. Üçüncüsü, böylesi bir örgüt olmadan, yahut asgarisi böyle bir örgütlenme yolunda ve sürecinde olmadan, devrimci güçbirliğini gerçekleştirmek mümkün olmaz. Dördüncüsü kadrolar, disiplin, disiplinin garantisi, ideolojik sağlamlık, devrimci bilinç v.b. kavramlar, şayet bir işçi sınıfı örgütü yoksa, boş kalıplar olmaktan öteye gitmezler. Ve nihayet, sürekli ideolojik çalışma, yüzyıllarca sürebilir. Mekanik bir kafayla, «öncelik» kazanırsa, elbette, örgütlenme bilinmeyen bir zaman kalır. Elbette, «örgütlenmeyi de gerçekleştiremezsiniz.»

PDA'cıların, örgüt, mücadele, strateji ve taktik gibi kavramlardan ne anladığının bir başka örneği, İşçi Köylü gazetesini değerlendirmeleridir. «...Bu organın, merkezî, yurt çapında devrimci hareketi kucaklayan, bütün millî sınıflara yönelen, devrimci hareketin propagandasını yürüten, genel hedefleri gösteren ve anî taknik değişiklikleri tesbit eden ve son olarak da dağıtım ve haber alma ağı içersinde doğal bir örgüt lendirici niteliklerini taşıması gerekiyordu. İşte, bu ihtiyaçlar, gazetemizi doğurdu. (P.D. Aydınlık, sayı 19, Ö. Özerturgut, Kitle silahımız: İşçi-Köylü...)

İşçi sınıfının tarihindeki yüce örneklere benzemeyi istemek elbette takdir edilmesi gereken bir Meziyettir. Ama bir şartla: Zaman ve mekân unsurunu göz önünde tutup iyi değerlendirerek. Çarlık Rusya'sı şartlarında, devrimci bir partinin merkez organı Iskra, tâ baştan itibaren, «sadece bir yayın organı olarak değil, aynı zamanda bir örgütlenme çekirdeği olarak hareket etmişti» (Lenin, bir adım ileri, iki adım geri, sf: 50) denilmiştir diye, ortada örgüt yokken, amatörce çıkaracağımız bir yayına, «genel hedefler göstermek», «taktikleri tesbit etmek», ve hele hele «örgütleyicilik yapmak» gibi görevler yüklendi miydi, kaba taklitçilik bir yana, ayrıca komik olunur.

Nitekim olunmuştur da. İşte örnekler:

«Kurduğumuz bağlar sayesinde, tek başına gazeteyi yayma çabası yanında, devrimci mücadelemizin hedeflerine yönelen mahallî hareketlere giriştik. Bu hareketlerde kitle çalışmasının örneklerini verdik...

İŞÇİ KÖYLÜ'nün görevleri,

İşçilerin tek tek fabrikalarda, köylülerin kırlarda ve millî sınıfların meslekî vs. hareketlerini ortak bir hedef etrafında toplamak başlıca görevdir... İşçi Köylü gazete-

sinin aktif desteğiyle, birçok işçi ve köylü hareketleri, millî demokratik mücadelemizi güçlendirdi. (Aynı yazı)

«İşçi Köylü gazetesinde, bütün yığınların mücadelesini birleştirerek, bu mücadelelere devrimci hedefler göstererek ve kimden gelirse gelsin, her ileri hareketi bütün gücümüzle destekleyerek proletaryanın önderliği için çalışıyoruz. (P.D. Aydınlık, sayı 19, Demokratik Güçlerin...)

Ve bütün bu işler, işçi sınıfı örgütü olmadan, kendi tabirleriyle, «bağımsız bir organ olan» İşçi Köylü gazetesi vasıtasıyla gerçekleştiriliyor.

PDA'cıların, 1970 sonbaharında alelacele önerdikleri «Sosyalist Kurultay»ın ne olduğunu da kendi kalemlerinden anlamaya çalışalım.

PDA'cılar, bir yandan bütün sosyalist çevreleri kucaklayacak siyasî bir teşkilattan söz ederken, bir yandan da, ne kadar grup, ve çevre varsa hepsine sövmeyi ihmal etmiyorlar. Orta yerde, tek bir somut öneri yok. Anlaşıldığı kadarıyla, bütün grup ve çevreler «Sosyalist Kurultay'a temsilci gönderecekler. Orada bütün meseleler tartışılıp, doğrusu, (Nasıl olacaksa, yani kim karar verecekse) tesbit edilecek. Sonra?..

Aslında «Sosyalist Kurultay» o günlerde her çevrenin nefretini kazandığı için iyiden iyiye tecrit olmakta olan «Maocular»ın iyi niyet havariliği içinde ortaya attıkları iki yüzlülükten başka birşey değildi. Onlar, «Sosyalist Kurultay» çağrısı yapmakla şunu kazanacaklarını umuyorlardı: «Bakın, biz ayrılıktan, dağınıklıktan yana değil, birlikten yanayız. Ama karşımızdakiler bu birliğe yanaşmıyorlar. Sosyalist hareketin bölücüleri biz değil, onlardır.»

Bu arada, Sosyalist Kurultay sloganıyla birlikte, İşçi-Köylü komitesi de devreye girdi.

«İşçi-Köylü çalışma Komiteleri'nin amacı, hareketimizin organlarıyla kadrolar arasında canlı bağlar kurmak, kadroların devrimci teoriyi kavramalarını ve uygulamalarını sağlamaktır. Bu komitelere halkın devrimci mücadelesine yol gösteren bir örgüt anlamı vermek gibi bir hataya da asla düşmemeliyiz. (P.D. Aydınlık, sayı 23, İşçi Köylü çalışma...)

O hataya düşülmedi mi? «İşçi Köylü Bürolarını devrimci karargâh yapalım.» (İşçi Köylü, sayı 25)

«Suda balık nasılsa, İşçi Köylü Çalışma komiteleri de halk içinde öyle olmalıdır... Bütün çabamız, düşüncelerimizin devrimci mücadelemizin pratiğine uygulanması noktasında yoğunlaştırılmalıdır. (P.D. Aydınlık, sayı 23, aynı yazı.)

İşçi Köylü çalışma komiteleri, örgütlenme yolunda acemice atılmış adımlar olabilir miydi? Başlangıçta, o izlenimi veriyor. Ama zaman geçtikçe, «Halk savaşı» provokasyonu öylesine dil pelsengil haline geldi ki artık işçi sınıfımızı ve emekçi halkımızı örgütlemeye bile lüzum kalmadı. Ama bu arada, yine de bol bol örgüt üzerine ahkâm kesildi.

Artık «Halk savaşı» sloganı dönemi başlamıştır. Halksavaşı, özünde bir köylü savaşıdır. Millî Demokratik Devrimde bir toprak devrimidir. Böyle bir mücadelenin örgütlenmesi de şüphesiz gerektirdiği şartlara uygun olur.

«Önümüzdeki görevleri doğru tesbit etmeliyiz:

1 — Maksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesiyle silahlanmış, eleştiri özeleştiri yön temini uygulayan, halkla kaynaşmış devrimci bir parti.

2 — Bu partinin önderliğinde bir halk ordusu.

3 — Bu partinin önderliğinde, İşçi köylü ittifakı temelinde, bütün halkın devrimci cephesi

Halkın devrimci iktidarını kurmak için bu üç silah gereklidir.» (P.D. Aydınlık sayı 35, PD. Aydınlık'ın açıklaması...)

Peki bunca lâf arasında işçi sınıfı nerede? Cevap: Halkın içinde. Hem PDA'cılara göre işçi sınıfına lüzum yok ki. Bu bir köylü savaşı ve köylü devrimi...

Buraya kadar PDA'cıların temel yanılgılarından kaynaklanan, teorik-ideolojik, «politik» ve örgütsel sapmalarını inceledik. Gördük ki provokasyona kadar varan bütün bu sapmaların oluşmasında, PDA elebaşılarının kariyer azgınlıkları, şablonculukları, masa başı entellektuellikleri, halktan ve işçi sınıfımızdan tamamiyle kopuk burjuva-küçük burjuva yapıları v.b. başlıca etkenler olmaktadır.

Artık yerli «Maocular»ın işçi sınıfı enternasyonalizmine karşı tutumlarını gözden geçirmeye başlayabiliriz.

II
ULUSLARARASI İŞÇİ SINIFI HAREKETİ VE PDA

PDA'nın uluslararası işçi sınıfı hareketini değerlendirirken düşmüş olduğu yanılgı, en başta, bütün yanılgılarının temeli olan «bir mihraka körü körüne bağlılık» tan ileri gelmektedir. Bu bağlılık o kerteye gelmiştir ki, Çin Komünist Partisi 9 uncu Kongresince kabul edilen tüzükte, Lin Piao'nun Mao Tse Tung'un halefi olarak tescil edilmesi üzerine, Lin Piao'yu da Mao'nun arkasına takarak Marx'la başlayan işçi sınıfı biliminin kurucu ve geliştiricilerinin zincirini «zenginleştirmişlerdir»

«Ülkemizin sınıf yapısını ve çelişmelerini incelediğimizde görüyoruz ki: Mao Zedung'un ve Lin Biao'nun geliştirdiği, proleterya önderliğinde halk savaşı yoluyla milli demokratik devrim teorisi, ülkemiz için geçerlidir.»

(Emperyalizm, Üretim tarzı, Sınıflar ve Başçelişme, PD Aydınlık sayı 26 sf. 119

Bu yazının yazıldığı tarihten bir kaç yıl sonra Çin'de olanları hatırlayalım! Daha «Başkan Mao» ile aynı düzeyde teorisyen ilân edilişinin mürekkebi kurumadan, bu sefer de «Lin Biao'nun hainliği» üzerine döşenmek gerekmiştir. İşte kendi ülkenin somut şartlarının somut tahlilinden değil de, hazır reçetelerden şablonculuk, taklitçilik yoluyla devrim yolu göstermeye çalışmanın, kişiliksiz, kraldan fazla kralcı, kafanın vardığı nokta!...

PDA'cıların şablonculukta ne denli «başarılı» olduklarını, taklitçiliğin nasıl şahikasına, vardıklarının, sosyalist hareketimiz içinde, hemen herkesin şahit olduğu, hayret ve şaşkınlıkla karşılanan pek çok örnekleri vardır.

Burada, böyle mizahî örneklerle, yazıyı ayrıca uzatmaya gerek görmüyoruz.

PDA'nın uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki tavrı ve yanılgıları yazının bu ikinci bölümünün esas konusudur.

Bu yanılgıların başta geleni, şüphesiz PDA'cıların ağızlarından düşürmedikleri **«Sovyet Sosyal Emperyalizmi»**, Sovyetler Birliği'nin kapitalist bir ülke olduğu iddiasıdır. Gene bu yanılgıyla yakından ilgili olarak, Sovyetler Birliği'nin «Sosyal - Emperyalist» olduğu önyargısı ve «Mao Zedung düşüncesi»nin «çağımızın Leninizmi» ve «Mao Zedung»un «Yaşayan Lenin» olduğu, dünyamız da bu gün esas mücadelenin «ABD ile SSCB' nin başını çektiği süper devletler» ile yoksul ülkeler arasında geçtiği vb. gibi önemli ve temel yanılgıları vardı.

Bunları sırasıyla görelim:

SOVYETLER BİRLİĞİ EMPERYALİST KAPİTALİST BİR ÜLKE MİDİR?

PDA'cılar Sovyetler Birliği'ne çatmaya önce «Modern Revizyonizm» suçlaması ile başlamışlardır.

«... Sovyetler Birliği Sosyalizm'in zafere ulaştığı ilk ülkedir. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin (SBKP) kurucusu Lenin'dir. SBKP, 1956 da yapılan XX. Kongresi'ne kadar Bilimsel Sosyalizm'in ilkelerine bağlı kalmış ve bu ilkelerin baş savunucusu, Dünya Devrimi'nin merkezi olmuştur. Ancak XX. Kongre'den itibaren SBKP'nin liderliğini eline geçirenler, Bilimsel Sosyalizm'in en temel ilkelerinin revizyonu çığırını açmışlardır» (İşçi Sınıfı ve Millî Demokratik Devrim, Ş. Alpay, PD. Aydınlık Sayı 3-17 sf. 358-359)

bir süre modern revizyonizm suçlamasıyla yetinilmiş, ancak PD Aydınlık'ın 22. sayısından başlayarak, Sovyetler Birliği'nde burjuvazinin yeniden iktidara geldiği Sovyetler Birliğinin Sosyal Emperyalist olduğu açıkça söylenmiş, daha sonra Sovyetler Birliği'ne ve Sosyalist Blok'a çatma kampanyası adeta bir «sövme sporu» haline getirilerek sürdürülmüştür.

«SBKP'nin kurucusu Lenin'dir. SSCB dünyanın ilk sosyalist devletidir. Lenin ve Stalin'in önderliğinde SBKP, SSCB'de sosyalizmin kuruluşunda büyük başarılar kazanmış, uzun süre dünya devriminin merkezi olmuştur. Ancak, Rusya'da burjuvazinin devrilmesi, onun ve iktidara dönüş mücadelesinin kendiliğinden ortadan kalkması demek olma

mıştır. İşçi sınıfı iktidarı aldıktan sonra, burjuvazi ve diğer sömürücü sınıflar varlıklarını ve karşı devrimci mücadelelerini sürdürmüşlerdir. Gerek şehirde gerekse köylerde küçük üretim, kendiliğinden gelişen kapitalist unsurlara kaynak olmuştur. Devrimden sonra da yaşamaya devam eden burjuva ideolojisi, işçi sınıfı ve devlet görevlileri arasından yoz, yeni tip burjuva unsurların doğmasına yol açmıştır. Bütün bunlar dünya emperyalizminin ilk sosyalist ülkede geri dönüşü gerçekleştirmek için harcadığı gayretlerle birleşmiştir. Bütün bunların yanı sıra, ilk sosyalist devrimi gerçekleştiren SBKP, işçi sınıfı diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin yürütülmesi konusunda ilk tecrübeyi vermektedir. Ayrıca, 1930'lardan itibaren SSCB'de, sosyalist toplumda sınıf mücadelesinin yürütülmesinde bazı hatalar yapıldı. Bu hataların teorik temelleri de vardı: Sosyalizmin, ekonomi alanında kuruluşu yolunda ilerlendikçe sınıfların ve sınıf mücadelelerinin kendiliğinden ortadan kalkacağı yolunda mekanik materyalist görüşler partiye hakim oldu. (Stalin son zamanlarında, bu hatayı kendisi de görmüştür). Burjuvaziye ve yoz, yeni tip burjuva unsurlara karşı mücadele kişisel plânda kaldı. Sosyalist devrim politik ve ideolojik alanlarda sonuna kadar götürülmedi. SSCB'de ayrıcalıklı bir tabaka olmuştu. Stalin'in ölümünden sonra yeni tip bir tekelci bürokrat burjuvazi haline gelip, Sovyet partisini ve devletini ele geçiren modern revizyonist kliğin sınıfsal temeli, işte bu ayrıcalıklı tabakadır.

Lenin der ki: «REVİZYONİZMİN İKTİDARA GELMESİ, BURJUVAZİNİN İKTİDARA GELMESİ DEMEKTİR». Nitekim bu revizyonist klik SSCB'de işçi sınıfının iktidarı yerine burjuva iktidarını geçirmiştir. Bütün alanlarda kapitalizmi geri getirmektedir. Kabul edilen «yeni sistem»e göre, ekonomi merkezî plânlamaya değil, kâr kanununa dayanmaktadır. Sanayi ve tarım işletmelerinin işleyişi merkezî plan tarafından değil, bu işletmelerin yöneticileri tarafından kâr esasına göre tayin edilmektedir. İdeoloji alanında çağımızın Marksizm-Leninizmi olan MAO Zedung Düşüncesi ve devrim yasaklanmış, karşı-devrimci burjuva ideolojisine kapılar açılmıştır. Tekelci bürokrat burjuvazi ülkenin iktisadî, siyasî, kültürel bütün alanlarında hakim olmuştur. Kapitalizmin kanunu Sovyetler Birliği için geçerlidir. Sovyet burjuvazisi sadece kendi halkını değil, başka halkları da sömürmektedir. Yine Lenin'in dediği gibi, «REVİZYONIZM, SOSYAL EMPERYALİZME» dönüşmüştür; SBKP yöneticilerinin sosyalizmi, «Lafta sosyalizm, fiiliyatta emperyalizm»dir.

SBKP'ne hakim olan revizyonist klik «bütün halkın partisi», «bütün halkın devleti», «barış içinde bir arada yaşama», «barış içinde yarış» ve «barış içinde geçiş» tezleriyle özetlenebilecek, revizyonist ve Sovyet burjuvazisinin çıkarlarına hizmet eden görüşler savunmakta ve dünya çapında bu görüşlere uygun bir politikayı sürdürmektedir. Dünya halklarının mücadelelerine karşı emperyalizmle işbirliğini ve dünya hegemonyası için Amerikan emperyalizmiyle yarışı esas alan bir politika izlemektedir.

Hiç şüphesiz SSCB'de sosyalist devrimin iktisadî, kültürel bütün alanlardaki 40 yıllık kazançları Sovyet burjuvazisinin kapitalizmi geri getirme çabalarına direnmektedir. Devrimci işçi sınıfı hareketiyle Sovyet burjuvazisi arasındaki mücadele devam etmektedir.» (PDA. sayı: 22 sf. 265-266)

Daha sonra, PDA'cıların «alameti farika»sı (ayırd edici özelliği) haline gelen, ve bütün kötülüklerin anası olarak görüldüğü için dile dolanan «Sovyet Sosyal emperyalizmi» sövgüsü, kendilerinin herhangi bir teorik ve bilimsel açıklamasına dayanmadan, rasgele kullanılmıştır.

Sovyetler Birliği'nde iktidar kimdedir?

Bilindiği gibi, Rusya halkları işçi sınıfı, Büyük Ekim devrimiyle, Lenin'in kurucusu olduğu Bolşevik partisi öncülüğünde iktidara gelerek, iktidardaki hegemonyasını kurmuştur. İktidarını ve hegemonyasını, Sovyetler Birliği Komünist Partisi eliyle sağlamlaştırmış ve sürdürmüştür.

Devrimin hemen ertesinde, Sovyetler Birliği genel olarak geri bir tarım ülkesidir. Devrimle birlikte, Çarlık rejiminin devamını sağlayan mülkiyet ilişkileri kaldırılmıştır. Ancak ülke, büyük bir tarım ülkesi olduğu için, sosyalist mülkiyet ilişkileri, başlangıçta, büyük birimler dışında, ekonomi-

nin tümünü zorunlu olarak kapsamamış, hatta «Yeni Ekonomi Politikası» (NEP) ile, belirli ölçüde ve alanlarda, özel girişimciliğin yeniden organizasyonuna bile gidilmiştir.

Öte yandan, üretici güçleri tamamen tahrip edilmiş ekonominin çıkmazdan kurtarılabilmesi için, yabancı sermaye kullanılmıştır. Bütün bu gelişmeleri «kapitalizme dönüş» olarak niteleyen o günkü muhalefete karşı, işçi sınıfı biliminin cevabı şu olmuştur: İktidar proletaryanın ve onun partisinin sağlam ellerinde oldukça, bir geri dönüşten, bir restorasyondan bahsetmek saçmadır. Esas hedef olan sosyalist kuruluşa giden yolda, maddî şartların yaratılabilmesi için işçi sınıfı ve partisi, proletarya diktatörlüğünü sonuna kadar uygulayarak gerekli olan imkânları yaratır. Bir toplumun nasıl bir toplum olduğunun tayininde esas kıstas, iktidarın hangi sınıfın elinde olduğudur.

PDA'cılar, Sovyetler Birliğinde Parti'nin iktidarda olduğu gerçeğini reddedemiyorlar. Onlara göre, 20. kongreye kadar Parti doğru yolda yürümüş, fakat 20. kongrede «modern revizyonist bir klik» Parti yönetimini ve dolayısıyla devleti ele geçirmişler! Bu yöneticilerin dayandığı sınıf ise, Sovyetler Birliğinde oluşan ayrıcalıklı bir tabakanın, Stalin'in ölümünden sonra meydana getirdiği «tekelci bürokrat burjuvazi»...

Burada yürütülen PDA'cı mantık, herhalde şu olsa gerek: Sovyetler Birliğinde kapitalizme geri dönüş var. Bu geri dönüşün toplumsal tabanını oluşturan bir burjuvazi de yetişiyor. Bu burjuvazi ülke içinde iktidar mücadelesine giriyor. Bir ayrı bağımsız parti olarak örgütlenmiyorlar. Bunun yerine SBK Partisi içinde örgütleniyorlar. Zaten Zaten daha önce de ekonomiye el koymuş oldukları için Parti yönetimini ele geçiriyorlar. 40 yılda, sosyalizm doğrultusunda çok önemli adımlar atılmışken (bu hususu kendileri de kabul ediyorlar) Sovyetler Birliğinde kapitalizme geri dönüş başlıyor.

Devrimci partilerin başından buna benzer olaylar geçmez mi? Geçmemiş midir? Bir zamanların, «ünlü» II. Enternasyonal'inin önde gelen sosyal demokrat işçi partileri, zamanla devrimciliklerini yitirip ülkelerindeki burjuvazinin iktidar alternatifi haline gelmemişler midir? Evet, sosyal demokratlar proletarya davasına ihanet etmişlerdir. Ama onlar ihanet ettiler diye sosyal muhalefet ortadan mı kalkmıştır? Asla! «Kirli gömlekler» çıkarılmış ve işçi sınıfının devrimci muhalefetini sürdürecek olan Komintern partileri yeni bir güçle fışkırmıştır.

Peki, bir Kongre'de, akşamdan sabaha, «Sovyet burjuvazisi»nin temsilcisi Kruşçov revizyonist kliği» Parti yönetimini ele geçirmiş de, 17 Devrimini yapan partinin asıl sahipleri, Sovyet işçi sınıfı ve emekçi halkı, bunca yıllık partilerinin el değiştirmesine hiç mi ses çıkarmamışlar, burjuvazinin restorasyonunu memnunlukla mı karşılamışlar? 20. Kongreden bu yana, 20 yıldır, burjuvazi restorasyonunu iyice pekiştirmiş ve Sovyet emekçileri hâlâ, hallerinden memnun susuyorlar.

Aşağıdaki alıntıda SBKP'nin neden bir «burjuva «partisi» olduğu anlatılmaktadır:

«Hâlâ komünist adını taşıması ve saflarında işçilerin bulunması, bu partinin burjuva sınıf niteliğini, proleter olmayan niteliğini asla değiştirmez. Hiç bir zaman ve hiç bir yerde, bir partinin politikasını ve çizgisini taşıdığı ad ve yapısı tayin etmemiştir. Bugünkü sözde Sovyetler Birliği Komünist Partisinde, kararlar, işçi sınıfı ve temsilcileri tarafından değil, Lenin ve Stalin'in partisinin şanlı adından ve geleneklerinden yararlanan ve bütün partiye anti-Marksist ihanet çizgilerini kabul ettiren bir grup dönek tarafından alınmaktadır. Partinin bütün yönetici organları bürokrat -teknokrat kast'ın temsilcilerinin eline geçmiştir. En genel politikadan en küçük işlere kadar, her şey, bürokratlar tarafından tasarlanmakta ve kararlaştırılmaktadır. Parti adına, parti tabanındaki üyeleri ezen ve baskı altına alan, Parti hayatının inşasını yöneten Leninist kuralları devrimci muhtevasından soyutlayan ve bu kuralları Partiyi kendi peşlerinden sürüklemeye, bilinçli proleter disiplinin yerine revizyonist otoritelere körü körüne itaatin geçirilmesine hizmet eden kurallar haline sokan, bürokratlardır. Sovyetler Birliğinde Parti, İşçi sınıfı şuurunun bir ifadesi ve işçi sınıfının komünizm davası uğruna mücadelede öncüsü olmaktan çıkmış, işçi sınıfı ve ideolojisine karşı mücadelede Kremlin yöneticilerinin elinde bir alet haline gelmiştir. Partiyle işçi sınıfını ve halkı büyük bir uçurum

birbirinden ayırmaktadır.» (P.D.A. sayı 39, sf. 6)

En genel lâflarla, somut olaylara ve belirtilere dayanmadan, keyfî bir şekilde yöneltilen bu saldırıların gerçek olabilmesi için, yukarda da belirmiş olduğumuz gibi, işçi sınıfı muhalefetinin belirtilerine rastlamamız gerekir.

Şayet Sovyet halkı, hiçbir tepki göstermeden, Sovyet burjuvazisinin Partiyi ve o yoldan iktidarı ele geçirdiği ileri sürülüyor ve bu durumun yıllar boyu devam edip pekiştiği iddia ediliyorsa, bu tutum uzun bir mücadele tarihi olan Sovyet halkına ve işçilerine, en azından inançsızlığın ve güvensizliğin açık bir belirtisidir. Hele hele, Parti ile işçi sınıfı ve halk arasında uçurum bulunduğu «iddiaları», emperyalistlerin Sovyetler Birliği yoluyla sosyalizmi karalama ve kötüleme propagandalarıyla özdeşleşiyorsa, böyle iddiaları ileri sürenler, niyetleri o olmasa bile, neye hizmet ettiklerini farketmek zorundadırlar.

Sovyet halkı, kendisinin yeniden «ücret kölesi» haline getirilmesine hiç tepki göstermeyecek ve hatta çeşitli vesilelerle bu durumu onayladığını gösterecek! Böylesine iddiaları ciddiye almak mümkün değildir. Hele PDA'cıların iddia ettikleri gibi, «işçi sınıfı hareketiyle Sovyet burjuvazisi arasındaki mücadelenin devam ettiği» ni kale almak imkânsızdır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin niteliğini değiştirdiğine dair «sayısal deliller»de verilmektedir.

«Revizyonist Sovyet kliği önce Partiyi yozlaştırmıştır. Proletarya diktatörlüğünün artık gereksiz olduğu ve «bütün halkın partisi» görüşü savunulmuştur. Aslında amaç Partinin proleter özüne son vermek ve onu modern revizyonizmin partisi haline getirmekti. Bu değişikliği gösteren rakamlar şöyledir: 1952'de 19. Kongrede seçilen Merkez Komitesi üyelerinin yüzde yetmişi 1961»de seçilen Merkez Komitesinde yer almadı. 1956'da, 20. Kongrede seçilen Merkez Komitesi üyelerinin yüzde altmışı 1966'da 23. Kongrede seçilen Merkez Komitesi Listesinde yer almadı.»

«Partinin alt organlarında daha da büyük değişiklikler oldu. Yalnız 1963 yılında, Sovyetler Birliğinin çeşitli Cumhuriyetlerindeki ve yerlerindeki Merkez Komiteleri üyelerinin yüzde ellisi değiştirildi; öte yandan, taşra ve mahalli komite üyelerinin dörtte üçü atıldı ve yerlerine yenileri alındı!»

«Partinin Yönetici organlarında, işçilerin ve kolhozlardan gelenlerin sayısında önemli bir azalma görüyoruz. Bunların yerini teknisyenler ve uzmanlar almaktadır. Bu organlar aslında bürokratların ve teknokratların eline, başka bir deyimle bugün SSCB'ni yöneten imtiyazlı tabakanın eline geçmiştir. Sovyetlerin kendi basınına göre, bu tabakadan kişiler, Partinin bütün yönetici organlarının yüzde altmış altısını ve SSCB'deki bütün Parti Komiteleri Sekreterliklerin yüzde 91.1 ile 97.6 sını teşkil etmektedir.»

«... 20. Kongre ile 23. Kongre arasında Partiye 5.864.000 üye alındı. Bunların hemen hemen yarısı, yani iki buçuk milyondan fazlası, çeşitli sanayi kollarında çalışan aydınlar ve uzmanlardır. Bu istatistikler, çok açık bir şekilde, komünistlerin ve eski bolşeviklerin azınlıkta bırakılmaları için revizyonistlerin, Partinin kapılarını ardına kadar açtıklarını ve öte yandan aydınları ve uzmanları mümkün olduğu kadar partiye alarak, Partinin sınıfsal karakterini değiştirmeye çalıştıklarını göstermektedir.» (PDA, s. 26, sf. 153-154)

Bu sayılar hakkında, yazıda herhangi bir kaynağa rastlanmıyor. Ancak, doğru bile olsa, bu sayılardan partinin niteliğinin değiştiğini çıkarmak nasıl mümkün olmaktadır?

Geçerken bilgi vermek için, 1974 rakkamlarına göre, SBK Partisinin 15 milyonluk üye toplamının yüzde 40.7'sinin işçi, yüzde 14.7'sinin köylü olduğunu söyleyelim. (La Nouvelle Revue İnternationale, Ocak 1975, sf. 125).

SBKP, tarihi boyunca, kadroları bakımından pekçok yenilenmeler geçirmiş, pek çok köklü değişikliklere maruz kalmıştır. Öte yandan, parti yönetici kadrolarının, işçilerin ve kolhozlardan gelenlerin yerine, bürokratların ve teknokratların eline geçtiğini belgelemek için verilen rakkamlar birşey ifade etmemektedir. Birincisi, karşılaştırmaya imkân verecek eski rakamlar yoktur, ikincisi de «teknokratlar ve bürokratlar diye vasıflandırılan kafa emekçilerinin oranının artması, hızlı bir teknolojik ilerleme içindeki sosyalist bir toplumda tabiî kabul edilmeli-

dır. Sosyalizm yerleştiği ve kökleştiği ölçüde kafa ve kol emeği arasındaki çelişki azalmakta, kol işçisi kökenli kafa işçileri ve entellektüel emekçiler artmakta, teknolojinin gelişmesiyle kol emeğine olan ihtiyaç azalmaktadır. Partinin geniş kitlelere açılması ise, Parti yönetimi işçi sınıfının politikasını doğru olarak yürüttüğü sürece mahzur getirmez. Tersine geniş yığınların politize olmaları, siyasî bilinç seviyelerinin gelişmesi yönünden yararlıdır. Bütün bunları göz önünde tutarsak, yukarda verilen sayısal bilgileri SBKP'sinin «Sovyet burjuvazisinin» eline geçtiği konusunda ciddî deliller olarak görmemize imkân yoktur. Bu iddialar ancak bir şekilde ciddiye alınabilir: Şayet Sovyetler Birliğinde kapitalizmin geriye döndüğü, kapitalist ekonominin hakim olduğu, bu ekonominin üretim ilişkilerini yönlendiren bir burjuvazinin meydana geldiği ve sermayeyi denetleyen bu tekelci burjuvazinin emperyalist bir politika güttüğü maddî delillere dayanılarak ispat edilebilirse...

Sovyetler Birliği'nde bir burjuva sınıfı meydana gelmiş midir?

Sovyetler birliğinde, yeniden bir burjuva sınıfının oluştuğu iddia edilebilir mi? Meseleyi işçi sınıfı biliminin yöntem ve ölçüleriyle ele alacak olursak, bu sorunun cevabı «Hayır»dır.

Sovyetler birliğinde «burjuva sınıfından» söz ederken, bir sınıf ve o sınıfın toplumdaki yerinin tayininde esas faktörler sessizce geçiştirilip, bilim dışı çözümlemeler getirilmektedir.

«Kosigin'in ekonomik reformu, kapitalist siyasî iktidarla sosyalist iktisadî temel arasındaki çelişmeyi ortadan kaldırmayı; Sovyet ekonomisinde kapitalist ilişkileri yeniden yerleştirmeyi amaçlıyordu. Reformların getirdiği bütün değişmelerin özü, üretimin amacının değiştirilmesidir. Yeni Sovyet burjuvazisi reform yoluyla öyle bir örgütlenme ve önderlik sistemi kurmuştur ki, üretimin esas amacı kâr'ın güven altına alınmasıdır. Kâr üretimin ve bütün ekonominin şiarı ve esası itici kuvveti haline gelmiştir. Ortak sosyalist mülkiyet, bir çeşit devlet kapitalizmi haline dönüşmüştür. Mevcut devleti bir kollektif kapitalist olarak, yeni Sovyet burjuvazisi adına ve çıkarına üretim araçlarını yönetmektedir. Klasik burjuva toplumunda emekçi halkın sömürülmesi, artı değerin her kapitalistin yatırdığı sermaye miktarına göre gaspedilmesi esasına dayanırken; revizyonist toplumda, artı değer revizyonist burjuvazinin devlet bürokrasisi sistemi içinde, ekonominin yönetim cihazları içinde, ya da bilim, kültür, sanat vs. alanlarındaki seçkinler arasındaki sıralanma içinde tuttuğu hiyerarşik mevkie göre gaspedilmektedir.

Sovyetler Birliğinde, başka burjuva ülkelerin aksine, büyük mülkiyetin satılması yada miras bırakılması mümkün olmadığı halde, Sovyet işçisinin durumu batı işçisinin durumundan daha iyi değildir. Proletarya bakımından, yarattığı artı-değerin tek tek kapitalistler ya da bunu kendi arasında bölüşen büyük bir burjuva tabakası tarafından gaspedilmesi arasında hiç bir fark yoktur. Her iki durumda da sömürü aynı derecede kapitalist ve aynı derecede barbarcadır. Devletin ve ekonominin dizginlerini eline almış olan yeni bürokratik kast, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin sırtından imtiyazlar sağlamak için işgal ettiği mevkilerden yararlanmaktadır. Bürokratların, teknotratların ve burjuva aydınlarının gelirleri Sovyet işçilerinden ve kollektif çiftçilerin gelirinden onlarca defa daha fazladır... Sovyet imtiyazlı tabakasına, bütün faaliyetlerinde şahsî çıkar hırsı rehberlik etmektedir. Bu tabaka iktisadi durumunu ve siyasî hakimiyetini güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu imtiyazlı tabakayla Sovyet halkı arasında derin ve uzlaşmaz bir çelişki vardır. Bu düşmanca sınıf çelişmesi, bugünkü Sovyet toplumundaki baş çelişmedir.» (PDA. s. 39, sf. 6)

Keyfi değerlendirmeleri bilime sığdırmak için yapılan zorlama ve çarpıtmalar açıkça görülmektedir. Tarif edilmekte olan «Sovyet burjuvazisi»ni, işçi sınıfı biliminin öğrettiği sınıf kavramı içine sokmak imkânsızdır. Bir toplumdaki sınıfların tesbit edilmesinde, başlıca kıstas olan üretim araçlarının mülkiyeti meselesi bir takım yuvarlak lâflarla örtbas edilmeye çalışılmaktadır. Öyle ki, ileri sürülenleri, «bir geriye dönüş olsun, olmasın» her sosyalist ülke için, bu a-

rada 1956 dan önceki Sovyetler Birliği için de, aynı «mantık» la ileri sürmek mümkündür. Ve bu «mantık»la sosyalist mülkiyet ilişkilerinin kapitalist mülkiyetin bir başka şekli olduğu rahatça iddia edilebilir ve zaten yapılan da temelinde budur.

Aşağıda da aynı genel sözler ve keyfî değerlendirmeler tekrarlanmaktadır:

«Bu geri dönüşü özetleyelim: Bu gün Sovyetler Birliğinde, işletmeler, geniş ölçüde merkezi plânlamadan bağımsız olarak ve kâr esasına göre çalışmaktadır. İşletme müdürleri üretimin miktarını, işçi ücretlerini, ve işçi sayısını serbestçe tesbit etmekte ve kârdan pay almaktadır. İşletmeler üretim araçlarını alıp satmakta ve kiralamakta serbesttir. Bütün bu şartlar altında kardan pay alan işletme müdürleri Lenin'in belirttiği «yeni burjuvazi»yi meydana getirmektedir. Çünkü bunlar bir sınıf olarak üretim araçlarını tasarruf ve kontrol etmektedirler. Bu bürokrat-kapitalistlerin çocukları gene bu sınıfa katılmaktadır. İşçi ücretlerini merkezi plânlamadan bağımsız tesbit eden bu bürokrat-kapitalist sınıfla işçi sınıfı arasındaki çelişme, kapitalist toplumdaki proletarya - burjuvazi çelişmesinden başka birşey değildir. Bürokrat -kapitalistler kârdan daha fazla pay alabilmek için işçi ücretlerini daha düşük seviyede tesbit edebilmekte ve ışçileri serbestçe işten çıkarabilmektedir.» (PDA, s. 24, sf. 483)

Ekonomiyi yönlendiren temel sosyalist prensipler yok sayılmış ve bu esaslar dahilinde, ünitelere tanınan inisiyatifler ve yetkiler, kapitalist ekonominin geri gelmesi olarak gösterilmiştir. Sosyalist ekonomide, paranın henüz bir mübadele aracı olarak varlığını korumasının meydana getirdiği ve merkezî plânlama ile tesbit edilen fiyatlar ile maliyetler arasındaki fark, «kapitalist kâr» olarak bilinçli bir şekilde tahrif edilmektedir. Ve bu arada, şu temel noktalar «es» geçilmektedir:

— 1956 öncesine kıyaslandığında merkezî planın emrediciliğinde bir değişiklik olmuş mudur?

— Fiyatlar ve ücretler serbest piyasada mı oluşmaktadır, yoksa merkezî plân tarafından mı tesbit edilmektedir?

SOVYETLER BİRLİĞİ KAPİTALİZME GERİ Mİ DÖNMÜŞTÜR?

İşçi sınıfının bilimi, bir ülkenin kapitalist ve emperyalist olup olmadığının belirlenebilmesi için iktidarın kimin elinde olduğunun temel kıstası yanında başka kıstaslar da vermektedir. Bunların başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz:

— Sömürgelere sahip midir?

— Sermaye ihraç etmekte ve bunun sonucunda ekonomik bağımlılık sağlamakta mıdır?

— Emperyalizmin sömürüsü ve baskısı altındaki ülkelerde, Sovyetlerle işbirliği yapan, buna bağlı olarak siyasî plânda Sovyet nüfuzundan yana olan sermaye mihrakları var mıdır?

— Diğer emperyalist mihraklara bağlı sermaye gruplarıyla, karteller ve tröstler şeklinde işbirliği yapmakta mıdır?

— Devrî buhranlara maruz kalmakta mıdır?

— Yedek işsizler ordusu var mıdır?

— Üst yapı kurumları, kapitalist sömürünün devamını ve pekişmesini sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmiş midir?

— Ve en önemlisi, 40 yıllık bir sosyalist uygulamadan sonra, kapitalizmin restorasyonu bilimsel ve maddî olarak mümkün müdür?

Yukarıdaki soruları daha fazla artırmayı gereksiz buluyoruz. Sovyetler Birliğinin kapitalizme geri döndüğü ve Sosyal emperyalist olduğu iddiaları, aslında, değil sosyalistler için, burjuva iktisatçıları ve siyasetçileri için bile ciddiye alınacak bir iddia değildir. Böyle birşeyi kanıtlamak için çok şey feda edebilecekleri halde, Sovyetler Birliğinin kapitalist bir ülke haline geldiğini iddia etmeye cesaret edebilen bir tek burjuva iktisatçısı bile çıkmamıştır. Bu bakımdan, uzun uzun, Sovyetler Birliğinin kapitalist ve emperyalist bir ülke olmadığını savunmaya gerek görmüyoruz. Ancak, PDA'cıların bilim dışı iddialarına karşılık, yukardaki soruların sorulup, kısa ve net cevaplar getirilmesi, meseleyi safsata plânında olmasa bile, teorik plânda kesip atacaktır.

Yukardaki soruları sırasıyla ele alalım:

Sovyetler Birliği'nin Sömürgeleri var mıdır?

Bütün emperyalist kapitalist ülkeler, gelişme süreçlerinin belirli bir aşamasından sonra,kapitalist sömürü düzeninin sürmesi için sömürgelere ihtiyaç duymuşlar ve dünyayı paylaşmışlardır. Çarlığın tasfiyesinden sonra, Çarlık toprakları üzerinde, herbiri eşit statüde, ve birlikten ayrılma hakkına sahip Sosyalist Cumhuriyetlerden meydana gelen Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği kurulmuştur. PDA'cıların iddialarına göre, 1956'daki 20. kongreden sonra, Sovyetler'de kapitalizme geri dönüşün başladığı kabul edilirse, kapitalizmin eşitsiz gelişme kanunu evrenselliğini koruduğuna göre, SSCB'nin de. bir noktadan sonra sömürgelere ihtiyaç duyması kaçınılmaz olur.

«Çekoslovakya'ya karşı girişilen saldırı. revizyonistlerin hakim olduğu Doğu Avrupa ülkelerinin özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını kaybettiklerini ve bir çeşit sömürge haline geldiklerini ortaya koydu. Çekoslovakyanın işgalinden sonra ortaya çıkan Brejnev'in sınırlı egemenlik teorisi, bir raslantı olarak değil, bu temel üzerinde başka ülkelerin özgürlüğünün ve bağımsızlığının gaspedilmesi, Sovyet revizyonist emperyalizminin hâkimiyeti temeli üzerinde doğdu. Bu teori, Çarlığın eski emperyalist yayılma ve hegemonya politikasının yeni kılığa bürünmüş bir ifadesidir. Sovyet ordusunun işgali altındayken ve Husak kliniğinin yönetimi yabancıların süngüsüyle ülkeye zorla kabul ettirilmişken, Çekoslovakya bağımsız ve egemen bir ülke sayılabilir mi? Kaderlerine Moskova'da karar verilen ve hem iç hem de dış işlerinde Kremlin'den gelen talimatları uygulamak zorunda bırakılırken, Sovyetler Birliğine bağlı olan revizyonist ülkelere özgür ülkeler denebilir mi?

Sömürücü kapitalist sistemin bir parçası olan bu şoven ve sömürgeci politika, sadece revizyonist ülkeleri ezen ve sadece diğer ülkeleri tehdit eden bir politika değildir. Bu politika, özgürlüğünü kaybeden ve millî baskılara uğrayan Sovyetler Birliği halklarına daha da ağır bir şekilde saldırmaktadır.

Sovyet revizyonistleri uydu ülkelere karşı, siyasî baskı ve askerî tahakküm yanısıra, bir iktisadî sömürü politikası uygulamışlardır ve uygulamaktadırlar. İşbirliği ve uluslararası işbölümü kisvesi altında, Sovyet ekonomisinin ihtiyaçlarına cevap veren tek yanlı bir gelişme, bu ülkelere zorla kabul ettirilmiştir. Bu ülkeler her bakımdan, makinalar ve ham maddeler , krediler ve pazarlar, teknik ilerleme ve yeni teknoloji bakımından Moskova'ya bağımlıdırlar. Bu ülkelerin şimdi yaşamakta oldukları güçlükler ve vahim iktisadî şartlar, Sovyetler Birliğinin izlediği sömürgeci politikanın neticeleridir.» (PDA. s. 39, sf. 6-7)

Başka yazılardaki, Sovyetler Birliğinin Sosyal Emperyalizmin merkezi olduğu iddiası ile, Sosyalist bloku tümüyle emperyalist gösterme çabalarının yerini, burada, Sovyetler Birliğinin emperyalist, diğer sosyalist ülkelerin de sömürge olduğu iddiaları alıyor. emperyalist mihrakların artık rağbet etmez Kitlelerin bilinçlenmesi karşısında, kurnaz olduğu, sadece en azgın şoven ağızların bol bol kullandıkları bu safsatayı ileri sürenlerin, bu yazılarıyla, kimlerin yanında saf tutmak durumunda kaldıklarını bir kenara bırakalım: İşçi sınıfı bilimine sığmayan, gerçeklerin tahrifine bakalım:

Nasıl olmaktadır da «sömürülen sosyalist ülkeler,» «güçlükler ve vahim iktisadî şartlar» altında, ekonomik bakımdan süratle kalkınmakta ve hattâ ekonomik büyüme hızları kendilerini sömüren Sovyetleri bile geçmektedir? 1953 yılı temel alınacak olursa 1973 yılında endüstri üretimi Sovyetlerde 8.5 defa, buna karşılık, Bulgaristan'da 15, Moğolistan'da 9.5, Polonya'da 9.4 defa artmıştır. (Revue Internationale, Ocak 1975, sf. 120) Nasıl olmaktadır da, sömürülen sosyalist ülkeler hızla sanayileşmekte, hem de makine yapımı, ağır sanayi, kimya sanayii gibi gerçek bağımsızlığı sağlayacak biçimde sömürülen sosyalist ülkelerde, bu ülkelerin sanayileşmektedirler? Nasıl olmaktadır da, faşist işgale karşı amansız bir mücadele vermiş olan halkları, yeni «sömürü ve baskı»ya karşı kitle halinde ayaklanmamaktadırlar?

İş o kadar ileri götürülmüştür ki, Türkeş ağzıyla, Sovyetler Birliği Halklarının üzerindeki millî baskılar'dan bile bahsedilebilmiştir.

Öte yandan, bütün bunları ileri sürenler, Gerek Sovyetler Birliğinin Sosyalist ülkelerle ilişkilerinde gerekse Sovyet Cumhuriyet-

leri arasındaki ilişkilerde, 1956'dan sonra değişen durumun ne olduğunu somut olarak söylememektedirler.

Denecektir ki, «sömürgeciliğin modası geçmiştir. Sömürgeler «tasfiye» edilmektedir. Mesele «nüfuz sahası» elde etmektir! Bu gün artık, görünüşte, siyasî bağımsızlık korunmakta, ekonomik bağımlılık öne geçmektedir. Peki Sovyetlerin böyle emperyalist maksatlı bir dış ilişkiler politikası var mıdır? Olmadığını bundan sonraki bölümde göreceğiz.

Sovyetler Birliği'nin geri veya gelişmekte olan ülkelerle ilişkileri

Sovyetler Birliğinin, geri veya gelişmekte olan ülkelerle siyasî ilişkileri «barış içinde bir arada yaşama» ilkesine uygun olarak, karşılıklı eşitlik, içişlerine karışmamak ve hükümranlık haklarına saygı esasları üzerine kurulmuştur. Bu bilinen bir noktadır. Acaba ekonomik ilişkier hangi temeller üzerine oturuyor?

PDA'cıların bu konudaki düşünceleri şöyle:

«... SSCB yöneticileri, sömürülen ülkelerin hakim sınıflarıyla ve iktidarlarıyla yakınlık kurmaya son derece dkkat etmekte, iktisadî yardımlarla gerici sınıfları ve gerici iktidarları desteklemektedir. Artık Türkiye'deki gerici iktidarla iktisadî işbirlğini Büyükelçilikteki iktisadî memurlarla yürütemeyen Sovyetler Birliği, Ankara'da Amerikan «Yardım» Teşkilâtı (AID) gibi büyük bir Sovyet «Yardım» Teşkilâtı binası inşa ettirmektedir. Sovyetlerin Türkiye'de giriştiği ve girişmekte olduğu yatırımlar, işbirlikçi burçuvazinin yararınadır. Bu yatırımlar, iktidarı ellerinde bulunduran ve Türkiye ekonomisini kendi sınıf ihtiyaçları, yani sömürüleri yönünde düzenleyen işbirlikçi burjuvaziye yapılmaktadır. Bu konuda Süleyman Demirel hükümetiye Sovyet Hükümetinin anlaşmasını ve işbirliğini hızla geliştirmelerini başka türlü izah edemeyiz. Herhalde işbirlikçi burjuvaziden, sömürülen emekçi sınıflar yararına bir iktisadî politika bekleyemeyiz. İşbirlikçi iktidarla Sovyetler Birliği arasındaki hızla gelişen iktisadî işbirliğinin politik alandaki etkilerini izlemeliyiz. Türkiye'de işbirlikçi burjuvazinin temsilcileri uzun bir süreden beri, Sovyet Amerikan yakınlaşmasından aşırı bir memnuniyet duymakta ve Sovyetler Birliği'ne karşı çok dikkatli bir dil kullanmaktadır. (PDA, s: 24, sf. 489)

İleri sürülen iddiaların Sovyetlerin kapitalist ve emperyalist olduklarını gösteren bir tarafı yok. Sovyetler Birliği, bu çeşitten ilişkilere yeni (Demirel döneminde) başlamış değil. İkincisi, yapılan yardımlar, gerçek yardım niteliğinde; çünkü SSCB, işletmeye katılmıyor, sermaye ve kâr transferi yapmıyor. Üçüncüsü, yardımlar doğrudan tüketim alanlarına olmuyor. Sanayiinin gelişmesi için gerekli, özellikle yan mamul mallar alanına oluyor. Elektrifikasyon tesislerine ve benzerlerine oluyor. Dördüncüsü, sanayi yatırımlarının sanayi işçisi yetiştireceği böylece demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin etkinliğinin artacağı düşünülüyor. Ve beşincisi, Türkiye'de v.b. bir ülkede açılacak bir işletmenini eskilerin deyimiyle, «emperyalist kapitalist ülkelerde bir başka fabrikanın kapanmasını» sağlayacağı hesap ediliyor. Amaç, emperyalizmin ekonomik olarak geriletilmesi ve dünyadaki demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin ekonomik temelden güçlendirilmesidir.

PDA'cılar, bu konuda sonraları daha da azıtarak, «Sovyet burjuvazisinin» Türkiye'li işçilerin emeğini sömürdüğünü bile ileri sürmüşlerdir.

«Tekelci gruplar arasındaki çatışmada bir çözüme bağlanmış değildir. Türkiye'deki tekelci sermaye grupları arasındaki çatışmayı emperyalistlerarası çelişmelerden soyutlayamayız. Bugün için iktidar, ABD emperyalizminin kontrolu altındadır. Bununla beraber, diğer emperyalist ülkelerin Türkiye'de kendilerine bağlı sermaye grupları meydana getirdiğini görüyoruz. Özellikle Türkiye'deki Sovyet yatırımları üstünde durmalıyız. Sovyetler Birliği Türkiye'ye yatırdıkları sermayenin, yakında ABD yatırımlarını geçeceğini ummaktadır. Sovyetler, Aliağa Rafinerisi ve İskenderun Demir-Çelik tesisleri gibi büyük yatırımdan sonra, muhtemelen Sıvas'ta kurulacak olan dev demir-çelik tesislerinin ihalesini de almayı plânlamaktadırlar. Bütün bu yatırımlarda Türkiye'li işçilerin emeği sömürülmekte ve Türkiye'deki büyük burjuvaziyle birlikte Sovyetler Bir-

liğinde teşekkül etmiş olan yeni burjuvazi de bu sömürüden pay almaktadır. Önümüzdeki dönemde Türkiye'de Sovyet sermayesine bağımlı bir yerli tekelci sermaye grubu ve bürokrat kadrolar da ortaya çıkacaktır. Türkiye'de önümüzdeki gelişmeleri, Orta Doğu'da çok önemli menfaatleri ve çeşitli plânları olan Sovyet sosyal-emperyalizmi de hiç şüphesiz önemli ölçüde etkileyecektir.»

(PDA, s. 36, sf. 3)

Sovyetlerin Türkiye'ye, yaptıkları yatırımların, diğer emperyalist ülkelerin sermaye hatırımlarına benzemediği bilinen bir gerçektir. Sovyetler, bazı önemli tesislerin kuruluş finansmanını kredilerle karşılamaktadırlar. Ayrıca bu tesislerin kuruluş safhasında teknik katkıda bulunmakta, uzman ve gözlemci olarak hizmet görmektedirler. Tesislerin işletilmesiyle ilgili olmadığı gibi, işletme sermayesi ve kâr ile de ilgileri yoktur. Ayrıca, bu tesislerin kurulması için sağlanan imkânların niteliği gözden geçirilirse ABD ve diğer emperyalist mihraklar tarafından finanse edilen yatırımlardan -ki bunlar kamu oyuna «yardım» diye yutturulmaktadır- ne kadar farklı oldukları kolayca görülür.

Sovyetlerin finansmanını yaptığı başlıca tesisleri şöyle sıralayabiliriz:

- Çayırova Cam Fabrikası
- Bandırma Sülfürik Asit fabrikası
- İzmir Aliağa rafinerisi
- Artvin Lif levha fabrikası
- Seydişehir Alüminyum tesisleri
- İskenderun III. Demir Çelik tesisleri

Kuruluş finansmanı Sovyetler Birliği tarafından yapılan bir tesisle yabancı sermaye yatırımları arasındaki nitel farklılık kısaca şöyle özetlenebilir:

- Sovyetler, genel olarak ekonomiyi bağımlılaştıracak değil, emperyalizmden bağımsızlaştıracak ve doğrudan tüketim malları dışındaki alanlara kredi vermektedirler. Oysa yabancı sermaye yatırımları, istisnasız doğrudan tüketim malları alanındadır.

- Sovyetler sadece tesisin kurulmasına kredi vermektedirler. İşletme sermayesi ve kâra karışmamaktadırlar. Oysa yabancı sermayenin başlıca amacı, sermayeyi kısa süre içinde amortise edip sermaye ve kâr transferi yapmaktır.

- Sovyet kredileri elverişli şartlar taşımaktadır. Oysa emperyalist mihrakların verdiği krediler tamamen ticarî niteliktedir ve «yardım» adı altında kamuoyu yanıltılmaktadır.

«Devletten devlete» ilkesi çerçevesinde verilen gerçek yardım niteliğindeki bu kredilerle, «Sovyet burjuvazisinin ülkemiz emekçilerini sömürdüğü» iddiası bir yalandan öte ye gidememektedir.

Şayet bir Sovyet burjuva sınıfı varsa ve bu burjuvazi ülkemizde veya benzeri ülkelerle emperyalist amaçlar için ilişki kuruyorsa, bu ülkede, Sovyet yanlısı bir burjuvazi kesimi olması zorunludur. Çünkü, emperyalist ilişkilerin zorunlu kanunu böyle bir işleyişi getirir. Dünyanın bir tek ülkesinde bile, işbirlikçi burjuvazinin veya yerli finans kapitalin Sovyet yanlısı bir siyasî hareketinin ortaya çıktığı görülmüş duyulmuş şey değildir. Sovyet düşmanı olmayan bir tek işbirlikçi burjuva gösterilebilir mi?

Çağımızda, emperyalizmin ulaşmış olduğu seviyede, sermayenin temel karakteri uluslararası olmasıdır. Gerçekten, tröstler, karteller, holdingler şeklinde devleşip tekelleşen finans kapital mihraklarında, sermayenin bileşimi incelendiğinde, genellikle millî niteliğinin kalmadığı, bunun yerine, çoğu zaman metropol ülke temel olmak üzere değişik ülkelerden kaynaklandığını görüyoruz Bu, bilimin de belirttiği gibi, emperyalizmin kaçınılmaz olarak vardığı bir nokta, üstelik de hepimizin bildiği gibi, işçi sınıfı hareketinin uluslararası niteliğinin temel nedenlerinden biridir.

Bütün bunları gözönünde tutarsak, Sovyetler birliğinin emperyalist olduğunu iddia ettiğimizde, Sovyet sermayesinin katıldığı uluslararası sermaye mihraklarını da göstermemiz gerekir. Son zamanlardaki moda deyimiyle, bu gün dünyada içinde Sovyet sermayesinin de bulunduğu «çokuluslu» şirketler var mıdır? Eğer bir Sovyet emperyalizminden bahsedilecekse, onun maddî temelleri ve nasıl işlediği somut olarak gösterilebilmeli yukardaki soruya cevap verilmelidir. Yok bu soruya cevap veremeyip -Çünkü böyle bir durumun varit olmadığını ilk okul öğrencileri bile bilmektedir- Sovyet sermayesinin «millî» olduğu vb. iddia edilecekse, «biraz bilim» demekten başka çaremiz yoktur.

Aşağıda, PDA'cıların Sovyetler'le emperyalist ülkeler sermayesi arasındaki ilişkileri nasıl değerlendirdiklerini görelim:

«Bu şekilde ortaya çıkan tekelci bürokrat burjuvaziyle emperyalist ülkelerin tekelci burjuvazileri arasındaki çelişme dünyadaki temel çelişmelerden biridir. Bununla birlikte, bütün dünyadaki tekeller aynı zamanda birbiriyle içiçe geçmekte ve karmaşık bağlar kurmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, bugün uluslararası sermaye Sovyetler Birliğinde ve Doğu Avrupa ülkelerinde yatırımlara girişmekte ve yeni fabrikalar açmaktadır. Bu ülkelere gidenler, Coca Cola v.s. gibi emperyalist sermayenin ne kadar geniş yatırımlara giriştiğini görebilirler. Sovyetler Birliğindeki yabancı sermaye yatırımlarını tekelci sermayenin kontrol ettiği Milliyet gazetesinin ekonomi sayfasından dahi izleyebiliriz. En son olarak Sovyetler Birliğinde İtalyan sermayesinin kurduğu Fiat otomobil fabrikasına meşhur İtalyan oportünisti Togliatti'nin adı verilmiştir.» (PDA, s. 24, sf. 484)

«Bir zamanlar Kruşçev «şeytandan bile kredi almak istediğini», yani «komünizm inşa» etmek için Amerika Birleşik Devletleri kapitalistlerine «el açmak» istediğini söylemişti. Bugün onun müritleri, bu isteği gerçekleştirmiş bulunmaktadırlar. Son birkaç yıl içinde, Sovyet revizyonizmi yönetici kliği Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, İtalya ve Japonya'daki tekelci kapitalist gruplara karşı, «açık kapı» siyaseti izlemiş; onlarla, doğal kaynaklarını yağma etmeleri, millî çıkarlara zarar vermeleri ve çalışan halkı sömürmeleri için, Sovyetler Birliğine iktisaden sızmaları mümkün kılan anlaşmalar imzalamışlardır. Ekim devriminden önce Çarlık Rusyası, birçok Batılı kapitalist ülkenin sermaye ihrac ettiği, dev kârlar elde ettiği, ham maddeleri yağma edilen bir «cennet»ti. Bugün elli yıl sonra, Sovyet revizyonist yöneticileri, bir defa daha bu ülkelerin tekelci kapitalist gruplarının pençelerini Sovyet topraklarına atmalarına izin vermektedir.» (PDA, s: 24, sf. 500)

«Ve kendi yöntemlerine, ideolojilerine yaraşan yol, onları çeşitli emperyalistlerle, uluslararası burjuvazi ile daha yakın işbirliğine ve böylece komünizm düşmanlarına ruhlarını satmaya götürmektedir. Bunun örneğini, Tito kliğini saymazsak Brejnev-Kosigin kliği vermiştir; ABD, Japon, İtalya, Fransa, İngiltere, Belçika, Batı Almanya ve başka kapitalist ülkelerle anlaşmalar imzalamışlardır. (Sovyetler Birliğinde otomobil fabrikaları vb kurmak için Fiat, Renault, Rolls-Royce ile yapılan anlaşmalar, Doğu Sibirya'daki tabiî kaynakları kullanmak için, Japon kapitalistleri ile yapılan anlaşmalar v.b.) Kruşçev'in eskiden vaad etmiş olduğu gibi, emperyalist ülkeler ve büyük kapitalist tekeller şimdi, sermayelerini isabetli yere yatırmayı, tatlı kârlar ve avantajlar edinmeyi sağlama bağlamaktadırlar... Revizyonistlerin tuttuğu ihanet yolu, yönettikleri ülkelerin, uluslararası burjuvazi ile ister istemez yakın bağlar kurmasını gerekli kılmaktadır. Bu yol, bu ülkeleri dünya kapitalist ekonomisine ve dünya kapitalizminin dalgalanmalarına ve buhranlarına tabiî kılacaktır.»
(PDA, sayı 26, sf. 155)

Görüldüğü gibi, bilim dışı gevezelikler, keyfî değerlendirmeler, «çocuk kandırma»lar kol gezmektedir. Önce, Sovyet sermayesi ile emperyalist sermaye arasındaki ilişkileri gösteren tek bir somut delil yoktur. İkincisi, Sovyetlerin yaptıkları yabancı sermaye yatırımları aynen çarlık Rusya'sına yapılan emperyalist yatırımlara benzetilerek Sovyetler Birliği'nin tatlı kâr ülkesi haline geldiği ve emperyalistler tarafından sömürüldüğü öne sürülmekte, böylece, Sovyet yönetici kliği'ni suçlamak niyetiyle başlayan saldırı, Sovyetlerin, emperyalist sömürü altında olan, kendisi de emperyalist bir ülke olduğu aykırılıklarına varmaktadır. Üçüncüsü, Sovyetler yabancı sermayeye kapılarını ilk kez açmamaktadırlar. Zaten, «Ne şart altında olursa olsun yabancı sermayeye HAYIR» kriteri, çok zamanlar önce, Lenin tarafından da mahkûm edilmiştir.

Sovyetler Birliği'nde devrî buhranlar olmakta mıdır? Veya SSCB, kapitalizmin genel buhranlarından etkilenmekte midir?

Bilindiği gibi, kapitalist ekonominin en önemli özelliklerinden biri, 7-10 yılda bir gelen devrî buhranlara maruz kalmasıdır. Bu

özellik, kapitalist üretimin bünyesine sıkı sıkıya bağlı olan, üretimdeki anarşiden gelmektedir. 1929 dünya buhranının getirdiği ölümcül yasalardan sonra, emperyalist kamp, çeşitli tedbirlerle, buhranların bu ölçüde derin tahribat yapmasını geçici olarak önleyebilmiştir. Ama, ikinci dünya savaşından sonra gelen buhranlar emperyalist kapitalist ülkelerin ekonomilerini dar boğazlara götürmüştür. Bu ekonomik buhranlar da, sosyal dalgalanmalara yol açmıştır. Burjuva çevrelerin bile endişeyle belirttikleri son dünya buhranı ise, hepsinden, hatta 1929 buhranından bile «beter» sonuçlar vereceğe benzemektedir. Emperyalizm ve bağımlı ekonomilerdeki tahribatın bir kısmı, daha şimdiden günyüzüne çıkmıştır.

Sovyetler Birliği ve Sosyalist ülkeler, kapitalist dünyanın geçirdiği buhranlara maruz kalmakta mıdırlar? Bu buhranların en belli başlı belirtileri olarak, süratli enflasyon, kitlelerin satın alma gücünün düşmesi, fabrikaların kapanması veya kapasitelerinin düşürülmesi, işsizliğin hızla yükselmesi, üretimin azalması vb. noktalarına rastlanmakta mıdır?

Kapitalizmin devrî bunalımlarının bu belli başlı belirtilerinin, Sovyetler Birliğinde de görüldüğünü ileri sürmek mümkün değildir. Son buhrandan Sovyetler Birliğinin de etkilendiği ve bazı malların fiyatlarının arttığı yolunda, burjuva basınında çıkan haberlerin gerçekle ilişkisi yoktur. Bir kere, tek başına tüketim maddelerinin fiyatlarının artması, bir buhran belirtisi olmadığı gibi, Sovyetler Birliğinde tüketim maddelerinin fiyatları, değil artmak, teknolojinin gelişmesiyle birlikte azalmaktadır ve son dört yıldır bu azalma belirgin bir noktaya varmıştır. Fiyatlardaki düşüş özellikle, temel ihtiyaç maddelerindedir. (L'Humanité, 5 Şubat, 1975)

Öte yandan, ücretlerde artış süreklidir. Gelirlerdeki artış, son dört yılda (1970-1974) yüzde 19.9 oranındadır.

Sanayileşmiş kapitalist ülkelerde, ekonominin en dengeli olduğu dönemlerde bile tedrici bir enflasyon görülürken, sosyalist ekonomilerde ve SSCB'de, enflasyonun izine rast lanmamaktadır. Sovyetler Birliğinde ekonominin merkezî plana bağlı olması, ürünlerin fiyatlarının ve ücretlerin bu plân hedefleri doğrultusunda tesbit edilmesi bu durumun başlıca nedenidir. Bu bakımdan, «... Revizyonistlerin tuttuğu ihanet yolu, yönettikleri ülkelerin uluslararası burjuvazisi ile ister istemez yakın bağlar kurmasını gerekli kılmaktadır. Bu yol, bu ülkeleri dünya kapitalist ekonomisine ve dünya kapitalizminin dalgalanmasına ve buhranlarına tabî kılacaktır.» (PDA Aydınlık, s. 24, sf. 155) kehaneti bir safsatadan başka birşey olmadığı gibi, söylendiği 1969 yılından bu yana geçen 6 yıl içinde asla doğrulanmamış, tersi doğrulanmıştır.

Sovyetler Birliği'nde yedek işsizler ordusu var mıdır?

Büyük bir işsizler ordusu, bilindiği gibi kapitalist ekonominin ve toplumun ayrılmaz parçasıdır. Kapitalizm böyle bir işsizler ordusu olmadan yaşayamaz. İşçi ücretlerinin en düşük seviyede muhafaza edilmesi, işçiler arasında iş bulma rekabetinin «diri» tutulması için kapitalizm yedek işsizler ordusuna, dolayısıyla işsizliğe muhtaçtır. Bu nedenle, işsizlik, ancak kapitalizmin ortadan kalkmasıyla yok olacak bir toplum hastalığıdır.

Sovyetler Birliği, çağımız toplumlarında, dünyada ilk defa işsizliğe son vermiş ve 1930 yılı sonunda, Sovyetler Birliği'nde işsizlik sorunu halledilerek, işsizlik hak ettiği yere, «taş balta» nın yanına gönderilmiştir.

Sovyet Anayasasının temel haklar ve görevlerle ilgili 10. bölümünün ilk maddesi «çalışma hakkı» nı kapsamaktadır ve her Sovyet vatandaşının bu hakkının teminat altında olduğu bir Anayasa hükmü haline getirilmiştir.

Bir de şu alıntıyı görelim:

«Yetkilerini kötüye kullanan işletme yöneticileri, işçileri amansızca sömürmekte ve ezmektedirler. Bu yöneticiler, işçileri diledikleri gibi işten çıkarır, ücretlerinden kesinti yapar, öte yanda, kendileri, hakları olandan daha fazla «mükâfat» alırlar ve işçilerin emeğinin ürünlerine el koyarlar.

Moskova ve Leningrad'daki beş otomobil şirketi, «kâr oranını» artırmak amacıyla, beş ay içinde 39 işçiyi işten çıkardı. Bu sayı tüm işçi ve personel sayısının yüzde dör-

düne eşitti. Kızıl Ekim, Demir Çelik fabrikası «yeni sistem» i uygulamaya başladıktan sonra, daha çok kâr etmek amacıyla, atelyelerinden ikisini kapatmayı kararlaştırdı ve 730 işçiyi işten attı. Bazı işletmeler, üretim düzeyi yüksek olduğunda büyük sayıda ışçi almakta, üretim düşünce de işçileri süresiz olarak çıkarmaktadırlar. Bu durum kitle işsizliğine ve işçilerin kitle halinde göç etmelerine yol açmaktadır.

Büyük sayıda işçinin işten çıkarılması, çocuk emeğinin merhametsizce sömürülmesi Sovyet işletmelerinde olağan bir uygulama haline gelmiştir. İşletme yöneticileri, çocukları yetişkinler kadar, hatta daha fazla çalışmaya zorlamaktadır. Sverdlovsk'daki «Maden İşletme» fabrikası Ve Aurora Devlet Çiftliği ucuz emek sağlamak amacıyla, çocuk çalıştırmış ve çalışma sürelerini artırmış genellikle yetişkinler kadar ağır işlere koşmuştur. Bu çocuk işçilerin ücretleri çok düşük olup, bunlar her an işten atılabilirler. (PDA, s: 24, sf: 502-503)

Sovyetler Birliğinde ve sosyalist ülkelerde işsizlik diye bir sorunun mevcut olmadığı, burjuva sözcülerinin bile kabullendikleri ve dil uzatamadıkları konulardan biridir. Sosyalist ekonomiler «tam istihdam»ı kaynak ve belgelerin de gösterdiği biçimde gerçekleştirmişlerdir.

Sovyetler Birliği'nde, üretici güçlerin gelişmesi engellenmekte midir?

SSCB'de Üretici Güçler Gelişmektedir: Sosyal emperyalist olarak ilân edilen ve kapitalizme dönüşün sözkonusu olduğu iddia edilen Sovyetler Birliği'nde, bu mantıkla üretici güçlerin hızla gelişmediğini, gelişmelerinin engellendiğini kabul etmek gerekir. Birkaç rakkamla böyle bir iddia hakkında karara varmak mümkündür.

VII ci Beş Yıllık Plânda Milli gelir artışı % 32, VIII Beş Yıllık Plânda ise % 41 olmuştur. (1965-70 devresi) Bu Plân devresinde, millî gelir 1 trilyon 166 milyar rubleye ulaşmış. Bu miktarın 518 milyarı emekçilerin tüketim ihtiyaçlarına, 199 milyarı eğitime, 80 milyarı çalışma yeteneğini yitirmiş olan emekçilere, 41 milyarı bilimsel araştırmalara, 186 milyarı sabit yeni fabrika fon ve yedek mallar için, 62 milyarı okul, hastahane ve kültürel kurumlar 80 milyarı ise savunma masraflarına ayrılmıştır.

VIII. Beş Yıllık plân, işçi ve memur ücretlerinde % 20 oranında bir artış öngördüğü halde, bu artış % 26'yı bulmuştur. Kolhozcuların gelirlerinde öngörülen artış %35-40 arasında olduğu halde bu artış % 42'ye varmıştır. VII. Beş Yıllık plân devresinde fert başına düşen milli gelir artışı % 19 iken, VIII ci plânda, bu artış % 33 olmuştur.

VIII ci Beş Yıllık plân döneminde, üretimin sabit fonları % 50 artmış, ekonomide yatırımların hacmi 352 milyar rubleye çıkmıştır. Beş yıl içinde sağlanan bu yatırım hacmi, 1965'den önceki sekiz yıllık toplam yatırım miktarına eşittir.

Gene VIII ci plân döneminde Makine sanayiinde % 74, kimya ve petrokimyada % 78, elektrik enerjisinde ise % 54 artış kaydedilmiştir. Bu miktar, VII ci Beş Yıllık Plâna nazaran % 50 bir artış göstermiştir. Yatırım hacmi, 1971-75 döneminde 500 milyar ruble olarak hesaplanmıştır.

Henüz sona ermemiş bulunan IX cu Beş Yıllık Plân devresinde milli gelirde % 80-85' lik bir artış öngörülmüştür.

Sosyal iş verimliliği VII ci plân döneminde % 29 iken, VIII Plânda % 37'ye yükselmiştir... VII plân döneminde artan işverimliliği sanayi alanındaki artık % 62 iken, VIII ci dönemde % 73, 1970 yılında ise %84'e yükselmiştir. Tarımsal alanda, Kolhoz ve Sovhozlardaki VIII ci plân dönemindeki işverimliliği artışı % 32 olmuş, IX cu plânda bu oran % 36-40 olarak hesaplanmıştır.

IX cu plân döneminde işçi ve memur aylıklarının % 20-22 oranında kolhozcularının gelirlerinin ise % 30-35 oranında arttırılması öngörülmüştür.

Bu rakamların dikkatli incelenmesinden de görüldüğü gibi, SSCB'de üretici güçler hızla gelişmektedir. Üretici güçlerin gelişmesi önündeki engeller büyük ölçüde kaldırılmıştır.

Sovyet üstyapı kurumlarında 20. Kongreden bu yana değişiklik olmuş mudur?

Her üretim tarzı, başlangıçta, üretici güçlerin gelişmesine yol açan üstyapı ku-

rumlarını kaldırarak kendine uygun yeni bir üstyapı oluşturur. Özellikle, **sömürünün ortadan kaldırıldığı** sosyalist devrimler sonucu, sosyalist toplumun temelleri atılırken, toplumun, daha önceki, sömürüye dayanan düzenlerin üstyapı kurumlarından arındırılıp temizlenmesi, çözümlenmesi gereken ilk sorundur.

Büyük Ekim devrimiyle, dünyada ilk kez sosyalist bir toplumun kapılarını açan Sovyetler Birliği'de, Çarlık Rusya'sının zulüm ve sömürü temelinin sürmesini sağlayan üstyapı kuramlarını baştan aşağı temizlenmiş ve yerine Anayasa'sından «beşikteki bebeğin» yetiştirilmesine kadar sosyalist bir toplumun temel üstyapı kurumlarını getirmiştir. Bu üstyapı kurumları, 1917'den bu yana gelişen toplumsal şartlar doğrultusunda, sınıfsız topluma yaklaşıldığı ölçüde sosyalist toplumun gelişmesini sağlayacak ve pekiştirecek doğrultuda gelişmeler göstermiştir.

Oysa PDA'cılar, 1956'daki 20. kongreden bu yana, Sovyetler Birliği'nde bir karşı devrim olduğunu ve kapitalizmin geri geldiğini iddia etmektedirler. Herkesin gayet iyi bildiği, ve yukarda da açıklamaya çalıştığımız gibi, farklı iki üretim tarzının üstyapıları birbirlerinden farklıdır ve sonra gelen, öncekinin inkârıdır. Üstelik, sosyalist bir toplumda, daha önceki sınıflı toplum biçimlerinin temelini oluşturan sömürü ortadan kalktığı için, sosyalist üstyapı daha önceki üstyapıların kesin bir inkârıdır. Bu bakımdan, sosyalist bir üstyapı ile birlikte kapitalizmin geri geldiği, hem de 20 yıldan beri geri geldiği iddia ediliyorsa, toplumda, bu yeni üretim tarzına uygun olan üstyapı değişikliklerini de göstermek gerekir. Oysa, bildiğimiz kadarıyla, Sovyetler Birliğinde 1956'dan bu yana, üstyapı kuruluşları olarak kapitalist üretime yardımcı olacak veya sosyalist ekonomiye ters düşecek hiçbir değişiklik olmamıştır.

PDA kadrosu, Sovyetler Birliği'nde üstyapı kurumlarının burjuvalaştığını şöyle ileri sürmektedir.

«Burjuvalaşma hareketi, kültür, sanat ve ahlâk alanlarında da hızlanmaktadır. Sovyetler Birliğinin ve revizyonistlerin hakim olduğu diğer ülkelerin kültür hayatı ve hayat tarzıyla, Batılı kapitalist ülkeler arasındaki fark, her geçen gün ayırdedilmez bir hal almaktadır. Rahat ve tembel bir yaşantının aranması, burjuva tipi yoz filmlerin, müziğin ve edebiyatın yayılması, Batı tipi yoz hayatın taklidi, bu ülkelerin günlük hayatının özelliği olmuştur.» (PDA, sayı 26, sf. 156)

«Revizyonistlerin Hüküm sürdüğü ülkelerde, ahlâksızlık ve fahişelik artmıştır. Vesikalı veya vesikasız kadınlar, tren ve otobüs duraklarını, parkları, tiyatro ve sinema girişlerini doldurmuştur. Konsomolskaya Pravda gazetesinin ele aldığı örnek tipiktir: Yüzüncü defa polis tarafından yakalanan 19 yaşında bir kadın, fütursuz bir şekilde, mesleği olmadığını ama bir gecede 100 amerikan doları kazanabileceğini söylemiştir. Kadın, polisi şu şekilde tehdit etmiştir: «Benim dostum kimdir biliyor musunuz? Bir Amerikan gazetesi muhabiridir ve yarın Dışişleri Bakanlığına sert bir protestoda bulunacaktır.» (Aynı kaynaktan, PDA, s. 26, sf. 157)

İşte Sovyetler'deki üstyapı değişiklikleri için getirilen somut deliller. Bu çeşitten dedikodu yazılarına, emperyalist burjuvazinin magazin dergilerinde yayınlarında her an rastlamak mümkün. Ama bizim «Maocular» bu gönüllü burjuva çığırtkanlığını Marksizm Leninizm adına yaptıklarını söylüyorlar. Üstelik yukarıdaki yazıdan Sovyetler Birliği'nde «vesikalı» kadınların da olduğunu öğreniyoruz!

Ve sorularımızın sonuncusu:

Çağımızda 40 yıllık bir sosyalist uygulamadan sonra, kapitalizme geri dönüşün maddî şartları halâ var olabilir mi?

Şayet işçi sınıfı biliminin gözlükleriyle bakıyorsak, meselelere, bu ülke neresi olursa olsun, cevabımız HAYIR olmak gerekir.

Aksi halde, idealizmin ve menşevizmin batağında, ona buna çamur atmayı bilimsellik sayıyoruz demektir.

Eğer Ekim devrimini izleyen 40 yıllık süre içinde, Sovyetler Birliği'nde Sosyalist bir toplumun kapitalizmin restorasyonuna yol açacak bir şekilde sağlamca kurulamadığı, bunca zaman içinde sosyalist bir toplumun insan malzemesinin yetiştirilmediği ekonomik temelinin atılamadığı iddia ediliyorsa, aşağıdaki sorulara cevap bulmak gerekir.

— Rusya'nın, daha sosyalizme hazır ol-

madığını ileri süren menşevikler ve sosyal demokratların haklı olduklarını kabul etmek gerekmez mi? Üretici güçlerin, 1917 lerle kıyaslandığında onlarca defa daha gelişkin olduğu 1956 Sovyetler Birliği'nde o gelişme seviyesi sosyalist mülkiyet ilişkilerini ve üst yapılarını kaldırmıyor ve kapitalizme geri dönülüyor! Yok, PDA cıların konuştuğu ağızla, bir avuç Kruşçov kliğinin koca Sovyet ülkesini kapitalizme geri döndürdüğü iddia ediliyorsa, bu görüş, toplumsal gelişmeleri önemli mevkilerdeki insanlara yaptıran idealist tarih anlayışının olsa olsa bir karikatürünü yansıtır. Ama bir üretim tarzını, hem de «geriye» doğru «çaktırmadan» değiştirmek, kimselerin harcı değildir.

— Yok, menşevikliğe düşülmek istenmiyor ve Sovyet topraklarında, sosyalist bir toplumun kurulması için gerekli objektif ve sübjektif şartların var ve yeterli olduğu kabul ediliyor, buna karşılık 40 yıllık uygulamadan sonra kapitalizme geri dönüldüğünden söz ediliyorsa, karşılaşılacak soru, bu iddiayı öne sürenleri Menşeviklikten daha da vahim durumlara sokar. O zaman: Objektif ve sübjektif şartlar da hazır olduğu ve 40 yıl başarıyla uygulandığı halde kapitalizme dönülüyorsa, sosyalizm yürümüyor, tutmuyor mu demek istiyorsunuz? diye sorarlar adama.

Aslında burjuva sözcülerinin sosyalizmi karalamak ve kötülemek için devamlı ileri sürdükleri iddialarla, PDA'cıların iddialarının vardığı mantıki noktanın hemen hemen aynılığı göze çarpmaktadır. Tabii PDA'cılar sosyalizmi savunup, günahı üç beş kişiye, SBKP yöneticilerine yükleyip işin içinden sıyrılmak isteyeceklerdir. Ama bu durumda da düşecekleri yer, yukarda belirttiğimiz gibi, idealizmin batağından başka bir yer olmayacaktır.

— PDA'cıların cevabını vermek zorunda oldukları bir önemli soru daha vardır: Ama bu sorular, onların anlamadıkları bir dille, işçi sınıfının biliminin diliyle sorulduklari için, cevabını da yine aynı «safsata» ile geçiştireceklerinden şüphe etmememiz gerekir.

«Nasıl olmaktadır da, sosyalizm yolunda 40 yıl yol alabildikten sonra kapitalizme geri dönülebilmektedir? Yani tarihin tekerleği, 40 yıl ileri gittikten sonra, nasıl geri dönmeye başlamaktadır?»

İnsan topluluklarının tarih içinde gidişlerini incelediğimizde, çeşitli karşı devrimci girişimlere rastlıyoruz. Fakat, bu karşı devrim girişimlerine rağmen; birincisi, incelediğimiz toplumun kendisi tek başına, özellikle üretim tarzının ekonomi temelinin, bir öncekine geri götürülmesi biçiminde yapısal bir değişikliğe uzunca bir süre dayanamıyor. İkincisi, genel olarak dünyanın kendisi bir bütün olarak devamlı ileriye doğru evrimleşiyor.

Şimdi PDA'cıların mantığıyla hareket edilirse, bir ülkede, bir üretim tarzının ille de ileriye doğru değil, geriye doğru da değişebileceği gibi, bilim dışı, daha doğrusu idealist bir yoruma varmamız, bilinemezciliğin (agnostisizmin) batağına düşmemiz kaçınılmazdır. Kaldı ki PDA'cılar, tek tek ülkelerde durum geriye doğru gitse bile, dünyanın genel olarak ileri gittiğini iddia edemezler. Çünkü Sovyetler Birliği ve Sosyalist ülkeler Sosyalist kamptan çıkarılıp emperyalist kampa katıldı mıydı, ortaya çıkan manzara hiç de «hoş» (!) olmaz ve tarihin tekerleği günümüz için çok uzun bir süre sayılması gereken 12—40 geriye gider. Böyle bir sonuç ise, dünyamızın ve toplumların sürekli ilerlediğini gösteren, işçi sınıfı bilimine taban tabana zıt düşer.

Sovyetler Birliği'ni emperyalist ve kapitalist olarak nitelemenin bir yerden sonra, bu kelimeleri «sövgü» gibi tekrarlamanın, işçi sınıfının bilimiyle bağdaşmadığını göstermeye çalıştık. PDA şablonculuğundan «illallah» demiş, kendini yetiştirmekte olan genç devrimci kadrolar, gerçek dışı tahrifatlara karşı somut bilgilerle silâhlanmış olmalıdırlar. Yazımızın ana amacı bu olmadığı için yukarıdaki bilgiler ve sorular yeterli olmamakla birlikte, ipucu verecek niteliktedir kanısındayız.

PDA eleştirisinin bu bölümüne son verirken, bir noktaya daha değinmek yerinde olacaktır. Henüz sosyalizm aşamasında olan ve emperyalizme karşı mücadelede başı çeken Sovyetler'de, bu dönemin şartlarının gereği olan bazı olumsuz olaylara rastlanmaktadır. Ve Sovyetler'de de bir muhalefet sesi çıkmaktadır. Ama ilginç olan, bu muhalefetin sosyal nitelikte olmaması ve sağdan Soljenitsin vb. işçi sınıfı düşmanlarından, henüz dünyada varlığını sürdüren burjuva ideoloji-

sinden kaynaklanan liberal tavırl. aydınlardan gelmesidir. Ve bunların eleştirdikleri başlıca nokta Parti ve Devlet yönetiminin proleter niteliğidir. Bunlar bile, PDA ağzıyla, Parti ve Devlet yönetiminin burjuvalaştığını iddia etmemektedirler. Şayet durum bizim PDA'cıların dediği gibi olsaydı, bu burjuva kafalı aydınların Parti'ye ve Devlet'e, kendi Parti ve Devlet'leri olarak dört elle sarılmaları gerektirdi.

MAO-ZEDUNG DÜŞÜNCESİ ÇAĞIMIZIN LENİNİZ Mİ MİDİR?

PDA'cıların, uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki, ikinci önemli olumsuzlukları da Çin devriminin lideri Mao'yu «yaşayan Lenin», «Mao Zedung düşüncesi» ni de «çağımızın Marksizm-Leninizmi olarak görmeleri ve göstermeleridir.

«... Çünkü Mao Zedung, yaşayan Lenin'-dir. Mao Zedung, Marks, Engels, Lenin'in öğretilerini revizyonizme karşı savunmuş ve yepyeni bir aşamaya yükseltmiştir. Dünya devriminin önderidir.» (Proleter Enternasyonalizmi ve Burjuva Milliyetçiliği, P.D. Aydınlık, sayı 22, sf. 268)

«Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesi bütün insanlığın malıdır. Proletarya, tarihin en ileri sınıfı olarak bütün insanlık düşüncesinin mirasçısıdır. Proletaryanın devrimci düşüncesi olan Diyalektik Materyalizm ve Tarihî materyalizm, insanlığın hayatı kavramak ve açıklamakta ulaştığı en ileri düşünce düzeyidir ve gerçeğe her geçen gün daha fazla yaklaşmaktadır. Marx ve Engels, bilimsel sosyalizmin kurucularıdır. Lenin, Bilimsel Sosyalizmi, «emperyalizm ve proletarya devrimi çağının Marksizmi olan Leninizm aşamasına yükseltti. Büyük Ekim Devriminin insanlık tarihinde açtığı yeni çağ dan sonra, Stalin, Marksizm-Leninizm davasını devralarak geliştirdi ve ilerletti. Başkan Mao, Marksizm Leninizm'i, 'Moskova ağzı' olarak görmediği için ve Marksizm-Leninizme karşı 'bizi Pravda Gazetesinin Yazı Kurulu yönetemez' gibi bir iddiayla ortaya çıkmadığı için, Çin devrimini ve halkını zafere ulaştırdı. Mao Zedung demiştir ki, 'Çin halkı herzaman için Çin devrimini, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin bir devamı saymıştır' (Mao Zedung'un 17 Nisan 1957 konuşması) Lenin'den sonra bütün dünyayı sarsan değişmeleri, Çin devriminin ve bütün dünya halk larının devrimci tecrübelerini değerlendiren ve Büyük Proleter Kültür Devrimi'ni yöneten Mao Zedung, Marksizm Leninizmi yeni ve daha ileri bir aşamaya yükseltmiştir. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesi, emperyalizmin bütün dünyada toptan çöküşe ve sosyalizmin bütün dünyada zafere ilerlediği, yaşadığımız çağın Marksizm-Leninizmidir.

Edison'un icad ettiği elektrik ampulü bu gün nasıl bütün dünyada kullanılıyorsa ve Edison'un milliyetine bakılmaksızın bütün insanlığın malı haline gelmişse, insan düşüncesindeki gelişmenin doruğu olan ve durmadan yükselen Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesi de, bütün dünya halklarını kurtuluşa ve sosyalizme doğru ilerletmektedir. Mao-Zedung düşüncesi, Çin ve Japon işi değildir, bütün dünya halklarının ortak malıdır. Hiç kimse, dünya halklarının ve halkımızın bu devrimci düşünceyle cihazlanmasını engelleyemez. Hiçbir güç, milliyetçilik adına yada sosyalizm kisvesi altında, hal kımızın insanlığın bu ortak düşünce mirasından yararlanmasına ve zafere ilerlemesine karşı duramaz. Hiçbir güç, halkımızın kendi sınıf mücadeleleri tarihini, geçmişteki devrimci tecrübeleri, toplumumuzun sınıf tahlilini, dostları, düşmanları ve devrimci mücadele yolunu öğrenmesini önleyemez. Bütün baskılara rağmen, proletaryanın devrimci düşüncesi bütün dünya halklarına ulaşmakta ve halklar bu bayrak altında devrim için savaşmaktadırlar. Halkımız da, bütün dünya halkları gibi Mao Zedung düşüncesini kavramakta ve onu maddî bir güç haline getirerek, devrim yolunda ilerlemektedir.» (PDA, s. 24, sf. 481)

PDA'cılar, yukarda örneklerini vermiş olduğumuz gibi, bütün yazılarında ve konuşmalarında, «salavat» getirircesine Mao Zedung düşüncesiz ağızlarını açmaz olmuşlar, fakat hemen hiç bir yerde de, bu Mao Zedung düşüncesinin ne menem bir şey olduğunu belirtememişlerdir.

İşte yine, Mao Zedung düşüncesi etrafında dolaşıp duran, fakat meramını anlatmak yerine lâf salatası yapan örneklerden biri:

«Aynı şey, Marksiz mi, Leniniz mi büyük

Çin devriminin pratiğiyle birleştiren çağımızda Marksizm - Leniniz mi devralan, savunan ve yaratıcı bir şekilde geliştirerek yepyeni bir aşamaya, Mao Zedung Düşüncesi aşamasına ulaştıran Başkan Mao için de doğrudur. **Pratik Üzerine** ve **Çelişme Üzerine** gibi felsefî yazılar, ÇKP içinde dogmatik ve sekter eğilimleri düzeltmek amacını güdüyorlardı. Halk İçindeki Çelişmenin Doğru ele alınması Üzerine yazısı, proletarya diktatörlüğü altında sosyalizmin nasıl kurulacağı meselesini açıkladı.» (PDA, s. 34, sf. 8)

Yine aynı yazının içinde «Mao Zedung düşüncesi» için bazı ipuçları bulabiliyoruz.

«Biz hangi ideolojinin, hangi tarihî çizginin takipçisiyiz? **Büyük proleter devrimlerinin izindeyiz;** Büyük Ekim Devrimi, Büyük Çin Devrimi ve Büyük Proleter Kültür Devrimi, dünya proletaryasının, ve ezilen halkların en geniş ve yüce tecrübeleri, zaferleridir. Öncelikle bu tecrübeleri incelemeliyiz; Marx'ın, Engels'in, Lenin'in, Stalin'in ve Mao Zedung'un öğretileri, bu tecrübeler içinde maddî bir güç haline geldi. Proletarya mücadelesi, dünya halklarına bu tecrübeleri inceleyen ve özümseyen bir temel eser kazandırmıştır. Bunların başında, SBKP tarihi, Başkan Mao'nun Seçme eserleri, Büyük Proleter Kültür Devrimine ilişkin temel belgeler gelir.» (PDA, s. 34, sf. 8)

«Böyle bir eğitim programının bir ikinci önemi de şudur: Marksizm-Leninizm Mao Zedung Düşüncesini bir bütün olarak kavramamızı sağlar. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesi nedir? Mao Zedung'un Marksizm-Leninizmi yaratıcı bir şekilde geliştirmiş olmasından neyi kastediyoruz? Çağımızı 'emperyalizmin toptan çöküşe gittiği ve sosyalizmin bütün dünyada zafere ilerlediği çağ' olarak tarif ederken neyi kastediyoruz? Bu ifadeleri soyut olarak ezberliyor muyuz, yoksa somuta indirgeyerek kavrayabiliyor muyuz? Bazıları Mao Zedung'un katkılarını yok sayabilirler; bazı arkadaşlar ise Mao Zedung'un katkılarını Marx'dan ve Lenin'den tamamen kopuk olarak ele alabilirler. Bazı arkadaşlar, Mao Zedung'un Düşüncesini yalnızca şu veya bu öneriden ibaret sanabilirler; bazıları ise, Leninizmin temel ilkelerini 'artık eskimiş' farzedebilirler. Eski bir hikâye vardır: Üç kör, önlerine getirilen bir fili tarif etmeye girişmişler. Körlerden biri elini uzatmış filin bacağını tutmuş: 'fil ağaç, gibi' demiş. Biri, kulağını tutmuş, 'yelken gibi' demiş, biri kuyruğunu tutmuş, 'halat gibi' demiş. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesini bu körler gibi değil, bir bütün olarak kavramak için, onu tarih içinde, pratik içinde, özünü kavrayarak ve kollektif bir şekilde incelemeliyiz.» (PDA, s. 34, sf. 8)

Bir başka yerde ise şöyle denilmekte:

«Mao Zedung'un ve Lin Biao'nun geliştirdiği, proletarya önderliğinde halk savaşı yoluyla millî demokratik devrim teorisi...» (P.D. Aydınlık, sayı 26, sf. 119)

Yukardaki alıntılardan «Mao Zedung düşüncesi»nin nelerden oluştuğu hakkında açık bir fikir edinmek mümkün olmuyor. Ancak, millî demokratik devrim teorisinin, bazı «felsefî» yazıların ve «Büyük Proleter Kültür Devrimi» adı verilen olayın Mao Zedung düşüncesi»ni oluşturan çeşitli unsurlar olduğunu çıkarabiliyoruz. Öte yandan, PDA'cılar, tekkelerini tam konsolide edemedikleri ilk dönemlerinde, henüz Mao Zedung düşüncesi» diyecek ölçüde müritliklerini açıkça göstermediklerinden, meseleyi Mao'nun katkıları biçiminde koyuyorlardı ve henüz «Mao Zedung düşüncesi» büyüsü ve fetişizmi olmadığı için, ilahî bir vecd içinde olmaktan çok «katkı» gibisinden, daha mütevazi yaklaşabiliyorlardı.

«Burada, bir parantez açarak belirtelim: Bazı çevreler, Mao Zedung'un Marx'ın ve Lenin'in fikirlerini tekrarlamaktan başka birşey yapmadığını ileri sürmekte, millî demokratik devrim teorisinin Mao Zedung'un bilimsel sosyalizme bir katkısı olduğunu inkâr etmektedirler. 'Yeni demokratik Devrim' teorisi Mao Zedung'un olduğu gibi, bu teori Mao Zedung'un bilimsel sosyalizme tek katkısı da değildir. Sosyalist devrimin, işçi sınıfının devrimci iktidarı altında da devam ettirilmesi ve devrimin sadece iktisadî alanda değil, siyasî ve ideolojik alanlarda da sonuna kadar götürülmesi, **aksi takdirde kapitalizme geri dönüşün mümkün olduğu** tezi ve modern revizyonizmin tam olarak eleştirilmesi Mao Zedung'un bilimsel sosyalizme esas katkısıdır.» (PDA, s. 17, sf. 357)

Burada şu noktaya işaret etmek gerekir. Marksizm Leninizm, bilimin kurucusu

ve zenginleştirici ustaların da belirttikleri gibi, asla bir doğma, değil, tersine gelişen şartlar ve durumlar karşısında, boyuna zenginleşen insanlığın geleceğine dönük bir sentez ve yaratma kılavuzudur. Bu bakımdan, hayat geliştikçe Marksizm-Leninizm'in ardına, Marksizm nasıl Leninizmle tamamlandıysa, benzer şekilde başka «izm»ler takılabilir. Ama bu, yaratıcı bilimin şimdi açıklamaya yetmediği toplumsal durumlar ve yeni çözümlemeler getiren şartlarda olacaktır. Marks'ın da dediği gibi. «... insanlık kendi önüne, ancak çözüme bağlayabileceği meseleleri koyar...» (K. Marks, Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı'ya Önsöz) Emperyalizmin çöküşe gittiği günümüzün şartlarında. Lenin döneminin şartlarından, Lenin'in çözümlemelerinin yetmeyeceği ölçüde farklılıklar olmadığını göz önünde tutarsak, Marksizm-Leninizm'e bir başka «izm» daha eklenemeyeceği hemen görülür. Kaldı ki, çoğu zaman Marksizm-Leninizm'den kopartılarak, buram buram idealizm kokan bir «Mao Zedung düşüncesi» yaratmak, Marksizm Leninizm'i, yaratıcılık, geliştiricilik adına yaratıcı özünden soyutlayıp bir din kitabı haline getirmekten öteye geçmemiştir.

Bir «izm»le zenginleşmeye toplumsal olarak ihitiyaç olmasa bile, Marksizm-Leninizm'e katkılar olmaz mı? Elbette olur, olmaktadır da. Özellikle, her ülkenin devrim yolunda, kendi orijinal biçimlenişi içinde, somut şartların somut tahlili, bu tahlillerin pratiğe uygulanıp başarı kazanması, Marksizm Leninizm hazinesini zenginleştiren katkılar olurlar. Ama, bu çeşitten katkılar, hiç bir zaman çağımızın temel çözümlemelerine rehberlik etmezler ve bu yüzden de evrensellik kazanmazlar, yerel kalırlar ve sadece katkı olmak durumundadırlar.

İşte PDA'cıların «Mao Zedung Düşüncesi» diye «besmele» niyetine kullandıkları ibarenin yukardaki alıntılardan çıkardığımız muhtevası incelendiğinde, Çin devrimi ile zenginleşen Marksizm-Leninizm hazinesine getirilmiş katkılardan ileri geçmediği görülür.

«Yeni demokratik devrim» veya «Millî Demokratik Devrim» tezleri, emperyalizmin işgali altındaki feodal ve yarı feodal ülkelerde, özellikle Çin şartlarında «emperyalizmin kovulması ve toprak devriminin yapılması bütününü kapsayan tahlil ve çözümlemeleri getirmektedir.

Ama, en karmaşık uygulamasını «Büyük Proleter Kültür Devrimi» adı verilen olayda bulan «Sosyalist devrimin proletarya iktidarında da devam ettirilmesi» tezinin bir katkı olduğunu kabul etmek, uygulamasının getirdiği sonuçlara bakarsak pek mümkün olmaz. İşçi sınıfının pek gelişkin olmadığı bir ülkede, geniş köylü yığınlarıyla sosyalizmi kurmak meselesinin güçlüğü ve maddi şartların (mevcut teknoloji ve insan malzemesinin) kapitalizmin yeşermesine elverişli bir ortam oluşturması tehlikesi, «Sosyalizmden kapitalizme geri dönüşün mümkün olabileceği» gibi, belki Çin için düşünülebilecek bir tezin «evrenselleştirilmesine» yol açmıştır. Bu bakımdan, «evrenselliği ileri sürülen bu tezin bir katkı olması bile söz konusu olamaz.

Bizim «Maocu»larımızın, «Mao Zedung Düşüncesi»nden kast ettikleri bunlar. Bunların dışında, Mao'nun o yıllarda pek meşhur olan «Kırmızı Kitab»ı yayınlandı. Bazı ünlü makaleleri yayınlandı. Hem de öyle bir tartışma ve hava basma ile yayınlandı ki, pek çok genç kafa, Mao-Zedung Düşüncesi'nden ileri kastedilenlerin bu kitap ve makaleler olduğu zehabına kapıldı. İşte broşür halinde yayınlanan «Başkan Mao'nun sürekli okunan üç yazısı» sonuncusu olan «Dağları taşıyan Budala İhtiyar» yazısından alınan bir kısım.

«... Bütün halkı, Çin'in, gericilere değil Çin halkına ait olduğu inancıyla tutuşturmalıyız. «Dağları Taşıyan Budala İhtiyar» adlı eski bir Çin masala vardır. Bu masalda, çok önceleri Çin'in kuzeyinde yaşayan ve Kuzey Dağının Budala İhtiyarı adıyla bilinen yaşlı bir adam anlatılır. Bu adamın evi güneye bakarmış ve kapısının önünde duran Tayhang ve Wangwu adlı iki büyük dağ yolu kapatırmış. Adam bir gün oğullarını çağırmış ve hep birlikte kazma küreğe sarılmışlar dağları büyük bir kararlılıkla kazmaya başlamışlar. Akıllı ihtiyar adıyla bilinen bir başka aksakal onları görmüş ve alayla bir ifadeyle, «Sizinki aptallıktan başka birşey değil! Bu iki koca dağı kendi başınıza kazmanıza imkan yok!» demiş. Budala İhtiyar da, «Ben ölünce, oğullarım devam

eder; onlar ölünce, torunlarım devam eder; torunlarım da ölünce, onların oğulları ve torunları devam eder ve bu durmadan sonsuza kadar sürüp gider. Dağlar ne kadar büyük olurlarsa olsunlar daha fazla büyüyemezler. Ama bizim kazdığımız her bir parçayla biraz daha küçülürler. Niçin ortadan kaldıramaz mışız bakalım?» diye cevap vermiş. Akıllı İhtiyar'ın yanlış görüşünü çürüttükten sonra, inancından hiçbirşey kaybetmeden her gün kazmaya devam etmiş. Tanrı bütün bu olan bitenden çok etkilenmiş ve yeryüzüne iki melek yollamış; bu melekler de dağları sırtlayarak taşımışlar. Bugün, Çin halkının omuzlarında iki büyük dağ vardır. Biri emperyalizm, diğeri ise toprak ağalığı. Çin Komünist Partisi çoktandır bunların kökünü kazımaya karar vermiş bulunmaktadır. Bıkmadan, usanmadan çalışmalıyız; böyle yaparsak, Tanrıyı biz de etkileriz. Bizim Tanrımız Çin halk kitlelerinden başkası değildir. Çin halk kitleleri ayaklanıp bizimle birlikte kazarlarsa, bu iki dağ niçin ortadan kaldırılmasın?» (Broşür, sf. 12-13)

Çin halkının devrimci mücadelesinin bir parçası olan bu yazının bizim işçi sınıfı mücadelemize nasıl bir elbise olacağını bilemediğimiz gibi, «Marksizm-Leninizm'in günümüzdeki şekli olan Mao-Zedung düşüncesi» böyle şeylerden oluşuyorsa, Marksizm-Leninizm adına bir hayli düşünmek gerekir.

---

(1) O günleri bilenler hemen hatırlayacaklardır. Bu karşılıklı suçlamalara «bilimsel» temeller de oluşturulmaya çalışıldı. Bunlardan önde geleni şüphesiz işçi sınıfının «objektif ve subjektif şartları» meselesiydi. Bilimsellikle uzaktan yakından ilişkisi olmayan bu tartışmalardan uzun uzun bahsetmeyi gerekli görmüyoruz. Ancak, her ağızlarını açtıklarında işçi sınıfsız laf etmeyen PDA'cıların nasıl açığa çıktıklarının çarpıcı bir örneği hatırlatmayı yararlı görüyoruz.

Aydınlık'ın bölünmesinden sonra PDA'nın «Kampus Maoculuğu»na kapılanmasının önde gelen şampiyonlarından biri olan Şahin Alpay, Aydınlık SD'nin 12. sayısında yayınlanan ve sonradan üzerinde bir hayli gürültü koparılan «Türkiye'nin Düzeni Üzerine» başlıklı yazısının bir yerinde şöyle diyordu: « Türkiye'de proletarya bugün devrime öncülük edecek objektif ve sübjektif şartlara tam olarak sahip değildir.» (Sf - 464).

Ayrılığa ideolojik kılıf giydirilmek istenince, Şahin Alpay'ın bu kesinlikle yanlış cümlesi dillere dolandı. Zaten işçi sınıfımız ile en ufak bir bağı olmamış olan PDA'nın entellektüel elebaşıları da kendilerini savunmak bahanesiyle işçi sınıfımıza olan inaçsızlıklarını ve bütün keskin kalemşörlüklerine rağmen işçi sınıfı bilimine olan uzaklıklarını isbatladılar. PDA Aydınlık'ın 2-16. sayısında şöyle yazıyorlardı:

«Bu şartlar altında, işçi sınıfının henüz bilinçlenmediği, öncü müfrezesi, partisi vasıtasıyla, çeşitli deneyimlerden geçerek bütün milli cepheye bütün halk sınıflarına yolgöstericilik yapma durumuna ulaşmadığı bir dönemde, işçi sınıfının ülkemizdeki milli demokratik mücadelenin öncüsü durumuna yükselmesi daha önümüzde duran, başarılması zorunlu bir görevdir. Her kim, bugünkü şartlar altında, işçi sınıfının öncü olduğunu savunuyorsa, her kim proleter devrimcilerinin çeşitli mücadelelerinde en ön safta dövüşmesine bakarak işçi sınıfının bugün devrimde öncü olduğunu iddia ediyorsa, o, gerçekte tıpkı Aybar-Aren oportünizmin yaptığı gibi, işçi sınıfının öncülüğünün gerçekleştirilmesi için verilmesi gerekli mücadeleyi hasıraltı etmeye çalışan küçük burjuva sosyalistidir. İlkesiz birlik cephesi saflarındaki bazı unsurların ve Aybar - Aren oportünizminin paylaştığı görüş, işçi sınıfının bugün *öncü olduğudur.*

İşçi sınıfımızın bugünkü bilinç ve örgütlenme düzeyi (sübjektif şartlar) ile, ülkemizin iktisadi gelişme seviyesi (objektif şartlar) arasında diyalektik bir bağ, Lenin'in sözleriyle «kopmaz bağlar» vardır. (Lenin, İki Taktik, sf. 20). Diyalektik materyalist görüş açısı, sübjektif şartları değerlendirirken, onun üzerine dayalı olduğu objektif şartları ihmal etmez.

Ancak objektif şartların, sübjektif şartlardan önce geldiği doğrudur. Bu açıdan, bilinçlenmeyi ve örgütlenmeyi geciktiren objektif şartların geçmişi izahta önem taşıdığı, ama bugün artık öncülüğün objektif şartlarının mevcut olduğu ileri sürülebilir. Bunu, pratik gösterecektir. *Bugün proleter devrimcilerinin işçi sınıfının öncülüğünün sübjektif şartlarını sağlamak için* mücadele etmeleri *için gerekli şartlar vardır.* Tek ölçü pratiktir. *Proleter devrimcileri, işçi sınıfı öncülüğünün, sübjektif şartları için mücadele verip, bunu gerçekleştirdikleri anda, öncülüğün objektif şartlarının da bir noktada gerçekleşmiş olduğunu bileceklerdir. Öncülüğün sübjektif şartlarının gerçekleştirilmesi mücadelesine* girişilmesi *için gerekli şartlar varolduğu sürece, ki kimse bunun varlığını tartışmamıştır, öncülüğün objektif şartlarının tam olarak gerçekleşip gerçekleşmemiş olduğu bizim çizgimizin tayininde esas faktör değildir.*

Tartışılması mümkün olmayan, işçi sınıfının bugün öncülük için zorunlu sübjektif şartlara, bilinç ve örgütlenme düzeyine sahip olmadığıdır. Politik çizgiyi tayin eden esas faktör de budur. İşçi sınıfı bugün öncülük şartlarına sahip midir, değil midir? «Evet sahiptir» demek; bu konuda şu veya bu şekilde kesin bir cevap vermekten kaçınmak oportünizmdir.»

Açıkça görüldüğü gibi işçi sınıfımızın sosyal muhalefet içindeki öncülük şartları ve durumu pazarlık konusu edilmekte, toplumsal bir meseleye, toplumsal olayların bilinmezliğini öne süren metafizik anlayışla yaklaşılmakta ve «işçi sınıfı öncülük şartlarına sahiptir» diyenler oportünistlikle suçlanacak ölçüde şirazeden çıkılmaktadır. Daha doğrusu PDA, işçi sınıfı dşümanı çizgisine oturmaktadır.

O dönemde PDA'cılar için henüz öncülük asker-sivil aydın tabakasındadır. Ama kısa zamanda bu tabakanın devrimci hareket içindeki en etkin kesimi öğrenci gençlikten tecrit olan PDA'cılar, bu sefer öncülüğe «geniş köylü yığınlarını» getireceklerdir.

Evet, PDA'cılar işçi sınıfımıza olan inaçsızlıkları nedeniyle, onca bilimsel tekerlemelerine rağmen, çağımızda, bizim gibi ülkelerde işçi sınıfının toplumdaki sosyal muhalefetin odağı olduğunu bunun hem bilimsel, hem de pratikte doğrulanmış, doğrulanmakta olan bir gerçek olduğunu asla kabul etmediler. Hiç bir zaman görmek istemediler ki, toplumumuzda sosyal muhalefet adına yapılan ne varsa, işçi sınıfımızdan,—Dünya'da sosyalizmin yaşayan bir gerçek olduğu çağımızda— işçi sınıfının biliminden ve ideolojisinden kaynaklanmaktadır.

(2) Burada, «müritlik»ten, körü körüne bağımlılık'tan sözederken, bu bağımlılığın «emir alma» ile oluştuğunu asla *söylemek istemiyoruz. Bu çeşitten yorum ve çarpıtmalar hakim güçlerin ve onların uşaklarının yıllardır eskitemedikleri köhne metotlar içindedir. Söz konusu müritlik ve bağımlılık bir yandan elebaşlarının kariyer sevdalarından kaynaklanırken, öteyandan Türkiye şartlarından kopuk entellektüel idealizmi ve taklitçilikten beslenmektedir.*

(3) Bu alıntıların yazarı olan Korkut Boratav, P.D. Aydınlık ideoloğlarından değildir. Fakat Aydınlık bölünmesi sırasında, PDA'cılar, Boratav'ın Türkiye'de feodalite konusundaki görüşlerini savunmaktaydılar. Nitekim, o sırada, Türkiye'de fecdelitenin varlığını ispat etmeğe çalışan Aydınlık S.D.'nin yazarlarından Muzaffer Erdost'un görüşlerine karşı, Korkut Boratav'ın bilimsel polemiği P.D.A'nın 6/20 nci sayısında da yayınlanmıştır. Boratav'ın P.D. Aydınlık'ta yayınlanmış başkaca yazısı yoktur, ve Boratav, devamlı olarak, feodal kalıntıların abartılmasına karşı çıkmıştır. Yazının PDA'da yayınlanması, PDA'cıların, bir süre için, Türkiye'de feodalitenin ve feodal kalıntıların önemi konusunda ilk ve son görüşlerinden farklı görüşlere katıldıklarını göstermektedir. Aydınlık S.D. ile beraberken feodaliteyi abartan P.D. Aydınlık'çılar, daha sonra Boratav'ın yazılarını yayınlayarak bu görüşe karşı çıkmışlar, fakat aşğıda göreceğimiz gibi bir süre sonra, görüşlerini tekrar değiştirerek, Türkiye'nin yarıfeodal, yarı sömürge bir ülke olduğunu ileri sürmüşlerdir.

ilke 10 LİRA
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ